

DE VITA
MIRACVLIS
ET ACTIS
CANONIZATIONIS SANCTI
HYACINTHI CONFESSORIS
ORDINIS FRATRVM PRÆDICAT.
LIBRI QVATVOR.

AUTHORE R. P. F. SEVERINO
Cracouien. Magistro sacrae Theologiae
eiusdem Ordinis

Jacobus Leonius Ab. Lub.

R O M E,
Ex Typographia Gabiana. Anno MDCCXCIV.
Superiorum permissu.

55147

*Bibliothek
Münchener*

S E R E N I S S I M O
SIGISMUNDO TERTIO
DEI GRATIA POLONIAE
ET SVETIAE REGI.

MAGNO DUCI LITVANIAE
*Russia, Prussia, Mæxonia, Samogicia, Liuania,
Finlandia &c. Domino meo clementissimo;
Salutem, & humillimam
subiectionem.*

I R R E R V M à tua Sacra
Regia Maiestate gestarum
ordinem, singularesque
eiusdem virrutes diligēter
cōsiderē (Serenissime Rex)
mox etiam diuinæ circa il-
lam cogor intueri proui-
dentiaē Maiestatem, quæ
quanto occultiori & altio-

ri modo se ab hominum mentibus abducit, tanto
maiores sui admirationem generat. Quis enim
non admiretur diuinæ sapientiaē dispositionem, qui
sacrarum scripturarum profundam abyssum ingres-
sus ex homicida Moyse Israelitici populi supre-
mum Ducem, & legis diuinæ latorem expastore
ouium Dauide Regem, ex Agricola Amos Prophe-
tam, ex piscatore Petro totius vniuersalis Ecclesiæ
supremum Pontificem, Regniq; Cœlorum clau-
gerum,

gerum, vel ex persecutore Saulo in discipulos Christi
miniſtrum, & cædis ſpirante, Paulum Docto-
rem gentium, vaſ electionis, Chriſti gloriæ perpe-
tuum præconem intimè & ſedulò contemplatur?
Seruauit certè hoc tempore circa Maieſtatem Tuâ
eundem ſuæ æternæ diſpoſitionis ordinem. Namq;
cùm ex parente genere quidem nobiliſſimo vtpo-
tè Sereniſſimo Suetiæ Rege, ac fidei Catholi-
cæ quodammodo aduerſo natus eſſes, ad Regnum
Poloniæ ampliſſimum capeſſendum, eiſq; guber-
nacula tenendum tanquam roſam vel lili-
um inter ſpinas ab illa hæreſum labe T. M. diuina protexit
clementia, quem nec parentis amor, nec Regni hæ-
reditarij cupido, nec parentellæ gloria, nec diuitia-
rum ſplendor ab ea, quæ verè eſt religionis Chriſtia-
næ regula abducere valuerunt. En primam virtu-
tem ſcilicet inuictiſſimam fidem poſſides, quæ to-
tius ſpiritualis ædificij eſt ſolidiſſimum fundamen-
tum, per quam ſi viua ſit, vincuntur Regna, acquiri-
tur æternæ vitæ reſpromiſſio, & diuinæ hæreditatis
ſit participatio. Hanc certè à piendiſſimâ Matre
mieſtatis tuæ recolendæ memoriæ Catharina ſtir-
pis Iagielloniæ Sigismundi aui tui primi Polo-
niæ Regis filia adſcens ſemper retinuisti, hancte-
cum, vt Rex Sarmatiæ, eſſes ad Regnum Poloniæ
intactam, & incontaminatam adduxiſti. Iam verò
virginalis pudicitia, quâ uſq; ad ſacri thori matrimo-
nialis excubias incorruptâ & integerrimam ſeruasti,
proferam virtutem, quæ quanto iuueniliorem oc-
cupat ætarè, ut æq; liberoris habenas ſtringit tatò
glorioſiorè ſui efficit poſſeſſorè. Diuinæ etenim pro-
ximior eſt gratia, quâ non niſi mundi cernere poſ-
ſunt

sunt oculi, non nisi castæ mentes percipiunt. Cognata est siquidem libertas principibus, quæ nisi timore Dei frænctur in abruptas sæpius incidit uitiorum voragines. Hanc sibi utiq; virtutem apprime persuaferat omnium memoria dignus Beatus Cazimirus Cazimiri Regis Poloniae filius, in Basilica Cathedrali Vilnen. sepultus, miraculis clarus, qui tantæ castitatis fuisse perhibetur, quod etiam morte imminente cum à Medicis ad concubitum sceminarum suaderetur, si presentem mortem vellet euadere, potius mortem, quam violationem castitatis, legisq; Christianæ abusum se passurum esse testatur Cromerus libro 29. & ob hoc etiam merito a Leone Decimo Romano Pontifice (teste Baronio in Martyrologio) ad numerum Beatorum adscitus est, quem ut infra patebit ad instantiam piæ memoriæ Sigismundi Regis aut tui utiq; canonizasset, nisi moribus diuersis bellorum Italicorum, & deinde morte præuentus fuisset. Hunc tamquam verus auitæ virtutis hæres non tantummodo es imitatus verum, & te ipsum exemplar Poloniae nobilitati præbuiisti. Libentissime recolo eam, quæ in T. M. est diuini timoris reuerentiam. Cum enim in Regem Poloniae Dei prouidentia votis omnium statuum, & ordinum Regni concurrentibus T. M. constituisset, atq; per maris anfractus in Suetiæ Regno per suos Legatos Respublica, ut Regnum tibi oblatum acceptares vehementer sollicitasset, non primum octo dierum spatio, ad quæsitam, uisi trium dierum corporali ieiunio emenso, confessionis Sacræ ac Sanctissimo Eucha-

ristiæ præmunitus Sacramento respondisti, indignum dicens Regnum, quod ex manu Dei accipitur, sine eiusdem gratiæ auxilio acceptare. Nonne hoc verbum est tanto Rege dignum? Certe in hac parte te ipsum vicisti Rex. Quis enim hoc corrupto seculo regnandi non ambiat dominatum? Aliena rapere cupiunt, qui proprijs caruerunt, unde nec munera dedisti vt Rex esses, nec delatoribus munere respondisti, vt ex Regibus natus Regales virtutes sedulo conseruares. Age nunc videamus inaugurationem tuam. Per mare vsq; ad Polonos venisti portum octo dierum spatio intrare, conditionem Regni accipere, Iuramentum præstare, electionem, electionisq; confirmationem videre noluisse, nisi primo conditiones cum quibus illud potentissimum Regnum gubernari deberet intimè conspiceres. paratior existens, ad patrium Regnum immaculata conscientia redire, quàm cum periculo animæ moderamina alterius Regni suscipere. Porro dum Regni sceptrum conscendisses, & iam iam ab Illustrissimo Archiepiscopo Gnesnen. Primate Regni inungi & coronari debuisses (oblatis trecentis hæreticorum articulis, quos nisi iurasses Rex non esses) quid reponderis satis notum est. Non sum inquiring, ita miser vt propter vestros impios & fidei Sanctæ aduersantes articulos animam meam perdere debeam. Regnum vestrum vobis sit; Reducite me cum honore ad eum, unde me accepistis locum, Iurare impiam legem nolo. Equidem non es degener ab Auo tuo piæ memoriæ Sigismundo Primo Poloniæ Rege, qui
dum

dum ei Regnum Bohemiæ olim Hufistica labe infectum offerretur, constanter recusauit, dicens, in-
pium, & indignum esse Catholicum, & Christianum
Regem hæreticis imperare. sic & Vngariæ Regno
Catholicæ fidei iugum excutienti, & Arrianam Se-
ctam, vel etiam Caluinianam amplectenti eadem
constantia respondit Satius volens. se duorum Re-
gnorum carere splendore, quàm In macularæ fidei
pati dispendium. Est etiam quædam regalis virtus,
parcere subiectis, & debellare superbos. Nunquid
eam vsque adamussem seruaſti? Omnes siquidem
Maieſtati Tuæ aduerſantes & capitales hoſtes, man-
ſuetudine, patientia, pietate, longanimitate, clemē-
tia ita deuiciſti, vt etiam ex hac ipſa omnium men-
tes in T. M. rapias admirationem. Abſit aſſentatio
non enim hæc in Angulis domatum facta fuere. To-
ta hoc conclamat Polonia & circumuicina Regna
profidentur. Ipſos enim qui regnum eripere, vitæ in-
ſidiari, & alia inimicitia officia exercere non deſi-
ſtebant hos, indulgentia & maximis ſibi beneficijs
aſtringendo, tamquam Paſtor oues errantes redu-
cebas, & in ſinu gratiæ tuæ collocabas. Iam vero fi-
dei obedientiam, & ad præſtitam Sanctæ Sedi Apo-
ſolicæ reuerentiam accedamus. Dum enim ob Re-
gni cauſam, obortaſq; lites. Sixtus Quintus Ponti-
fex Maximus, Tunc Hippolitum Aldobrandinum
Cardinalem, nunc vero Sanctiſſimum Dominum
noſtrum Clementem Octauum, ad Maieſtatem
Tuam Legatum deſtinaffet, vt inter Sereniſſimos
Reges cauſam componeret, eam Sanctæ Sedi Apo-
ſolicæ detuliſti reuerentiam, eam in futuro Sum-

mo Pontifice spiritu diuino contemplatus es. Maie-
statem, quod etiam citra consuetudinem prædeces-
sorum tuorum Regum Poloniae in persona pro-
pria, cum aliquot millibus nobilium, & procerum
Regni tui obuiam venienti quàm decentissimè exi-
res, & salutaturnon nisi dextram tenere (vtpotè
qui summus Pontifex futurus erat) permitteres.
Nec defuit tantę Maiestatis Tuę mansuetudini
coelestis significatio. Ingrediente enim Legato Ci-
uitatem Cracouien. Regiam, à medio die stella, in-
solitę claritatis splendore lucida, circa solem cun-
ctis videntibus & stupentibus apparuit, & usq; ad
vesperas secuta solem occubuit. Quid per stellam
nisi Regem? quid per solem nisi summum Pontifi-
cem augurari & coniectura assequi licet? Hęc illa
fuit combinatio vera, hęc congrua iunctura vt stella
solem, & Rex Pontificem in omnibus mandatis vi-
tam æternam concernentibus sequatur. Verum ob-
secro Serenissime Rex patiare me & aliud pandere
mysterium. In alma tuę Regiæ Maiestatis Vrbe,
duorum virorum Sanctorum. scilicet gloriosissimi
Martyris Stanislai Episcopi Cracouien. & Sancti
Hyacinthi Confessoris ordinis Prædicatorum Cor-
pora requiescunt, per solem martyrem, per stellam
Confessorem intelligo, dicit enim scriptura: fulge-
bunt iusti tamquam sol in Regno patris eorum,
& alia: fulgebunt Docti tamquam splendor firma-
menti, & qui ad iustitiam erudiunt plurimos tan-
quam stellę in perpetuas æternitates. Martyr ergo
& Confessor, suo vterque modo venienti Summo
Pontifici comparuerunt & Regem, & Pontificem
hono-

honorarunt. Cum igitur Innocentius Quartus Pontifex Maximus, Stanislaum Martyrem Cathalogo Sanctorum adscripserit, & quasi solem mundo imitandum proposuerit, restabat vt Clemens Octauus Confessorem Sanctum Hyacinthum eius Miraculorum & famæ quasi oculatus testis existens, in Sanctorum numerum collocaret, & ex stella solem præclarissimum hocce seculo corruptissimo præclaris virtutibus micantem crearet, quod & rei haud dubiè probauit euentus. Omitto nunc penè innumeras Tuæ Maestatis excellentissimas dotes, quas Epistolæ angustia omnes referre non sinit. De hac vtrique de qua nunc dicebamus Canonizatione aliqua repetā. Cum enim iā in Regno firmatus esses & dissidentium animi fuerint placati, mox cogitare cæpisti, quo munere, vel seruitio diuinam tibi deberes occupare gratiam, & de Ecclesia Sancta Dei bene mereri posses, & hæc cogitanti Maiestati Tuæ ex mandato superiorum meorum pro Canonizatione Sancti Hyacinthi fecissem petitionem, mox gratulabundus porrectam tibi merendi occasionem accipiens Vicecancellario Regni Moderno Episcopo Plocesi. iussisti vt à me petitam fauoribus, & litteris Regijs expediret Canonizationem. Quam utique M. V. quanta deuotione, quanto Zelo insecuta sit, res ipsa demonstrauit. Namq; apud tres Pontifices Romanos per viros grauissimos, & probatissimos, omniumq; virtutum genere adornatos, primò quidem apud Sixtum Quintum Per Reuerendissimum P. D. Stanislaum Rescium M. Tuæ apud Sedem Apostolicam Internuntium instantè,
Demum

Demum per Reuerendissimum Episcopum Luceo-
rien. D. Bernardum Maczieouusky apud Sixtum
Quintum & Gregorium Decimum Quartum Pon-
tifices oratorem instantius, postremo Per Illustrissi-
mum D. Stanislaum Minsky Palatinum Lencicieñ.
Senatorem Regni, & ad Sedem Apostolicam & S.
D.N. Clementem Octauum Maiestatis Tuæ orato-
rem instanter, instantius, & instantissimè ita est po-
stulatum, quod non immeritò Tuæ M. deuotioni,
& Religione necessariò concedenda erat. Hoc si-
quidem exigebat singularis *M. T.* religiositas. Hoc
Serenissimæ Annæ Reginae pientissimus erga San-
ctum Hyacinthum affectus, hoc Regni decor, Hoc
Sancti merita, hoc periculorum metus, vt & San-
ctus suo honore potiatur & Regnum Polonię inter
micantes hostium gladios tutelarem patronum
apud Deum habeat, quietemq; Regni Sanctorum
orationibus acquirat. Qua propter nomine ipsius
Sancti cuius Canonizationis Procurator fui, nomi-
ne totius nostrę Prouinciæ Regni Polonię, & totius
Religionis Prædicatorum Sancti Dominici M. V.
gratias agens immortales, quod tam sedulo huic
Sanctę Apoteosi inuigilauerit, & eam pro posse
apud Sanctam Sedem Apostolicam iuuerit, hanc
meam operam *M. Tuæ* humiliter dedico, quate-
nus eo reuertantur gratiæ vnde prodierunt Deus
igitur omnipotens *M. Tuam*, cum toro amplissi-
morum tuorum Regnorum ambitu, foelicissimum
statuat, & vtriusque vitę Regnorum augmentis ac-
cumulet, quatenus Sanctorum meritis adiuta,
cælestem inter eos post mortalem istius uitæ decur-
sum

sum perennemque glorię Dei luce perfusa, sedem
possideat. Datum Romę in Conuentu Sanctę Ma-
rię super Mineruam Die 28. Maij Anno Salutis
Millesimo quingentesimo Nonagesimo quarto.

Sacrę Regiæ M. V.

Seruus deditissimus

Fr. Seuerinus S. Theol. Mag. Polonus
Ordinis Prædicatorum.

INDEX ALFABETICVS.

A

Abstinentia insignis.

S. Hyacinthi. p. 30

Ab abortu & periculo mortis in

*partu periclitantes Sancti
patrocinio secundum testes
& tabulas ad eius tūbam
appensas liberata triginta
dua. p. 220*

*Abortiui pueri mortui nati
per merita S. Hyacinthi vo-
tis expletis vita & anima
secundum testas donati un-
decim. p. 170.*

Academia Cracouiensis. p. 15

*Ad Canonizationem cuiusli-
bet Sancti decē & octo requi-
runtur conditiones p. 152
Illarum circa S. Hyacin-
thi Canonizationem execu-
tio. p. 156*

S. Adalbertus. p. 394.

*A colica passione Sancto in-
cedente secundum testes &
tabulas appensas liberati
octo. p. 208*

*A morbo epileptico siue cadu-
co secundum testes, & tabu-
las appensas liberati qua-
tuordecim. p. 209*

*A morbo gallico Sancto inter
cadente secundum testes &
tabulas appensas liberati
viginti nouem. p. 210*

*A grauissimo dolore capitis
meritis S. Hyacinthi secun-
dū testes liberati triginta.
p. 186*

*A graui infirmitate per meri-
ta S. votis ad ipsum factis
secundum testes liberati
centum & unus p. 177.*

*Aegri sexdecim, qui in fine sa-
cundi libri recensentur per
merita Pristina sanitati
restituti. p. 142.*

*Agonizantes & iam morituri
per merita S. Hyacinthi se-
cū dum testes vita & perfe-
cta sanitati restituti trigin-
ta sex. p. 172*

*Alabastrina imago B. M. V
S. allo-*

I N D E X

Sanctum alloquitur. p. 37
Eandē Cracouiam de fert ubi
ad hanc usq; diem cernitur
p. eadem.

Altare nouum una cum capel
la in honorem B. Hyacinti
nondum Canonizati erigi
tur. p. 216

Apparuit varijs & diuersarū
condicionum hominibus.
 p. 101. 116. 131. 139. 172.
 173. 174. 176. 183. 184.
 185. 186. 188. p. eadem te-
 ste 25. 190. 198. 199. 202.
 209. 208. 210. ibidem teste
 68. 211. 215. 221. 225.
 226. 227.

Assisium Ciuitas Italia in
qua Innocentius 4. Stanis-
laum Episcopum Cracouien
sem sanctorum numero ad-
scripsit. p. 9

Assumptionis B. Maria die
morte sua predicta ex hac
vita commigrat. p. 46

In Conuentu fratrum predi-
catorum Cracouien. sepeli-
tur. p. 47

Auditus duobus surditate af-
fectis per merita Sancti se-
cundum testes restitutus.
 p. 197.

Auctorum nomina, qui de B.
Hyacinto scripserunt. p. 5

Apparatus templi pro Cano-
nizatione faciendus. p. 376
Apparatus sacrarum vestiu.

B

S. B Enno Episcopus Mis-
 nensis & S. Antonias
 Archiepiscopus Florentinus
 qui fuit ex ordine predica-
 torum Sanctorum Catholo-
 go simul adscripti. p. 150
Boristhenem fluuium rapidis-
simum S. Hyacinthus cum
Sanctissimo sacramento eg-
image Alabastrina Bea-
tissima Virginis siccis pedi-
bus traiecit. p. 36
In eoq; semitam in miracu-
li testimonium reliquit. p.
 37. & 224.

C

C Anonizatio S. Hyacin-
 thi & actus ipsius solen-
 nis p. 381

Canonizationis decretum. p.
 387.

Carinthia Germanie pars p.
 18. in ea primum conuen-
 tum. S. Hyacinthus recepit
 ibidem unum ex scijs Her-
 manū nomine reliqu. p. 19

Carmena

I N D E X

- Carmina in sepulchro S. Hyacinthi in octo tabulis sculpta.* p. 258
- Caritas Dei & proximi.* p. 30
- Canonizatio. S. Hyacinthi a quo in primis & apud quē Pontificem procurari cepta est.* p. 155
- Catalogus Monasteriorum fratrum predicatorum in septentrione viuentis S. Hyacintho & post mortem ipsius erectorum.* p. 32
- Catalogus insignium virorum qui post mortem Beati Hyacinthi ex ordine fratrum predicatorum in Regno Polonia ad Ecclesiasticā euecti sunt dignitatem.* p. 53.
- Catalogus prouincialium Regni Polonia qui post B. Hyacinthum fuerunt.* p. 62.
- Ceslaus Polonus discipulus S. Dominici & S. Hyacinthi Socius p. 4. in Boeheimium & silesiam a S. Hyacintho missus p. 20 miraculis corruscans moritur p. eadem Vratislavia corpus eius requiescit.* p. 25
- Iacos duos a natiuitate post septem annos, signo Crucis facto illuminauit.* p. 41
- Clemens septimus Polonis. Festum, Officium, Missam. & imagines S. Hyacinthi nondum canonizati concedit.* p. 233. & 235
- Congregationes Cardinalium de Canonizatione Sancti Hyacinthi 41. quas vide. lib. 4. a folio 305. vsq; ad folium 354.*
- Consistorium de canonizatione S. Hyacinthi secretum.* p. 346
- Consistorium eadem de re publicum.* p. 355.
- semipublicum de re eadem p. 373.*
- Conuentus fratrum predicatorum, qui sunt in Polonia, Bohemia, Morauia, & Theuonia olim ab uno prouinciali gubernabantur.* p. 26.
- Corpus singulis noctibus ad effusionem vsq; sanguinis corrigis nodosis affligebat* p. 29.
- Contactu mortuum Resuscitat* p. 47.
- Cracouia Polonia regum ciuitas regia.* p. 19
- Cracouiam ex Academia Bononiensi S. Hyacinthus Theo-*

I N D E X

Theologia professor & utriusque iuris doctor reuertitur.
p. 15.

Cracouiensis Canoniatu ob vitam integritatem a B. Iuone Episcopo ornatur.
p. 15.

quomodo se in eo munere gesserit. p. eadem

Cracouiam veniens a S. Dominico remissus ab vninverso populo honorifice recipitur ei; templum assignatur & monasterium adificatur. p. 19 ipse primus Prouincialis Polonia. p. eadem.

B. Casimirus f. Regis Polonia. p. 394

B. Cunegundis Regina p. 395

Cyni Campani aduocati consistorialis de S. Hyacintho oratio. p. 355

D

D Antiscum siue Gedanũ Ciuitas Prusie olim religionis Catholica {feruens amore nuuc Luthera & Caluiniana heresi in sectum. p. 21

Damonẽ sibi occurrentem baculo percutit. p. 38

Damonium a muliere ob sessa ad sepulchrum Sancti Canonizatione ipsius prædicta expellitur p. 111

Damoniacus testimoniũ dat de B. Hyacinthi gloria & Sanctitate. p. 225

Doloribus totius corporis quasi sati per sanctum secundum testes & tabulas appensas sanati quadraginta unus. p. 220

S. Dominicus ex magna Gufmorum familia ordinis prædicatorum fundator. p. 8
Eius nominis interpretatio. p. 12.

Prædicans Roma Neapoleonem Cardinalis nepotem suscitatur a mortuis & S. Hyacinthum cum tribus ipsius socijs religionem suam ingressum uestibus apud S. Sabinam induit. p. 17

E

E Ducatio S. Hyacinthi. p. 14.

Episcopus Cracouiensis Ioannes Prandora de familia comitum Odrouons. S. Stanislaum Martirem in Sanctorum numerum referri pro-

I N D E X

procurat. p. 10.

Gloria S. Hyacinthi ad regna caelestia transeuntis uidit. p. eadem *fufius.* p. 48.

Eustachius comes de Konskie pater S. Hyacinthi.

p. 8.

Exemplar commissionis facta a Leone decimo pro inquisitione uitae & miraculorum.

S. Hyacinthi. p. 159

• *Exemplar secundae commissionis in eodem negotio ab eodem Pontifice.* p. 162

Exordium processus Canonizationis S. Hyacinthi & fidelis eius executio. p. 163

F

Familia nobilissima. S. Hyacinthi. p. 8

Familia quae ex stirpe. S. Hyacinthi prodierunt. p. 10. & 11.

Febribus diuexati Sancto intercedente secundum testes & tabulas ad tumorem appensas sanati viginti duo. p. 206

Famine illustres, quae ex familia. S. Hyacinthi insigni pietate claruerunt. o. 10

Fratribus ordinis praedicatorum

Regni Polonia concessitur in illorum Ecclesiis processio cum Sanctissimo Sacramento in festo S. Hyacinthi nondum canonizati. p. 240.

Fratres expansae pallio super aquas fluminis vandali in alteram ripam traiecit. p. 355.

G

Gnesna corpus S. Adalberti Episcopi requiescit p. 394.

Grauiissimo dentium dolore laborantes secundum testes post vota ad S. facta sanati viginti. p. 189

Gutturis, colli, lingua, & oris doloribus pressi per merita S. secundum testes sanati vigintisex. p. 194

H

Habitu a S. Dominico eius ingressus ordinem in conuentu. S. Sabina induitur. p. 17

Habita ab uno Pontifice de inquirendis miraculis & uita alicuius B. commissionem:

I N D E X

ne: illo moriente a succedente nouo Pontifice non est necesse habere aliam.
p. 164

Hycinthi nominis septem in catalogo Sanctorum reperiuntur. p. 13

Hydropsici per merita Sancti ad pristinam sanitatem secundum testes & tabulas ad Sancti sepulchrū appensas reducti vndicē. p. 213

I

In diuersis casibus ad S. Hyacinthum patrocinium secundum testes & tabulas ad tumbam appensas consolati quadraginta septem. p. 224

Ingratitudo omnium vitiorū mater & quomodo illam describit. S. Bernardus. p. 2

Ioannes Baptista prophetarū apex. p. 8.

B. Iuo Episcopus Cracouiensis patruus B. Hyacinthi p. 8.
ter Romam profectus p. 15.
metropolitica Ecclesia sua dignitatem Lamperto Zula amissam a Gregorio nouo Pont. max. restituit.
p. 16

Post multos annos a fratribus ordinis pradicatorū corpus eius miraculis clarum Cracouiā translatum est in illorum templo Sanctissima Trinitatis deuote conditum fuit. p. eadem

B. Ioanes Cantius Academia Cracouiensis professor. p. 394

L

Littera ad diuersos a pagina 128. usque ad paginam 281

M

Mare Baltseum siue Sarmaticum Polonos a pleribus nationibus diuidit.

Maria virgo sua assumptionis die S. Hyacinto appareret. p. 31

Coram imagine frequenter orare solitus. p. 30

Martinus Lutherus saxo omnis perfidia & inobedientia caput, quo tempore suam Haresim disseminare cepit p. 150. Regna ipsius haresis infecta. p. eadem

F. Melchior moslicensis ordinis

I N D E X

nis predicatorum Archiepiscopatum, & duos Episcopatus sibi oblatos recusat.
p. 61

Miracula plurima narrantur S. Hyacinthi a folio 32. vsq; ad folium 51. & a folio 79. vsq; ad folium 145. a folio 166. vsq; ad folium.
231

Morte sua predicta recitans psalmum, In te domine speravi in die assumptionis Beatissima Virginis ad caelestem patriam commigrat
p. 46

Monialis Sancta eum in caelum cum Beatissima Virgine & angelis conscendere videt.
p. 50

Mortuos vivens resuscitat.
p. 32. & 43.

Mortui votis ad Sanctum factis ad vitam revocati decem & octo.
p. 166

Mortuus in die sepultura ipsius ad contactum S. corporis ad vitam revocatur.
p. 47

O

Oculorum dolore & cecitatis caligine laborantes per merita Sancti a dolore levati & illuminati secundum testes & tabulas ad tumbam appensas quadraginta p. 190. plures vide 12.

Odor suavisissimus ex sepulchro S. Hyacinthi. p. 94. & 142.

P

Panem tantum comedens & aquam bibens feriis sextis & vigilijs Beatissima Maria Virgins: & apostolorum ieiunare solitus.
p. 29.

Paralytica a vivente S. Sanatur.
p. 33.

Paralytici & membris dissoluti per merita sancti secundum testes sanati tres. p. 213.

Pectoris, cordis, ventriculi & interiorum doloribus pleni per voca ad S. factam secundum testes & tabulas ad tumbam appensas triginta sex.
p. 197

Pedibus iter cum socijs semper faciebat.
p. 45

Pedum & manuum languoribus per merita sancti secundum

I N D E X

*exundum testes & tabulas
ad tumbam appensas sexa-
ginta nouem.* p. 200.

*Petrus de villa proscouo in flu-
uio vistula submersus ad
uitam a S. Hyacintho re-
uocatur.* p. 32

*Petrus de Gamrathis Archie-
piscopus Gnesnensis & Epi-
scopus Cracouiensis ossa B.
Vitti Episcopi Lubccensis
ex terra effusa in honestio-
ri loco condidit* p. 59

*Petrus Miskouski Episcopus
Cracouiensi ossa. S. Hya-
cinthi in nouam capellam
translulit.* p. 261

*Primus conuentus fratrum
pradicorum in septentrio-
ne.* p. 19

Q *Vidam Eremita lucem
super monumentum Sã
Et de cœlo descendere vi-
dit.* p. 51

R *Eligionem S. Dominici
Hyacinthus ingressus*
p. 15

*Radij tres lucidissimi de ca-
lo super S. Sepulchrum de-
scendunt.* p. 51

*Relatio miraculorum S. Hya-
cinthi a Cardinale Gesual*

do.

p. 348

S

Salomaa, Regina. p. 395
*Segetes grandine percussas
in pristinam formam redi-
re facit.* p. 36

Sex eremita martyres. p. 395
*Spiritu prophetico S. Hya-
cintus prenidet futura.* p. 20

*S. Stanislaus Episcopus Cra-
couiensis & martyr in San-
ctorum Cathalogum rela-
tus.* p. 9

Corporis eius translatio. p. 32

T

*Thomas de Aquino do-
ctor angelicus unde di-
ctus.* p. 12

*Templi loci pro Cancniza-
tione facienda apparatus
solennis.* p. 376

V

*Virtutes S. Hyacinthi qui
bus patrem suum S. Do-
minicum imitatus fulge-
bat.* p. 28

*Vulneribus varijs concisi &
morbis laborantes varijs
perfecte secundum testes &
tabulas ad tumbam appen-
sas janati uiginti unus.*
d. 215.

10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF MODERN ART
1000 5TH AVENUE
NEW YORK 17, N.Y.

[illegible]

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

1. The first part of the document is a list of names and their corresponding addresses. The names are: John A. Smith, John B. Smith, John C. Smith, John D. Smith, John E. Smith, John F. Smith, John G. Smith, John H. Smith, John I. Smith, John J. Smith, John K. Smith, John L. Smith, John M. Smith, John N. Smith, John O. Smith, John P. Smith, John Q. Smith, John R. Smith, John S. Smith, John T. Smith, John U. Smith, John V. Smith, John W. Smith, John X. Smith, John Y. Smith, John Z. Smith. The addresses are: 123 Main St., 456 Main St., 789 Main St., 101 Main St., 202 Main St., 303 Main St., 404 Main St., 505 Main St., 606 Main St., 707 Main St., 808 Main St., 909 Main St., 1010 Main St., 1111 Main St., 1212 Main St., 1313 Main St., 1414 Main St., 1515 Main St., 1616 Main St., 1717 Main St., 1818 Main St., 1919 Main St., 2020 Main St., 2121 Main St., 2222 Main St., 2323 Main St., 2424 Main St., 2525 Main St., 2626 Main St., 2727 Main St., 2828 Main St., 2929 Main St., 3030 Main St., 3131 Main St., 3232 Main St., 3333 Main St., 3434 Main St., 3535 Main St., 3636 Main St., 3737 Main St., 3838 Main St., 3939 Main St., 4040 Main St., 4141 Main St., 4242 Main St., 4343 Main St., 4444 Main St., 4545 Main St., 4646 Main St., 4747 Main St., 4848 Main St., 4949 Main St., 5050 Main St., 5151 Main St., 5252 Main St., 5353 Main St., 5454 Main St., 5555 Main St., 5656 Main St., 5757 Main St., 5858 Main St., 5959 Main St., 6060 Main St., 6161 Main St., 6262 Main St., 6363 Main St., 6464 Main St., 6565 Main St., 6666 Main St., 6767 Main St., 6868 Main St., 6969 Main St., 7070 Main St., 7171 Main St., 7272 Main St., 7373 Main St., 7474 Main St., 7575 Main St., 7676 Main St., 7777 Main St., 7878 Main St., 7979 Main St., 8080 Main St., 8181 Main St., 8282 Main St., 8383 Main St., 8484 Main St., 8585 Main St., 8686 Main St., 8787 Main St., 8888 Main St., 8989 Main St., 9090 Main St., 9191 Main St., 9292 Main St., 9393 Main St., 9494 Main St., 9595 Main St., 9696 Main St., 9797 Main St., 9898 Main St., 9999 Main St.

1

D E
VITA ET MIRACVLIS
ET ACTIS

*Canonizationis Sancti Hyacin-
thi Confessoris Ordinis
Prædicatorum.*

LIBRI QVATVOR.

Ad pium Lectorem Præfatio.

*DE*TSI nemini dubium sit, qui Ecclesia-
stica historia amore capitur, eiusque
libros diligenter euoluit, ac præsertim
sacra Dominica familia ab ipsius in
vineâ Domini primordys vsq; ad no-
stra tempora percurrit euentus, plu-
res fuisse, qui beatissimi Patriarchæ nostri Dominici
gesta, vitamque recensentes de eximia sanctitate, mi-
raculorumque coruscatione Beati Hyacinthi, eius-
dem Patriarchæ discipuli, & comitis non reticuerint.
Quoniam magistri, & discipuli, patris, & filij, pa-
storis, & ouis, prælati, & subditi, tanta fuerit vite in-
tegrissime actæ cõcordia, atq; æqualitas, ut qui vtriusq;
virtutes, probitatemque inspexerit, personarum & non
rerum

rerum ab ipsis gestarum, aut virtutum similitudinem intricatur cum Beatissimus pater Dominicus in Beato Hyacintho resplendens, et beatus Hyacinthus ab eodem sanctissimo Patriarcha fluentia gratia diuina recipiens, ac veluti Haliæus Helia Prophetæ fidus assecula duplici Prophetia spiritu redundans appareat, Attamen ne diuinorum beneficiorum, quibus nos assidue per sancti sui merita consolatur immemores, atque ingrati videamur (cum omnium vitiorum Mater ingratitudo, teste Sancto Bernardo, sit ventus vrens, exsiliansque, fontem pietatis) operapretium duxi post tot ad gloriam Dei, & sancti honorem tum ad edificationem proximi, ordinisque sacri Prædicatorij exaltationem in canonizationis negotio per me emensos & perperesos labores, quæ à primo ortu atque etiam ordinis ingressu, tam in vita, quam post mortem eiusdem gloriosi sancti Hyacinthi, usque ad nostra hæc tempora gesta sunt, breuiter, & succinctè enarrare.

HOC siquidem à me postulat, & ordinis sacri Dominici patris nostri amor & zelusque fidei, et Animarum salus quæ ex hac ipsa lectione ad virtutum opera non parum poterunt excitari. Principio, igitur prætereundi non sunt huiusce laboris socj, vel potius aucthores, & antesignani, qui etsi non omnia plura tamen de Beato Hyacintho scripsere, quam ab ipsis sperare posse videremur, nec ob aliã rationem nisi eam, quam ante significauimus. Sunt autem, viri celeberrimi non solum temporis antiquitate, verum etiam fidei auctoritate dignissimi, qui in hanc arenam descendentes strenui virtutum, ac miraculorum Beati Hyacinthi

thi pracones extitere, Quorum in numero primum ob-
 tinet locum vir multiplici scientia, clarus Albertus
 Leander Bononiensis, qui Anno Domini 1517. lib.
 de Viris illustribus edito, magnam, & longam, & de
 vita, & miraculis Beati Hyacinthi fol. 189. texuit hi-
 storiam, quam (ut reor) non aliunde quam ex Pro-
 cessu sub Clemente Septimo Pontifice Maximo tra-
 xit, ob cuius auctoritatem, sedisque Apostolica Ma-
 iestatem, quae eo usque facta sunt fidem habere maren-
 tur. Non defuerunt mox, qui eundem imitati, partem,
 vel saltem encomium rerum à Beato Hyacintho gesta-
 rum scriptis mandarint. De his extat liber qui Croni-
 cum Corpus Poloniae inscribitur, in cuius tomo primo
 fol. 166. quasi suprema miraculorum insignia de Bea-
 to Hyacintho exponuntur, quod scilicet viuens, tres
 mortuos suscitauerit, & tomo secundo fol. 526. descri-
 bitur magnus eius, immo maximus Zelus in institutio-
 ne, ac promotione apud Polonos, Ordinis Predicato-
 rum, ac non multo post, gloriosa eiusdem sancti mors
 enarratur fol. 553. & lib. 3. cap. 23. fol. 85. multa
 de eadem praclara leguntur, quae nunc breuitatis cau-
 sa pratero. Martinus Cromerus Episcopus Varmien-
 sis Regni Poloniae senator, & sanctae Memoriae Sta-
 nislai Hosii Poloni Cardinalis sanctitate vitae, fideiq;
 Zelo celeberrimi contemporaneus, atque in Ecclesia
 Varmienensis successor sic scribit. lib. 7. Historiarum
 Polonicorum; Iuo Cracouiensis Episcopus Romam
 veniens à Beato Dominico obtinuit ut sibi fratrem
 lacium siue Hyacinthum (post mortem in sanctos rela-
 tum) cum sodalibus concederet, quibus Cracovia, &

alijs Polonia locis cœnobîa constructa fuere. *Matthias*
inde Miechouensis historicus. lib. 3. historia Polonia
cap. 32. Tres sancti Hyacinthi socios, rogatu Iuonis
Episcopi à Beato Dominico receptos nominat, Ces-
laum Polonum, Hermanum Theutonicum, & Hen-
ricum Morauum. Hoc idem asserit Ioannes Her-
borth. lib. 6. historia Polonia. cap. 8. Necnon qui-
dam Hermanus Schedel libro qui vocatur mappamundi
post verba adducta ex europa Pij secundi de
Regno Polonia sic scribit. fol. 165. tomo 1. In Craco-
uia urbe ad eadem gloriosissimam Trinitatis sic voca-
tam, est celebris ordo Prædicatorum, in ea verò sacra
ade, multe sanctitatis vir Beatus Hyacinthus nondum
in numerum sanctorum relatus magnis miraculis re-
dolet Diui Dominici comes. Post modicum verò tēpus
in Hispanias, totumq; occidentem fama beatissimi
virî euolauit, de quo extat R. P. F. Ferdinandi de Ca-
stilla Hispani lib. 1. o. 48. fol. 103. singularis libellus hi-
spanica lingua editus, quem postmodum, admodum R.
P. F. Thimoteus Bothonius uicarius generalis ordi-
nis Prædicatorum italico idiomate donauit, Romæq; cu-
rauit imprimendum. Extat & liber cronicorū, ordi-
nis Prædicatorum impressas Florentia lingua Italica,
per R. P. F. Seraphinum Raſſium Raguseum sacra
theologia magistrum, ubi lib. 1. de B. Hyacintho cō-
memorat. Reperitur quoque Chronicon ordinis R. P.
F. Antony Senensis in quo Beatus idem vir honorificè
celebratur, At vero Polonico idiomate R. P. Petrus
Scarga ex societate Iesu Screnissimi Regis Polonia Si-
gismundi tertij Ecclesiastes in cathalogo sanctorum sub
Mense

Mense Augusto totam ferè de Beato Hyacintho narrat historiam, Thomas denique Boccus Eugubinus congregationis Oratorij presbyter, tomo 1. de signis Ecclesie excusso Roma 1591. eiusdem fol. 252. dat fidele testimonium sanctitatis, & miraculorum. Omnes hi quos retuli mirabili quadam concordia in diuersis terris, & linguis spiritus sancti instinctu commouente gloriosi huius sancti venturis seculis memoriam tradiderunt, quibus tum ob fidei integritatem, tum ob pietatis Christiana excellentiam fides iure debetur; Quantum vero mihi reliquum sit laboris facile erit conijcere, si quis ea, quae à me scribentur cum predictis authoribus conferre voluerit. Nam licet in uniuersum, vel singulariter de glorioso & Beato Hyacintho plerique scripserint, non tamen ea quae post mortem eiusdem sancti, tanta temporum intercapedine contigerunt, vel quae in gratiam Canonizationis in Archiuo siue deposito, eiusdem sancti recondita fuere, literisque, ac priuilegijs, tam Regum, quam Summorum Pontificum sigillo obsignata usque ad actum Canonizationis latuere, vel minimo (ut ita dicam) apice ab eisdem scriptoribus memoria hominum prodita sunt; Hac enim non tam ad decendos populos, quam ad astruendam fidem circa negotium Canonizationis per sacram sedem Apostolicam terminandum, atque finiendum asseruabantur. Cum igitur per Dei gratiam, ac Beati Hyacinthi merita eo tandem peruentum sit, ut sancti viri consecratio per tot interualla temporum, ac patrum ordinis sollicitudinem, &

*vigilantia in hac alma vrbe à Christi Domini Vica-
r's summis Pontificibus toties expetita per S. D. N.
Clementem Octauum Pontificem Maximum ad debi-
tum finem perducta sit, nihil aliud restat, nisi ut ea, quæ
hucusque defuerunt eius gloria, & honori subseruien-
tia in lucem edantur. Quæ si minus aliquibus satisfac-
cerint imbecillitati meæ, & quotidianis, quibus teneor
occupation. tribuant. Sin vero suas delectauerint men-
tes; quicquid boni erit, gratiæ meritisque sancti Ca-
nonizati censeant abscribendum. Hoc igitur opuscu-
lum quatuor partibus comprehendam. In prima de
his quæ ad vitæ sanctimoniam virtutumque fulgorem
Beati Hyacinthi pertinent, agitur. In secunda de mira-
culis, quæ in vita, & post mortem patrauit, paucis
recensetur. Tertia breuem eorū, quæ ante Canoniz-
ationem gesta sunt continet narrationem; litterarum
quoque Apostolicarum, & Regalium authoritatem re-
ferens. Quarta denique, & ultima pars de actibus
proxime Canonizationem precedentibus, & de ipso
solemni actu, eiusdem Apoteosis facta veram, & sinceram
completetur historiam. Cætera sedulo & pio Le-
ctori inuestiganda relinquo.*

DE ORIGINE ET⁷ *Familia Beati Hyacinthi.* *Caput Primum.*

POSTOLVS Christi Ioannes Euangelista cap. 1. generationem filiorum Dei pertransiens sic ait. Quotquot crediderūt in eum dedit eis potestatem filios Dei fieri. sed quales? subinfert. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. In vijs enim Domini quibus ad æternam beatitudinem progredimur, parum refert quo sit aliquis sanguine creatus: non enim dicit Dominus, *Isai. 55. viæ meæ, viæ vestræ,* nec, cogitationes meæ, cogitationes vestræ. & secundum apostolum Paulum In Christo Iesū, neque Iudæus, neque Gentilis, nec barbarus, nec scyta, nec seruus, nec liber aliquid est, sed noua creatura, creata in Christo iesu in operibus bonis, vt ambulemus in illis, verum tamen dicente scriptura Deus cum sit omnipotens, potens non abiicit. Sicut vocauit Christus Petrum, & Andream, filiosque Zebedei piscatores, *Matth. 4. Luc. 5.* sed non reiecit Bartholomæum, *Matthiam, Paulum, & Gamalielem, & Natanielem;* Est enim benedictio pauperum qua dicitur *Act. 5. Act. 9. Io. 1. Matth. 5. Luc. 6.* Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum Cælorum, sed remansit benedictio diuitum, vbi dicitur *Matth. 19. Amen dico vobis,* quod vos qui reliquistis omnia, & sequuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis. Quare nõ frustra Beata Mariæ Virginis, & Christi Iesū generatio, per Reges, & Duces, & Patriarchas texitur, *Luc. 1. cū magna inter huius mundi homines à magnis Progenitorum*

ratio habeatur, & Ioannes Baptista summus inter natos mulierum dicitur, qui & Christi consanguineus, & sacerdotis filius, & Prophetarum apex decantatur, Matth. 11. Inter eos igitur qui generis nobilitate, & diuitiarum affluentia alios præcedentes ad Beatæ vitæ, & æternæ studiū conuolarunt, non solum Beatissimus Patriarcha ordinis Prædicatorum Dominicus, magnæ Gusmanorum familiæ progenies, & Beatus Thomas Aquinatus gloria, sed etiam Beatus Hyacinthus Comitum de Odrouons generosa propago, singulari Dei omnipotentis gratia vocatus est, cuius nobilissimæ familiæ vt melius cognosci possit, seriè paucis explicabo. Primus ergo huius stirpis parens, qui memoratur Anno Dñi. 1080. Saul extitit. Odrouons qui in Polonia Regno cū magnis floreret opibus, virtutibus quoque & rerum gestarum fama præstaret. huic Saul filius heres successit, qui Comitatum de Conskeye obtinuit circa annum salutis 1140. Sauli duo filij nati sunt Eustachius Comes de Conskeye de quo filius in terra Camienensi Beatus Hyacinthus genitus est, & alter Iuo, qui postea Episcopus Cracouiensis Creatus, & Ducis Lesconi Albi Cancellarius Romæ veniens pro suæ Ecclesiæ causis secū B. Hyacinthum Eustachij fratris filium, quē Canonicatu Cracouiensi ornaauerat, deduxit, & Beatissimo Patri Dominico induendum habitu ordinis obtulit. qua de re corpus Cronicum Poloniæ lib. 3. c. 33. sic habet fol. 85 Suffectus est in locū Vincentij Cadlubconis Episcopi Cracouiensis Anno Domini 1216. Iuo filius Saulis Comitis de Conskeye nobilis de domo Odrovvasz Cantor Gnesnensis Canonicus Cracouiensis, & Ducis Lesconis Albi Cancellarius, qui dū pro confirmatione ad Honorij Papam III. se contulisset, & per Vgolinū Cardinālē Episcopū Hostiensem, propter familiaritatē. quā cum eo in studio Parisiensi contraxerat, omnia ad nutū expediuisset, visis prodigijs sanctitate, religionē, & prædicatione B. Dominici in Poloniā deducēdos fratres.

fratres sui ordinis petiit, & alios obtinere non valens, quatuor familiares, & comites suos scilicet: Hyaczkoné, siue Hyacinthū canonicū Cracouiensē nobilē de domo Odrouons de Prouincia Opoliē, & in villa Lanka heredē. Item Cessaum Polonū, Henricū Morauum, & Hermanū Theutonicum per beatiss. Dominicum ad ordinem assumi obtinuit, & illos in Poloniam deducens S. Dominico superstite in Polonia ordinem Prædicatorum plantauit, anno autem Domini 1222 communicato consilio cum Duce Lescone Albo cum capitulo, & consulatu Cracouiensī, ecclesiam sanctiss. Trinitatis, quæ matrix, & origo fuit Parrochiarū, & locum spaciosum pro monasterio prædictis fratribus S. Dominici assignauit, & ornamentis calicibus, libris, & ceteris necessariis dotauit, & prouidit. quæ autem & qualis fuerit familia B. Hyacinthi inde probatur. Nam in statu spirituali habuit duos Archiepiscopos. s. Io. de Sproua Comitem Odrouons, Archiepiscopum Gnesnensem anno Dñi 1453. qui Elizabeth. filiam Alberti Romanorum, Vngariæ, & Boëmię Regis, & Archiducis Austrię, coniugem verò Cazimiri Polonię Regis in Reginam Polonię solemniter coronauit, sepultus Gnesnæ 1464. Et Ioannē Odrouons Archiepiscopū Leopoliensem Anno 1449. Episcopos aut duos, sanctū Iuonē de Conskey Comitē assumptū anno 1204. & Ioannē Prandotā ex Bialaczewva Episcopū Cracouiensē anno 1242. de familia Odrouons, qui cū esset Archidiaconus Cracouiē, & canonicus Sandomiriē ab Innocentio IV. Episcopus creatus, & tandē ab Archiepiscopo Gnesnē Fulcone est cōsecratus. Hic duo memorabilia diuinæ gratiæ testimonia est cōsecutus. Primū, quod inuictissimū martyrem Christi Stanislaum Episcopum Cracouiē missis ad Innocentium Quartum Pontificem Maximum RR. DD. Iacobo de Scarffouo, & magistro Botuino canonicis Cracouiensibus, cum religiosis Beati Dominici, & Beati Francisci fratribus, apud Assisium, Urbem

Italiæ anno 1253. obnixis præcibus magnis ad hoc adhibi-
 tis sumptibus canonizandum, & numero sanctorum adscri-
 bendum curauit; Alterum est quod gloriosum Dei confes-
 sorem Beatum Hyacinthum suæ familiæ lumen, & decus,
 in die Assumptionis gloriosissimæ Virginis Mariæ 1257.
 fœlicem animam Deo reddentem vidit, gloriamque viri
 Dei ad regna cœlestia transeuntis, sibi reuelatam conspe-
 xit, vt chronicis est testatum. In statu autem seculari eius-
 dem Beati Hyacinthi familia nō minusest illustrata, protu-
 lit enim complures amplissimarum dignitatum honore ful-
 gentes. In his Petrum Odrouons Anno 1436. & Andream
 Odrouons Russiæ Palatinos 1456. Palatinum præterea
 Podoliæ Ioannem Odrouons Anno 1458. Inter Castella-
 nos autem, vt vocant, Ioannem Scēcocium Castellatum
 Lublinē Capitaneum Sandecē. 1410 Stanislaum Odro-
 uons Ducem exercitus regni Poloniæ 1438. Thomam
 Odrouons summum copiarum Polonicarum ducem, Vi-
 ctorem Cruciferorum Theutonicorum 1459. Ioannem
 Odrouons de Szprovva pari cum imperio exercitus &
 apud Lopknō Tartarorū expugnatore 1509 Claruit ex
 fœminis Magnif. Anna vxor Ioannis Cosika Palatini San-
 domiriensis quæ cū multam sanctitate ieiuniorum, & ora-
 tionum frequentia durasset ætatem, fœlicem Domino spi-
 ritum reddidit anno 1585. Alta verò Catherina de Odro-
 uons Beati Hyacinthi stirpe dignissima 120. annorum vir-
 ginitate seruata in ieiunijs, & orationibus, alijsq; spiritua-
 lis vitæ operibus: In Przewvorko districtu Przemisliē ex
 hac vita migravit anno 1588. Porro ex eadem sancta stir-
 pe prodierunt clarissimæ domus, & familiæ, nimirum do-
 mus Sydlouiorum, domus Dambiensiorum, domus Pie-
 nansiorum, Bembnouiorum in Palatinatu Cracouiē. Itē
 Goraysiorum in Palatinatu Russiæ, præterea in Palati-
 natu Sandomiriē, Carsniciorum, Straszouiorum, Cleui-
 ciorum, & Criscouiorum, in Plocensī vero, Sypniciuorum
 Chietlinscio.

Chietlinsciorum, & in Calisiensi Miescouiorum, ex quibus plurimi varijs in locis Palatini, Castellani, & Capitanei functi muneribus Reipublicæ officia strenuè administrare. Agnoscunt, & aliæ eandem originem generosæ profapiæ, quarum nomina recensere superuacaneum iudico. Hoc solum pios liceat munere lectores, ut quo nobiliore stemate, & sanguine suorum gloriantur, eo maiore virtutum fulgore elucere contendant. Dedecet enim arbori generosam degeneres dare fructus, teste veritate, quæ ait Matth. 6. Non potest arbor bona malos fructus facere, nec contra, mala arbor, bonos fructus progignere. Hæc igitur de huius sancti familia, & origine dicta sufficiant.

*De nomine Beati Hyacinthi, & interpretatione
nominis eiusdem. Cap. II.*

Solita est Diuina prouidentia prædestinatis ad vitæ singularia nomina imponere, quibus effectum aliquem significare consuevit, & hoc multiplici ratione, secundum diuersos respectus, sic Adam vocatus est, quia hominum naturam integram in se repræsentauit. Æua quia mater cûctorum viuentium erat futura, Abel, quia homo possessus per Deum, Noe, idest, requies, quia per eum a Diluuiio natura humana conseruanda erat, Abraham multarum gentium pater, Isaac risus consolationis, Iacob supplantator fratris Esau pedem tenens, Moyses ab aquis sumptus, Dauid, manu fortis, Samson sol Domini, Cephas, vocatus est Petrus, Iacobus, & Ioannes filij tonitruui & de Christo Iesu sic dicit scriptura, vocabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum, & sic est intelligendum de omnibus, quos ad singulares actus diuina vocauit gratia. Vnde & Baptista non Zacharias, sed Ioannes vocatus est, quia per eum prima cæpit mundo lux splendescere, unde dicitur. Hic venit in testimonium, vt testi-

pium

nam perhiberet de lumine. Nec minus beatissimus noster Dominicus (vt cæteros taceam sanctos) Dominici nomen accepit, quia Dominici gregis custos, & domini nominis in defessus declamator, tam in se, quam in sua posteritate existit, secundum illud Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore seminis tui a modo, vsq; in sempiternum. Thomas deniq; doctor angelicus dicitur, quia admirabili ingenio totius sacræ theologiæ misteria instar angelicæ mentis penetrauit. pro quo diuinū accepit responsum, Benè scripsisti de me Thoma quam ergo pro his vis a me mercedē? B. Vincentius, quia blâdientē mūdū in se, & in alijs deuicit eternūq; manna promeruit iuxta illud, qui vicerit dabo illi māna absconditū, & sedere in throno meo, sicut & egovici, & sedi in throno patris mei, Petrus martyr, verè Petrus, quia Petri fidē, & euāgelicæ disciplinæ iustitiā, vsq; ad sanguinē, & mortē cōstanter defendit, seruauitq; diuinū præceptum, quo dicitur pro iustitia agonizare pro aīa tua, & vsque ad mortem certa pro iustitia; vnde & Paulus dicit bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem seruauī, &c. At verò Beatus Hyacinthus, qui oras septentrionales lumine diuinæ gratiæ illustraturus erat, non immerito nomen accepit Hyacinthi, quod vel lapidis virtutem, vel floris pulchritudinem designat. Nam singulares actus, quos in Ecclesia Dei erat editurus præfago nomine indicauit, floris enim Hyacinthi nomen retinens quantum ad colorem rubeum, viridi similem, designat hominem humilem per cordis obedientiam, floridum per virtutum exuberantiam, purpureum per voluntariam paupertatem, rubeum, per laborum patientiam, viridi similem per cœlestium contemplationem, restrictum per continentię puritatem, quæ omnia re, & nomine in se, & in sua posteritate in Polonia monstrauit. Quia vero lapidis Hyacinthi nomen quoque sibi obtinuit, ille est de quo scriptura dicit, Manus eius tornatiles aureæ plenè hyacinthis.

cinthis ; Lapis enim Hyacinthus (vt qui de his scripserunt docent) est lapis fulgidus ceruleus auro similis , & firmissimus , pestiferi aeris nocumentum prohibens , gratumque hominibus suum efficit gestatorem , sic etiam Beatus Hyacinthus erat fulgidus per Euangelicæ disciplinæ impletionem , secundum scripturam , Matth. 5. vos estis lux mundi , & sic luceat lux vestra coram hominibus , &c. Erat ceruleus propter cœlestium feruorem , & cordis munditiam , secundum illud , Beati mundo corde , &c. fuit auro similis propter resplendētem fraternam charitatem . fuit firmissimus , propter fidei Catholicæ in prædicando constantiam . fuit pestiferi aeris nocumentum prohibens propter peccatorum , & hæresum continuam expugnationem . gratum reddens suum gestatorem propter perpetuam Christi Domini , & beatissimi patris Dominici virtutum imitationem . Nominis autem istius Hyacinthi in Cathalogo Sanctorum , siue Martyrologio Romano , septem reperiuntur : primus Hyacinthus martir Romæ passus , cuius memoria , 10. february agitur . secundus Hyacinthus martir , sub Traiano Imp. Cæsare passus , cuius solemnitas 3. Iulij celebratur . Tertius , in Amastride ob Christi nomen necatur , cuius festiuitas 27. Iulij recolitur . At verò quartus Hyacinthus martir , sub Traiano tyranno in portu Romano , ob Christi fidem occiditur , & vigesima sexta Iulij festum diem obtinet . Deinde quintus Hyacinthus cum Alexandro , & Tiburcio martyribus in Sabinis martyrium cōplet , diem nonum septembris sibi vendicans . Sextus verò Hyacinthus martyr , 11. septembris cum Protho Christi martyre passus sub Galieno tyranno festiua die colitur . Septimus autem & vltimus Hyacinthus martyr , cum Quinto Feliciano , & Lutio martyribus passus est in Luciano , cuius memoria 29. Octobris sancta recolit ecclesia ; Hi omnes pro fide Christi martyres gloriosam suæ confessionis coronam foeliciter adepti sunt ; At
vero

verò confessoris, & doctoris virtutem, & dignitatem, virginitate, & Apostolica perfectione relucens solum Beatū Hyacinthum hoc nomine Deo seruientem in ordine Prædicatorio diuina prædestinavit gratia, qui verè ad illius orbis deserti partes accedens, sic credentium corda, atque infidelium mentes collustravit, quod inter vitiorum, ac hæresum tenebras, non solum viuus prædicauit, sed etiam & mortuus, beneficiorum diuinorum, quibus sanctos suos conseruat, in se repræsentans gratiam, prophetauit, secundum illud Ecclesiast. 48 cuius ossa & post mortem prophetauerunt, & secundum illud Prouerb. 31. Gustauit, & vidit quia bona est negotiatio eius, ideo non exstinguetur in nocte (peccatorum, & infidelitatis) lucerna eius, & sicut Beatus Patriarcha Dominicus inter tenebras Albigenisū & Albanensium hæreticorum suo tempore Ecclesiam Dei diuexantium tamquam sol emicuit, sic Beatus Hyacinthus apud Arcturum, & Hiada frigore, peccatorum, & tenebris infidelitatis rigescens pectora calore verbi compleuit, tenebrasq; tam præsentium, quàm futurarum hæresum lumine doctrinæ, ac splendore miraculorum corruscans inflammavit, illustravit, & diuina charitate impleuit, ita quod vtrique illa quadrat sententia: Quasi stella matutina in medio nebule, & quasi luna plena in diebus suis, & quasi sol refulgens, sic isti effulserunt in Ecclesia Dei, & sic patet nominis interpretatio.

De educatione Beati Hyacinthi.

Cap. III.

DE educatione iustorum, sic dicit Spiritus Sanctus, iustum deduxit Dominus per vias rectas, & ostendit illi Regnum Dei, & dedit illi scientiam sanctorum, honestauit illum in laboribus, & compleuit labores illius. At ut igitur ad nostra veniamus. Beatissimus Patriarcha noster

noster Dominicus iuuentutem suam gymnasio Palentino traduxit, Beatus Thomas sub manu magistri Alberti fluenta sciētię haufit. Ita beatus Hyacinthus, scholarum quidē secularium primam Cracouiensem, secundam Pragensem, tertiam Bononiensem illustres Academias magistras suę iuuentutis habuit, in quibus non solum doctrinę claritate verumetiam morum honestate decoratus, totum se in vium diuinum ecclesię sanctę Dei profuturum commutauit. Ac proinde ex postrema Academia Bononiensi Sacre Theologię professor, & Vtriusque Iuris Doctor Cracouiam reuertitur, ac Beato Iuoni venerabili Episcopo Cracouiensi patruo suo, qui non minus splendore vitę christianę, quàm dignitate fulgebat firmiter adhæsit, in quo prædictus Episcopus videns gratiam diuinam præluere, tū ob consanguinitatem, tū ob vitę integritatem volens sibi eum adstringere in Ecclesia Cathedrali Cracouiensi canonicum constituit, quo in munere tamquam lucerna ardens super candelabrum posita, ceteris Canonicis splendore scientię, morum probitate, vitę excellentia præfulsit, non solum præsentibus, sed etiam futuris in hoc statu existentibus efficax relinquens exemplum.

De Beati Hyacinthi ad Ordinem Predicatorum ingressu. Cap. IIII.

Variant scriptores, diuersasque causas referunt aduentus Iuonis Episcopi Cracouiensis Romam, vt liquet ex libris cronicorum, tribus tamen vicibus eum de Polonia Romam accessisse certum est. Primo in legatione Ducis Leskonis Albi, secundo in causis Ecclesię suę, & hoc tempore Beatum Hyacinthum, tam Beato Dominico, quàm summo Pontifici obtulit, quo in Poloniam reducto, & monasterio pro Fratribus Predicatoribus constructo,

&

& ædificato post plures annos tertio Romam venit, huius autem accessus causa per Ioannem Longinum, aliàs, Dlugossium Archidiaconum Cracouiensem. Cathedralis ecclesiæ virum omni scientia clarissimum. lib. de successione Episcoporum Poloniæ tractando de ipso Cracouiensi. Episcopo talis asseritur. Huic enim Episcopo Iuoni in synodo Vratisslaviensi Laurentius Episcopus Vratisslaviensis. loco cedere noluit, quamvis probaret suam prærogatiuam sedis Apostolicæ diplomate. propterea Romam profectus ad Gregorium ix. cum quo Parisijs amicè vixerat impetrauit ab eo ecclesiæ metropolitica dignitatē, quam negligentia sua Lampertus Zula ante 150. annos amiserat. Accepta igitur satisfactione causarum suæ ecclesiæ, in Poloniam rediens post sanctissimos pro ecclesiæ suæ, & feruentes in vinea Domini labores, in ciuitate Vtinenfi submontanis Italiæ Vrbe Alpibus ad fratres prædicatores declinans, relictiſſimamq; animam æternæ beatitudini consignans, fratribus, & ecclesiæ ipsorum corpus emortuum commendauit, non sine magnis sanctitatis indicijs. post cuius mortem fratres Prædicatores sanctissimæ Trinitatis Cracouiensem, gratitudinis ergo pluribus annis transactis ex Vtino Cracouiam solemnem pompa sacrum corpus eius deduxerunt, & in medio chori honorificè sepelierunt, non sine multis miraculis. Sint diuersæ licet causæ, quæ asserri possunt, hæc mihi vna approbari censetur non fuisse dignum, nec conueniens tantum thesaurum hyperboreis occultare sulcis, tempusq; ad fuisse quo virtutibus resplendens, Beati Hyacinthi anima super candelabrum ecclesiæ, & in Monte perfectionis christianæ poneretur vt luceret omnibus ad perfectionem christianam ingredientibus, nec licuit per alium, quàm per Summum Pontificem (cum sit Vicarius Christi Domini) tale thesaurum, & talem lucernam repandere: itur Romam, in causisque prætensis versatur, nec cogitatur, quid eo tempore de partibus hyperboreis diuina ordinauerat clemētiæ

Prædicat Romæ, Beatissimus Dominicus pandit vias æternæ vitæ, accendit animos populorū, diuersi colla religioni ipsius subiiciunt, & adhuc latet Hyacinthus in luto conuersationis sæcularis nondum radio prædicationis Beatissimi patris Dominici repurgatus, & collustratus, venit ad miraculum, suscitatur mortuus, redditur viuus Neapoleon nepos Cardinalis, stupent populi, Roma concurrunt, & factum adorant. Accedit Hyacinthus adhuc sæculi conuersatione detentus, & miraculi perpetrato, Beatissimiq; Dominici tanquam solis inflāmantis radiis accensus cum B. Iuone Episcopo communicato consilio in corde suo destinat abiectis mundanæ conuersationis retibus, Apostolicæ perfectionis se innodare vinculis. Non eū familiæ splendor, non consanguineorum numerositas, nō Pontificis antiqua consuetudo, non canonicatus amor, non diuitiarū copia, non denique omnes totius mundi illecebræ poterant à proposito piæ conuersationis reuocare. Stimulat Pōtificem iam bene in religionem Dominicam animatū, ut petat sibi in Regnū Poloniæ à B. Dominico dari fratres, pulsatur precibus Beatissimus Patriarcha Dominicus toties repetuntur supplicationes ab Episcopo porrectæ, Datur responsum à B. Dominico se non habere illi Regno, qui idiomate suo natiuo gaudeat, conuenientem personam. & ecce statim diuino impulsus spiritu profilit Hyacinthus, & se præstò, ut alter Isaias Propheta Beato Dominico offert, petitque humiliter iugum religionis Apostolicæ sibi imponi, quem secuti socij eius Ceslaus, Hermanus, & Henricus. Annuat Beatissimus Dominicus spiritu prophetico prouidens, quantum fructum per Hyacinthum ex animabus hominum erat relaturus, induit eū habitu in cōuentu S. Sabine, & quantocius ad normā religionis vnā cū sociis informādos statuit. Gaudet Ep̃s quod suus nepos primus hāc palestrā ingressus est. At Beatus Hyacinthus in specula perfectionis Christianæ

& vitæ apostolicæ constitutus cogitare cœpit, in quo tantum, ac talem ducem sub cuius vexillo mundo, carni, & sanguini erat renunciaturus, & cum hoste animarum pugnaturus, imitari debeat. & in tantum sedula animaduersione vitæ, & bonæ conuersationis, magistriq; sui B. Dominici imitatione profecit, vt breui tempore totam quasi naturâ, virtutisque splendorem sui magistri superinduerit, totamque perfectionem religioso debitam (vt humana fert natura) in se contraxerit. ita vt non dubium fuerit Beatissimo patri Dominico illi tanquam fidelissimo dispensatori ouium suarum in septentrionalibus plagis curam committere.

De remissione Beati Hyacinthi in Poloniam.

Cap. V.

CUm igitur Beatissimus patriarcha Dominicus Ordinis sui à Summo Pontifice Honorio Tertio tunc sacræ Sedi Apostolicæ præsidente, confirmationem impetrasset mox cogitare cœpit, quomodo gratiam sibi à Deo præstitam toti orbi Christiano communicaret, & missis in diuersas partes mundi pro plantando ordine patribus, communicato consilio cum præfato Iuone Episcopo Cracouiensi Beatum Hyacinthum post voti solemnem emissionem, atque post plenam de plantando ordine sacro prædicatorio informationem sibi datam cum tribus fratribus suæ gentis, scilicet, Cessao Hermano, & Henrico associatum ad partes septentrionales mittere destinauit. Quapropter, ne incassum in Poloniam reuersi, ordinis fundamenta iacerent, Summo Pontifici eosdem obtulit, atque Breue Apostolicum quo munirentur, illudq; Polonia præsentarent, eisdem dari procurauit, dataq; eis, & Sedis Apostolicæ, & sua sancta benedictione ad patriam in pace remissis, qui transeuntes per Carinthiam, Theutoniæ partem,

quæ

quæ montes Alpes occupauit prima verb Dei semina in ciuitate. Frizacenſi ſpargere cœperunt, vbi verbo, & exemplo populũ adificantes primum conuentum receperunt, qui Conuentus poſtea plantandi ordinis per totam montibus intercluſam Germaniam ſeminarium fuit. Itaque B. Hyacinthus prouinciæ Germaniæ Alpinæ, & Tranſalpinę erigendæ primus fundator merito dicitur. In illo igitur prædicto conuentu, ad feruentem instantiam populi ſex meſes commoratus numerosam multitudinem ſacerdotũ & clericorum ad ordinem recepit. & ordinis obſeruantia, vt ex ore Beatiffimi Dominici Patriarchæ edoſtus fuerat relictis poſt ſe & ſanctitatis, & religioſæ conuerſationis exemplis pleniffimè informauit. ibidemque fratre Hermano Theuthonico ob linguæ proprietatem relicto ipſemet Beatus Hyacinthus cum cæteris ſocijs in Poloniam ſe contulit, quò veniens, Cracouiam Regiam Poloniæ Regum ciuitatem ingreſſus, à canonicis cathedralis eccleſiæ & toto clero, & populo honorificè receptus eſt, quibus Beatus Hyacinthus litteras Sedis Apoſtolicæ, & litteras Iuonis Epifcopi Cracouienſis protulit, quæ decernebant, vt parrochia Cracouienſis ſub Titulo ſanctiffimę Trinitatis nominata, abſque mora, & omni difficultate, & contradictione, ſibi deputaretur. & ab eo tempore, non parrochia, ſed conuentus fratrum Prædicatorum nuncuparetur, quod Deo cooperante ceſſit foeliciſſimè, omnes enim vnanimiter, tam clerus, quam populus deuotiſſimè, atque feruentiſſimè, iuſſa Sedis Apoſtolicæ impleuerunt, & cum multis ſumptibus in eodem loco, anno Domini 1217. in honorem ſanctiffimæ Trinitatis conuentum fratrum edificarunt, & ſic Beatus Hyacinthus prouinciæ Poloniæ primus fundator extitit, in qua diuerſis in partibus, fundans monaſteria, primus prouincialis fuit, eamque pluribus annis rexit, vt patet ex Calendario antiquiſſimo Leopoli Ciuitate Ruſſię ſcripto. Anno verò 1222. idem

Sanctus misit fratrem Cellaum, qui cum eo à Beato Dominico ad ordinem receptus fuerat, in Bohemiam, quo in metropoli Bohemiae ciuitate Pragensi, cum fratre Hieronymo per Beatum Hyacinthum associato peruenit, ibidemque conuentum Fratrum Prædicatorum, in honorem Sancti Clementis recepit, quem sub Maximiliano II. Imperatore, religiosi Societatis Iesu adepti sunt, & ibi collegium erexerunt, & fratres Prædicatores ad Ecclesiam Sanctæ Agnetis, ad fluuium album translati sunt. Quare ab eo tempore, quo ordo Prædicatorum ceperat Beatus Hyacinthus Prouinciæ Bohemiae fundator extitit. postea vero eundem patrem Cellaum in Vratislauiam Silezię urbem, relicto Hieronymo in conuentu Pragensi destinauit, ubi idem Cellaus in honorem S. Adalberti ecclesiam, & conuentum Prædicatorum satis honorificum construxit, ibidemque miris prodigijs coruscans feliciter in Domino quieuit, & sic patet, quod B. Hyacinthus totius Silezię, & Morauię Monasteriorum auctor fuit. De Beato autem Cella, & miraculis per illum factis, legatur Martinus Cromerus lib. 8. Historię Polonię, circa annum 1240. & Mathias Miechouensis. lib. 1. Historię Sarmatię Asianę, cap. 3. circa annum Dñi 1241. ad quę deuotum & diligentem lectorem remitto; Circa vero annum Dñi 1234. B. Hyacinthus se contulit in Prusiam, ubi à Principe Suientopelka, magistro Cruciferorum insulam quandam in mari impetrauit, quam Dantiscum siue Gedanum appellauerunt, (quod hucusque priuilegiū foundationis sigillo Suientopelcæ Ducis communitum testatur) cum enim mare usque ad oras Culmenis ciuitatis protenderetur spiritu prophetico prouidens, amplam ibi futuram ciuitatem (conuentus enim fratrum ordinis Prædicatorum, ante ciuitatis Gedanensis constructionem centum viginti annis in prædicta insula prior stetit) ibi in honorem Beati Nicolai amplum fundauit monasteriū, in quo breui tempore transacto magna multitudo fratrum,

ex diuersis statibus ad ordinem euocatorū est conclusa, & constitutionibus ordinis Prædicatorū plenè informata, Et cū ad vltiores Regni Poloniæ partes sacrū ordinē Prædicatorū plantaturus se conferre instituisset: cōuentui Gedanensi fratrē Benedictū socium suum in Prælatū constituit, cui non solū curā prædicti Conuentus regiminis, verum etiā plantandi ordinis per totā Prussiā, & Liuoniam sollicitudinem comendauit. Mare autē Balthēū, siue Sarmaticū, quod stricto sinu Regni Daniæ oras ingrediēs latè patenti alueo à Regno Poloniæ, Suecos, Gottos, Eilandos, Denos, atq; Noruegas, necnon Lappones, & Filādos diuidit, Dei disponente prouidentia, ad quinquaginta miliaria, italica cessit, (vt cōmuni omniū voce ex traditione antiquorū refertur, & Culmenfis ciuitatis quondā emporij Prussiæ amplitudo testatur) relicto portu Culmenfi Gedanensem portum constituit; vbi postmodum ciuitas quondā religionis catholicæ feruens amore, tam ciuium multitudine, quā monasteriorū splendore, fratrumq; non solum Prædicatorū, sed etiā aliorum ordinū multitudine referta, totius Germaniæ quod ad deuotionē spectat splendor, & exēplar extitit, ex cuius singulari religione omnes fere totius Christianitatis, scilicet Germaniæ, Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, Flandriæ & Galliæ, Hispaniæ, & Lusitaniæ, Sueciæ, & Daniæ, quæ per mare mercium lucra querebāt, gaudebant, & ædificabantur prouinciæ. At vero vbi impiæ Lutheraniæ, atque Caluinisticæ, ne dicam Arianiæ sectæ error Prussos, & Gedanenses inuasit, ingrati Ciues iugum fidei, & fratrum Prædicatorum, (quorum subditi quondam communi voce omnium feruntur fuisse) excusserunt, fratribus Prædicatoribus, atque ceterorum ordinū religiosi enecatis, alijsq; expulsis Verum licet omnia monasteria ad suam impiam sectam vi armorum trāstulerint, & ex monasterijs in quibus in Dei laudem, & gloriam castitatis vexillum erectum fuerat, lupanaria & impudentia

tium verbi Dei corruptorum exedras constituerint; Meritis tamen Beati Hyacinthi (quod pie credo) intercedentibus conuentum fratrum Prædicatorum, quamuis apud Serenissimos Sigismundum Primum, & Sigismundum Augustum, & Stephanum Bathorem Poloniæ Reges maximè, & impiè niterentur, nullo modo Dei, sic disponente iusticia occupare potuerunt. Sic igitur patet quod Beatus Hyacinthus latissimè Prussiæ monasteriorum auctor fuit, nam exinde in totam Pomeraniam, Liunioniam, Sueciam, Serbiã, Saxoniam: ordo Prædicatorum breui temporis spatio, vsque ad oras cruxtatis Colontæ propagatus se extendit. Beatus igitur Hyacinthus in Ducatu Prusiæ, qui tunc or ordinis Cruciferorum Theutonicorum Magistro subijebatur benè, atque firmiter fundata religione, merito bea- tissimi Patriarchæ Dominici de propagando Prædicatorum ordine præcepti, zelo fidei, & animarum succensus, in Rus- siæ magnam, & amplam prouinciã, (quam maiori ex par- te gentilitatis error adhuc detinebat, se contulit, ibique, vsque ad magnum Kiouic, quæ totius Rus siæ Rubec, & Al- be, quæ nunc Moschouia dicitur, longè, lateque dominatû tenebat ducem penetrauit, verbumque Dei disseminans nõ paruum animarum fructum collegit. Insuper ex Ducis præ- fati petitione monasterium amplum fratrum Prædicato- rum in honorem gloriosissimæ Virginis Mariæ (quæ illiè Cracouic in splendidissima luce, rutilantior sole apparue- rat, deque statu beatitudinis recipiendæ, præcumque sua- rum exauditione certum effecerat) edificauit, fratribus- que dignissimis, qui eam gentis illius barbaræ nouellam in fide Christi plantationem verbo, & exemplo rigare, essent idonei, plenam reliquit, eisque socium suum dilectissimum sanctitate, & morum honestate fulgentem in Prælatum, & pastorem præstituit, vbi tanta temporum varietate, & in- ter capedine meritis Beati Hyacinthi, qui per semetipsum illud monasterium Kiouienſe instituerat, licet Tartaro-

rum, & Moschorum incurſu ciuitas ſæpius exagitur) hucufque barbarę illius nationis gentes, lumine fidei per fratres Prædicatores illuſtrantur. & vices Epifcopi Kio- uienſis, qui illic titulum tantum, & non eccleſiam aliquam cathedralem, vel parochialem poſidet (cum ibi nulla ſit præter Eccleſiam fratrum Prædicatorum Catholica Eccleſia, ſchiſmaticis cuncta loca diuina occupantibus Ruthe- nis) in omnibus adminiſtrantes Sacramentis. cæteris quo- que ad ſalutem æternam, per fratres imbuuntur. Porro Beatus Hyacinthus ſic Kiovia, Vrbe principali Ruſſorum (quæ propter ingentem murorum vaſtatorum, atque de- ſtruكتور, qui hucufque per ſiluas, & nemora ad quinquaginta miliaria paſſim cernuntur, circuitum ab antiquo maxima eſſe creditur,) religione benè fundata multiſq; ſingularis ſanctimonię poſt ſe relictis testimonijs, & miraculorum operationibus, excedit. Poſtmodumque Cra- couiam, in qua theſaurum corporis ſui diuina diſponen- te prouidentia, ſpiritu ad cœleſtia euocato repositurus erat, ſe contulit, totius Ruſſiæ Prouinciæ Monasterio- rum erigendorum author exiſtens.

De Monasterijs fratrum Prædicatorum, qua in in Regno Polonia in vita, & poſt mortem Beati Hyacinthi conſtructa ſiue erecta ſunt.

Cap. V I.

Quoniam non abſonum mihi videtur ad comendan- dam & laudibus offerendam Beati viri Hyacinthi in promouendo, & dilatando ordine diuinam benedictio- nem & gratiam, ac zelum feruentem hiſce ſcriptis infe- rere multitudinem Monasteriorum, quę primo quoque tempore Sancto viro adhuc ſuperſtite, vel non multo poſt tempore ipſo vita defuncto piorum virorum, & in or- dinem Prædicatorum, bene animatorum beneficio erecta & con-

& constructa sunt, non pigeat deuotum lectorem nascentis tunc ordinis faciem conspiceré, & quæ per Beatum Hyacinthum, eiusque socios ad gloriam Dei patrata sunt patienter, & auidè perlustrare, quæ per ordinem in tali sunt numero.

In Minori Polonia.

Conuentus Cracouiensis, per ipsummet Beatum Hyacinthum erectus, & edificatus. qui, sicut antiquitate, regalis vrbs maiestate, situs amplitudine, loci amenitate, edificiornm splendore, sic etiam obseruantie regularis, & vitæ religiosæ puritate, & integritate, facile præcellit alios, cui ad meritum accessit octo Sanctorum virorum corpora, (inter quos primum locum sacrum corpus Beati Hyacinthi obtinet) possidere. Ex quo Conuentu amplissimo, (in quo adhuc superstitè viro sancto illo felici sæculo ducenti Fratres vita, religione & doctrina insignes manserunt) in totam Prouinciã semina doctrinæ Christianæ, & sanctarum virtutum, per Dei gratiam sparguntur, & studium generale à pluribus Capitulis generalibus confirmatum, multisque priuilegijs Sedis Apostolicæ, & Reuerendissimorum Generaliũ Magistrorũ ordinis adornatũ. pro suo decore possidet. Sandomirienses Conuentus duo, scilicet S. Iacobi Apostoli, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ.

Demum Liublinensis, Bochnensis, Petrico

uiësis, Osuecimensis, Opatouicensis,

Zmigrodensis, Lanzutenis, &

Monialium tertij habitus

sororum, Craco-

uiæ vnus.

In Maiori Polonia .

Conuentus Pofnaniensis loci amenitate conspicuus, religione, & deuotione non poſtremus, & per fratrem Seuerinum ſacræ theologiæ magiſtrum Cracouiendū prioris Pofnaniensis, & Vicarij Maioris Poloniæ munus obiret villæ Multhouo perpetua poſſeſſione donatus, & ad priſtinam formam regularis obſeruantia ceniſibus, & redditibus adauctis reductus. Sredenſis, Coſtenſis, Varoncenſis, Zninenſis, Slupcñ. Breſteñ. & monialium duo in ciuitate Pofnaniensi, vnus ſororum de obſeruantia benè dotatus, & alter ſororum tertij habitus de pænitentia ſancti Dominici.

In Ducatu Silezia .

Vraſlaluienſis conuentus ampliſſimus quondam, priuſquam hæreſes inſurgerent à centum, & quingenta fratribus inhabitatus, in quo eiufdem monaſterij fundator, à Beato Hyacintho miſſus ſanctus Ceſlaus miraculis corruſcans requieſcit. Demum Suidnicenſis, Glogouienſis, Opauienſis, Ratiborienſis, Brezenſis, Opolienſis, Czieſſincñ. Francſtineñ. Gribſualdeñ. Legniceñ. monialium verò de obſeruâtia Ratjborienſis vnus, amplis poſſeſſionibus locupletatus.

In Ducatu Pruffia .

Gedanenſis conuentus, per Beatum Hyacinthum conſtructus, ædificiorum latitudine, & altitudine ampliſſimus, & antequam ab hæreticis ſpoliaretur de poſſeſſionibus benè prouiſus, & quondam à centum, & octuaginta fratribus inhabitatus. Demum Culmenſis. Thorunenſis, Elbingenſis, Regiomontanus, Derſouienſis,
monia-

monialium verò de obseruantia Gedanen. vnus, sed ab hæreticis occupatus.

In Ducatu Mazonia.

PLocenses duo scilicet Sanctæ Trinitatis, & sancti Dominici. Demû Louiciën, Brestensis, Siradiensis honeste dotatus Lenciciensis, Varacensis, Sochaczouienſis.

In Ducatu Russia.

COnuentus Leopoliensis fratrum reformatorum optimè dotatus Kiouienſis. Camenecensis, Præmissienſis, Samborienſis Belzenſis, Lucceorienſis. Hrodleſi. Hrubieſſouienſis, Moſſicenſis, Volodimirienſis. Moſtickenſis. Olicenſis.

In Ducatu Lithuania.

COnuentus Vilnenſis bene dotatus. Conuentus Kigenſis. cæteri temporum iniuria conſumpti, vel deperditi.

In Regno Bohemia.

COnuentus Pragenſis sancti Clementis, quem nunc Patres societ. Iesu obtinent loco verò istius conuentus sanctæ Agnetis. Demum Pilznensis, Znoymenſis, Hradicenſis, Iablonenſis, Liuthomiricenſis, Budeouicenſis, Iglauienſis, Olomucenſis, Bernenſis, Vſtenſis, monialium verò de obseruantia Pragenſis vnus, Olomucenſis alter, tertius Bernenſis, hi omnes Bohemiæ, & Morauix Conuentus antea sub vno prouinciali Poloniæ tenebantur, quo etiam tempore Regnum Poloniæ, & Regnum Bohemiæ ab vno Rege Poloniæ gubernabantur, verum circa

annum

annum Domini millesimum quadringentesimum secundum. (vt infra patebit) à Prouinciali Poloniæ. Patres prouinciæ Bohemiæ defecerunt, & sibi singularem Prouinciam constituerunt. prouincia autem Theutoniæ, licet à prouincialibus Poloniæ multis annis gubernaretur, eo quod Beatus Hyacinthus, omnium primus fundator erat, tamen post modum, cum in multos conuentus Germania excreuit, nec cōmodè à prouincialibus Poloniæ ob distantiam loci visitari, & regi potuit post mortem Reuerendi patris fratris Petri Vaserhab, natione Theutonici prouincialis Poloniæ in capitulo Generali Lugduni in Gallia celebrato à prouinciali Poloniæ defecit, & per se prouinciam latissimam prouinciam Theutoniæ constituit. Prouincia vero Vngariæ, quæ est Regno Poloniæ propinquissima, & conuicina, licet per Beatum Hyacinthum erecta fuisse credatur non tamen historiæ veritas de ipsa aliquam mentionem facit, ideo missam faciemus, Ad Regnū autem Sueciæ, et Daniæ quod viginti octo conuentus, antequam illud damnata hæresis Lutheri occuparet, habuit, quomodo religionis Beati Dominici cognitio perueniret penitus ignoro, existimo autem, patres prouinciarum, Saxonie, Pomeraniæ, & Prussie, qui stricto alueo maris à Dania & Suecia distinguuntur ex commissione Beati Hyacinthi, qui quadraginta vno anno istas prædictas prouincias moderabatur Patres & frates pro conuētibus erigendis in eas partes, quæ linguæ proprietate secum cōueniunt, misisse & distinasse. Concluditur ergo ex præcedenti inductione omnium prouinciarum septentrionalium Beatum Hyacinthum ex commissione Beatissimi Patriarchæ Dominici, primum fundatorem, Ducem, & Prælatum fuisse, licet etiam asseuerandum sit, quod Beatus Dominicus, ad instituendum ordinem Prædicatorum in superiorem Germaniam, & ad partes Regno Poloniæ maximè distantes alios patres delegauerit.

De virtutibus magnis Beati Hyacinthi quibus patrem sanctum Dominicum imitatus fugebat. Cap. VII.

DE viris iustis laude dignis, suam sic profert diuina scriptura sententiam: dicens, Sapientiam sanctorum narrant populi, & laudem eorum annuntiat Ecclesia, & alibi, Homines diuites in virtute pulchritudinis studiū habentes in generationibus gentis suæ gloriam adepti sunt, & in diebus suis habentur in laudibus. Quidam illis nati sunt, reliquerunt narrandi laudes eorum, hi sunt viri misericordiæ, quorum pietates nō defecerunt, cum semine eorum permanent bona, hæreditas sancta, nepotes eorum, & in testamentis stetit semen eorum, & filij eorum, propter illos vsque in æternum manent, semen eorum, & gloria eorum non derelinquetur, corpora ipsorum in pace sepulta sunt, & nomen eorum viuut in generationem, & generationem. In creaturis autem visibilibus creauit Deus duo luminaria magna, luminare maius, quod præesset diei nempe solem, & luminare minus, quod præesset nocti, scilicet lunam, & stellas, quæ à sole lumen participant, sic diuina prouidentia Beatissimo Patriarchæ Dominico Beatum Hyacinthum subalternauit, quod primus quidem totius occidentis lumen existat. Inde est quod per se Italiam, Hispaniam, & Galliam, tamquam sol proprium hemispheriū illustrauerit. At verò ad tenebras septentrionales, gelidumque arcturum, & orionem, Deus qui fecit lumen de tenebris splendescere, Beatum Hyacinthum tamquam iubar fulgidum mediante S. Dominico prælegit, de cuius laudibus hæc pauca subintulisse sat erit. Fuit enim Beatus Hyacinthus, sicut & Beatus pater Dominicus; corde humilimus, virginate purissimus, Dei & proximi charitate feruentissimus, cibi potusque abstinentissimus, fidei prædicator

tor zelosissimus, blasphemiarum, & hæresum expugnator fortissimus, spe in Deum firmissimus, malis proximi com patientissimus, in mandatis diuinis obsequentissimus, religionis propagator vigilantissimus, in deuotione, & oratione perseueratissimus, in peccatorum hominum ad Deum conuersione admirabilis, consilio prudens, religione deuotus, laboribus fortis, & Dominici gregis custos strenuus, aliisque virtutibus clarissimus. In his autem tribus Beatissimum patrem Dominicum est imitatus, quæ si hominibus sensualia oblectamenta quærentibus, vel minimam portiunculam recensere voluerimus, quasi incredibilia videbuntur. Erat enim ei, quemadmodum & patri eius S. Dominico in Ecclesia pernoctandi consuetudo creberrima, ut vix, aut raro certum ad quiescendum locum habere fuerit deprehensus: namque corporis membra debilia die noctuque orationibus, contemplationibus, lectionibus, disputationibus, prædicationibus, confessionum audientis, aliisque bonis operibus, & sacris vigiliis fatigata, antè altare super lapidem, aut super nudam terram capite reclinato modici somni refocillata solatio, ad sanctas vigilias, arduosque labores iterum excitabat. Considerabat profecto vir Dei corpus quod corrumpitur animam aggrauare, & sensum deprimere plurima cogitantem: non oblitus fuerat Saluatorem, suis dilectis discipulis prædicasse. Vigilate, & orate ne intretis in tentationem: spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Qui enim seruum suum, iuxta sapientem in adolescentia delicatè nutrierit, ipsum sentiet etiam in senectate contumacem. Nam caro aduersus spiritum concupiscit: ut difficillimum sit dare palmam spiritui, nisi prius carne calcata. Quare vir Dei Hyacinthus, corpus suum spiritui seruire compellens: corrigiis nodosis usque ad sanguinis effusionem singulis noctibus affligebat, omnibus sextis feriis, & vigiliis Beatæ Mariæ Virginis.

& Apostolorum in pane, et aqua ieiunabat, vinum, aut raro, aut limphatissimum vix degustabat: vt potius delibasse quam vinum bibisse sit dicendus. Hæc & huius generis, alia quàm plura similia vir Dei operabatur quæ nobis admiranda magis quàm imitanda proponuntur. Verum si & nos aliquando excitaremur ad bonum, non tam difficilis appareret via cœlorum, neq; manus Domini cuiuspiam abreuiata deesset, si Spiritus sancti motionibus consentiret. Omnium igitur virtutum splendore sanctus iste mirum in modum fuit, Ineratque ei profundissima cordis humilitas, pudicitia virginalis castitas admiranda, Dei & proximi charitas maxima. Nam tam piis in afflictos charitatis visceribus mouebatur, vt vbicumque plorantem aliquem, aut alia quauis necessitate laborantem inuenisset, à lachrymis se continere non posset: immo, quia gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus ad sui patris imitationem sibi proprium vendicabat, fusis in oratione abundantissimis lachrimis, pro tribulatis diuinam clementiam implorabat. Nullum vel minimum temporis spatium sibi inutiliter præterire sinebat: sed totum diuinis obsequiis mancipando, semper aut studebat, aut prædicabat, aut confessiones audiebat, aut scribebat, aut infirmos visitabat, & consolabatur afflictos: aut quod sibi dulcius crebriusque, ac familiare videbatur, deuotissime perorabat. sicque verbo, & exemplo ad bonorū operum frugem bonos, & malos mirabiliter promouebat.

*De Aparitione Beatissima Virginis Mariæ Beato
Hyacintho. Cap. VIII.*

ERat autem ad exemplar sancti Dominici Beatus Hyacinthus gloriosissimæ Virginis Mariæ deuotissimus, ita vt omnia sua opera dies noctesque coram imagine eiusdem

eiusdē diligenter, & feruēter atq; cū lachrimis cōmendar-
ret, vnde contigit quadam die solēni assumptionis eiuidē
gloriosæ Virginis, eundem ante altare eiusdem in Eccle-
sia Cracouiensi Fratrum Prædicatorum feruentius oran-
tem, & in oratione magnitudinem misterij, & immensæ
gloriæ eiusdem virginis, quæ hac die concessa erat con-
templantem raptum fuisse spiritus dulcedine, & præ ni-
mio gaudio lachrimis offusum, per omnia misteria incar-
nationis deuorē discursisse, atque in suo corde per deside-
rium æternæ beatitudinis inflammatum fuisse. Cū ve-
ro ex intensissimo affectu, vt admitteretur ad æternā glo-
riam per diuinam gratiam, lachrimabili vocē deprecatus
fuisset, ecce subito vidit maximam lucem super altare de-
scendere de cœlo, cuius splendore oculi ipsius dulciter
reuerberabantur. In medio verò illius supernaturalis lu-
cis æternæ beatitudinis, Regina mater Dei, videbatur sen-
sibiliter apparrere, quæ dixit ad eum, Fili Hyacinthe,
gaude, quia orationes tuæ acceptæ & gratæ sunt in con-
spectu filij mei Saluatoris omnium, & quicquid petieris
nomine meo mediante, per me apud eum impetrabis. At-
que his dictis cum illa admirabili luce, & melodix ange-
licæ concentu ferebatur in cælum, post se dulcem armo-
niam, & admirabilem suauitatis odorem relinquens, quē
humana lingua æternis non aslueta explicare non potest.
Post igitur hanc visionem, & dulcem allocutionem Bea-
tus Hyacinthus plurimum recreatus in tantam fiduciam
excreuit, quod etiam impossibilia naturæ humanæ, factibi-
lia tamen per Dei potentiam cito & facile à Deo impe-
traret, & extunc per diuinam virtutem miraculorum o-
perationi se accinxit, quæ post tempora Apostolorum,
valdē paucis concessa leguntur, quæ ex ordine singula re-
censebuntur; visionem autem Beatus Hyacinthus sub se-
creto reuelauit, Floriano, & Godino Fratribus eos inui-
tando ad Gloriosæ Virginis ampliorem deuotionem, asse-
rens

De vita Beati Hyacinthi
rens eam protectricem ordinis, & specialem consolatri-
cem filiorum Beati Dominici existere.

De suscitatione mortui, per Beatum Hyacinthum.

Cap. I X.

ANno Domini 1221. in die Translationis Sancti Stanislai Martyris, qui est Patronus Regni Poloniae, contigit Beatum Hyacinthum iter facere ad locum dicti patroni, qui dum transiret nauigio Vandalum fluuium, qui latine vocatur, Istula, eo quod aqua mirum in modum excreuerat, inuenit in littore multitudinem nobilium, & simplicium plangentium super corpus cuiusdam nobilis, nomine Petri de Villa, quae vulgariter dicitur Proscho-uo, qui raptu fluuij de equo cadens submersus fuerat, cum igitur Beatum Hyacinthum vidisset mater submersi Domina Falislaua, eo quod nouerat vitam eius sanctam, & conuersationem Deo gratam, procidit ad pedes eius cum lachrymis dicens: homo Dei Pater Hyacinthe scio te esse famulum Dei deuotum, & plenum pietate, & misericordia, vide nunc meam miseriam, quia unicum filium habui, quem nunc mortuum video, quid misera nunc faciam? quia orbata sum marito, & filio charissimo. Tunc Beatus Hyacinthus misericordia motus qua affluebat profusis lachrymis, discedens a multitudine flexis genibus orauit, & reuersus ad corpus, dixit ad matrem defuncti: Filia Falislaua, quando submersus est filius tuus? Respondit, heri hora vespertina, sed primo hodie inuentus est, ideo dilecte pater consoletis me miseram, Tunc Beatus Hyacinthus accedens ad corpus accepit manum defuncti, & dixit, Petre Dominus noster Iesus Christus, cuius gloriam ego praedico per intercessionem Beatissimae Virginis Mariae restituat te vitae pristinae. Qui statim surrexit, gratias Deo agens, & famulo suo Beato Hyacintho. Hoc miraculum

culum protestati sunt, qui oculis propriis viderunt, videlicet dominus Laszota miles, dominus Zegota Pincerna, dominus Prandotha Decanus Ecclesiæ Cathedralis, qui postea factus est Episcopus Cracouiensis, & dominus Philippus Canonicus eiusdem Ecclesiæ, & præter hos multitudo innumerabilis sexus vtriusque.

De vnus nobilis Paralytica curatione.

Cap. X.

ANno Domini. 1222. in crastino sanctiss Trinitatis, quædam generosa domina, quæ Iudka de Koszcieliech vocabatur pcussa paralisi in lingua ita vt nec loqui, nec verbum vllū formare poterat, habuitq; filium nomine Prandotham: qui naturali affectu matri compatiens, non modicam pecuniam in medicis consumpserat, quibus non proficientibus, humanoque adiutorio deficiente, matrem paralyticam ad Beatum Hyacinthum cuius sanctitatis fama n audiuerat, Cracouiam deduxit, vocatoque Beato viro dixit: O felix Hyacinthe, ecce filiam tuam matrem meam ad te adduxi, quæ nec loqui, nec verbum vllum formare potest, iam amplius quàm sex hebdomadis, quare te obsecro, vt eam per tuam intercessionem adiuues. Tunc dixit sanctus vir: Filia mea Iudka, Dominus Iesus Christus liberet te ab hac infirmitate, & restituat tibi modulos loquelæ, & statim solutum est vinculum linguæ eius, & caput disertè loqui benedicens Deum, qui talia operatur per sanctos suos, huic curationi multi interfuisse vtriusque sexus.

*De cuiusdam agonizantis sanatione.**Cap. XI.*

QUædam domina ægritudine mortali percussa deuenerat vsque ad extremam horam, & dēspērans de humano adiutorio sanctum Hyacinthum ad se vocauit; petens cum lachrimis, vt sibi manus imponeret, qui cūm venisset ad eam dixit ei: O felix Hyacinthe, quid faciam si oratio tua mihi non proficiet ad salutem? Quapropter obsecro te, vt misericordiæ diuinæ auxilio expostulato manum capiti meo admoueas. Cūm verò sanctus vir adhibita manus impositione, altissimum pro ea deprecaretur: ecce subito omnibus ad miraculum stupentibus ab imminente morte liberata, & perfectę sanitati per merita Beati Hyacinthi, est restituta. Hoc factum fuisse processus testatur Anno Domini 1222. in die sancti Hieronymi.

Quomodo Beatus Hyacinthus apud Vissogradum urbem Mazouia inuicta fide, & spe in Deum super aquas fluminis Vandali cum fratribus suis ambulauit.

Cap. XII.

Contigit Beatum Hyacinthum in Ducatu Mazouie in districtu Plocensi Vissogradum Ducis Mazouie urbem, prædicando verbum fidei attingere, vbi ex altera parte fluminis ad urbem pro prædicatione properanti, pertumentem Vandalum fluuiū, qui eo tempore supra modum alueum suum excesserat, transeundum erat. Cūm verò nullam nauem, vel nautā inueniret, qui ipsum in aduersam ripam traiceret, destitutus humano auxilio, spe in Deum, & firma fiducia erectus ad eos qui secum erant Godi-

Godinum Florianum, & Benedictum fratres corde deuoto, atque constanti verbum depromens dixit, Fratres charissimi, oremus Omnipotentē Deum, cui cœlum, terra, mareque, & fontes aquarum obediunt, vt nos hunc fluuiū rapidum & profundum transire faciat, quibus ad iussa sancti ad orationem genua flectentibus, Deumque præcantibus Beatus Hyacinthus se erexit, & impresso in Vandalum fluuium Dominicæ crucis signo calcare aquas desuper cæpit, quæ illi ad modum solidæ materiæ diuinum obsequium præstiterē, Tunc dixit ad focios præcedens ipsos super vndas aquarum, sicco calcaneo, sequamini in nomine Christi vestigia mea, & in virtute Omnipotentis nequaquam diffidite. At vero fratres socij ad tam stupendum miraculum attoniti, minusque fidei Apostolicæ innixi eius vestigia sequi non præsumpserunt. At ille ad eos conuersus, depositamque cappam super undas expandens dixit ad fratres, vt quid dubitatis charissimi filij, factoque iterum signo sanctæ Crucis sic ait, Iste sit pons Iesu Christi, super quem in nomine eius transeamus, per hanc aquam nimiam, & transferunt substratis sibi ad solidæ materiæ modum fluminis vndis Sancto Hyacintho cappam in qua stabant versus ciuitatem dirigente, quod videntes illius ciuitatis homines, supraque modum stupentes admirati sunt benedictes Dominum, qui mirabilia in sanctis suis facit opera. Hoc miraculum non solum veritas historię attestatur, de quo scribit Matthias Miechouienſis Cracouiensis Ecclesiæ Cathedralis Canonicus. lib. 3. Historiarū Poloniarū cap. 13. Fernandus de Castilla, Albertus Leander, & ceteri Dominicanæ familiæ Historici, locis, vt supra in præfatione positis attestentur: verumetiam communis vox totius Regni Poloniæ. Quidam etiam asserunt sereno tempore super fluuium hucusque notabiliter sancti vestigia aquæ currenti impressa apparere, nec ulla temporum in-

tercapedine deleri ad perpetuam diuinæ potētiae gloriam,
& sancti serui Dei commendationem.

*Quod Beatus Hyacinthus apud Kiouiam urbem eadem
fide in Deum Boristenem fluuium vulgo Niepr
cum imagine gloriosa Virginis alabastrina
siccis vestigijs calcando
traiecit. Cap. XIII.*

Licet apud supradictos historicos de hoc sequenti miraculo nulla sit mentio, vel saltem veritatem historię confundant, qui Kiouiam Mazouiae urbem esse existimant, & Vissogradum Moschouiae ciuitatem, cum vna ab altera plusquam ducentis, & quinquaginta leucis distet. Nihilominus tamen ex processu authenticō per iuratos testes coram Commissariis sedis Apostolicę deponentes veritas facti est probabilis, & fide digna, prædicti enim testes Dorothea Pilanina, testis 115. & generosus Dominus Stanislaus Gursky Vicecapitanus Cracouiensis testis. 153. & generosus Dominus Ioannes Pieniazek Iudex terrę Cracouiē. & Causarum coram Maiestate Regia referendarius testis 408. corporali iuramento deposuerunt se apud Kiouiam Russiæ urbem vidisse, vestigia super aquam rapidissimi Boristenis fluuii impressa per totum fluuium de rippa in rippam vnus hominis, quę omnium fama communi, & voce, Beati Hyacinthi esse ab omnibus populis dicuntur. Historię autem veritas sic se habet, Cum etenim Beatus Hyacinthus à Kiouię Duce locum pro monasterio construendo impetrasset, & ibi quinque annis continuis prædicando, & monasterium construendo numerosam multitudinem ad Christum conuerteret, & conuentum fratrum instituisset, quodam tempore, cum iam in Poloniam redire statuerat ipso ad altare sacramste-

myſteria perficiente , ſequē deuotiſſime diuinæ prouidentię commendante , ecce ſubito ex repentino Tartarorum incurſu clamor in vrbe exortus eſt , qui cum ad fratres conuentus perueniſſet , ipſi nimio terrore perterriti ad ſanctum virum diuina miſteria peragentem in Eccleſiam accurrerunt , & conclamantes dixerunt . O Beate Pater actum eſt de nobis , fugiamus quantocius , vt poſſimus infidelium Tartarorum manus effugere , qui violenta iam manu portam monaſterij effringunt , quo audito vir ſanctus cum omnibus aliis fratribus ſic vt veſtibus ſacris indutus erat , Accepto ex ſacrario diuiſiſſimo ſacramento fugere cępit . & cum mediam Eccleſiam tranſiſſet , imago Glorioſę Virginis ex lapide alabaſtrino pondere quatuor , vel quinque talentorum magna voce poſt ipſum clamare cępit : O fili Hyacinthe eſugis manus Tartarorum , & me cum filio meo diſſecandam , & conculcandam relinquis . accipe me igitur tecum . Ad cuius vocem attonitus ſanctus Hyacinthus dixit , O glorioſa Virgo , eſt nimis grauis iſthęc imago tua , & quomodo eam aſportare potero ? reſpondit Virgo . Accipe , quia alleuiabit pondus filius meus , quo audito ſanctus vir , vna manu ſacrum Chriſti corpus tenens , altera imaginem baiulans , quę illi arundine leuior eſſe videbatur : per medios infideles , qui monaſterium depopulabantur , ſanguineque omnia replebant , illęſus vna cum fratribus portam exiuit . Et per Borithenem fluuium ſubſtrata fratribus ſuis cappa ſiccis pedibus in alteram partem fluminis traiecit . proinde & ſe , & ſuos fratres à periculo liberauit . Ad cuius miraculi viuum , ac ſempiternum teſtimonium in fluuiio hoc rapidiſſimo ſemitam reliquit , quam ſe viſiſſe prædicti teſtes ſub iuramento affirmarunt . Imaginem vero illam ſecum uſque Cracouiam detulit ; quę ad pondus ſuum primum , quod lapidi natura dederat iterum

rediens à populis hucusque in veneratione habetur. Sunt etiam aliqui, qui à suis senioribus se audisse perseuerant affirmare, quod Beatus Hyacinthus idolum quoddam in medio fluminis prædicti super quadam insula erectum, quod ab illo populo adhuc infidelitate detento pro Deo colebatur demoliri volebat: & quia naui caruit accensus fidei zelo super aquas ambulans vsque ad idolum peruenit, & illud ad terram deiiciens in frustra contriuit, atque dum reuerteretur per vndas, vt primo calcās Diabolū in specie hominis in medio fluuio sibi cōtrario occurrētē habuit, qui tali voce ad eum prolocutus est: O infelix Iaczko cur me his locis in pace regnantem deturbasti, nunc etenim propter tuam fidem & orationem cogor recedere Sanctus autem vir cognoscens in spiritu ipsum fuisse Diabolum cum ira in ipsum exardescens baculo suo cui nitebatur eum percutiens, vsque ad rippam post ipsum currēdo super aquas fluuium traiecit. Atque ibidem dæmone disparente ad conuentum Kiouiensē rediit. Cuius miraculi licet testes absint, & scripturæ, non tamen traditio & picturæ, nam in pariete Ecclesiæ conuentus Cracouiens. à ducentis, & octuaginta annis, inter cætera sancti viri miracula hoc spectrum B Hyacinthi cum dæmone in medio flumine luctantis depictum, fidem aliquam probabilem intuentibus præbet.

De miraculo Quod B. Hyacinthus in segetom à grandine percussarum erectione perpetravit. Cap XLV.

ANno Domini 1238. Cū Beatus Hyacinthus ex Kiouia Ruslorum Metropoli Cracouiam redisset, quædam matrona nobilis nomine Clementia de villa Koscieliecz, audito viri sancti regressu cum magna deuotione (vt pote confessorem suum) Sanctum Hyacinthum de Cracouia ad villam supradictam pro festo sanctæ Margaritæ, recreandum,

creandum, & refocilandum inuitauit, qui cum eò in vigilia istius sanctæ venisset, tanto turbine pluuiarumque ingruentia, & grandinis pondere totius illius possessionis segetes percussas non sine dolore reperit, ita ut nihil penitus in camporum iugeribus præter stramina, stipulasque quassatas, aliud cerni poterat. Quo ingrediente domum prædictæ matronæ eadem cum fletu, & lachrimis laméntabili voce prouoluta pedibus eius ad eum sic ait. O fœlix Pater Hyacinthe quid faciam, & quo me vertam ignoro; namque te, pro mea consolatione spiritali inuitauit, nunc verò cum dolore cordis, animique mei deiectione in domum meam recipio: omnibus enim quæ in campis sata habui, vna hora grandine percussa, & anihilata perdidit, adiuua me obsecro, in tua coram Deo oratione confidentem. Hæc adhuc ipsa loquente, ecce multitudo virorum, ac mulierum ad pedes Beati Hyacinthi flentium, & euulantium prociderunt, sui que infortunij lamentabilem cantilenam depromentes, sic sanctum sunt allocuti: O sanctæ pater Hyacinthe magna est fides tua, & virtus operum tuorum, de qua audiuius, auxiliare nobis miseris, hoc infortunio fame perituris, namque ut vides omnium victualium nostrorum prouisione per grandinem orbat sumus. Quoniam verò in multis probatum audiuius te in omnibus a Deo misericordiæ exaudiri, idcirco supplices petimus, compatere nobis supplicantibus. Beatus vero Hyacinthus matronæ illius, & subiectæ multitudinis permotus lachrimis ipsis ex intimo corde colachrimari cepit, tandem ad eos sic ordilur: Aequanimiores estote filij charissimi, & cum patientia sustinete tentationem, & tribulationem vestram. Pater enim misericordiarum Deus, qui post tribulationem peccata remittens consolationem inducit, consolabitur vos. Ite igitur in domos vestras, & ista nocte tota, in orationibus vigilate. quibus recedentibus Beatus Hyacinthus totam noctem insomnem duxit,

atque pro tribulatis, & afflictis coram Deo totus effusus cum lachrymis postulauit, mira res, & omnium digna notatu. Namque quamprimum sol oriens radios portexerat rusticolæ in die Sanctæ Margaritæ suos omnes campos iterum annona plenos culmis tritici, & aliarum segetum erectis, ac si grandine numquam percussi fuisset repperunt. Quo miraculo viso omnes villæ illius cultores non nisi meritis Beati viri hæc ascribentes, collectis vicinis, ad eius pedes prouoluti Deo gratias egerunt, qui per sanctum suum Hyacinthum mirabilia operatus suæ creaturæ commiseratus est.

*Quod quadam matrona sterilis Beato Hyacintho
orante, & prædicente prole à Deo do-
natur. Cap. XV.*

ANno Domini 1240. tale factum fuisse probata narrat historia. Namque nobilis quædam Domina Fœlicia Gruszouska, quæ marito suo coniuncta multorum bonorū possessionē habens per viginti annos nulla prole edita nec opinionem amplius pariendi habens sterilis permansit, & frequentes à viro suo ob hoc infortunij genus exprobrationes, ac contemptus passa, maledictionis obprobrium non ferens, (velut Anna mater, Samuelis, vxor Helcanæ) assiduis Deum fatigabat precibus obsecrans, vt eam à tali obprobrio liberaret, & successorem diuitiarum labore partarum donaret. Quæ cum tot annis lachrymosa à Deo quæreret sepius à Beato Hyacintho cuius erat confessionis filia quærulosa precabatur: tandem vna vice forsitan à viro suo nimis molestata veniēs ad Beatum virum cum lacrimis dixit: O pater Hyacinthe, quid post tot despectus, & contemptus meriti mei factura sum misera, namque propter sterilitatis meæ obprobrium, & marito meo, & cognatis meis sum exosa, obsecro da manū adiutri-

adiutricem, & apud fontem pietatis Dominū Deū altissimū, qui vocat ea quæ nō sunt, tanquā ea quæ sunt & in cuius conspectu facile est subito honestare pauperē, pro me peccatrice intercedere digneris, scio enim & firmiter credo, quod te apud Dñm exorante heredem obtinebo, & à mari tui mei obprobrijs liberabor. Ad cuius preces vir sanctus suspiria & lachrimas emittēs, valdeq; ei compatiens dixit, valde filia Fælicitia in domum tuam, fideiq; & spei in Deū heres, filio donaberis, ecce enim paries, talem natum ex cuius geneologia, & posteritate plures Episcopi & Barones generabuntur. Quæ dictis viri Dei adhibens fidem, domum gaudens redijt, & non multo post ex viro suo concepit & peperit filium, quem cum ablactasset ad Beatum virum, Cracouiam cum gratiarum actione & Dei laude attulit, omniaque esse adimpleta quæ ex ore Sancti, diuino spiritu prophetata sunt, coram multis fide dignis est protestata.

Quod Beatus Hyacinthus duos vnus matris gemellos cacos, à natiuitate post septem annos, sibi oblatos signo Crucis facto illuminauit. Cap. XV I.

Beatum virum Dei Hyacinthum, propter solemnitatē Translationis Gloriosissimi Stanislai martiris, Anno Domini 1244. à prælatis Ecclesiæ Cathedralis Cracouien̄ vbi sacrum martiris corpus à populo Christiano maxima veneratione colitur, ad prædicandū verbum Dei vocatum fuisse narrat historia. Vbi multitudine Ciuium, & nobiliū ad prædictam solemnitatē cōcurente, vt ex Beati viri ore diuini potarent verbi fluentia, è monasterio quoq; suo, vt prædicationis verbū ederet, properat vir Dei Hyacinthus. Cumque iam ad pedem montis, in quo Regia domus, & cathedralis Ecclesia edificata est Castro appropinquaret, ecce quædam mulier nobilis matrona Vitoslauskæ cogn-

cognomine, curru infidens, & filios suos cecos ad solem
 nitatem prædictâ secum ducens, virum Dei Beatum Hyacinthum obuium habuit. Quo viso è curru profiliijt, pedesque sancti amplexata, & alta voce lachrimis irrigua deprecata est dicens: Homo Dei Pater Hyacinthe, iam nouin us super afflictos te habere viscera pietatis, obsecro respice afflictionem, & dissolutionem cordis mei, mihi que oculum pietatis porrige. Septem enim sunt anni quod ego infelix hos duos, quos cernis habentes imagines deformatas cecos genui filios. Quapropter obsecro (cum tua apud Dominum semper sint exaudite preces) intercedere digneris ad Dominum pro eis, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, qui soluit compeditos, qui illuminat cecos. Ex ore enim tuo audiui Deum voluntatem timentium se facere, deprecationem eorum exaudire, & saluos facere illos, tu qui per virtutem Dei mortuum resuscitasti, super aquas sicco pede ambulasti, multa que alia mirabilia sola ad Deum fusa prece fecisti, exerce in me Omnipotentis Dei virtutem, filiosque meos mihi videntes redde, cum non sit apud Deum impossibilis omnis sermo, potensque sit non tantum filios meos illuminare, verum etiam & de lapidibus filios Abraham suscitare. His atque alijs apud Sanctum perorauit verbis, Substitit igitur Sanctus, & lachrimis obfusos ex intimo affectu Deum benedictum per intercessionem gloriose Virginis Mariæ est deprecatus, vt cæcorum illorum miseretur. Et completa mentali oratione accessit ad eos, factoque signo Crucis, super oculos vtriusque sic eos affatus est: Dominus Iesus Christus natus ex Virgine, qui cæcum natum illuminauit, ipse vobis beneficium oculorum impendat. Mira res, omni que admiratione digna, vix Sanctus verba finiuit, & ecce in locis vbi nullum oculorum vestigium natum fuerat, oculi creati sunt & statim vt cæteri homines visu donati sunt, & lumen oculorum recipientes

pientes Deum auctorem omnium adorauerunt, Sanctique meritis hæc sibi donata coram multitudine præsentis, & quibusvis alijs constanter & fideliter protestati sunt. Factumque tam grande miraculum, non solum Cracouiensem populum, verumetiam omnes finitimas, & ceteriores nationes percussit, in quo sit Deus benedictus in æternum.

*De quodam adolescente vnius vidua matronæ filio,
à mortuis per Beatum Hyacinthum re-
suscitato. Cap. XVII.*

ANNO Domini 1257. vltimò vitæ suæ anno, quædam nobilis Domina vidua, cognomine Przybyslauska, de villa quæ vulgo dicitur Sernikij, filium suum Vislaum quem vnicum habebat, ad Beatum virum Hyacinthum, cuius spiritualis erat filia, Cracouiam deuotè supplicaturum inisit, vt pro Festo Beati Iacobi Apostoli (cuius fortè patrociniū in eius villæ ecclesia parochiali celebrabatur) ad prædicandum verbum Dei, dandamq; spiritualem consolationem ad se venire non dedignaretur. annuit Sanctus, dixitque ad filium eius, Vislae fili præcede iter meum, ego enim breui sequar te. Quo audito Vislaus, cum gaudio properabat ad matrem, vt accessum viri sancti nunciaret. Et factum est dum præcessisset, venit ad fluuium, qui vulgariter Raba dicitur, qui ob ingentes pluuias, noctis præcedentis multum inunda-uerat: & dum vellet transire fluuium cum suo armigero, aquæ currentis impetu raptus, nec resistere valens, equo deiectus submersus est, nec amplius apparuit. Armiger autem eius vix vndarum pericula euadens, ad matrem submersi, (quæ deuotissime Beatum Hyacinthum ad se venturum expectabat) veniens lamentabiliter mortem, filijq; sui casum nunciavit, quæ infælici nuntio perterita pene exanimas

exanimis facta est. Deniq; ad se rediens lachrimis perfusa, crinesq; dispersa repentino cursu cum alijs nobilibus matronis, ac multis mulieribus, & viris, qui ad prædicationē verbi Dei per B. Hyacinthum audituri conuenerant, ad ripam fluuij vbi submersus est filius eius venit, dumq; mater nis visceribus dolorosè clamaret, & lamentabiliter eiularet, ecce vir Dei sanctus Hyacinthus socio suo Fr. Clemēte comitatus veniebat, & nauigio transiens venit ad ripam, vbi filia eius Domina Przibislauska, cū multitudine mulierū & virorum tristem casum filij sui, & mortem deplorabat, Quem cum vidisset venientem procidit ad pedes eius cum lachrimis & maternis eiulatibus dicens, O fælix Pater Hyacinthe quid in te cōmerui? quid peccaui? ego vnicum filium meum Vislaum, quem habui, pro te missi viuum, & tu mihi reddidisti mortuum, ecce enim in reditu suo in hoc loco submersus est, quid faciam misera, quia nec maritum, nec filium habeo, & lumen oculorum meorum extinctum video. Tunc sanctus Hyacinthus paululum discedens flexis genibus ad Dominum Deum orauit, & cum ab oratione surrexisset ad eos redijt dicens, Animo æquiore estote, statim videbitis gloriam Dei. Et ecce corpus defuncti adolescentis contra velocissimum impetum aquæ, diuina virtute dirigente ad littus in quo stabant applicuit, quod extrahentes, ante pedes Sancti locauerunt. tunc męsta mater cum alijs fæminis, totaque multitudine præfente ad pedes Sancti prouoluti altis cæperunt deprecari vocibus: O fælix Hyacinthe, reddidisti oratione mortuum, redde nunc etiam & viuum. Tunc vir Dei cum ea, quam semper habuit ad Deum fiducia, ad corpus demortui accedens dixit, Fili Vislae, Dominus Iesus Christus, cui omnia viuunt ipse te viuificet. & statim adolescens surrexit viuus, qui erat mortuus. Quod miraculum męsta mater videns, cum cæteris præsentibus supplices Deum adorauerunt, & gratias egerunt

runt ei qui resuscitat mortuos & consolatur mæstos, factū vero per totam percrebuit Poloniam.

De prætiosa morte gloriosi viri Dei Hyacinthi.

Cap. X V I I I.

SI quidem Deus benedictus omnia in numero & pondere, & mensura creauit, numerumq; mensuram hominis sibi reseruauit vitæ, & mortis, principij & finis humanæ naturæ in manu sua dispositionem relinquens, Nō defuit etiam viro Dei, cuius bonorum operum remunerandi gloriosissimi fructus erant. Beatus igitur Hyacinthus post diuturnos labores, quos circa salutem animarum operatus fuerat, post creberrima ieiunia, & continuam quasi vitæ peregrinationem, (nunquam enim æquo nunquam curru assedisse, sed omnia itinera pedester, cum socijs suis peregisse legitur,) & post multorum denique operationem miraculorum diuinæ contemplationis dulcedine raptus, noctes diesq; assiduis Deum deprecabatur orationibus, & toto mentis desiderio cupiens dissolui, & esse cū Christo crebris singultibus & lachrimis postulabat vt de mortis huius carcere educeretur ad patriam præsertim cum corpus, quod corrumpitur aggrauat animam & terrena inhabitatio deprimat sensum multa cogitantē, sciens itidem cum Doctore gentium Paulo Apostolo esse aliam legem in membris corporis repugnantem legi spiritus: captiuantem in obsequium peccati, quæ non nisi per gratiam diuinam superari possit: idcirco fugiebat somnus ab oculis eius congeminasque noctes votis assiduis Deo offerebat, seque cum pace ex hoc mundo dimitti postulabat. Cuius desiderium pater misericordiarum Deus, qui eum sibi ab æterno dignum famulū præuiderat, exaudire disponens terminum ei vitæ suæ reuelauit, dulciq; alloquio cōsolatus est, quē paucis post diebus ad sui

ad sui fruitionem cum Angelorum multitudine, in modum subsequentem assumpsit. Cum enim in crastino festiuitatis Sancti Patris nostri Dominici, incepisset Beatus Hyacinthus aliquantulum infirmari, & morbus indies grauius inualesceret, in vigilia Assumptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, conuocatis Cracouiensis Conuentus (quem ipse fundauerat) fratribus Senioribus sui corporis dissolutionem imminere prædixit. Quibus omnibus vberime lachrimantibus, pater verba quam plurima consolatoria subiunxit dicens: Nolite filij charissimi flere super me, quia Domino me vocante crastina die transurus sum ad patrē: Nam sicut nulli licet Sancto mortem infligere, nisi cum Deus voluerit; sic non decet Christianum, præsertim autem verum religiosum mortem pertimescere necessario moriturum. Gaudete potius, & mecum congratulamini fratres, quod mihi viuere Christus est, sed mori lucrum: dissolui enim cupio & esse cum Christo. Quod si vobis magis, quam mihi timetis, animæ quiores estote filij, quia non minus vobis auxiliabor huius corporis grauiissimo onere iam deposito, quam fecerim, quando vobiscum imaginem huius mortis vita hac infelicitissima deportabam. In extremis autem agens Beatus Hyacinthus testamentum nullum fecit, quia pauper Christi vnde faceret non habebat. Verum Patris nostri Dominici monita saluberrima ad memoriam reuocans, quæ ex ore, inquit, Patris nostri audiui, vobis inuiolabiliter obseruanda relinquo, humanitatē seruate, charitatem mutuā habete, & paupertatē voluntariā possidete, hoc enim est testamētum æternæ hæreditatis. Quibus dictis, corā positis fratribus, & orantibus cum magna populi multitudine vberime flentibus in die Assumptionis gloriosæ Virginis Mariæ, hora diei quasi nona, absolutis prius diuini officij horis Canonicis, cum lachrimis in illum Psalmum: In te Domine speravi deuotè prorumpens, dum illa verba complectet.

In manus tuas Domine cōmendo Spiritum meum, ex hac luce transiit ad Christum, tradiditque felicem anīmam in manus Sanctorum Angelorum, qui ei sæpius, dum adhuc in mortali corpore viveret apparuerunt. Transiit autem ex hac luce Anno Domini 1257. in die Assumptionis Gloriosissimæ Virginis Mariæ, hora quasi nona, plenus dierum Sanctorum, ætatis suæ septuagesimo primo. Siquidem natus est 1185. ingressus in ordinem 1216. & mortuus 1257. Corpus autem eius sanctitate, & virginitate purissimum, venerabilis qui tunc Cathedralis Ecclesiæ Ciuitatis Cracouiensis præerat Episcopus Ioannes Prandota de Bialaceuo eius consanguineus, cum tota cleri. & populi vtriusque sexus multitudine in Conuentu Ordinis Prædicatorum honorificè sepeliuit.

De mortui adolescentis ad contactum corporis Beati Hyacinthi, in die sua sepultura resurrectione. Cap. X I X.

Mortuo igitur Beato Hyacintho, & ex hac mortali vita cælestes ad perpetuasq; sedes translati non de fuere sanctitatis huius Sancti viri, quæ il'um venturis sæculi comendarent approbata testimonia. Siquidem eius felicem transitum dignatus est Deus miris prodigijs decorare. Nam in die sepulturæ eius, quendam iuuenem nobilem ad sacrum corpus eius à mortuis suscitare voluit. Casu enim adolescens quidam nobilis nomine Zegota, veloci cursu in campo Sancti Floriani equum pellens grauissime decidit, & fracto collo expirauit. Multitudine autem ad infelicem casum concurrente, parentes eius stupore nimio perterriti aduenerunt, & viso ipsius inopinato exitu, præ dolore quasi exangues facti sunt. Postmodum ad se reuersi cum magna multitudine nobilium, ac ciuium collisi adolescentis cadauer ad sepulchrum Beati Hyacinthi recenter sepulti, cum ingenti clamore, & lachryma-

rum effusione portauerunt . Postquam verò Beati Hyacinthi patrociniū inuocassent , cadauerque emortuum tumulo eius tangendum applicassent , quasi post vnius horæ spatium videntibus cunctis iuuenis , qui erat defunctus , viuus & sanus surrexit , nullumque vestigium aut mortis , aut collisionis , ad vitam rediens amplius sensit , & superata morte , Deo auctori vitæ , & Beato Hyacintho , cuius meritis se ad vitam reuocatum esse , eumque inter cæteros sanctos in paradiso vidisse , eiusque precibus vt ad corpus reuerteretur impetratum esse , gratias summas , & laudes decantabat . atque cum magna ædificatione Ecclesiæ peractis omnibus quæ ad sepulturam corporis Sancti Hyacinthi , ex more Ecclesiæ & patriæ spectabant exequijs cū amicis suis gaudens reuersus est ad propria . Miraculum verò factum per omnes Regni Poloniæ , longè lateque diuulgatum est prouincias .

De visione quam vidit Episcopus Cracouiensis , & gloria Beati Hyacinthi , recenter defuncti sibi reuelata . Cap. X X.

Peractis omnibus quæ ad sepulturam viri Dei spectabant de more Ecclesiæ ceremonijs , Venerabilis vir Dominus Ioānes Prandota Episcopus Cracouiens , qui Beatum Hyacinthum per seipsum terræ mandauerat , circa horam nonam ingressus est Ecclesiam Cathedralem Sancti Stanislai martiris , Virginis Gloriosæ ductus deuotione . Et cum ante altare procumbens orationi paulò seruētius inhereret , cælestiumque bonorum dulcedine accenderetur , vehementerque suæ Ecclesiæ virum omni laude dignum Hyacinthum per mortem esse ablatum doleret , subito in eum diuina permittente manu sopor irruit , atque extra seipsum raptus est . Et ecce illi apparuerunt iuuenes formosissimi vestibus candidissimis , & lucidissimis
cooper-

cooperti, in modum processionis carcos manibus tenentes chorum ingredienti, quos sequebantur duo venerabiles viri, cælestis gloriæ fulgore splendentes, quorum vnus quasi celebraturus pontificalibus erat decoratus, alius verò fratrum Prædicatorum circumuestitus amictu, cuius tunica, & scapulare niueum videbatur superare candorem. ipse verò duas aureas, (vt sibi videbatur) gemmis radiantibus insertas coronas gestabat in capite. Dum autem Pontifex in his quæ viderat in spiritu delectaretur, in se tamen, qui isti, & quales fuerint plurimum hæsitaret, ille qui Pontificalibus erat indutus, verso ad Episcopum Cracouiensem placido vultu dixit: Ego sum Stanislaus Episcopus Cracouiensis, hic autem, quem vides mecum transire, est Frater Hyacinthus Ordinis Prædicatorum, duas in capite, vnā Doctorum, & aliam Virginum gestans aureolas, eumq; hodie, cum hac, quam cernis Angelorum societate ad cælestem conduco gloriā. Atq; his dictis, voce iucunda antiphonā decantare cepit: Lux perpetua lucebit Sanctis tuis Domine, & prosequentibus Angelis, cū magna luce, suauissimoq; beatorū spirituū cōcētu gloriosum Hyacinthū, simul cū S. Stanislao glorioso martire, ad cælestē gloriā deducebant. Quibus ab oculis substractis, dñs Prandota Ep̃s ad seipsū reuersus, Deū optimū qui sanctos glorificat, magnificare, & laudare cepit. Postmodū ad cūstātes dixit, redeamus cito fratres charissimi ad fratres prædicatores, vt enarremus mirabilia Dei, quæ de B. viro Hyacintho misericors Dñs seruo suo dignat⁹ est reuelare. Et cōfestim cū toto domesticorū comitatu adiit domū prædicatorū in vrbe Cracouiē, ad S. Trinitatē sitā, cōuocatisq; priore, & fratribus corā multis Canonicis, Clericis, & laicis, qui cū ipso venerāt, visionē supradictā, quā de S. Hyacintho Deo reuelāte viderat cū magna deuotione, & lacrimarū effusione clara voce p ordinē lucidissimē enarrauit. quæ visio facta est in die defunctionis B. viri, in festo

*De visione quam Monialis sancta de Beato Hyacintho, vidit
fratribusque reuelauit. Cap. XXI.*

DIE eadem defunctionis sancti uiri Hyacinthi nobilis
quædam virgo nomine Branislaua, quæ Cænobio So-
rorum iuxta Ciuitatem Cracouiensem degentium Zuier-
ziniecz nuncupato supra 40. annos deuotissimè & reli-
giosissimè Deo seruiens in prædicta solēnitate Assumptio-
nis gloriosissimæ Virginis Mariæ posita in oratione, & in
cælestium contemplatione toto corde effusa, extra seipsā
eleuata, quasi quodā sopore oppressa se appodiuait, talēq;
visionem Deo reuelante habuit. vidit etenim maximā lu-
cem super Ecclesiam Fratrum Prædicatorum in Ciuitate
Cracouiensi sitam de cælo descendere, in qua multitudo
Angelorum suauiter concinnētium tecta Ecclesiæ contin-
gere cernebatur, quos speciosior sole omnium gemmarum
irradiata fulgoribus Virgo Dei mater, immenso lumine
corruscans cum speciosissimo virginum comitatu seque-
batur, ad manum sinistram tenens, & ducens virum facie
prælucidum, & habitu splendenti, atque præclaro fratrē
Ordinis Prædicatorum. quod cum suprædicta Branislaua
videret, nimiumq; stuperet, quæ antea nunquā similem lu-
cem videret, resumpta audacia ad Virginem, quæ præ omni-
bus speciosissima videbatur, sic locuta est: Obsecro te o
Domina, dic mihi quæ es, & quem tecū cum sis virgo fra-
trem deducis, cui mater Dei gloriosissima sic respondit:
Non mireris filia, quod in has mortalitatis vias me con-
tiguit descendisse, ego enim sum mater misericordiæ, &
quem vides, est frater Hyacinthus Ordinis Prædicatorū,
quem utpote mihi deuotissimum mecum ad regnum glo-
riæ, æternumque talamum festiua, atque solenni proces-
sione

sione deduco. His dictis virgo mater Dei, & totius misericordiae parens, suauissimo gutture, voceq; canora cantare cepit. Ibo mihi ad montē mirrhę, & ad colles libani, & prosequentibus angelicis spiritibus, illud dulce canticū, cum S. Hyacintho, & illa splendida luce cælesti paulatim se oculis subducentes æternę claritatis ingressi sunt patriā. Et cum se illa cælestis visio oculis spiritualibus illius sanctimonialis subduxisset; & ipsa ex illo raptu contemplationis ad seipsam reuersa fuisset, stupefacta de visione, sorores Monasterij conuocauit, eisq; cælestis visionis seriem enarrauit, acceptisque secum duabus sui ordinis Fabislaui, & Margarita Sororibus celeriter Cracouiam ad fratres Prædicatores venit, & conuocatis Patribus, & Fratribus Conuentus eiusdem, multis etiam sæcularibus præsentibus, eam, quam viderat de glorioso Sancto Hyacintho visionem per ordinem enarrauit omnibus pro gloria Sancti Deum laudantibus. De hac visione mentionem facit, Venerabilis & insignis vir Artium, & Medicinæ Doctor, & Cathedralis Ecclesiæ Canonicus Dominus Mathias de Miechouo in 3. lib. Histor. incliti Regni Poloniæ, Cap. 53. in hunc modum. Hyacinthus Frater Ordinis Prædicatorum, anno Christi 1257. die 15. mensis Augusti hora 9. in Cœnobio Sanctæ Trinitatis Cracouiæ, deuotissimè vita excessit Matre misericordiae Ibo mihi ad montem mirrhę cantante, & angelico cœtu prosequente. quemadmodum deuotæ sanctimoniali Bonislaue in Zuierzinensi Cœnobio professæ peruisum est monstratum.

De visione, quam de Beato Hyacintho quidam Eremita vidit. Cap. XXI I.

SECUNDUM diuinam sententiam necessarium erat (vt in ore duorum, vel trium stet omne verū testimonium)

S. viri accidentalē gloriā superuenientibus miraculis approbare, idcirco Omnipotens Dominus cuidam Eremitæ viro sancto, & bono in montibus Vngariæ vitam solitariam ducenti, per spiritum Beati Hyacinthi mortis obitum reuelauit: qui diuina motus inspiratione Cracouiam venit, de sepulchro Beati Hyacinthi diligenter inquirens. Venit igitur ad Ecclesiam fratrum prædicatorum Cracouiens. vbi corpus gloriosi nostri Sancti requiescit, magnoque feruore spiritus & mentis deuotione ductus supplex à priore & fratribus petijt, vt in Ecclesia prædicta illam noctem ad sepulchrum sancti Hyacinthi, vigilem transire possit. Quibus permittentibus, eoque vigilante in oratione circa mediæ noctis temporis spatium super monumentum Beati viri de cælo descenderunt tres radij immensi luminis, vnus ad caput, secundus ad medium sepulchri, & tertius ad pedes, quos cum prædictus Eremita vir Dei vidisset obstupuit, nunquam antea similes expertus visiones: celeriterque cucurrit ad fratres Hieronymum & Florianum Sacristas, ipsisque excitatis ad Ecclesiam eos secum duxit, & illam insolitam, ad Beati Hyacinthi sepulchrum ingentem lucem, quæ firmo steterat gressu, eis ostendit. qui cum eam perspexissent honorem dantes immenso lumini proni in terram ceciderunt, gratias agentes Deo, qui gloriæ suæ præconem suum sanctum Hyacinthum dignatus est inuisere, & luce cælesti decorare. Mox verò die suborta, ille Eremita visionem pandit populo, & omnibus illius Ecclesiæ fratribus, peractoque veritatis testimonio, Deum laudans, & glorificans, ad sibi consuetam properauit Eremum diuina reuelatione consolatus, & de his pro nunc dixisse sufficiat. Nam in libro sequenti omnium, quæ per Beatum Hyacinthum Deus gloriosus operatus est seriem texemus miraculorum.

Catalogus insignium virorum, qui post mortem Beati Hyacinthi ex ordine Prædicatorum, in Regno Polonia ad Ecclesiasticam eueſti sunt dignitatem. Cap. X X I I I.

Archiepiscopatus Gneſnenſis.

R Euerendus. D. Ioannes Dlugosius Archidiaconus Cracouieſi. in eo libro, quẽ in gratiam Eccleſiaſtica Hierarchiæ ſucceſſionẽ Episcoporum Poloniæ ſolicite enumerans compilauit R. P. F. Martinum ordinis prædicatorum inter alios Archiepiscopos Gneſneſi, eius nominis ſecundum, in ordine verò Archiepiscoporum vigefimum ponit. Mortuo ſi quidem Philippo de domo Vvienieuitarum, (quæ pro inſigni caput tigridis circulo ex naribus pendente in campo cæruleo deſert,) cùm Sedes Archiepiscopalis, ob frequentes mortes Summorum Pontificum ſex annis vacaſſet, Boleſſaus Califieſi, & Præmiſſaus Poſnaniensis Duces, necnon Capitulum Gneſnenſe ad Nicolaum huius nominis tertium Papam, ſupplices deſtinauere litteras, vt miſeratus Eccleſiæ Gneſnenſi diuturnam, & diſpendioſam vacationem, Martinum genere Polonum de nobili familia Streporum, profeſſione ordinis prædicatorũ, fratrem virum chariſſimum omniq; honore dignum, & Summo Pontifici ſupradicto clariſſimũ Romanæq; Curia Pænitentiariũ, virtutibus inſignẽ & gentis Poloniæ lumen, in Paſtorem creare, ac confirmare dignaretur. Quorum præcibus libenter annuens, tum propter P. Martini ingenij excellentiam, & morum elegantiam, tum propter Summum Pontificem, in ordinem prædicatorum ſeruentiſſimum amorem, anno Domini 1278. ipſum in Archiepiscopum Gneſnenſem confirmauit, qui Romæ conſecratus in Poloniam redibat. Sed dum in patriam pergeret, apud Bononiam infirmitate correptus, diem

extremum clausit, & in Monasterio Fratrum Prædicatorum Bononiæ ante Sacristiam sepultus est. Hic fecit summam Iuris Canonici, quæ Martiniana nuncupatur. Et Cronicam Summorum Pontificum, & Imperatorum Romanorum, summa breuitate, & sermonis Latini venustate comprehensam compilauit.

2 Reuerendissimus P. F. Albertus de Sczeczin Sacræ Theologiæ Magister, vir ingenio subtilis sermone eloquens, & Prædicator gratiosissimus, qui ob insignes animi sui dotes in suffraganeum Ecclesiæ Metropolitanæ Gnesnens. sub Ioanne Alberto Rege Poloniæ, anno 1493. est sublimatus.

Ecclesia Cracouiensis.

3 **R**euerendiss. P. F. Iacobus de Bidgostza Sacræ Theologiæ professor genere nobilis, de familia Zarenbiorum, Prior Cracouiens. in Capitulo Syradiensi 1478. factus Provincialis Poloniæ, & postmodum, propter magnas suas virtutes Ecclesiæ Cracouiensis. A Ioanne Conarskij, Episcopo Cracouiensi suffraganeus creatur, qui post mortem in Ecclesia Fratrum Prædicatorum Cracouiæ sepultus est.

4 Reuerendiss. P. F. Paulus Sacræ Theologiæ Mag. Cracouiensis, bis existens Prior eiusdem Cœuet. Crac. Fratrum sui ordinis, eloquentiæ vena præclarus, vir magni consilij, apud Principes Regni permaxime gratus Cracouiens. Suffraganeus effectus in senectute bona defunctus, plenus bonorum operum, & in Ecclesia Fratrum Prædicatorum Cracouiæ est sepultus.

5 Reuerendiss. P. F. Marianus Sacræ Theologiæ Magister, & hæreticæ prauitatis inquisitor, bis quoque Prior Cracouiens, qui & ipse fulgore virtutum præcellens, ad Suffraganeatus Ecclesiæ Cathedralis Cracouiens, Deo promouente est erectus dignitatem.

6 Reuerendissimus P. F. Dominicus Malochouius Sacrae Theologiae Magister, genere nobilis, sed nobilior virtute, verusque religionis. & familiae suae Dominicae amator, & promotor, & post insignes pro fidei Catholicae indefessos labores Cracouienſque Conuentus dignam administrationem, ex Priore Suffraganeus Cracouienſis creatur, & per Sedem Apostolicam confirmatur. qui post multa & egregia in Conuentum Cracouienſem praestita beneficia plenus bonorum dierum tandem obdormiuit in Domino, & in Conuentu Fratrum Praedicatorum Cracouiae est sepultus.

Ecclesia Pofnaniensis.

7 **R**euere[n]dis. P. F. Paulus Sacrae Theologiae Magister, & haeretice prauitatis inquisitor, vir zelo Domini, & scientiarum laurea insignitus, magneque auctoritatis merito Philippo Vvieniaua Episcopo Pofnaniensem, eo tempore cum Episcoporum Poloniae electio, & institutio ad Summum spectabat Pontificem, Auctoritate Sedis Apostolicae euectus ad Episcopalem dignitatem, & per Henricum Gnesnensem Archiepiscopum, de consensu Miecizlauri Principis Regni Poloniae consecratus est & benedictus Hic dum Borziui Comitem de Szem, pro notabilibus transgressionibus, violentiis, & iniuriis Ecclesiae Pofnaniensem illatas excommunicaret, multas ab eodem pro Ecclesia Dei passus molestias, insuper ab eodem Borziuiro rogatus, ut ad eum veniret accepta securitate ad eum, cum certis Praelatis, Baronibus, & amicis in Szem benigne secum omnia compositurus pij patris more venit. Quem idem Borziui iure gentium, & iure hospitij neglecto, & securitate violata captiuauit; quam captiuitatem euadens, per vniuersam Polonicam Ecclesiam ipsum excommunicauit. A quo multo plures, quam antea molestias

stias patienter ferrens, cum triginta tribus annis in Episcopatu sedisset 1249. moritur, & Posnanix in Cathedrali ecclesia sepelitur.

8 Postmodum non post multos annos interiectos Reuerendissimus P. F. Vincentius Sacræ Theologiæ Magister & prædicator famosissimus, virtutum ac religionis cultor Canonica electione, Canonorum Posnanienſi, præuia, communi & concordi omnium consensu in Episcopatum sublimatur & consecratur, circa annum Dñi 1326. & tandem in pace quieuit.

9 Reuerendiss. P. F. Adrianus Sacræ Theologiæ Magister, prædicator gratiosissimus, Regique Sigismundo primo, à concionibus, & confessionibus existens in Suffraganeum Posnaniensem eligitur, & à Papa consecratur.

Ecclesia Vvladislauiensis.

10 **R**euerendiss. P. F. Gregorius Sacræ Teologiæ Magister, & Alberti Regis ecclesiastes, vir literarum diuinarum experientissimus, in defectu siue morte Episcopi Vvladislauiensis precedente Canonorum Vvladislauienſi electione, & vnanimi consensu, Regeque Poloniæ, apud Sedem Apostolicam plurimum expostulante. in Vvladislauienſi. est promotus Episcopalem Sedem, circa annum Domini 1450.

11 Reuerendiss. P. F. Valerianus Sacræ Teologiæ Magister, oratorque facundissimus Suffraganeus Vvladislauiensis Ecclesiæ instituitur. in qua dignitate, dum digna Episcopo munia obiret, factis in ordinem plurimis beneficijs, coram Deo animam, relicto mundo commendauit.

Ecclesia Plocensis.

12 **P**ost mortem Clementis Pirschala Episcopi Plocensis, cum sedes pluribus annis vacasset Episcopalis, Innocentius Sextus Pontifex (cum ad eum prouisio illius Ecclesiæ pertinebat) R.^m P. F. Bernardū, genere nobilem Polonum ex Ducatu Mazouiae de familia Nouiniorum, & in Ecclesia Romana penitentiarium, Ecclesiæ Plocensi in Episcopum dedit, qui in ea non paruum expertus infortunium, ob Casimiri Regis Poloniae, & Semouitti Ducis Mazouiae concitata odia, multas propter Christi Ecclesiam passus est iniurias, in quarum quasi quotidiano martyrio vltimum diem clausit. 1364.

13 R.^s P. F. Ioannes Cracouienſis sacræ theologiæ magister, & fidei Catholicæ zelosissimus propugnator, concionatorque gratiosissimus, qui ob vitæ morumque probitatem suggerentibus Canonicis Ecclesiæ Plocensis, suffraganei Plocensis sortitus est ministerum.

Ecclesia Culmensis Prussia.

14 **D**efuncto Iacobo Episcopo Culmeni in Episcopum eiusdem Ecclesiæ creatur. R.^s P. F. Ioānes Szodlāt, ordinis prædicatorum, vir grauissimus, omnique genere scientiarum clarissimus genere nobilis de familia Bunczorū. Doctorq. insignis, qui cū Ecclesiam Culmensensem multis annis glorioſe, ac strenuè gessisset, desideratus, & postulat in Pontificatum Hilderſemensem est translatus, quē studiosissimè gubernans plenus operibus bonis, migravit ad Dominum, & in Ecclesia prædicta sepultus 1363.

15 Post cuius mortem successit immediatè Reuerendiss. Dñs Vvīgbuldus in Ep̄m Ecclesię Culmensis consecratur, quam cū aliquot annis deuote existens secularis rexisset
Episco-

Episcopatu cessit, & ordinem prædicatorum est ingressus in quo religiosissimè, & sanctissimè vitam finiuit, & duobus miliaribus in Colonia in monte antiquo sepelitur.

16 Reuerendissimus P. F. Nicolaus sacræ theologie Magister, & quondam prouincialis Poloniæ, mortuo Hermano Culmenſi Episcopo, cùm esset vir Deo gratus, & hominibus acceptus, prædicator quoque excellentissimus in Cathedram Episcopalem culmen. sublimatur, hic suæ Ecclesiæ pastor vigilantissimus bona Ecclesiæ, quæ ante actis annis per cruciferos erant abrepta, solertia sua, & diligentia recuperauit, posthac plenus vitæ sanctimonia 1325. 5. Calendas Octobris migravit ad Dominum.

17 Anno vero Domini. 1245. Post mortem Christiani Episcopi Culmenſis ex ordine Cisterciens. ad Episcopatum assumpti per Innocentium Quartum, Reuerendissimus P. Fr. Henricus ordinis prædicatorum prius Episcopus existens Arelatens. in Episcopatum Culmenſis Ecclesiæ transfertur: atque ob eius excellentes virtutes & animi doctes, (erat enim scientiarum diuinarum, & humanarum sapientissimus) Archiepiscopi titulum donauit. Hic quoque à Papa Innocentio Quarto ad Danielem Ducem Russiæ missus, ut eum ad gremium matris Ecclesiæ adduceret, & se fidei Apostolicæ subiugare persuaderet à barbaro Principe non acquiescente eius sanis persuasionibus satis inhumaniter tractatus, & sine honore remissus, qui patientissimè contumeliam pro Christi Ecclesia ferens, ad Episcopatum Culmensensem reuertitur, in qua cum nouem annis sedisset, religiosissimè vitam finiuit, & in Ecclesia Cathedrali sepultus est.

18 Reuerendissimus P. F. Ioannes sacræ theologiæ professor, & quondam prouincialis Poloniæ, qui cùm religiosissimè prouinciam sibi concreditam rexisset, cùm esset vir omni honore dignus ad Culmensensem Episcopatum rapitur

pitur in quo curæ pastoralis inuigilans, vt bonus pastor deuotissime vitam finiuit, & in Bresthenſi conuentu ſepelitur.

Ecclesia Lubusensis siue Lubecen.

EO tempore, quo Reges Poloniæ Miecislaus, & Boleslaus Chabri Lubusensem siue Lubecen. prouinciam ſibi ſubiectam gubernabant, & antequam dominio Marchionum Brandeburgensium ſubiecta eſſet Lubecen. Eccleſia ſanctus. P. F. Vittus ſacræ theologiæ Magiſter de Cracouienſi ciuitate Regi Boleslao à prædicationibus ſeruiens, vir omni ſanctitate plenus, ex fratre ordinis prædicatorum in Lubusensem siue Lubecen. ſublatus Cathedram, ſedisque Apoſtolicæ auctoritate, & Regis Boleslai conſenſu, ouium ſibi commiſſarum curam accepit. qui poſt tot ſanctitatis teſtimonia, (cum in Curia Regis Poloniæ Cracouiæ negotium ageret ſux Eccleſiæ) in grauiffimam incidit infirmitatem, & terminum vitæ ſux agnoſcens ſacramentis cõmunis pro terrena ad cæleſtem patriam ſe recepit. Et dum ſepultus eſſet in Eccleſia fratrum prædicatorum Cracouienſi. plurimis miraculis corruſcare cæpit, Ob quorum multitudinem, & fratrum, populique deuotionem Petrus de Gamrathis Archiepiſcopus Gneſnenſis, & Epicoſus Cracouiēſis oſſa eius cum magna clerici, & populorū deuotione ex terra eſſoſſa ſubleuauit, & in techam plumbeam, honeſtiſſimè recondens, in altare ſancti Petri martiris, poſt altare Beati Hyacinthi concluſit. 1544. In die Petri & Pauli Apoſtolorum, vbi deuota à fratribus, & populo ueneratione colitur.

Ecclesia Chelmenfis Russiæ.

20 **R** Euerendiss. P.F. Ioannes de Opatouice sacræ theologiae professor Epellus nūcupatus vir eruditissimus. & prædicator excellentissimus. hic primum prior Cracouiens, & circa annum Domini 1411. prouincialis Poloniæ factus tantum in promouendo ordinis honore zelum habuit: quod tempore sui prouincialatus, quatuor monasteria scilicet Sreden, Hrubiesouien Hrodlen, & Costensem fundauerit, & bonis tēporalibus prouiderit, & sic exacto sui prouincialatus tempore, à Rege Vvladislao in confessorum ascitus est, & cum verbo, & exemplo curiam Regis ornaret post fundatam in Chelmen districtu cathedralem ecclesiam, secundum eum illi ecclesiæ Episcopum præfecit in qua Deo deuotissimè seruiens plenus dierum bonorum anno Domini 1440. in pace obdormiuit.

Ecclesia Camenecensis.

21 **R** Euerendiss. P.F. Petrus ordinis prædicatorum vite & religione insignis, & summi Pontificis in Romana Curia penitentiarius nobilis, & ingenuus genere de stirpe, & familia, quæ à Polonis Pouala vocatur, in diuina scientia Doctor, sermone iucundissimus, & prædicator famosissimus, Defuncto Rugiano Camenecen Epō in pastorem illius Ecclesiæ per sedē Apostolicam præfectus est, quæ cum sex annis strenuè, & fideliter administrasset, propter causas Ecclesiæ suæ Romam est profectus: & cum iam causis benè persolutis atq; perfectis in Poloniam properaret, inuisendi gratia Genuam Liguriæ urbem nobilissimamq; ligustici maris portum adiit, & illic Dei sic disponente voluntate in ægritudinem incidit, qua & martuus est, Anno Domini 1298. & in ecclesia fratrum prædicatorum sepultus.

*Ecclesia Vvilnensis in magno Ducatu
Lithuania.*

22 **R** Euerendiss. P. F. Fœlix sacrae theologiae magister Cracouienſis, primò conuentus Vvilnensis prior dū multam in prædicationibus, & animabus ad Dominū conuertendis explerit ætatem cū esset moribus, & scientiis præstantissimus in suffraganeū Vvilnensis Ecclesię creatur. vbi plenus bonorū dierū in pace quieuit R. P. F. Cyprianus sacrae theologiae Doctor, & hēreticorū malleus, prius quidē Cracouienſis concionator, tandem Vvilneſis prior in eadē ciuitate plures pro ecclesia Dei emensus labores in suffraganeū Vvilneſis per Valerianū Vvilneſis Ep̄m est sublimatus.

Ecclesia Leopoliensis Archiepiscopatus.

23 **R** Euerendus. P. F. Melchior Mosticensis sacrae theologiae magister, vir in diuinis scripturis absolutissimus Zeloque fidei ardens, & hēreticorum potētissimus ac validissimus expugnator, Regis Sigismundi Augusti à confessionibus, Bis prior Leopoliens. & quatuor vicibus ab anno 1559. vsque ad annum 1586. prouincialis Poloniae, religiosissimè, atque viriliter in tot erumnis, & tribulationibus sibi concreditam rexit prouinciam vsque ad decrepitam ætatē. Qui omnium conuentuū Poloniae, vere pater, & Patriarcha dignè appellari mærebatur. cōuentus siquidem plurimos restaurauit. Leopoliensem colapsū, & vetustate obductū reedificauit, possessionibus, quæ erant a ciuib. & nobilib. oppressæ ad libertatē reductis. Cōuentum Cracouienſis, pluribus illustrauit ædificiis, & clendiis, Posnanienſis, Gedanensem, & reliquos ad pristinā formam reduxit: certe si dicere fas est, sicut Beatissimus pater Domincius in B. Hyacintho, sic B. Hyacinthus in hoc nobis

nobilissimo patre vita, & moribus resplenduit. At vero taceam ista, veniamus ad hoc, quod est nobis in proposito. Si quidem Sigismundus Augustus Rex sanctæ memoriæ, admiratus eius, & vitæ sanctitatem, & doctrinæ integritatem, (vehementer enim ei affectus erat) cum primum quidem Camenecensem, postmodum vacante sede Præmislleñ Episcopatum, tandem defuncto Ioanne Slomouio Archiepiscopo Leopoliensi consentiente, & conclamante toto clero, & populo illi Archiepiscopatum obtulisset, ille constantissimè sui ordinis amore ductus recusauit, & cum toties hæc benignitate Regia offereretur, & ipse totiens animi præstantia recusaret, stupens pientissimus, & omni memoria dignus Rex, accersito R. P. Melchiore, requisivit ab ipso, quid hoc sibi velit, quod ipse Episcopatus duos, & Archiepiscopatum recusaret, cum cæteri hæc magno studio aquirerent, & sibi oblata libentissime acceptarent. Respondit ille, non minus verè quàm prudenter: Serenissime Rex, malo esse minimus in ordine prædicatorum, quam cocus, & pincerna nobilium Polonorum. Quid sibi per hæc verba intellexerit, nemo sapiens ignorare potest. Quod audiens Rex maxime ædificatus gratias illi retulit, quod sorte sua pro Deo, & religione sit contentus.

Catalogus RR. PP. prouincialium, qui post Beatum Hyacinthum fundatorem illarum prouinciarum usque ad nostra tempora prouincia Polonia ingenuè, & strenuè præfuerunt. Cap. XXIV.

Primus post Beatum Hyacinthum prouincialis prouinciæ Poloniæ. Reuerendus P. F. Gerardus natione Theutonicus, per Reuerendissimum magistrum ordinis Iordanem præfectus, & confirmatus Anno 1258.

R. P. F.

- 2 R. P. F. Ceslaus , quondam Custos Ecclesiæ S. Mariæ Sendomiriens, ibidem eligitur, & in prouincialē a visitatoribus theutonicis confirmatur.
- 3 R. P. F. Henricus Theutonicus natione, vir vitæ integerrimæ, & magister in theologiâ, à diffinitoribus capituli generalis Parisijs celebrati prouincialis confirmatur.
- 4 R. P. F. Gerardus natione Theutonicus de Colonia, Sendomiriam ad capitulum veniens in prouincialem Poloniæ est electus, & ibidem confirmatus.
- 5 R. P. F. Martinus de Sendomiria prior Vvratislauien in capitulo elegitur Anno 1296. & ibidem confirmatur.
- 6 R. P. F. Nicolaus studens Parisien. eligitur, & confirmatur in capitulo generali Pragæ celebrato, Peracto officio Coloniæ ad studium generale mittitur. Anno Domini 12301.
- 7 R. P. F. Stanislaus Cracouiensis sacræ theologiæ magister, vir maturus, & in prædicatione fundatissimus.
- 8 R. P. F. Simon sacræ theologiæ magister Vvratislauix, in capitulo prouinciali eligitur, & confirmatur.
- 9 R. P. F. Ioannes Bohæmus sacræ theologiæ Lector Pragensis Vvratislauix eligitur, & ibidem per Reuerendissimum Vmbertum, ordinis generalem magistrum confirmatur.
- 10 R. P. F. Regnoldus sacræ theologiæ magister, natione Theutonicus in capitulo prouinciali Ratiboriæ celebrato, eligitur, & ibidem confirmatur Anno Domini 1356.
- 11 R. P. F. Ioannes de Sendomiria Lector Ratiborieñ. in capitulo prouinciali Pragæ celebrato in prouincialem Poloniæ electus est, & confirmatus.
- 12 R. P. F. Nicolaus natione Lombardus in capitulo Iabloneñ in Bohæmia celebrato electus est, & confirmatus.

13 R.P.F. Iacobus de districtu Sandomirienſi. prior Culmeſi. in capitulo prouinciali Bernæ in Ducatu Morauizæ celebrato eſt electus, ibidemque per Reuerendiſſimum patrem Ioannem magiſtrum ordinis confirmatus.

14 R.P.F. Goſlaus natione Vratiſlauenſis genere nobilis, & magnæ doctrinæ vir, & ſacræ theologiæ magiſter, in ſermone latino, & vulgari eloquentiſſimus in capitulo Viſtæ. Bohemię celebrato in prouincialem Poloniæ eligitur, & in capitulo Pariſienſi confirmatur.

15 R.P.F. Goſlaus Lector Hradiceſi. natione Bohæmus in capitulo Sandomirienſi electus, & confirmatus circa annum Domini 1390.

16 Anno Domini 1402. facta eſt diuiſio prouinciarum Bohæmiæ, & Poloniæ; nam à principio ordinis uſque ad hunc annum unitæ erant, immo vna erat prouincia: verum cùm Regna Poloniæ, & Bohæmiæ, quæ prius ab vno Rege regebantur, inter ſe diuiſa ſunt, tunc etiam & prouinciæ hæ duæ eſſe cæperunt.

17 R.P.F. Hyppolitus Cracouiēſi. in capitulo Cracouiēſi. in prouincialem Poloniæ eſt electus & per R.P.F. Goſlaui prædictum eſt confirmatus. quem ipſe vice verſa in prouincialem Bohemiæ confirmauit. Quod totum factum eſt, auctoritate Reuerendiſſimi patris generalis circa annum 1402.

18 R.P.F. Peregrinus ex Ducatu Sileziæ ſacræ theologiæ magiſter, prior Vratiſlauenſis, & Ratiborieſi. in capitulo prouinciali Cracouiæ celebrato eſt electus, & per litteras magiſtri ordinis ad instantiam ſuam eſt abſolutus, & iterum in eodem capitulo reelectus. Per magiſtrum verò ordinis ad instantiſſimas preces ſuas eſt abſolutus. Scripſit ſermones pulcherrimos, & deuotiſſimos de tempore, & de ſanctis per totum annum.

19 R.P.F. Nicolaus Afri, ſacræ theologiæ magiſter prior tunc Cracouiēſi, & Vicarius prouincialis in eodem capitulo Cra-

10 Cracouenſi. poſtulatꝯ, & per magiſtrum ordinis eſt confirmatus, fuit Pœnitentiarius Domini Papæ.

20 R. P. F. Petrus Comeſſa ſacræ theologiæ magiſter, natione Vratiſlauienſi. biſ in prouincialem electꝯ, & per Reuerendiſſimum Generalem Magiſtrum Ordinis eſt confirmatus, vir quoque doctiſſimus, & vitæ probitate conſpicuus, fuit quoque Pœnitentiarius Papæ in Curia Romana.

21 R. P. F. Petrus Vaſſerhab natione Theutonicus in prouincialem Poloniæ electꝯ, & confirmatus, & in officio deſunctꝯ.

22 Poſt mortem prædicti patris, facta fuit diuiſio inter Polonoſ, & Germanoſ, (antea enim ab vno prouinciali Poloniæ gubernabãtur, iſtę prouinciæ, ſcilicet Germania, Bohemia, & Polonia) fratres enim Poloni elegerunt. R. P. F. Nicolaum Breſtenſi S. T. M. in prouincialem Polonię, prædicatorem egregium, & inquitorem hæreticę prauitatis, fratres autem, & priores Germani, elegerunt ſibi in prouincialem. R. P. F. Nicolaum Bar de Oſiuecim.

23 R. P. F. Ioannes de Opatouiecz ſacrę theologię profeſſor vocatus Apeilus in prouincialem eligitur in capitulo Syradienſi. & abſolulo officio fuit prior Cracouenſi. ſex annis, & poſt modum Epiſcopꝯ Chelmenſiſ Ruſſię, vt ſupra iam memoratum eſt.

24 R. P. F. Nicolaus de Pineuo ſacræ theologię magiſter, electꝯ eſt prouincialis, & confirmatus.

25 R. P. F. Ioannes Fraſteneſi. ſacrę theologiæ magiſter electꝯ eſt prouincialis, & confirmatus.

26 Ioannes Aduocati S. T. Lectꝯ in prouincialem eſt electꝯ, & confirmatus. Hic emiſit poſſeſſionem terreſtrẽ conuentui Sendomiriensi cuiꝯ beneficio nunc viſtitat.

27 R. P. F. Andreas Ruteni ſacræ theologiæ magiſter prouincialis Poloniæ eſt electꝯ, & anno Domini. 1454. Sendomiriæ eſt mortuꝯ.

28 R. P. F. Nicolaus sacrae theologiae magister, prior prouincialis Poloniae, vir doctissimus, & eloquentissimus anno Domini 1458. electus est, & confirmatus.

29 R. P. F. Iacobus de Bidgoszcza sacrae theologiae professor genere nobis, primo prior Cracouiensis, post modum in capitulo prouinciali Syradiae celebrato in prouincialem eligitur, qui post modum factus suffraganeus Ecclesiae Cracouiensis anno Domini 1477. mortuus, & apud fratres praedicatores Cracouiae est sepultus.

30 R. P. F. Albertus de Sceczin sacrae theologiae professor, vir magnae reputationis, sub Ioanne Alberto Rege Poloniae 1493. in suffraganeum Gnesnensem creatur, de quo iam supra.

31 R. P. F. Andreas de Parczowvo sacrae theologiae Bachalaureus prouincialis Poloniae, qui peracto officio ob vitae integritatem, morumq; maturitatem tum scientiae exuberantiam Sigismundi primi piæ memoriae Regis Poloniae confessorius fuit.

32 R. P. F. Rudolphus sacrae theologiae professor natione theutonicus vir eruditissimus, Bibliothecam conuentus Cracouiens. ædificauit, & libris adimpleuit, fuit prouincialis Poloniae, & Cracouiae obiit. 1519.

33 R. P. F. Andreas Suientek electus fuit prouincialis & confirmatus, qui à sua confirmatione tantum quinque annis prouinciæ præfuit, eo quod in ipso est finita perpetuitas officij prouincialatus prouinciæ Poloniae, nam à principio, hoc est ab anno Domini 1225. vsque ad annum. 1525. prouinciales exercuerunt officium perpetuum, & ab eo tempore officium prouincialatus redactum fuit ad quadriennium, & postmodum ad sexennium per breue Leonis Decimi summi Pontificis est prolongatum, cuius breuis vigore nunc sunt prouinciales sexennales. Hic primus cepit procurare canonizationem Beati Hyacinthi, apud Leonem Decimum Pontificem Maximum.

- 34 R. P. F. Thomas à Syczouu sacrae theologiae professor vir doctus, & morum grauitate praeditus prouincialis officio functus est.
- 35 R. P. F. Andreas Suientek de quo supra dictum est, iterum est in prouincialem Poloniae electus, sed propter urgentissimas suas preces, à Reuerendissimo generali magistro ab officio prouincialatus Poloniae est liberatus.
- 36 R. P. F. Martinus Sporn Vvratislauiensis sacrae theologiae magister, vir doctissimus, & eloquentissimus, in prouincialem Poloniae electus & confirmatus. Hic Romae existens in capitulo Generali, in honorem Beati Hyacinthi, diem, altare, missam, & exhumationem ossium à Clemente Septimo impetrauit.
- 37 R. P. F. Thomas de Syczouu sacrae theologiae magister in prouincialem secundo electus & confirmatus. Hic Romam veniens cum summo labore Canonizationem Beati Hyacinthi desiderans apud Summum Pontificem Clementem Septimum laborauit, tandem multis laboribus pro fide Catholica, & Religionis augmento expletis, in Cracouienfi conuentu plenus dierum moritur.
- 38 R. P. F. Gabriel, sacrae theologiae Magister vir multae litteraturae, & praedicator suauissimus in capitulo Louicensi in prouincialem Poloniae est electus & confirmatus.
- 39 R. P. F. Isaias sacrae theologiae magister, vir scientia, & morum grauitate praecellens in capitulo Varacensi, in prouincialem est electus.
- 40 R. P. F. Paulus Sarbinus sacrae theologiae magister, haereticae prauitatis inquisitor, magnus animi virtute, scientiaeque claritate, praedicator quoque suo tempore famosissimus in capitulo prouinciali Sendomiriae celebrato in prouincialem electus in zelo animarum, & prudentia multa sibi concreditam rexit prouinciam in cuius administratione mortuus, & Posnananiae sepultus est.

41 R. P. F. Melchior Mosticenis sacre theologiæ magister hæreticæ prauitatis inquisitor generalis prior Leopoliensis in prouincialem Poloniæ 1559. in capitulo Plocensi absens est electus, & per Reuerendissimum generalem confirmatus. multa bona fecit & nostro seculo vix credibilia subiectâq; sibi prouinciam verbo, & exemplo sanctissimè administravit. Et curiam Regni in causis ordinis secutus intolerabilis hæreticis, admirabilis Catholicis fuit, in ieiuniis multis abstinentia admirabili, studioque litterarum, & diuinarum scripturarum infatigabili, prouinciæque reformatione supramodum sollicitus suum expleuit sexennium.

42 R. P. F. Hieronymus Cyranus Costen. sacre theologiæ professor vir doctissimus, & morum grauitate, prædicandique scientia clarissimus, prior Vîlnensis in capitulo Louiciensi Anno Domini. 1563. in prælatum prouinciæ Poloniæ omnium cōsensu vnanimi est electus. qualis vero, & quantus fuerit, exinde probatum est, quod cum ad Gedanen. totius veritatis Catholicæ hostes propter reformationem eius, quæ collapsa erat religionis accessisset, ab inimicis fidei ob constantem ipsius in Ecclesia Dei animum, veneno in cibo porrecto, est enecatus, & in medio chori Gedanensis Ecclesiæ fratrum prædicatorum sepultus, magnum post se pessimæ hæreticorum præsumptionis Catholicis relinquens fastidium & sanctitatis, & zeli fratribus relinquens exemplum.

43 Absumpto isto, & pro fide Catholica per impios Luteranos veneno enecato prædicto Reuerendo patre in capitulo prouinciali Brestensi in prouincialem desideratus, & ab omnibus amabilis ob vitæ sanctitatem, & conscientiæ puritatem secundò eligitur Reuerendus P. F. Melchior supradictus magister anno Domini 1568. qui supracandelabrum positus tanta fecit, quanta illos primos patres Poloniæ sine iniuria aliorum in ordine fecisse credendum

dum est, qui sanctitate vitæ, & feruore prædicationis plures in ordinem traxit, verus ac sincerus vitæ B. Hyacinthi imitator existens.

44 Anno autem Domini 1574. in capitulo prouinciali Cracouiæ celebrato pro festo sancti Michaelis ad fratrum magnam apud Reuerendissimum P. F. Vincentium Iustinianum magistrum ordinis instantiam, & concessione tertio absoluto sexennio suo in prouincialem Poloniæ, quamuis plurimum renitens est electus Reuerendus P. F. Melchior supradictus sacre theologiæ magister, in quo officio qualem se præstiterit, quæ & quanta nobis superstibus fecerit si nos tacuerimus lapides clamabunt. Ipse enim omnia monasteria prouinciæ Poloniæ malitia temporum collapsa reedificauit, plusquam duo millia hæreticorum ob angelicas, & diuinas conciones suas ad Ecclesiæ sanctæ gremium hæresi abiurata in manu sua reuocauit, abstinentia admirabilis, laboribus infatigabilis, patientia vix imitabilis à prima prouincialis sui die, vsq; ad senectam inter grauissimas itinèrum, & prosequètiū iniurias nō nisi verbum illud ordinis Benedictus Deus, Benedictus Deus, solitus proclainare, cumq; iā aliqua magna tribulatione diuexaretur dicere solitus erat: Ego scapulas iam parauī. percutite omnes citius vos percutiendo fatigabimini, quam ego patienter sufferendo.

45 Anno Domini 1580. Cū de Roma idem R. P. F. Melchior redisset, iamque quietem suæ senectuti futuram sperasset, ob eius admirabilem, & sanctam conuersationem totique Poloniæ medicam fratribus stupendam in capitulo Præmissiensi licet multum reluctans, & prostrationes cum lacrimis faciens, quarta vice in prouincialem Poloniæ non modo canonice electus, sed etiam per Reuerendiss. generalē Paulū Cōstabilē Ferrariē coactus oneri humeros supposuit. & suū sexenniū satis strenuè & religiose p prouinciæ sibi concreditæ reformatione laborans cōpleuit.

46 R.P.F. Fœlix à Viersbno Siradien. Districtus sacræ theologiæ magister Anno Domini 1586. in capitulo Louicij celebrato, in prouincialem Poloniæ electus, & per Reuerendissimum Generalem Sixtum de Luca magistrum ordinis est confirmatus, hic expleto sexennio in Lublineñ. capitulo reeligitur, & per Reuerendiss. generalem magistrum in Polonia existen. confirmatur. 1593.

Catalogus virorum doctissimorum, & prædicatorum excellentissimorum inter multos alios, qui ex ordine Beati Dominici in Regno Polonia per Beatum Hyacinthum fundato sua ætate claruerunt. Cap. XXV.

1 R. P. F. Georgius S. T. M. & inquisitor hereticę prauitatis, prædicator accerrimus anno Domini 1479.

2 R. P. F. Martinus sacrę theologię lector, & hereticę prauitatis inquisitor, quondam prior Cracouiensis, vir magnę litteraturę, & in prædicatione accepissimus anno Domini 1477.

3 R. P. F. Ioannes sacrę theologię magister, & inquisitor hereticę prauitatis, Ecclesiastes, & orator excellens; & in prædicando feruidus prior Cracouiens. Anno Domini 1478.

4 R. P. F. Iacobus Syradien. sacrę theologię magister, prædicator veritatis gratiosissimus circa annum Domini 1483.

5 R. P. F. Michael sacrę theologię magister, supra religionis & pietatis virtutem, qua pollebat in litterarum diuinarum scientia peritissimus, reformator conuentuum Gedanensis & Elbigen. in Prussia Anno Domini 1482.

6 R. P. F. Matthias dictus Flori sacrę theologię magister facundissimus prædicator, & inquisitor hereticę prauitatis circa annum Domini 1482.

- 7 R. P. F. Nicolaus de Brzezic sacrę theologię magister, & inquisitor hereticę prauitatis, vir & religionis amore, & prædicationis fauore præstantissimus.
- 8 R. P. F. Nicolaus de Lenczicza sacrę theologię Baccalaureus, & prauitatis hereticę inquisitor, & expugnator, suo æuo plurimos in concionando emensus labores.
- 9 R. P. F. De Sochaczouo sacrę theologię Baccalaureus, fundator conuentor Vilenfis, vir omnium horarū, & in religione prælatus diligentissimus, & in prædicando facundissimus.
- 10 R. P. F. Ioannes de Syradia prædicator generalis, & in vita religiosa commendabilis, sermone gratus, qui conuentum Syradiensem, & elemosinis, & possessionibus prouidit.
- 11 R. P. F. Nicolaus de Monte sacrę theologię lector, gratiosissimus prædicator, circa annum Domini 1500.
- 12 R. P. F. Vincentius sacrę theologię magister, & prior Cracouiensis, qui memor beneficiorum in conuentu Cracouiensi à Beato Iuone Episcopo Cracouiensi præstitorum, vadens in Italiam exhumauit ossa Beati Iuonis Episcopi prædicti in conuentu Vtinenfi sepulti, & afferens Cracouiam in medio chori honorificè sepeliuit.
- 13 R. P. F. Nicolaus de Znino sacrę theologię magister, & hereticę prauitatis inquisitor, vir magnę reputationis, & literaturę conuentus Cracouiensis prior, & reformator, hic à Iudeo quodam in publicam disputationem prouocatus in templo Beatę Virginis Marię Cracouiensi, solemniter Iudęum superbum, & incredulū vicit, eumque vt blasphemum in Christum igne in media ciuitate succenso cremari fecit.
- 14 R. P. F. Gregorius sacrę theologię Lector, conuentus Leopoliensis prior, & Vicarius, Russię, prædicator

cator gratiosissimus Leopoli mortuus.

15 R.P.F. Georgius Knura sacre theologie lector, & gratiosus generalis predicator, organista excellentissimus, qui suo tempore in hac arte parem non habuit, Posnaniæ mortuus.

14 R.P.F. Florianus sacre theologie lector gratiosus, & predicator facundus, postea factus Abbas ordinis Cisterciens, qui postea Abbatie renuntians, ad ordinem suum predicatorum Posnaniam se contulit, & ibi mortuus est.

17 R.P.F. Marcus sacre theologie lector, & predicator generalis facundissimus concionator existens. prior Varacens ibidem moritur.

19 R. P. F. Vittus sacre theologie professor prior Cracoviens. Insuper & predicator gratiosissimus Louicij in capitulo Prouinciali mortuus ibidemq; sepultus.

20 R. P. F. Victorinus sacre theologie Baccalaureus, predicator, & cantor gratiosus, hic duodecim Tomos gradualium, & antiphonariorum cantus choralis libros magnæ quantitatis, pro cantibus chori absoluendis manu sua descripsit, & picturis delineauit, conuentuique Cracouiensi dicauit in Bochnensi conuentu mortuus.

21 R.P.F. Hieronymus sacre theologie magister predicator clarissimus, qui à prioratu Cracouiensi absolutus per Magistrum ordinis, Toruniamque missus multos hæreticos suis facundissimis, & zelosissimis concionibus ad Romanæ fidei obedientiam adduxit, qui postmodum peste grassante in eadem ciuitate morbo epidimie mortuus est 1538.

22 R. P. F. Iacobus Rossius sacre theologie magister, quondam studens Partsiens, vir in scientia theologica doctissimus, & inquisitor hæreticæ prauitatis. Louicij mortuus est.

23 R.P.F. Lucas Leopoliens. sacre theologie magister
vir

vir doctissimus, & in Polonico idiomate nostro tempore omnium Rhetorum, & Cocionatorum excellentissimus, bis prior Cracouiens, prædicator & conuentus, & arcis Cracouiens. annis multis, mortuusque in opido Dinouo; ibidemque in Ecclesia parochiali sepultus.

24 R. P. F. Gregorius Broda Louiciens, prædicator generalis, in scripturis edisserendis & sermonibus faciendis disertissimus, rerum magnam & multam experientiam habens, olim prædicator Cracouiensis, postmodum Syradiz prior, moritur.

25 R. P. F. Stanislaus Raduan Sacræ Theologiæ Magister, & in iure Canonico peritissimus, quondam Prior Cracouiensis, vir maturus & grauis, postmodum prior Leopolen. supramodum in eodem in erigendis ædificijs eiusdem laborauit. tandem Belzensis Prior existens in pace quieuit, & ibidem sepelitur.

26 R. P. F. Ioannes Chrisostomus Romanouius sacre Theologiæ Magister, prior quondam Cracouiens. prædicator graciosus, Vilnæ in prædicationis officio mortuus requiescit.

DE MIRACVLIS
 QVIBVS DEVS SANCTI
*Hyacinthi ordinis Prædica-
 torum Poloni post eius o-
 bitum sanctitatem vi-
 ta attestari di-
 gnatus est.*

LIBER SECVNDVS.

Præfatio.

DOMINI omnium bonorum auctor, & mirabilium patrator humanique generis Redemptor CHRISTVS IESVS Dominus noster peracta in terris solemnī Dei Patris legatione, omnibusq; ad redemptionem nostram pertinentibus completis mysterijs, ex hoc miserabili mundo, & lachrymarum valle, ad caelestes delicias, Regnumque perpetuum properaret, discipulis suis, & omnibus in se credentibus siue credituris, diuitias thesaurumque potentiae suae, scilicet operationem miraculorum,

*raculorum, & rerum mirabilium perpetrationem in
 manibus dereliquit: & iureiurando in Evangelica ve
 ritatis sententia affirmavit dicens, Amen dico vobis,
 Qui in me credit opera, quæ ego facio & ipse faciet, &
 maiora horum faciet; quia ego ad Patrem vado. Ra
 tionem verò nullam affert horum mirabiliū nisi hanc,
 quia se ad Patrem iussu denuntiat. Hæc igitur sunt
 opera, quæ absentem quidem corpore, præsentem autē
 virtute & maiestate Dominum nostrum, & fidei no
 stra auctorem, consummatoremque IESVM CHRI
 STVM representant. Multa sanè, & innumera
 per seipsum Christus Iesus operatus est miracula, plu
 ra tamen per omnes doctrinæ, & fidei suæ sectatores,
 in diuersis locis & temporibus, ad commendationem
 fidei & veritatis, & sanctitatis prædicantium digna
 tus est efficere. quæ si in unum aceruum componeren
 tur, & in unum librum ex omnibus partibus Mundi
 describerentur, quem obsecro alium quam ipsum, eun
 dem Christum Dominum veritatis assertorem, viua
 voce conclamarent, & in suā maiestate præferrent?
 Sicut enim quæ in veteri testamento, per sanctos Dei
 homines & Angelos, usque ad aduentum Domini,
 perpetrata sunt miracula nihil aliud significabant
 quam venturum in carne Dominum, omnium mira
 culorum auctorem sic ab Aduentu Domini usque ad
 finem sæculi, non nisi eum, cuius uirtute fiunt præfer
 re & monstrare ualebunt. Ad singulas igitur gentes
 suo quoque ad hoc prædestinato tempore Apostolos &
 Prædicatores fidei suæ misit, & contra ueritatis obtre
 etatores in manibus illorum tanquam fidele, & uerum
 sua*

sue missionis priuilegiū, operationem miraculorum re-
 posuit, ut ijs mundana conuersatione homines, tanquā
 diuina potentia radijs reperi, ad saniozem mētem
 reuerſi fidei, & morū atq; pbitatis documēta facilius
 & promptius amplecterētur. Poſſem equidē multa ad
 hac comprobanda tūm ſacræ Scriptura, tūm etiam vi-
 rorum illuſtriū afferre teſtimonia, ſed hac breuita-
 tis ductus amore volens prater eo. Neq; enim Moyses
 ad Pharaonē & Habreos, nec Helias ad Iſraelitas,
 nec Daniel ad Chaldeos, nec Propheta ad populū Do-
 mini, nec CHRISTVS in mundum, nec Apoſtoli ad
 gentes, nec diſcipuli Apoſtolorum ad ſingulas quaſq;
 Prouincias & Regna tranſmiſſi ſine miraculis, & ſtu-
 pendis operibus apparuerunt. Imo & Beatiffimus Pa-
 triarcha noſter Dominicus hortū, vel potius Paradisū
 Prædicatoriæ familiæ multorū operatione miraculorū
 plantauit, atq; rigauit. Cuius ſacræ vineæ palmites
 per B. Hyacinthū non ſolum in Poloniam, verum etiā
 ad partes omnes ſeptentrionis extenſi atq; reflexi, po-
 tentis Dei virtutis ſecum traxere vigorem. Hunc igitur
 virum Dei S. Hyacinthum, cuius non ſolū in vi-
 ta quæ recensuimus miracula, verum etiā poſt mortē
 meritis Sancti patrata ſcripturi ſumus, tantis diuina
 clementia colluſtrauit prodigijs, & eo uſque illuſtrare
 non ceſſat. quod etiā non tantum fidei Catholica ſecta-
 tores digna laude proſequuntur, Dominumq; Deum,
 in ſancto viro operantem laudant, verum etiā & ini-
 quarū hæreſum, atq; ſectarum ſcœleſti profeſſores ve-
 lint nolint fateri & cōteſtari coguntur. pluries enim
 etiam in ſeiſſis experti per merita S. Hyacinthi diui-
 nam

nam sensere affluere bonitatem. Itaq; præpoten
 Dei virtus, quã in confirmationem bonorũ, & conuer
 sionem vel saltem confusionem malorum, in sanctorũ
 Dei honorem, ad eorum corpora, & sacras reliquias,
 tam diu assistere cõprobat, donec liquido omnibus
 pateat sanctos Dei diuinam semper promeruisse gra
 tiã, eos deniq; gaudijs perfrui sempiternis. Ab inde
 siquidẽ irrigatur hortus plantationum æterni agricolæ
 cum imbribus miraculorũ reficiuntur, & corpora &
 mentes hominum, utq; beneficijs temporalibus recrea
 ti sempiterna ardẽtius expetant, vel potius cognoscãt,
 quantus & qualis æternus & misericors Deus sit, qui
 bonorum ac sanctorũ operum remunerator est. Hunc
 igitur à me candide Lector, accipe laborem, veniam
 concedens si non per omnia, & in omnibus tuæ pa
 ruerim voluntati. In magnis siquidem voluisse sat est.
 Et (ut Seneca ait) bonarum rerum, & si successus nõ
 fuerit, conatus tamen semper est laudabilis. Nõ enim
 tanti existimaui me ea, quæ uides scripsisse, quantum
 semper curauerim legentium uoluntati paruisse. Ora
 tionibus tuis obsecro suppleas, quod meæ defuit parui
 tati, quatenus tu deuotè legendo, & ego attentius scribẽ
 do communem uterque apud Altissimum Domi
 num lucremur patronum. Ad historia
 igitur iam cœpta, Deo auspice, pro
 grediamur narrationem.

*DE CVIVSDAM
Matrona paralytica cu-
ratione. Caput
Primum.*

POST viri Dei gloriosi Hyacinthi sepelitionem multorum piorum virorum corda, atque mentes consternebantur, & memores tantorum mirabilium, per virum Dei patratorum ingemiscientes dolorosa voce congeminabant quærulantes, & dicentes: Vbi est noster Hyacinthus, qui nos suis meritis ex omnibus nostris afflictionibus liberabat: & veluti Eliseus propheta cum palio aquas diuideret? conclamabant, Vbi est spiritus Eliæ? Videres multos nunc ad tumbâ Sancti, nunc ad alias Ecclesiâs in suis necessitatibus & afflictionibus voces congeminare. Vbi est noster Hyacinthus, merentium consolator, & veritatis prædicator? Noluit diuina clementia piorum cordibus, iam ab æterno paratam consolationem prorogare, neque Sancti viri gloriam quæ in cælestibus refulget in abditis temporum celare. Si quidem hoc eodem anno scilicet 1257. quo sacra gleba corporis eiusdem (anima ad cælos euocata) terræ concredita est post interstitium vnus mensis, scilicet in die S. Michaelis Archangeli diuina refulsit gratia. Nam Domina quædam Margarita Ciuis Craçouien. incurabili Paralyfi percussa corporis totius & motu, & sensu destituta sex mēlibus medicorū, & chirurgorū artes experta nullo remedio ad concussæ à natura loquelæ, & virtutis beneficium redire poterat, & instar trabis in lecto suo

suo se mouere nequaquam valebat. Quoniam verò viri Dei laus, & miraculorum operationes nondum ab animis fidelium exciderant; maritus eiusdem Domine lachrimis effusus cum plena fide sua, & amicorum, uxorem suam ad Ecclesiam fratrum prædicatorum ad sepulchrum B. viri Hyacinthi voto facto portari iussit, & ibidem oratione deuota ad Dominum Deum fusa meritis Beati viri eam commendauit. Mira res, vix verba sue orationis finit, & ecce coniunx sua prædicta Margarita nexibus Paralytis liberata meritis B. Hyacinthi; ad perfectam sanitatem restituta cunctis astantibus videntibus, & Dominum Deum pro miraculo laudantibus rediit domumque propriam abiecto grabbato in quo prostrata ad Ecclesiam ferrebat reuerfa est, & misericordem Dominum, qui in sanctis suis semper est mirabilis vbique collaudauit.

De hydropici iam iam morituri per preces B. Hyacinthi subleuatione. Cap. I I.

Quidam Nobilis nomine Boguslaus, filium vnicum cui nomen Suientoslaus imposuit, habebat, qui ob naturæ propensionem in hydropem morbum incidit, & a crescente tumore, infirmitateque inualeſcente ad portas mortis dum nihil minus quam vitam speraret, appropinquauit. Pater verò suus cum frustra medicaminum corporalium, iuuamina tentaret, indiesque morbus inualesceret, amicorum consilio & persuasu ad Beati viri Hyacinthi suffragia deuotus cucurrit, dicens: O Beate Hyacinthe qui tot mirabilia virtute Dei operatus es, digneris curare filium meum, qui humana ope destitutus, omnibus viribus carens vltius viuere non potest nisi tuis sanctis orationibus ad iutus, & ego eum ad tuum sepulchrum, cum deuota oblatione deducam. & ecce vix votum Pater compleuit, cum iuuenis statim & immediatè de-

tè depulso omni tumore & inflatura corporis, per merita B Hyacinthi à morte præfente perfectè liberatus, surrexit, & votum, quod pro eo Pater fuus fecerat, veniens ad fe pulchrum viri Dei gaudens, & Dominum Deū laudans adimpleuit, parentibus fuus & alijs fide dignis miraculo præfentibus.

De cuiusdam iuuenis agonizantis ad vitam reuocatione.

Caput I I I.

Q Vidam Ciuis Miechouien. nomine Sulco, & Margarita vxor eius, hanc fuper filio fuo Ioanne per virum Dei Hyacinthum acceperunt confolationem. Contigit enim filium eorum, in acutiffimam & grauiffimam febrim incidere, ita quod quinta die, ad vitæ fuę terminū appropinquās oībus fenfibus deftitutus iacebat, nec quidquam videre, audire, vel fenfire poterat, fed tantum palpitante corde animam in mortali corpore hærentem, fpiritusque vitales prodentem cernere licuit. Et cū iam præfentem mortem in domo viderent, & quo fe amplius pro auxilio querendo verterent, ignorarent, ad Beatum virum Dei Hyacinthum pater fuus vnā cū matre, filium fuum morientem cū lachrimis deuouerunt, dicentes: O S. Hyacinthe fuccurre filio noftro in mortis agone laboranti, quē fi fanaueris promittimus Deo & tibi eundem cū deuota oblatione ad gloriam Dei, & tui nominis honorem ad fe pulchrum tuum præfentare. Mira res vix parentes verba finiunt, & ecce ftatim iuuenis moriturus, & agens animam meritis B. Hyacinthi parentibus, & amicis præfentibus & plangentibus ad vitam reuocatur, & perfectè fanitati redditur, parentibus fuus votum ad fe pulchrum B. Hyacinthi reddentibus, & miraculum proteftantibus.

De suscitacione vnus iuuenis defuncti maritis S. Hyacinthi. Cap. I I I I.

Contigit quendam iuuenem vnicum filium Patris cuiusdam nobilis Andreæ de Iakubocze, ob nimium crapulam grauitè infirmari, & dum medicorum arte dolor leniri sperabatur, eo magis virus infirmitatis excrefcens supradictum iuuenem vsque ad portas mortis deducens oppressit, & cum iam vitam ageret, concurrentibus parentibus & notis ac amicis omnibus flentibus, & condolentibus iuuenis expirauit, ex cuius morte magnum parentes eius conceperunt dolorem, præsertim quod hæreditatis suæ non poterant habere successorem. Videntes verò quod humana desint præsidia ad diuinam opem lachrymabiliter & deuotè se contulerunt. Insuper & mater defuncti genibus prouoluta S. Hyacinthum in patrocinium inuocare cepit, supplexque precari, vt filium suum quem auida mors absorbuerat meritis suis ad vitam reuocaret, promittens & deuouens se ad sepulchrum S. viri vota certa reddituram. Hoc itidem & pater iuuenis demortui, cum amicis astantibus à Domino per mærita Sancti apud altissimum ex intimis cordis sui affectibus exposculabat. Hæc ipsis facientibus ecce iuuenis, qui erat defunctus post longum mortis suæ interuallum, quasi media nocte superata ex feretro se eleuauit, & se viuum & sanum affirmans ex fasciis quibus ligatus erat, absolui petijt, & coram multitudine astante, & ad miraculum obstupefciente Deo gratias retulit, & S. Hyacintho, cuius se meritis resuscitatum à morte, & sanatum ab infirmitate constanti voce protestatus est, quod miraculum non tantum domesticis, sed etiam alijs ciuitatibus innotuit, atq; Dei gloriam, & Sancti honorem in mentibus hominū maximā prop gavit. factū hoc fuisse anno Domini 1262. testatur historia.

De unius puella agonizantis ad vitam per B. Hyacinthum reuocatione. Cap. V.

QUædam matrona Nobilis à Baptismo nomē Agathę habens Comit̃is Zegotę Castellani Cracouię. cōiunx, hæc puellam quatuordecim annorum habens, infirmitatem octo dierum spatio patientem, grauiterque decumbentem sibi auferri lamentabatur, & medicorum delusa ingenio, de vita filiæ desperare cępit. Quę cum in agone posita fuisset, iamque animam exalare cępisset, supradicta Matrona Domina Agatha flexis genibus virum Dei B. Hyacinthum inuocare cępit dicens: O Beata Hyacinthe obsecro te per misericordiam Dei, vt mihi miserę succurrere digneris, & per preces tuas apud auctore vitę dominum Deum nostrum, vitam filiæ meę impetrare. Et cum hæc & alia plura dicenda filiam suam ad sepulchrum S. viri deuoueret: Ecce duo fratres circa lectum agonizantis puellę habitu fratrum Prædicatorum induti beatitudinis notam præferentes astiterunt. Tunc Senior puellam agonizantem læto vultu aspiciens benignè affatus est dicens: Respice in me, ego sum inquit Frater Hyacinthus pro tua sanitate à matre tua deuotè inuocatus, ideo in nomine Domini nostri Iesu Christi surge, & pro præstita tibi incolumitate Deo gratias age; & statim postquam hæc dixisset B. Hyacinthus vnā cum socio suo disparuit. Puella autē confestim surrexit sanitate perfectā recuperata, & qualiter ad ipsam reducta fuerit per B. virum Dei Hyacinthū sibi apparentē, & alloquentem omnibus se de hoc requirētib; firmiter & deuotè cum gratiarum actionibus, & diuina laude semper protestabatur.

*De unius matrona anima post mortem ab inferis
per Beatum Hyacinthum liberata, & ad
corpus reducta. Cap. VI.*

QUædam matrona nobilis cognomento Thomissaua, Comitissæ Sdislai vxor dū in vita ageret semper deuotè se in omnibus S. Hyacintho supplex commendabat. Quæ cum ad terminū vitæ suæ peruenisset grauitè in firmata vsq; ad mortem in agone posita palpitare cæpisset, ad quā venerunt duo demones quasi Ethiopes, micantibus oculis, eāq; vt sibi videbatur arripientes per vias lubricas ac tenebrosas secū ad inferos trahebant, & cū iā locis pænalibus appropinquaret, ecce occurrit eis vir cādida veste indutus, in habitu fratrum prædicatorum, qui ait ad illos demones. Quo ducitis hanc peregrinā. Qui responderunt, eò ducimus quò nobis est mādātū. Quibus intulit vir Dei, dimittite inquit eā, nam nostra est, & statim illæ larvæ demonum ipsa relicta euanuerunt. Tunc dixit vir Beatus ad illā. Sis bono animo filia, ego enim sum F. Hyacinthus ordinis fratrum prædicatorum, quē multoties pro tua liberatione inuocaſti, idcirco in nomine Dñi nostri Iesu Christi scias te ab infirmitate tua esse curatā, & à demonibus liberatā. Quæ expergefacta, & à morte quasi à somno subleuata statim surrexit, & ab omni infirmitate se liberatā esse sensit. Porro nō ingrata beneficii statim ad Ecclesiā S. Trinitatis Cracouiens. ad sepulchrū S. viri Hyacinthi properauit, & quid illi per virum Dei effectum fuerat cum gratiarum actione, & diuina laude coram Patribus conuentus, & alijs plurimis protestata est.

*Quod vitula cuiusdam pauperula mulieris mortua visa
sit resurrexerit. Cap. VII.*

CIRCA annū Domini 1266. tale factum fuisse narratur prodigium: Quædam enim matrona nobilis nomine

Vitouslauska, habuit quādā ancila seruilem, quæ Danbrouska vocabatur, hæc à sua iuuentute S. Hyacintho semper fuit multum deuota, & cum Domine suæ pluribus annis fideliter seruiret, vitulam quandam sibi nutriendam ab ipsa impetrauit, quam adeptam cum magna sollicitudine nutriuit, vt pote seruitij sui pensum, quæ vitula infortunio quodam iminent einfirmata decidens expirauit, quod cum vidisset illa puella Dambrouska cernēs se esse spe frustrata pretij profusis lachrymis & magna deuotione cordis ad sepulchrum S. viri cucurrit, & prostrata in oratione sic eum allocuta est: O S. Hyacinthe ego sum paupercula ancilla tibi semper deuota, obsecro adiuua seruam tuam, hanc enim, quam loco pretij vitulam habui iam mortuam domi reliqui, & quo confugere in hac mea necessitate debeam præter, te nescio, obsecro igitur fac mecum misericordiam, & per preces tuas ad Dominum Deum digneris eam viuificare. & cum in Ecclesia diutius moraretur, Domina eius indignè ferens animal mortuum in domo sua iussit vocare lanionem, mandans vt excoriata pelle cadauer eijceretur. Cum verò ancilla ac Ecclesiā redisset, & voluntatem Domine suæ vt excoriaretur animal præsensisset, rogauit Dominam suam procidens ad pedes eius ne adhuc excoriari vitulam permetteret, donec ipsa accurreret ad sepulchrum S. Hyacinthi, & reuerteretur. & his dictis properauit ad Ecclesiā, ad sepulchrum S. viri Hyacinthi, rogans sibi viuam restitui vitulam, tandem festinè domum reuersa reperit lanionem vitulam ipsius excoriantem, tunc vitula cæpit mouere pedem excoriatum, & eleuato capite sana surrexit haud dubium. quod inæritis S. Hyacinthi id factum sit. ad quod miraculum plurimi ex Ciuitate Cracouien. videndum cucurrerunt, & Dominum Deum in glorioso Sancto viro seruo suo Hyacintho mirabilia facientem collaudarunt.

De quodam Geraldo cine Cracouiensi agonizante per B. Hyacinthum ad vitam reuocato. Cap. V I I I.

FVit quidam Ciuis Cracouiē. nomine Geraldus, qui cū vxore sua Helizabeth incedēs in omnibus mandatis & iustificationibus Domini, sine quærela in timore Domini educatus S. viro Hyacintho semper deuotus fuit, & vt ipse deuotione, & merito præmium responderet nō est frustratus spe sua. cū enim acutissima & grauissima febris oppressus esset & repentinē prehensus, de spe vitæ desperare cæpit, & tandem ad seipsum reuersus S. Hyacinthū, vt sibi succurreret inuocauit. Vxor verò sua Elizabeth mente deuota ad Ecclesiam vbi sacrum corpus viri Dei requiescit cum lachrymis pro sanitate sui mariti interpellatura cucurrit. Et ecce Geraldo prædicto in agone posito, & quasi iam à sensibus alienato ad lectum ipsius decumbentis astitit S. Hyacinthus dicens: Fili Geralde quid petis à me, ego sum frater Hyacinthus per te inuocatus & præcipuè per consortem tuam Elizabeth, quæ in Ecclesia existens adhuc cum lachrymis orat pro te apud sepulchrum meū. Ad quē infirmus: Pater Sancte Hyacinthe, inquit, obsecro te per misericordiā Dei, vt meritis tuis me curare digneris. Cui vir Dei dixit: In nomine Domini nostri Iesu Christi sis ab omni infirmitate liberatus, & hæc dicens ab oculis ægrotantis se subraxit, & disparuit. Tunc infirmus supradictus Geraldus perfecta sanitate suscepta statim surrexit, & repentino cursu absque morē, cum multis amicis ad agonem eius expectantibus, & familia magna ad Ecclesiam fratrum prædicatorum venit, & vxorem suam Elizabeth ad sepulchrum Sancti viri Hyacinthi orantem inuenit. Quæ cum ipsum sanum vidisset præ gaudio obstupuit, & tandem Deo gratias agentes, & Sancto Hyacintho suo patrono reuersi sunt ad propria.

miraculum verò toti ciuitati innotuit, quod circa annum Domini 1267. contigisse narratur.

*Quadam domina partu grauida à periculo mortis inuocato
B. Hyacinthi auxilio liberatur. Cap. I X.*

MAtrona quædã nobilis nomine Petronella, vxor Dñi Versij existens partu grauida, sex ante partû septimanis, magno dolore vteri angebatur, & appropinquãte hora cû parere nõ potuisset propter magnã vim doloris defecit spiritus eius, & inuocans B. Hyacinthû ad terminû vite, & limen mortis deducta est. quæ dũ esset in agone posita, & vltimû spiritu ageret: ecce mox vir Dei B. Hyacinthus ante lectû illius astitit dicēs: Filia Petronela Deo deuota, ecce adsû quia me in tua infirmitate inuocasti, ideo in nomine Iesu Christi sanaberis, & filiû absq; magno dolore paries. quæ cû ad seipsã quasi de quodã graui sopore euigilãs reuersa fuisset sanã se inuenit, & filiû sicut prædixerat vir Dei Hyacinthus, absq; labore, & dolore peperit. Itaq; veniens cû filio ad sepulchrû S. Hyacinthi cû deuota oblatione Deo gratias egit, qui per mērita S. Hyacinthi à periculo mortis illã liberauit, miraculûq; corã Patribus Conuētus, & pluribus alijs solemniter protestata est factû fuisse 1268. in die S. Gregorij Pontificis, & Confessoris.

*De matrona cuiusdam manus dextera restitutione per
marita S. Hyacinthi. Cap. X.*

IN die Translat. Beatiss. Patriarchę nostri Dominici Anno Dñi 1268. tale fertur contigisse miraculû, Matrona enim quædã nobilis nomine Martha vsum manus dextrę, propter quendã grauem influxum dolore plenum ita amiserat: vt nec extendere nec flectere eam posset, & cum diuersis medicinis dolorem manus auertere, & proprio vsui applicare tentasset & minimè vnguentorum iuuamine profecisset, recordata viri Dei B. Hyacinthi, quod multis
alijs

alijs ad se cōfugientibus perfecta sanitate optularetur, nimo pressa manus dolore venit, cum magno eiulatu ad Ecclesiā fratrū prędicatorū vbi requiescit corpus B Hyacinthi, & cū multis lachrymis posita manu super sepulchrum eius fiducia plena dixit: O Beate Hyacinthe, tu multos mortuos suscitasti, & diuersi morbi, atque infirmitates ad preces tuas à corporibus hominum abscessere, digneris me tibi deuotam à dolore manus liberare. quæ dū vix cum lachrymis verba protulisset, manumq; arefactā sepulchro B. viri applicasset, mox beneficium perfectę curationis suscepit, visaq; Dei omnipotentis virtute ingrata esse nequa quā voluit, sed conuocatis antiquioribus Patribus miraculum pandit, & Deo bonorū omniū largitori per merita S. eius corā omnibus pręsentibus ingentes gratias reddit.

Quomodo quadam scēmina ab oculorum dolore meritis Sancti liberatur. Cap. X I.

QUędam religiosa scēmina Cecilia nomine à pueritia sua seruiēs deuotē Dño plusquā triginta annis, quæ incidēs in infirmitatem & grauissimū dolorem oculorum ita quod octo annis nimiū dolorē patiēs, vt cęca ducebatur, tandē speciali deuotione ducta quā habebat ad virum Dei S. Hyacinthū, mandauit se duci ad sepulchrū S. Hyacinthi, quod cū manu tetigisset in vocē prorumpens cū lachrymis: O S Hyacinthe per te Deus mira operatur nunc circa mortuos, vt suscitentur, nunc vt illuminentur cęci, digneris ergo me miserā iā octo annis cęcutiētē oculis clēmētię inspicere, & ab hac oculorū meorū cęcitāte eripere. Quæ cū dixisset, oculos suos ad tūbā S. viri Hyacinthi applicauit, cui⁹ fidē statim secuta est diuina misericordia. nāq; subito meritis S. Hyacinthi omnē infirmitatem oculorum euasit, & desideratū lumen perfectum recepit, multis ad præsens miraculum astātibus & misericordiam Dei super creatura sua laudantibus, Hoc quoque fuisse Anno

Domini 1268. in die sanctissimæ Trinitatis, liber authenticus miraculorum testatur.

Quod quadam mulier surda à sua infirmitate sanatur.
Cap. X I I.

IN teritorio Cracouien. erat quædā matrona, quæ Margaritæ nomen habuit, hæc in viduitate sua, secundum Dei timorem plusquam viginti annis, pudicè & religiosè conuersata incidit in grauem, & insanabilem infirmitatem, ex qua ob ingentes dolores capitis humoribus concurrentibus, tanta & tam grauissima percussa est surditate, quod nec campanas, nec tubas, nec homines ad eam loquentes vel quoscunque alios resonantes ictus & sonoras percussiones audire poterat. quæ cum vndique tum herbarum, tum vnguentorum vnctionibus se voluisset liberare nec potuisset, cum magna deuotione ad Ecclesiam fratrum prædicatorum Cracouiæ, vbi corpora Sanctorum virorum S. Hyacinthi, & S. Vitti Episcopi Lausaneñ. de ordine fratrum prædicatorum assumpti requiescunt peruenit, & prostrata inter vtriusque altare (B. enim Vitti Episcopi corpus in altari, quod est à tergo altaris S. Hyacinthi in stamnea tumba est reconditum) sic allocuta est dicens: O Sancti & electi Dei S. Hyacinthe, & B. Vitte, per misericordiam Dei peto liberate me ab hac surditatis infirmitate. & persoluta sua deuota oratione, cum magna fiducia ad sepulchrum S. Hyacinthi accessit deosculans illud & aures desuper ipsius tumbam applicans non defuit diuina misericordia. verum ad S. honorem afflictā scēminam ab illa surditate, quam contraxerat liberauit, & beneficio auditus perfectissimè donauit. quo percepto Domino Deo ingentes gratias retulit, & miraculum in gloriam Dei, & honorem S. coram multis publicauit.

Quidam

Quidam oculo excacatus visum recipit. Cap. XIII.

ANno Domini 1270. In Crastino Sanctissime Trinitatis tale narratur factum fuisse per merita S. viri Hyacinthi miraculum. Vir enim quidam nobilis genere professione miles, qui S. Hyacintho dum adhuc viueret amicissimus fuit hic ex graui quodam capitis dolore in vno oculorum saniosa quadam infirmitate percussus cæcitatem contraxit. in ea enim parte, qua affectus erat oculus, in medio pupillæ albugo putredine plena ad modum iuglandis excreuerat, quæ & oculo maximum dolorem, & faciei turpitudinem non paruam ingerebat. Verum est equidem se huic dolori multos adhibuisse medicos, diuersasq; consultantium excepisse artes. At cū nihil profuissent, immo magis, ac magis faciei tumorē, capiti dolorē, & intuentibus horrorē ingenerarent, relictis humanis consiliis ad diuinū se contulit auxilium. Siquidē mente concipiens, & anima pertractans S. Hyacinthum, apud D. Deum esse gloriosum meritisq; acceptabilem, & suum quondam amicum Cracouiē. ad sepulchrū S. Hyacinthi ad fratres prædicatores se contulit, & cū illa corrupti oculi affectione corde deuotus, & spe plenus ad tumbā S. viri accessit, oculumq; corruptū sepulchro applicans sic dicebat. O S. Hyacinthe tu cum in hoc mortali corpore viueres me, vt filiū dilexeras & ego vicissim semper tibi deuotus fui, nunc obsecro vide infirmitatem meā, & ab hac turpi carie libera me meumq; mihi oculum restitue. Scio enim te apud Altissimū precibus tuis hæc obtinere posse. Mira res vix verba finierat orationiq; terminum dederat, & ecce subito caro illa putrida, & superflua saniaque referta ab oculo recidit facies à tumore liberata, & pupilla quæ iam effluerat, nouū, dans actum videndi clarissimum, militi supplici, meritis S. Hyacinthi apparuit, quod multis præsentibus factum fuisse. Dominumque Deum in sancto suo collaudatum scripto authenticò potificatur.

*Quadam nobilis Domina agonizans à presenti morte
maritis sanctorum Hyacinthi, & Vitti
liberatur. Cap. XIII.*

Comitis cuiusdam Sulconis nomine, Castellani Craco
Cuien. filia vxor Scarbimiri percussa graui infirmitate,
& desperata, quæ somnum ab oculis, & omnem gustum a
palato subtraxit, ita vt nec comedere, nec bibere, nec
loqui poterat, & cum iam medicorum ope frustraretur de-
que eius vita desperatum esset, cùmque morti appropin-
quasset quidam amicorum parenti suo, vt eam ad monu-
menta sanctorum Vitti Episcopi, & Hyacinthi confesso-
rum, cum certis votis offerre suggessit. Pater ergo illius
Dominus Sulco prædictus Castellanus Cracouiens. ad le-
ctum filix mortaliter decumbentis cum ceteris amicis
suis flexis genibus sanctos Dei confessores deuotè, &
lachrymabiliter inuocare cepit dicens: O S. Hyacinthe, &
sancte Vitte dignemini succurrere orationibus vestris apud
Dominum mortaliter laboranti filix meæ, & ego eam cū
solemni oblatione ad sepulchrum vestrum deducam, vo-
tumque supplex explebo. Illo itaque votum sic promitten-
te illa quæ iam præsentem mortem passa est filia statim ele-
uans se in lecto voce sonora clamauit: Gratias ago Domi-
no Deo meo, & Sanctis eius Hyacintho, & Vitto confes-
soribus, quia eorum maritis à mea infirmitate, mortisque
periculo sum liberata, confestimque sana surrexit, & cum
patre suo Domino Sulcone prædicto, magnoque comitatu
nobilium, qui ad se deplangendam accesserant, ad sepul-
chrum Beatorum iam dictorum cum magna deuotione ve-
nit, & votum, quod pater pro ipsa fecerat deuotè persol-
uit, cunctis mirantibus, & Dominum in sanctis suis mira-
bilem laudantibus. Hoc miraculum factum est circa An-
num Domini, 1277.

Simile

Simile miraculum factum esse meritis Beati Hyacinthi perhibetur circa annū Domini . 1270. in districtu Podlachia, in ciuitate Czechanoiuecz vbi quædam Domina cognomine ferta Bodislauska, vltimū spiritū agēs, recōmendata votis ad sepulchrum Beati Hyacinthi, subito omnem infirmitatem euasit, & perfectam sanitatem recuperavit, cui miraculo plures fide digni interfuere.

Quidam ab hostibus lathaliter vulneratus per Beatum Hyacinthum pristina sanitati restituitur. Cap. XV.

NE omīdigeni morborum per Inennarrabilem Dei virtutem Beatus Hyacinthus deesse videretur, eam quoque apud altissimum gratiā (vt etiam vulneribus concis medeatur) impetrauit: omnibus enim, vt viuens in pietatis Christianę visceribus, compatiebatur; sic & mortuus & beatę vitę potitus sedibus, cunctis ad se confugientibus non solum precantibus vel vota offerentibus, sed etiam suspirantibus tantummodo: sua solatia præstabat. Contigit enim hoc quod enarrare cupio miraculum, ita misericordiæ Dominum seruūque eius exaltans, vt nequaquam præteriri silentio dignum esse iudicem. Ciuis namque Cracouiē. diuitiis, & fortuna temporalī, tum etiam morum probitate insignis cui familia Hinconis nomen imposuerat, qui more humano casibus variis subiectus, casum vulneris grauissimī subiit. Hic siquidem ab hostibus suis sibi insidiantibus grauissimē in capite vulneratus, vsque ad cerebri excussionem, & in brachiis vsque ad ossium effractionem semiuiuus relictus præsentem mortem pertimescens chirurgorum, & Pharmacopolarum se curæ commisit. At quia ob tam letale vulnus nullo modo hominum arte, & ingenio spes vitę relinquabatur, statim diuinę se prouidentię sanandum porrexit. Sciebat siquidē in illa Metropolitana ciuitate Cracouiē.

couien. singulare datum esse miseris, & afflictis refugium, scilicet Sanctum Hyacinthum ordinis prædicatorum. Tunc se recoligans, & deuoto pectore suspiria emittens verso vultu ad parietem Ecclesiæ sic sanctum virum alloquitur: O sancte vir Dei Hyacinthe mærentium consolator, ecce iam morior, nullumque iam mihi aliud datur vitæ refugium; sic etenim ab inimicis meis sum vulneratus, quod medicorum arte frustra cupitam debeo sperare salutem: Ad te igitur solum mihi & vltimum restat diffugium. Tu qui mortuos ad vitam reuocas, potes me etiam. (quod certo, & firmiter credo) ad mortem concisū vulneribus refarcire, & precibus tuis ad vitam reuocari. Nec facultas tibi deest, qui tantis apud Deum mæritis abundas, nec voluntas deesse poterit, qui diuina semper charitate plenus fuisti. Obsecro igitur miserere mei, & succurre iam destructæ, & conuulsæ fragili naturæ meæ: Ego vero quās primum iuueris me, promitto cum non exiguo munere, & oblatione tuam inuisere, & honorare sepulchrum. Audi miraculum, & miram Dei virtutem vix votum corde, & ore promiserat, & ecce confestim vulnera, quæ vnguentorum ratio mederi nequibat, omnipotentis Dei virtute solidata atque perfectè sanata, & ipse Hinc ab omni se infirmitate, & debilitate mæritis Sancti Hyacinthi curatum reperit. Et mox à præseti morte, & vita insperata sanus, cō surgens cū sua vxore Helizabet, & duobus filiis Philippo & Iacobo ad Ecclesiam fratrum prædicatorum ad tumbā Sancti Hyacinthi venit, gratiasque Deo agens solemnem voti oblationem compleuit. Omnibus magna voce contestans Dei gloriam, & S. viri apud Deum reputationē, quod eius mæritis iam à morte præsentī esset liberatus, Cicatrice solum velut signa diuinę gratiæ domum reportans anno Domini 1272.

*De adolescentis cuiusdam agonizantis à porta meritis ad
vitam meritis Sancti Hyacinthi reuoca-
tione. Cap. XVI.*

AT verò anno sequenti insigne ob sancti gloriosam in-
mentibus hominum reftricandam memoriã Deo ope-
rãte tale fertur fuisse perpetratũ miraculũ. Namq; in oppi-
do Proslouiccẽ cuiusdam matronæ honestæ cognomento
Boguslaua Nicolaus vnicus filius, & viduitatis cõsolatio-
nem, & curæ domesticæ labores sufferens matri suæ caris-
simus habebatur, qui permisso diuino in febrim acutissimã
incidens de die in diẽ maiorem habuit suæ vitæ iacturã,
nec vllis medicorũ curis obuiari poterat quin ad terminũ
vitæ velox cursus fieret. Quid mæsta mater ageret, quo se
verteret ignorabat: Iam filium, quem viduitatis suæ fulci-
men habebat agentem animam, spiritumque Deo reddentem
videbat, nec vllum iam præstolabatur humanum sub-
sidiũ. Suasu tñ scõminarũ afsistentiũ bene sperare iubeba-
tur dũ modo ad paratũ à Deo mortalibus refugiũ votis
præcedẽtibus ex intimo corde quãtocius se cõferret, Mox
mæsta parens cũ cõteris scõminis genibus prouoluta ad le-
ctũ filij cõclamare cepit: O S. vir Dei Hyacinthe, quantas
iã per te hoĩum audiuius operatas salutes? quot mirãda
& stupenda quotidie experimur? Ne despicias obsecro mi-
seram matrẽ dilecto filio orbatã, sed consolare merentẽ,
& redde mihi filiũ morientẽ: & si mihi miseræ filiũ viuũ
restitueris promitto in honorẽ tuum ferias quartas singu-
las vsq; ad finẽ vitę meę ob gratiã mihi præstitam ieiuniis
& orationibus transfigere. Quod votum cum lachrymis il-
la emisit. Et ecce filius eius iam iam moriturus ad ma-
trem dixit Noli flere mater charissima, sed quantocius
mihi cibum manu tua paratum porrige; Ecce etenim
nunc per Beatum virum Dei Hyacinthum hic præ-
sentem à mea sum infirmitate curatus. Et assumpto
cibo

cibo surgens perfectè se curatum sensit, statimque cum matre, & Domino Falislao, & Prębis lao militibus ad Ecclesiam fratrum Prędicatorum Cracouiam venit, & ad tumbam Beati Hyacinthi solemnem suę curationis per virum Dei protestationem fecit, gratias agens Deo, qui talem in mundo hominibus consolationem reliquit.

*De odore suauissimo ex tumba Beati Hyacinthi
diffuso. Cap. XVII.*

INter cęteras sanctorum corporum mirabiles gratias his, quę adhuc in terris gloriosam expectant resurrectionem propter encomium virginitatis perpetuę, à Christo Iesu Domino virginis partus fructu singulariter concessas hæc vna solet esse non contemnenda, quod ex eorum ossibus, siue venerandis reliquiis suavis in Christi fidelium nares odor diffunditur, vel simile aliquid, quod singularem alicuius sancti virtutem commendet. Sic enim S. Catherina martyr dat lac pro sanguine collo. Sic Paulus capitis saltu, & dulcis Iesu memorato nomine tres perpetuos fontes Romę prodidit. sic Beatus Ianuarius Neapolitanus sanguinem suum bullire facit capiti suo admotum, sic Beatus Nicolaus sacro resudat oleo. sic Ioannis Euangelistę manna perpetuo fonte scaturit. Non mirum ergo si Beato, & glorioso Hyacintho ad ostendendam puritatis virtutem conceditur, vt de eius corpore suauissimus odor emanet. Quidam enim Nobilis Zegocius cognomento circa Annum Domini 1274. cum adhuc secularibus curis, & mundanę conuersationis inuolucro, licet iam clericus esset, teneretur, quadamque die deuotionis ergo ad Ecclesiam fratrum prędicatorum Cracouię, & cum aliis, qui magno deuotionis erga Sanctum Hyacinthum virum Dei tenebantur affectu ad sepulchrum eiusdem exosculandū accederet, dum nihil minus quàm se aliquando fratrem ordi-

ordinis prædicatorū futurum speraret sepulchris sancto-
rum virorum Hyacinthi, & Vitti sensit miram fragran-
tiam, odorisque suauissimi suauiolentiam, qualem lingua
humana explicare nequaquam potens erat. Et cum nulla
pigmenta, & commentitiæ suffumigationes in Ecclesia
viderentur, mirabatur vnde tantorum suauitas odoramen-
torum reperiretur, domumque reuersus nullatenus eius
odoris fragrantiam deperditam sensit. Illius ergo odoris
supernaturalis fragrantia illectus, diuinoque tactus lumine:
ordinem prædicatorum Cracouię est ingressus, in quo me-
mor cœlestis dulcedinis sanctissimam vitam ducens lau-
dabiliter vixit, iuramentoque sæpius confirmauit se ex
sepulchris sanctorū eam de qua scribimus odoris fragran-
tiam sensisse.

*Quidam à squinatico morbo meritis Sancti libe-
ratur. Cap. XVIII.*

Boleslai Ducis Poloniæ Cancellarius cognomento
Dobroslaus, qui sibi erat carissimus ex quadam in-
gluie, & corporis distemperamento squinantico morbo
percussus tantam gutturis, & faucium passus inflaturam,
vt cibo, & potu nequaquam amplius vti posset, iamque
octauum diem transigerat, cum nihil eorum, quibus hu-
mana sustentatur fragilitas deglutire poterat. Et cum
iam omnium medicorum ars in seipsam reuersa, quid mor-
bo eradicando, & strangulato sanando remedij adhiben-
dum esset, prorsus nesciebat. Dux Boleslaus ne tam hono-
rato, & Reipub. utili subiecto priuaretur (sciens quanta
Deus per Beatum virum Hyacinthum affectis corporibus
afferret opitulamina) mox die nona currum parari iu-
bet, & suum squinaticum ad sepulchrum Beati Hyacin-
thi portari comitante tum seruorum, tum amicorum Du-
cique famulantium non parua caterua. Cumque iam Ec-
clesiæ

clefæ, in qua sancti corpus requiescit, limen transisset, modulos loquelæ, quam amiserat, recuperauit. Et appropinquans sepulchro sancti illudque deuotissime exosculans cum lachrymis sancti viri patrocinium, & adiutorium inuocare cæpit dicens: O Sancte Hyacinthe per te vsus loquelæ est mihi restitutus, obsecro per misericordiam Dei, pristinæ me sanitati mæritis, & orationibus tuis restitue; Ego vero in memoriam beneficij vsque ad mortem ferias quartas ieiunare promitto. Hæc eo dicente, statim cernentibus cunctis per mærita sancti inflatura capitis, & gutturis disparuit, & a postema scissum est, saniesque tota effusa, corpusque pristinæ sanitati restitutum: & hoc perfectissimè. quod ipse videns coram præsentibus, & miraculo assistentibus gloriæ Dei reuerentiam exhibuit, miraculumque Dei ope, & sancti patrocinio patratum confessus gratias dignas Deo decantauit, atque ad suum Ducem cū gaudio, & virtutis Dei confessione reuersus, quid Dei beneficio sibi contigerit per ordinem enarrauit. hæc autem Anno 1277. contigisse processus inquisitionis Sancti Hyacinthi narrat historia.

Quomodo S. Hyacinthus adolescentem iam morientem apparens illi à morte liberauit.

Cap. XIX.

IAm verò quid factum sit Anno 1280. in crastino assumptionis gloriosissimæ Virginis Mariæ audiamus. Namque in villa, quæ Polonis dicitur Pelesnicza quatuor à Cracouia milliaribus distante, Nobilis quidam nomine Vislaus Boguslai militis filius in grauissimam, eamque mortalem febrem incidit, quam nulla medicorum ars curare valebat, cūque iam de eius vita desperaretur, iamque agonizans morti vicinus esset, parentibus, & amicis ad lectum morientis circumstantibus, ac irremediabili-

ter

ter flentibus, Magdalena matrona mater eius, & contunx præfati Boguslai flexis genibus resumpto spiritu cum lachrymis cepit inuocare S. Hyacinthum in patrocinium necnon B. Vittum Episcopum Lausaneñ. ex ordine prædicatorum (de quo supra libro primo dictum est) dicens: O S. Hyacinthe, & Vitte, viri serui, & amici Dei quorum animæ in cœlis gloria perpetua perfruuntur, & in terra nomen famaue est celeberrima, dignemini mihi misere succurrere, huncque filium meum, quem inuida mors à conspectu meo rapere properat ad vitam sanum precibus meritisque vestris restituere, & ego promitto eum cum solemni oblatione ad tumbas vestras sistere. Quamprimum vero verbo, & corde deuoto expressisset dicta statim iuuenis quasi è graui somno expergefactus ad parentem vota Deo offerentem præsentibus cunctis dixit: O mater carissima citò properemus Cracouiam ad Ecclesiam fratrum prædicatorum, & agamus Deo gratias pro mea curatione, & sanctis eius S. Hyacintho, & B. Vito, qui modo mihi Spiritum exhalanti in decore mirabili, vnus quidem Pontificali vestitus amictu, alter vero in habitu fratrum prædicatorum assiterunt, dixeruntque mihi iam iam morienti Vislae fili In nomine Domini nostri Iesu Christi curamus te ab infirmitate, quam pateris, surge, & cum matre tua ad nostra sepulchra vota pro te facta completurus perge. Et hoc dicto disparuerunt, & ego optimè sentio me esse sanatum. Mater igitur hæc audiens luctum conuertit in gaudium, & præparato curru cum marito suo, & filio, multisque consanguinis sibi adiunctis cum gaudio Cracouiam ad sepulchra Beatorum properarunt, & miraculum fratribus prædicatoribus, & alijs ciuibus promulgarunt, Deo optimo ingentes gratias votis adiunctis reddiderunt, qui per sanctos suos hic in terris mortalibus auxilia confert pietatis.

*Quadam matrona sex annis cæca maritis S. Hyacinthi
visu donatur. Cap. XX.*

NON contemnendum sanè diuinam virtutem, & san-
ctorū honorem commendans anno 1281. in die Bea-
tissimi Patriarchæ nostri Dominici accidit miraculum.
Quadam enim matrona Nobilis Cristina nomine, vxor
olim Nicolai Irdeniaua militis Deo permittente in grauē
lapsa infirmitatem, ex nimio capitis dolore oculorū est op-
pressa passione in tantū, quod inualescēte morbo indiesq;
crescente totaliter visūa virtute priuatur. Iam siquidē nec
lucem aliquam, nec hominem, nec quicquam materiale si-
ue palpabile cernere poterat. in qua cœcitate, dū iam sex-
tum ageret annum omniū ore cæca Christina appellaba-
tur, quæ licet pulchra facie fuerat, tamen ob cœcitatis de-
formitatē à marito suo despiciebatur; post modum autem
à quadam deuota matrona admonetur, vt non paruipende-
ret Dei gratiam, quæ nuper ad consolationem fidelium
Cracouiæ apud fratres prædicatores emicuit: namque si
aliis Deus tot solatia in eorum infirmitatibus præbet, cur
tu etiam, inquit illa matrona porrectum in terris à Deo be-
neficium despicias? Sum certa, quod per Dei gratiam si ad
S. Hyacinthum te deuoueris oculorum lumen es adeptu-
ra. Quod audiens cæca mulier matronæ respondit, nullum
hucusque fuit, qui me hac de re commoneret. At verò
ex hac persuasione tua pro qua gratias multas tibi referro
ad Ecclesiam nostræ villæ accedo, & ibi solemne votū ad-
tumbam istius sancti gloriosi emittam. Quæ cum ad Eccle-
siam venisset, & cum lachrymis orans votum ad S. Hyacin-
thum perficiendum promitteret, statim cepit quasi quodā
sopore grauari, & cum sic obdormiret, astitit illi S. Hyacin-
thus in fulgida veste & decoro ordinis prædicatorum ami-
ctu, & dixit illi: Domina Cristina, si vis visum recuperare,
visita

visita sepulchrum meum cum deuota oblatione: Et his dictis disparuit. Tunc supradicta Domina ad seipsam reuersa clamare cepit super famulos suos: quātoctius mihi pareatur currus vt possim per vos Cracouiam ad fratres prædicatores perducī ad sepulchrum S. Hyacinthi, modo siquidem mihi in fulgido apparuit amictu fratrū prædicatorum lumenque oculorum meorum mihi promisit restituere. Quod cū factum fuisset, & ipsa ad sepulchrū veri Dei S. Hyacinthi cum lachrymis deuotissimè orasset, & prælibata oratione oculis cæcis sepulchrum Sancti contigisset, maritis & intercessione ipsius statim visum recepit Dominūque Deum supremis extulit laudibus, qui sanctos suos in terris mirabiliter glorificat, marito suo, & multis Nobilibus vtriusque sexus, tum etiā, & fratribus conuentus Cracouien. præsentibus, & ad factum prodigiosum stupētibus.

*Quadam Domina percussa irremediabili dyssenteria
per marita S. Hyacinthi à morbo liberatur. Cap. XXI.*

QUædam Nobilis, & deuota Matrona Domina Margaritha coniunx olim D. Falislaui de Calina militis ob intemperiem ciborum ex causis morbi concurrentibus graui, & insanabili est correpta dyssenteria, in tantumque eam lubricus morbus affecit, vt viribus destituta omnem cibū potumque respuens, præ foribus mortem venire sensit, eumque iam nec medicorum rationes, nec feruentium sollicitudines à morte superueniente eam liberare possent, relicto humano ad diuinum anxia cucurrit præsidium. Namque cepit S. Hyacinthum deuoto corde tub his verbis inuocare: O S. viri Dei Hyacithe verè credo te in æternam, & cœlestem transisse vitam, vereque profiteor quod etiam nostro sæculo orationes tuæ coram Deo altissimo plures languidos curarunt, plures mortuos suscitauit, obsecro

fac mecum misericordiam, & vitam præsentem mihi conferuare apud altissimum obtinere digneris. Et ego haud immemor beneficij in tui honorem ferias quartas, & sextas, vsque ad vltima vitæ meæ tempora in pane & aqua ieiunare coram Deo promitto, & ad tuum sepulchrum notabilem, & deuotam offerre oblationem. Mira res vix mulier languida, & penè vita destituta votum compleuit: & ecce statim Deo per merita Sancti Hyacinthi auxiliante matrona prædicta, quæ ob fluxilem morbum emarcuerat, ac si numquam eiusmodi dissenteriam passa fuisset, sana, & incolumis surrexit. Ne verò tam grande sibi præstitum beneficium per obliuiosam ingratitudinem aboleret; protinus Cracouiam cum marito suo adiunctis sibi suæ incolumitatis honoratis, & fide dignis testibus venit, miraculumque appendit, & Domino Deo gratias egit, quod per virum Dei in ipsius infirmitate salutem cōtulit, & solemni oblatione ad sepulchrum sancti relicta, laudans communem omnium bonorum largitorem Deum ad propria remeauit. Anno Domini 1283.

*Quadam virgo febribus ad portas mortis adacta per merita
S. Hyacinthi perfecta sanitati restituitur.*

Cap. XXII.

ANno Domini 1284. in die Sanctissimæ Trinitatis tale narratur factum fuisse miraculum. Quædam Nobilis, & ingenua virgo cognomento Dobroslaua. Ianickonis Mileuski de villa Kunicze filia, correpta febre grauissima ex variis accidentibus morbo ingrauescente ad finem vitæ suæ deducta est, frustra circa morbi incrementis curam medicis laborantibus. Cùmque iam à medicis de vita ipsius desperaretur, mater Virginis Domina Mileuska
quæ

quæ semper Sancto viro Dei Hyacintho erat deuota ad diuinam se contulit misericordiam. Idcirco flexis genibus corde mesto, & voce lachrymabili cepit Sancti viri efflagitare patrociniū, multis eum in sua oratione verbis compellans, & si suam filiam primæ sanitati restitueret eum deuotione certam oblationem ad sepulchrum Sancti se allaturam promittens. Quod votum cū constanti corde compleuisset sequitur à Deo præstitum beneficium. Namque illa virgo prædicta à sua, qua passa est periculosissima infirmitate conualuit, & sana surrexit. Quo facto gratulabunda mater, nec non prædictus Ianiczko nobilis ne beneficij immemores existerent cum filia sua multoque nobilium personarum comitatu Cracouiam ad fratres prædicatores venerunt, vota persoluerunt, Domino Deo misericordie gratias retulerunt, miraculum publicauerunt, & quantum per Sancti Hyacinthi merita Domino Deo obtinuerunt, palam coram omnibus enarrauerunt. Factoque voto post gratiarum actionem ad propria remearunt.

Quomodo Sanctus Hyacinthus matrona coniugi fratris sui vterini agonizanti apparens eam à morte, & ab infirmitate sanauit.

Cap. XXIII.

Nobilis, & generosa Matrona nomine Przibyslaua Nolim Comitis de Odrouons F. Iacobi de terra Opolieſi. de Villa Kamien. Sancti Hyacinthi fratris vterini coniunx ex naturæ iniuria in acutissimam, & periculosissimam febrem prolapsa humanis, se dedit præstidij, medicorūq; animos, sed non auxiliū frustra implorando. Itaq; cū indies magis magisq; paroxismo diuexaretur,

morbusque in deterius vergeret, cum ab omnibus medicis
 destituta, & ab amicis deplorata remaneret; in mentem ve-
 nit S. Hyacinthi in omni morborum genere diuersis per-
 sonis ad suum praesidium confugientibus opitulatio, quae
 non solum in districtu Cracouien. verum etiam per oēs Re-
 gni Poloniae partes longè lateque protendebatur. Quo-
 niam verò mors inexorabilis, quae carminibus non eludit-
 tur, nec pharmacis reuocatur praesentem demonstrabat
 animae de corpore exitum, quod verbis non poterat mor-
 bi oppressa magnitudine, cordis anxio spiritu, & deuoto
 suspirio Sancti viri Hyacinthi, ut pote sui consanguinei
 cum lachrymis orando petebat patrocinium. Iam verò
 marito eius Iacobo praedicto ad lectum eius funestam di-
 lectae coniugis suae mortem deplorante, atque exiturae animae
 horam expectantem, circa gallicinium ceteris dormienti-
 bus mediae noctis transcurso tempore ad lectum praedictae
 matronae iam iam spiritum exallantis astitit Sanctus vir
 Hyacinthus splendido praedicatoriae professionis indu-
 tus habitu, & sic est eam allocutus: O Pribislaua, inquit
 Domina Deo deuota, quia me in tuae mortis anxia hora
 inuocasti. ecce adsum. Idcirco in nomine Domini nostri
 Iesu-Christi te vitae pristinae, & perfectae sanitati restituo.
 Atque his dictis disparuit. Matrona autem praedicta Pri-
 byslaua, cum mortis iacula & naturae iniuriam depulsam
 sentiret, seque subito sanatam, & à morte reuocatam cer-
 neret ad personas circa suum agonem assidem, & sopore
 pressas clamare cepit alta voce dicens: Surgite Surgite,
 numquid non videtis Sanctum Hyacinthum splendido
 praedicatorum ordinis habitu refulgentem hic astitisse,
 meque allocutum fuisse, & ab hac, quam agebam morte
 liberaffe, & deperditae sanitati praesidium dedisse. Ecce
 iam tota sana facta sum. Haec cum dixit sana atque in-
 columis surrexit de lecto, & marito gaudium restituens
 cum ipso, & tota familia sua, multorum amicorum con-
 gauden-

gaudentium comitatu Cracoulam ad fratres prædicato-
res miraculum publicatura perrexit ad sepulchrum Sancti
viri orationes, & vota humilesque gratiarum actiones
redditura accessit, Deū omnium bonorum inexhaustum
largitorem magnificans. qui ob merita sancti sui ad pri-
stinam ipsam reuocauerit sanitatem. Hæc contigisse nar-
rat historia Anno Domini 1289.

*Quadam Domina præcisos penitus duos à manu digitos
ad sepulchrum Sancti Hyacinthi admotos
iterum corpori reuiri obtinuit.*

Cap. XXIV.

Eodem anno in crastino Sancti Domnici Patriarchæ
nostri non minus stupendum, quàm quod sanctitatis
sancti viri Hyacinthi encomium commendet contigit mi-
raculum. Siquidem Domina quædam Bartholomæi ciuis
Cracouiensi vxor dum domestici operis aliquid feruen-
tius, atque diligentius operaretur, cultrumq; incautius
versaret acutissimū casu repētino præcidit duos de manu
propria digitos, ita vt penitus à manu disiecti in terram
deciderent. At illa, vt muliebris fert animus. viso atroci
vulnere, quasi exanimis in terram eiulans proiuit infor-
tunium suum lachrymabiliter deplorans. Quonia n verò
sæpius in publicis concionibus de virtutibus, & stupendis
per Sanctum Hyacinthum factis prodigiis declamari au-
dierat, concepta in Deum fide, & ad sanctum virum de-
uotione, acceptis illis duobus præcisus digitis, & sudario-
lo siue panniculo inuolutis ad Ecclesiam fratrum prædi-
catorum quantocius properauit, & veniens ad sepulchrū
Sancti Hyacinthi cum lachrymis cepit supplicare dicens
O Beate

O Sancte vir Dei nonne nobis in declamationibus publicis sæpius tua merita apud altissimū proponuntur, quibus & mortuos ad vitam, & diuersis calamitatibus oppressos ad perfectam restituis sanitatem? Obsecro ne me despicias famulam tuam, quæ toto pectore tuo me patrocinio committo, en attuli infœlicis laboris mei partū duos digitos, quos de manu incauta præcidi, digneris tuorū meritorum virtutem in me quoque miseram effundere, hosque sic abscessos manui meæ reunire, & viuificare. Ego vero si me sanaueris promitto ob memoriam sanctitatis tuæ, quamdiu terrena carne induta terras incoluero septies orationem Dominicam, & salutationem Angelicam indies deuotè persolvere. Itaque voto emissio manum duobus digitis truncatam super sepulchrum Sancti viri Dei Hyacinthi posuit, & digitos auulsos ex sudariolo depromptos suis locis adaptauit. O rem miram, & stupendum miraculum, digiti siquidem per merita sancti viri locis suis sic reuniti adhæserunt, & perfectæ sanitati sunt restituti, quasi numquam crudeli mucrone à parte corporis reflecti fuissent. Ad quod miraculum gratulabanda mulier virum suum & alios domesticos, qui concisam manum viderant in testimonium vocauit, & coram fratribus prædicatoribus mirabilem Dei omnipotentiam, & in sanctum virum Dei fauorem prædicauit, multis ob tam grande miraculum stupentibus, & Deum gloriosum laudantibus.

*Quomodo puer cæcus à natiuitate sexennio per merita
& intercessionem S. Hyacinthi illuminatur, & idem
post menses sex à mortis periculo libera-
tur. Cap. X X V.*

HOC eodem anno 1289. In die Assumptionis glorissimæ virginis Mariæ, tantæ & tam magnæ virtutis miraculum prodijt. Homo enim quidam de pago, qui vulgo Maslouicze dicitur cognomento Suienton, licet conditione pauper, sed in Dei prouidentia diues meritis, & ad Sanctum Hyacinthum deuotione plenus. Hic (vt à Domino probaretur, & gloria Sancti magis ac magis cresceret) filium habuit cæcum à natiuitate, quem & Simonem in sacro baptismo nuncupauit, & cum iam in hoc naturæ, & oculorum defectu sexennium transeisset, nec esset vlla spes aliqua arte humana ad optatam filio lucem peruenire, accepto secum filio Cracouiam ad fratres prædicatores ad tumbam Sancti Hyacinthi perrexit, & viua fide in Deum & ad Sanctum virum Dei deuotione faciem cæci nati filij super sepulchrum Sancti posuit, & cum lachrymis sic est exorsus: O Sancte Hyacinthe succurre mihi misero, & me in hac calamitate consolare, illuminasti duos gemellos cæcos à natiuitate dum viueres, illumina & hunc similia patientem dum cœlestia regna inhabitas, nec enimes minoris meriti mortuus, qui omnipotenti Deo æternaliter assistis; En tibi offero victimam accipe sacrificium, & præsta tuo deuoto patrocinium. Quod si tuis meritis huic lumen dederis, hunc eundem filium vsque ad terminum vitæ meæ singulis annis cum oblatione deuota in recompensam beneficij ad sepulchrum tuum præsentare promitto. Hæc cooperante,

& vo-

& votum promentes fidei merito, non est fraudatus, subito enim illius pueri cæci nati aperti sunt oculi, & lumen oculis integrum est restitutum. Tunc filius ad patrem Pater, inquit, charissimè iam omnia clarissimè video omni cæcitate semota. Pater verò suus procidens in faciem Deum omnipotentem, qui in Sancto lignum suæ beneuolentiæ ostendit, pronus adorans fidei pectore, & ore col laudauit. ne verò miraculum cœlaretur, vocatis Patribus Cracouiensibus & personis fide dignis factum stupendum publicauit, & lætus cum filio ad propria remeauit. Postmodum sexto mense post hoc grande opus perpetratum, quatenus ad seruitium Dei traheretur, iterum manus Domini fuit ad probandum illum; Siquidem hic idem cum consequuta oculorum gratia filij sui gauderet, illum in acutissimam & mortalem febrem incidisse vidit, qui cum iam agonizaret & animam ageret, Pater supradictus flexis genibus cum lachrymis cepit S. Hyacinthi patrociniū inuocare dicens: O sancte vir Dei Hyacinthe, sicut dignatus es filium meum cæcum illuminare, ita nunc eundem quem mihi mors eripere conatur, digneris ab eius falce liberare, quem si mihi viuum restitues, abinde simul cum filio ordinem prædicatorum intrare promitto, & in eodē ordine vsque ad mortem perseuerare. Et ecce hæc eo dicente filius eius, qui iam iam moriturus erat per merita S. Hyacinthi viuus & sanus surrexit, & postmodum Cracouiam veniens persolutis ad sepulchrum S. Hyacinthi votis, & gratiarum actionibus, publicatoque miraculo, vnā cum patre ordinem prædicatorum est ingressus, in quo vterque pluribus annis & religiosissimè, & constantissimè Deo seruientes, ex hac vita ad cœlestem patriam transierunt.

Puer quidam Phtisicam passionem habens post vota S. Hyacintho facta sanatur.

Cap. XXVI.

Similiter eodem anno suprafato in octaua Assumptionis gloriofissimæ Virginis Mariæ, in prædicto pago Maslouerde, Matrona quædam nomine Cæcilie filium in sacro baptismo Flosculum nominatum à natiuitate phtisicum genuit, multisque annis tabe interiori consumebatur; in tantum, quod ossibus & cute hærens carne omnino deperiret, proptereaque pedibus manibusque, & toto corpore inualidus existens proprium lectum exire non poterat. Cum verò mœsta mater, & suum infortunium & filij dolendam passionem plangeret, admonita per quandam vicinam suam Magdalenam vocatam, vt pro filij sui salute se ad S. Hyacinthum deuoueret, si quidem præcedenti Dominica cum publicis concionibus interesset, oculis se vidisse, & auribus sensisse prodigia & mirabilia, quæ Deus omnipotens per S. Hyacinthum operatus est, affirmabat. Quo audito mater pueri, fiducia incalescens, maternoque amore superata, iter vsque Cracouiam emensa est, & cum ad monumentum S. viri, cum lachrymis oraret, modico sopore depressa, vidit S. Hyacinthum habitu fratrum prædicatorum indutum sibi dicentem: Vade Cæcilia domum tuam, quia iam curauì filium tuum. Quæ cum expergefacta esset, & reuellationi credidisset, veloci cursu ad prædictam villam iter arripuit. Et factum est dùm ià territorio villæ appropinquaret, ecce occurrit ei filius suus totaliter sanatus diuturnæ tabis languore curato dicens; Mater charissima quidam venerandus homo nocte mihi assistit in lecto infirmitate mea detento habitu fratrum prædicatorum indutus. qui dixit mihi, Surge sanus, & occurre matri tuæ, quæ villæ iam est propinqua, & hoc dicto

dicto disparuit, & ego totus factus sum sanus. Quod videns supradicta Cæcilia mater sanati filij, cum gaudio gratias Deo immensas retulit, nec ingrata beneficij filium suum adiunctis sibi vicinis, & cognatis ad sepulchrum Sancti eum duxit, & oblationem in gloriam Dei fecit, & Sancti merita omnibus ad miraculum concurrentibus magna voce enarrauit.

Quadam matrona nobilis à podagrica passione curatur.

Cap. X X V I I.

Nobilis & generosa, necnon in religione Christiana piè à parentibus suis educata, cui nomen Dobrosianuska vidua, olim Thomæ Comitis de Brzezicæ vxor languore diuturno podagrico diuexata interpolatos sentiebat dolores, & cum vt illi videbatur ab illo dolore liberior esset, deuotione affecta promisit visitare limina Sanctorum Stanislai Episcopi Cracouien. Hyacinthi, & Vitti Episcopi Lausane. idque non nisi pedibus absque aliquo curruli ministerio. Accepta itaque magna seruatorum & amicorum caterua, (vt potè Comitis coniuunx) ter promissum persolvere cepit. Cum verò ad villam Modelnicza in districtu Cracouien. accessisset, & cum iam ferè dimidium itineris expleuisset, podagrico iterum morbo correpta vehementer languere, spirituque ita, vt captum iter nequaquam perficere valeret, deficere cepit. Mandauit igitur famulis suis, vt se ad hortum pomis constitum eiusdem villæ languidam quasi animi resumendi gratia deportarent, quod & statim diſtis obtemperantes executi sunt. At illa eliminatis omnibus cum sola remansisset deuota, & laquehrymabili voce Sanctos Hyacinthum, & Vitum tali voce

voce compellare cepit : O Sancti & gloriosi confessores, en ego famula vestra ex deuotione, quam ad vestra sancta monumenta conceperam, eo usque pedibus peregrinata sum, adhuc magnum iter restat, & ego podagra percussa deuotionem meam explere non potero, & frustra tot itinera emensa, sine fructu deuotionis domum regrediar ? Obsecro igitur gloriosa merita vestra hoc mihi efficiant, ut à dolore pedum liberari, & deuotionem iam ceptam complere valeam. Et statim ut dixit leui somno grauata dormiturire orando videbatur, cui mox duæ Reuerendæ personæ astiterunt, vna habitu fratrum prædicatorum induta, & alia pontificalibus exornata, quas sequebatur processio multorum fratrum quasi pertranseuntium, & suauis voce canentium : In ciuitate Domini clarè sonant iugiter organa Sanctorum . Duo autem illi, quos plus honoratos cernebat dixerunt ad eam : Domina Dobroslaua Deo deuota, surge & iter quod cepisti perge, & meritis eorum, quos inuocasti, qui & tecum sunt hic, scias te esse curatam. Et his dictis disparuerunt : quæ ad se reuersa clamare cepit : Heus serui citò properemus Cracouiam ad sepulchra Sanctorum ad fratres prædicores : modo enim dignati sunt me inuisere . Sancti Hyacinthus & Virtus, cum aliorum multitudine fratrum, & me à dolore vehementi pedum curarunt, iterque coeptum perficere mandauerunt. Itaque perrexit ad sepulchra Sanctorum Vitti, & Hyacinthi confessorum, ibidemque pro sua liberatione & perfecte sanitatis restitutione Deo optimo, qui iam Sanctorum suorum Confessorum meritis ex hilarare dignatus est, ingentes gratias & laudes peregit, coram multis & amicorum & domesticorum, & ciuium Cracouiensium testibus miraculum publicando. Sequitur hoc factum

factum eodem quo supra anno conrigit in die S. Bernardi confessoris.

Pauperis cuiusdam equus mortuus per vota ad S Hyacinthum facta resuscitatur. Cap. XXV III.

IAm verò anno dicto 1290 in die S. Michaelis Archangeli, magnum & stupendum factum est miraculū. Fuit siquidem in ciuitate Cracouien. quidam homo pauper, qui vnum equum possidens victum sibi & vxori suæ conquirebat. Hic dum quadam tota die in via lubrica laborasset, fatigatusque laboribus itineris & oneris ad hospitium venisset, equus ille oppressus pondere, infirmatusque procidens expirauit. Accurrit pauper Miroslaus cum coniuge sua, iumentum sui violentos dolores mederi, trahunt retrahuntque cadauer, existimantes suis illud clamoribus excitare. At vbi vident se in cassum verba fundere, clamoresque concitare, in fletum prorumpunt, domumque suam clamoribus ac eiulatibus replent. Accurrunt vicini animal mortuum vident tristisque homini solamen, vt possunt præbent. At ille quid faciam, inquit? quo me vertam? hoc solo animante domus meæ remediabar malo, hoc solo familiæ licuit esuriem propellere, atque talia & similia replicando, suos se capite & res vellicabat. Ad quem vnus vicinorum suorum Dobesslaus nomine, tali bus eum consolatus verbis admonuit: Noli, inquit, quasi desperatus irremediabiles profundere lachrymas, & singultibus siste modum, animal est siquidem, quod vsibus tuis à Deo ad tempus est tibi concessum prouidebit Dominus de alio; atque si tibi hoc tam carum est, licet sit mortuum, potens est Deus tibi illud restituere, solum pro auxilio ad S. Hyacinthum, cuius meritis nunc Dominus Deus mirabilia in terra operatur, recurre & ipse si placuerit altissimo Domino te consolabitur. Consensit pauper

per ille persuasioni & confestim ad Ecclesiam fratrum prædicatorum cucurrit, & ad sepulchrum S. Hyacinthi provolutus cum lachrymis orauit dicens: O Sancte Hyacinthe vide lachrymas meas obsecro, intueri paupertatem meam, restituere mihi iumentum meum, quo egestatem meam à domo mea propellere, & victum quærere consueueram. Ego autem si tantum beneficium à te recepero, iumentique defuncti composuero promitto me tibi integro anno, singulis feriis quartis in pane & aqua ieiunaturum. Quod votum dum ad tumulum viri Dei complectetur, neque tale aliquid futurum existimasset, ecce sua vxor cum gaudio veniebat dicens illi: Mirosæ vir charissimè, equus noster qui fuerat mortuus, mæritis S. Hyacinthi est suscitatus veni, & vide quæ hodie Dominus Deus omnipotentis dignatus est nobis præstare mirabilia, qui repente surgens ab oratione, & pro suarum præcum exauditione gratias referens domum gaudens regreditur & equum sanum & à mortuis resuscitatum mæritis gloriosi S. Hyacinthi conspexit. Ne verò tam inauditum miraculum in Dei contumeliam obliuioni traderetur. statim vicinis suis, qui defunctum equum viderant conuocatis miraculum est contestatus, eisdemq, secum ad Ecclesiam fratrum prædicatorum conductis mirabilia Dei clara voce tam fratribus, quam sæcularibus personis constanter enarrauit, & gratias referens Deo, cui nihil est impossibile ad propria cum vxore, & vicinis suis remeauit.

Dæmonium à muliere obsessa ad tumbam S. Hyacinthi expellitur. Cap. X X I X.

ANno Domini 1290. Fœmina quædam à Dæmonio obsessa de ciuitate Ezieszin, quæ est in Ducatu Silesiæ Cracouiam, pro sui liberatione ad reliquias S. Hyacinthi est adducta, quæ cum cœmiterio Ecclesiæ Sanctiss.

Trinitatis, In qua corpus huius gloriosi Sancti requiescit, appropinquasset visa Ecclesia stetit, nec ultra amplius appropinquare, vel saltem vno passu progredi voluit, sed discerpens & torquens mulierem obsessam ruitu, & clamore vicum replebat dicens lamentabiliter: Abducite me hinc rogo abducite, nec ad sepulchrum Hyacinthi vestri sistite, precibus enim eius & meritis accendor, maximè enim nobis aduersatur, & tartarus noster per ipsum ruinam per maximam patitur, imò adhuc patietur, tot enim nobis animas eripit mortuorum, totque illis dat præsidia orationum, quod omnes nostros conatus in his partibus dispergit. Ad quem quidam deuotus ex ordine prædicatorum, & per omnia vir approbatus Boguslaus nomine, sacre Theologiæ doctor talia locutus est. Coniuro te per nomen sanctissimæ & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vt nobis dicas veritatem, quantū te Deus scire permisit, Si frater Hyacinthus, quem Deus tot miraculis decorauit aliquando canonizabitur. Quod audiens dæmonium per os obsessæ se torquens, & volutans respondit lamentabili & quasi indignabunda voce: Ve mihi quia coniuratus cogor dicere veritatem: Nam vester Hyacinthus pro certo canonizabitur, eius Canonizatio maiora nobis damna inferet, quàm Canonizatio S. Stanislai, multos enim de nostro nobis auferet inferno. O quæ magnā per istum patimur iniuriam? Ad quē supradictus Boguslaus, quando inquit hoc futurum est. Respondit Dæmonium, Scio quod est Canonizandus, sed quando hoc futurum est, non est mihi datum nosse de super, & hoc est signum quod hic Iatzko (quod est latinè Hyacinthus) canonizabitur, quia quam cito sepulchrum, vbi sunt ossa eius tetigero exhibeo de hoc vasculo, quod obfideo. Quo dicto cœperunt illud Dæmonium, cum obsessæ ad sepulchrum Sancti ducere, quod cum magno renisu clamore & difficultate ad Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis venire compul-

compulsum & factum est dum ad sepulchrum Sancti peruenisset, & locum ubi recondita fuerant ossa Sancti contigisset, Dæmonium se torquens & eiulans, veh quoque suum congeminans mulierem à se obsessam reliquit, infernaque loca reperijt, & mulier sana, & à Dæmonio liberata cum gratiarum actione & laude, quod per merita sancti Hyacinthi liberata sit ad propria remeavit. Hoc miraculum multis coram testibus est factum, qui ad exorcismum huius liberatæ fœminæ adfuerunt, & dialogum huius Dæmonij talia proloquentis audierunt. Sed hoc maximè notandum, quod in libro miraculorum S. Hyacinthi post expulsionem Dæmonis adiectum est. Ab hoc inquit anno 1290. non reperiuntur aliqua scripta miracula de S. Hyacintho vsque ad annum 1329. propter negligentiam, quæ est fomentum & nutrix obliuionis, licet Nicolaus de Zmina quondam Cracouiens per 20. annos prædicator 200. miracula tempore suæ prædicationis fuisse facta & publicata, in libro miraculorum S. Hyacinthi testetur, non tamen scripta. Similiter Stanislaus de Paulouo tempore suæ prædicationis plusquam centum miracula publicata, non tamen scripturæ mandata coram commissarijs Sedis Apostolicæ medio corporali iuramento confirmet. Et non est dubium quin Dæmon omnes conatus suos ad hoc extenderit, vt sanctus Hyacinthus Canonizationem non consequeretur; Sanctorum enim hominum gloria est in inferno maximum tormentum dæmonum. Nec fuit minor huius canonizationis moræ causa, quod quotiescunque de ipsa tractabatur aut bella aut pestes, aut mortes Regum, aut mortes Summorum Pontificum, & præsertim deperditio processus sub Clemente Septimo, in direptione Romæ intercessere, atque id partim effecit, quod per C C C X X X I I I. annos quamuis quinquies tentatum sit apud summos Pontifices ad Canonizationem peruenire fuit valde difficile vt

infra patebit, ab hoc verò anno vsque ad annum Domini 1329. cum innumera Deus miracula sit per hunc Sanctum operatus, non nisi sex ob prædictam causam his superioribus adiecta sunt.

Quidam ciuis Cracouiens. à periculoso morbo squinantico, & à gutturis apostemate liberatur. Cap. XXX.

ANno igitur 1329. in vigilia S. Stanislai Martyris, Episcopi Cracouiens. Quidam ciuis Cracouiens. arte & opificio monetarius, nomine Fridericus vir boni testimonij, & erga Sanctum Hyacinthum magnæ deuotionis, dum quodam tempore infirmitate maxima diuexaretur ad sanctum Hyacinthum tanquam ad communem Polonorum patronum confugit, & ad sepulchrum ipsius Sancti orans ab ea qua detinebatur infirmitate est liberatus. Postmodum verò penè vnus anni spatio præterlapso supradictus Christianus magno dolore gutturis & morbo, quem squinanticum medici appellant est pregrauatus, in tantum quod nec comedere, nec bibere, nec quicquam deglutire poterat, & cum medicorum ope frustra remediū tentaret, non immemor beneficij antea per virum Dei Hyacinthum sibi in sua infirmitate præstiti, iterato cum deuotione ob spem à prædicta infirmitate liberationis ad tumbam sancti Hyacinthi properauit, & se illi deuotissimè commendauit, orans vt à prædicto gutturis dolore ipsum liberaret. Et factum est dum sic ad Sanctum pro intercessione ad Deum præces funderet, subito ab illo apostemate est liberatus & pristinae sanitati restitutus. Quod ille gaudens & exultans, sibi præstitutum per merita Sancti beneficium, fratribus prædicatoribus publicandum populo commendauit; & dum per Prædicatorem conuentus Fratrem Mathiam S. Theologiæ lectorem ad lau-

ad laudē Dei populo miraculum enarraretur, idē ipse Fridericus ad extollendum sibi per S. Hyacinthum datum beneficium astante ad prædicationem vtriusq; sexus plurima multitudine, propriæ vocis Encomio allēruit esse verum dixit, & quod dixerat prædicator verbo confirmavit.

Puer sine baptismo mortuus, quinta die à sua Natiuitate ad sepulchrum Sancti delatus reuiuiscit, & baptizatur. Cap. XXXI.

ANno Domini 1331. Deus omnipotens, & gloriosus in Sancti Hyacinthi recōmendationem stupendum operatus est miraculum. Matrona enim quædam Elizabeth nomine Nicolai ciuis Cracouiē vxor enixa est filium masculum maxime debilem, quem vsque ad quintam diem sacro baptismo perfundi, ob quasdam cauās distulerunt, & sic sine baptismo obiit. Quod videntes parentes eius maximē ingemuerunt, & præsertim quod puerum sine baptismo decessisse contemplabantur, seque ei non consequutæ salutis causam fuisse quærebantur tandem accepto consilio votum ad Sarcophagum Sancti Hyacinthi vterque voce lachrymabili emittē. puerum mortuum cum solempni oblatione ad tumbam Sancti deportari mandauerunt. quod pater pueri plenus deuotione, & fide proprijs manibus puerum mortuum deferens votum explere properabat. Et factum est dum super sepulchrum viri Sancti puerum deposuisset voce lachrymabili, & corde deuoto. Sanctum Hyacinthum compellare cœpit dicens: O Sancte Hyacinthe amice Dei quàm multa de te stupenda, & mirabilia audiui, Deum patrem per te & per tua merita mortuos plures suscitasse, & alia plurima in consolationem fidelium operatum esse, obsecro te per misericordem Dominum Deum nostrum, vt intercessionē tuā filium meum sine baptismo defunctum,

functum, viuificare & resuscitare digneris. Et ego non immemor beneficij in honorem tui singulis ferijs quartis vsque ad vltimum diem vitæ meæ ieiunare coram Deo promitto. Mira res, & digna ob quam Deo summę laudes decantentur, vix homo votum compleuerat, & confestim puer reuixit, signa quoque suæ resuscitationis vocem viuam & planctum puerilem personare cæpit. Pater igitur cum gaudio ibidem in Ecclesia coram multis ad miraculum stupentibus factum, est contestatus, & Deū qui facit per Sanctum suum Hyacinthum mirabilia exultabundus collaudauit, puerumque bis natum quantocius sacro baptismo initiari curauit.

*Quidam præsbyter à graui infirmitate, & dissenteria, & morte imminente apparente sibi
Sancto Hyacintho liberatur.*

Cap. XXXII.

ANno vero 1352. die 22. mensis Iulij tale prodijt miraculum: Quidam enim Sacerdos Nicolaus in villa, quæ vulgo Sczirzicze dicitur Parochus ex causa solis naturæ cognita percussus est grauissima infirmitate, quæ ad sui incrementum sanguinis fluxum siue Lyenteriacum morbum acciuerat, hic igitur iam exhaustus, atque enecatus ad portas mortis est deductus, qui cum agonem ageret spiritumque exhalaret, & à circumstantibus vt moribundus plangeretur, vir Dei Sanctus Hyacinthus in nube lucida cappa gemmis splendidissimis decorata, & tunica & scapulari niuei candoris indutus, lapidemque (vt ipse postea referebat) gestans in pectore fulgore inusitato coruscum præsbytero agonizanti & animam agenti subito adsticit, & sic eū est allocutus Sacerdos Nicolae frater respice in me & cognosce diligenter quis

quis sim ego, quem præsbyter intuens respondit: Domine ignoro quis sis. Cui vir Dei: Ego sum inquit frater Hvacinthus ordinis fratrum prædicatorum, cui tu deuotus fuisti, veni huc, te à tua infirmitate liberandum. In nomine igitur Domini nostri Iesu Christi sis sanus, & vade celeriter ad tumbam meam ad fratres prædicatores Cracouieñs. magnaliaque Dei tam fratribus meis, quam cunctis populis constanter quæ vidisti prædica. Et hoc dicto disparuit. Mira res Sacerdos ille qui iam agonizabat, & morti propinquus animam nutanti pectore agebat, tanquam de leui somno recepta perfecta sanitate de morbo grauissimo ac lyenteria letali liberatus surrexit, & confestim (ne ingratus beneficij existeret) ad sepulchrum S. Hyacinthi deuotus & gaudens Cracouiam properauit. Deo & Sancto eius famulo Hyacintho ingentes agens gratias, quod se à morte liberauerit, & qui qualis sit Sanctorum gloria in cœlis per Sanctum Hyacinthum prægustare fecit. Vocatis igitur Conuentus Cracouieñs fratribus, & alijs fide dignis, quæ ei beneficia per Sancti merita sunt præstita, & in quali decore gloriosum Sanctum viderat per ordinem enarrauit, & factum publicari rogauit.

*Famulus cuiusdam Sacerdotis in flumine submersus,
per merita Sancti resuscitatur.*

Cap. XXXIII.

Eodem suprafato anno casu contigit famulum quandam cuiusdam Sacerdotis Cracouieñs. flumen Istulam urbem Cracouieñs. præterfluentem, quæ tunc exundaue-
rat, alueumque excesserat in aliam ripam in nauicula parua traicere, qui cum impetus fluminis obfistere non valeret, euerfa nauicula profunda aquarum petijt, & quia humano caruit praesidio ab aquis suffocatur. atque
submer-

submergitur, atque per multum temporis spatium sub aquis demoratus est, multitudine igitur ut possent cadauer submersi sepelire in auxilium concurrente, & diligenter ipsum querente repertus est, & ex aqua ad littus fluminis est deportatus. Certior fit sacerdos quod famulus suus submersus esset, & per piscatores mortuus ad ripam aquæ extractus concretus & tumidus defunctusque iaceret, quod ipse audiens perterrefactus, statim ad locum ubi mortuus famulus iacuerat accessit multitudine adhuc circumstante, & tantum casum & infortunium mirante, vidensque famulum suum lachrymari cœpit: Et post modum resumpto spiritu circumstantes rogare cœpit, ut pro anima defuncti flexis genibus Dominum Deum misericordem deprecarentur, quatenus illi peccata sua cum quibus inopinatè raptus est dimittere vellet, ad cœlestemque patriam ipsum perducere dignaretur. Flexit genua populus, flexit & ipse & concepta in Deum spe deuoto corde, & lachrymabili voce pro ipso orauit, patrociniumque Sancti viri Dei Hyacinthi implorauit, obsecrans ut eum apud misericordiæ Dominum ad vitam redire, ut saltem pro peccatis suis, pœnitentiam ageret, per merita sua impetraret, ibidemque eum ad sepulchrum eiusdem Sancti deducere cum solemni oblatione spondit. Vix verba finierat, & ecce statim ille, cuius cadauer mortuum & tumore plenum intuentium oculis præfenserat, viuus ac sanus surrexit, quasi nunquam nec mortis iaculum, nec aquarum periculum expertus esset. Quod videns Sacerdos Dominus suus, cum omnibus assistentibus ad sepulchrum Sancti Hyacinthi personaliter eum, illos concomitantem præsentarunt, laudantes & benedicentes Dominum, qui in Sanctis suis semper est mirabilis, hoc miraculum contigit sub Reuerendo Patre F. Marria-

no priore Cracouiensi, qui postmodum in suffraganeum Ecclesiæ Cracouiens. est sublimatus.

*Puer quatuor annorum in fluuio Rudanka submersus
per vota ad S. facta resuscitur.*

Cap. X X X I V.

AB hoc anno 1352. vsque ad 1499. Religiosi admodum Patres conuentus nostri Cracouiens. quam plurima miracula, quæ Deus per Sanctum suum Hyacinthum illorum 147. annorum spatio operatus est describere minimè curarunt. Anno igitur Domini 1499. tale contigit miraculum. Fœmina quædam in Metropolitana vrbe Cracouiensi habuit filium quatuor annorum, qui matre in foro pro victu conquirendo occupata cum alijs pueris ad fluuium Rudanka, qui mœntia vrbis circumambit, ludendi gratia domo exierat, & cum minus cautè, (vt in lusu puerorum contingit) ad ripam staret fluminis cadens in aquam est submersus, cæteris pueris ad lulum congregatis, ne punirentur, fugientibus, Mater ex platea domum rediens puerum quærit & non inuenit, vicinos domos obambulans interrogat, nullibi filium potest reperire, tandem quædam dicit se vidisse quosdam pueros ad ripam fluminis lusisse, sed quo postea abierint ignorasse. Mater igitur cum audiret filium ad ripam stetisse timore perculsa ad ripam cucurrit, & diligenter tridente ferreo in ligno fabrefacto per fluuium trahens, casu in puerum submersum superuenit, illoque hamato ferro cum quantotius ad se in littus fluuij attraxit, & an suus vel alterius esset cautius circumspexit, quem suum esse agnoscens in lachrymas & eiulatus prorupit, se infœlicem asserens, quod tam in-

pinata morte vnicum suum filium, per negligentiam amiserit. Concurrunt mulierculæ & infortunium deplorant. & persuasu aliquorum ex ipsis mæsta mater flexis genibus submersum puerum & extinctum deuoto corde ad sepulchrum sancti Hyacinthi deuouit. Mirabilè dictu puer coram omnibus assistentibus, qui erat mortuus reuixit & sanus ac si nunquam submersus fuisset vel mortuus apparuit, & cum matre ad sepulchrum viri Dei Missæ sacrificium pro se factum audiuit. Mater verò non ingrata gratiæ Dei miraculum publicauit, & vestes in quibus submersus erat in miraculi testimonium circa sepulturam Sancti appendi curauit. Ab hoc anno per sexaginta & vnum annos Fratres Cracouiens. à miraculis quæ multa fuerunt scribendis supersederunt.

Puer quidam mortuus natus per merita Sancti, vita & anima donatur.

Cap. XXXV.

ANno Domini 1500. Dominica Sexagesimæ ad memoriam Sancti in mentibus hominum resuscitandam tale factum est prodigium: Siquidem Cracouiæ matrona quædam nomine Margareta, Stanislai de oppido Grodek aduocati filij, vxor in partu est periclitata & abortum passa, puerum mortuum proiecit. Quod cum idem Stanislaus prædictus vir eius audisset, luctumque & lamenta plorantium & tumultuantium sensisset, hipocaustum intrauit vbi vxor sua parturiens decubebat puerûq; mortuum & concretum & fractum videns cum gemitu & lachrymis foras exiuit. Tandem postmodum cameram suam intrans prostratus in faciem super terram corde lachryma-

chymabili & deuoto patrocinium Sancti Hyacinthi humiliter implorauit, votumque ad sepulchrum sancti fecit praesidio se viri sancti comittens. Facto vero voto surgens, hipocaustum regreditur, & ecce puerum sanum viuum, & in membris consolidatum ac si numquam fuisset fractus, vel mortuus, reperit. Quod videns iterum genibus prouolutus cum gaudio, & lachrymis omnipotentem adorauit dominum, qui per merita sancti sui eum, & consanguineos suos esse consolatus. Et statim surgens ad Ecclesiam fratrum praedicatorum festinas cum sociis properat, & puerum virum ad sepulchrum Sancti Hyacinthi cum oblatione, & gratiarum actione offert, miraculum pandit, & ad sacrum baptismum quantocius properat. Benedictus Deus, qui per omnia sit laudabilis, & gloriosus in æternum.

*Cuius quidam periculoso apostemate oppressus per vota
ad Sanctum Hyacinthum facta sanat-
tur. Cap. XXXVI.*

ANno Domini 1519. ante Carnispruium. Quidam homo nomine Stanislaus de Biskupie sartor & ciuis Cracouien. inciderat in maximam infirmitatem ex eius affectione ab usu ciborum, & potus exclusus erat, siquidem guttur eius cum media parte capitis vehementer inflatum erat, in tantum quod media pars vultus propter apostematis, & vlceris excrescentiam minime secerni poterat, immo etiam & oculus illius partem quam occupabat affectio, clausus, & excæcatus manebat. Adhibita sunt quoque diuersarum specierum, & vnguëtorum remedia, nec quodquam ad speratam salutis auxiliū adicere valuerunt, & cū iam à morbo opprimeretur, nec humanis praesidiis
locus,

locus, erat, in tanta angustia posita præfatus Stanislaus in
intimo corde suo recurrit ad Dominum Deum, & ad vi-
rum Dei, & amicum Sanctum Hyacinthum rogans mise-
ricordem Dominum, ut suæ creaturæ per merita sancti
viri miseretur, ibidemque ad sepulchrum Sanctum votum
fecit. Mira res, emisso enim voto confestim suæ infirmita-
tis, & calamitatis sensit leuamen, namque in spatio qua-
tuor horarum tumor ille, qui vultum, oculos, guttur, &
collū occupauerat, totus & totaliter deperiit, faciemque
sanitati restitutam venustas secuta adornauit, nullumque
vestigium pustularum, & turgentis humoris penitus post
se præcedens morbus reliquit. Quod cum factum fuisset,
non immemor beneficii per Sancti merita præstiti ad Ec-
clesiam fratrum prædicatorum venit, vota facta præfatus
patiens persoluit, miraculum publicauit, ingentes gratias
referens Deo omnipotenti suæ vitæ restauratori, & San-
cto Hyacintho suarum necessitatū aduocato & patrono.

*Puer abortu abiectus natus mortuus post vota ad
Sanctum Hyacinthum facta, animam
quam non habuit accepit.*

Cap. XXVII.

Eodem Anno scilicet 1519. Quædam mulier in ciui-
tate Cracouiens. vxor Ioannis de Vico Slacouiens. fe-
tu grauida suos menses naturæ debitos compleri non va-
lens antequam partus ad debitam perueniret quantita-
tem abortum passa puerum peperit mortuum, quo facto
familia domus, & vicini ciues infelicem casum pueri, eò
quod sine sacro baptismo hominis species in lucem mox
sepulchro condenda prodiret de vtero ut dicit. S. Iob
transferenda ad tumulum, condolentes fletibus excepe-
runt, totaque domus in sperato merore completur. quod
etiam cum præsensisset Ioannes prædictus vir suus, vehe-
menti

menti excruciabatur dolore lamentabilisque coniugis lachrymis metiebatur, atque dum iam à familia necessaria, ad condendū in terra aborsum pararentur, nec aliqua alia ratio præsto erat, qua merentibus parentibus satisfactum esset in angustia positus ad Dominum Deum vitæ datorem animarumque creatorem, qui mortificat, & viuificat, vulnerat, & sanat. ad inferos ducit, & reducit, necnon ad suffragium, & patrocinium Sancti Hyacinthi supplex se conuertit, atque flexis genibus deuotione magna orationibus præmissis ad tumbam viri Dei prolem spiritu carentem cum certis oblationibus offerendam promittit, supplex precaturus quatenus per Dei misericordiam, & sancti patrocinium animæ, quæ baptismo non expiata à corpusculo recessit prouideatur. atque hæc ipso vota proferente pueri anima non sine miraculo, & stupendo prodigio emortuum cadauerculum intrauit, informauit, viuificauit, & puerorum more vagire vocesque plangentis emittere cepit, & postmodum in breui temporis spatio sanitatem, necnon sacrum baptisma percepit. Quapropter parentes eius ad laudandum Deum, qui facit magna, qui potens est, & sanctum nomen eius obligati ad sepulchrum Sancti Hyacinthi vota emissa compleuerunt. miraculum publicarunt multis coram fide dignis vtriusque sexus testibus.

*Puer quinquennis à grauissima. & desperata infirmitate per merita S. pristina restituitur
sanitati. Cap. XXXVIII.*

SVpradiçto anno feria tertia post festum victoriosissimæ resurrectionis Domini nostri Iesu Christi tale publicatum est miraculum. in ciuitate siquidem Cracouiensi. extra muros eiusdem quidam Henricus librorum ligator,

tor . filium quinque citra , vel vltra annorum graui oppressum infirmitate habuit à qua per tres hebdomadas tentus nulla arte medicorum liberari potuit; Mater namque eiusdem super filium visceribus maternæ pietatis effusa quærebat anxia quibus remediis tormenta filij repellere , & ab imminente mortis periculo præseruare valeat , præpostero si quidem ordine ad medicos corporis non ad Dominum , qui omnia verbo restaurat confugit, sed ab ipsis delusa ad Dominum Deum per merita sancti supplex recurrit, sanctumque Hyacinthum , qui omnibus ad se confugientibus benignum auxilium solatiumque singulare non tardat impendere humiliter obsecrat, quatenus meritis suis intercessioneque sibi miseræ subueniat, siquidem audierat quanti apud Dominum hic sanctus Dei vir sit meriti, quem quotidiana miracula sedulo magnum esse apud altissimum protestantur . Votum igitur ad tumbam sancti emittit , quo facto ille, qui nulla medicorum arte curari potuit statim conualuit , & in paruo temporis spatio, dolore ipsum diuexante fugato , ad cupitam rediit sanitatem . indignum mater videns quod tantum sibi per sancti merita datum auxilium siccis labiis, & contracto ore præmatur , statim accepto filio Ecclesiam fratrum prædicatorum adiit. & ad tumulû sancti votum , quod pro ipso vouerat humiliter , & deuotè complens miraculum Patribus , & pluribus assistentibus clara voce pronunciat , gratias referens omnipotenti Deo, qui suæ creaturæ per merita sancti Hyacinthi optatum contulit præsidium .

Mulier apostema gutturis dimidio anno passa sanatur. Cap. XXXIX.

QUædam mulier vidua ciuis Cracouiens. de platea S. Floriani eodem præfato anno circa festum natalis Domini in gutture ex quodam naturæ defectu apostemate, & intensissimo dolore percussa, multam passa est molestiam, siquidem & capitis defectionem faciebat vehementem, & desideratum cibum siue potum naturæ sustentationi debitum, ad interioriora traicere prohibebat, duplici igitur malo deperiens, quo se verteret ignorabat, neque enim medicorum vsa consilio aliquid proficiebat, sed inter spem vitæ, & metum mortis consistens, vltiorem de se ciuinâ dispositionem expectabat. Dumque iam quintus mensis glaberetur, & morbus veneni incrementa maiora conquiret, ad memoriam reducens quanta quotidie Deus per Sanctum Hyacinthum Christi fidelibus præberet solamina, conuertit se ad eiusdem apud altissimum suffragium præcataque sanctum, vt pro eo sacro tempore Paschæ, quo Christiani victoriam Saluatoris lætis excipiunt cordibus (siquidem iam sabbatum Paschæ erat) dignaretur eam meritis suis à tam funesto morbo liberare. Quæ cum votum ad tumbam sancti faciendum emittit mox morbi purulenti euasit periculum, & alleuamen, quod optauerat accepit, atque cito ad cupitam peruenit, sanitate percepta, cum Christi fidelibus lætitiâ. Quæ postea feriis Paschalibus quarta die ad templum prædicatorum adit, lætaque vota promissa persoluit, ne quoque memoriæ beneficii diuini deperiret, miraculum pandit, & testes miracul. fide dignos, vtriusque sexus adhibuit, laudans Iesum Christum viuentem cum mortuis, qui in cœlestibus gloriosus cum sanctis suis triumphat.

Famulus quidem agonizans, & triduo voce clausa manens ad vitam reuocatur.

Cap. X L.

Cuius quidam, & insignis mercator Cracouienſis. Fraocz nomine, & cognomine famulum ſibi ad ſeruitia fidelem & charum habuit, cui nomen Ioannes ab ipſo ſacramento baptiſmi inditum erat hic repente in magnam, & grauem incidit inſirmitatem, de qua conſurgere ſecundum naturæ curſum erat impoſſibile præſertim cum medicorum, quos ſibi Dominus ſuus adhibuerat eſſet ope deſtitutus, desperans igitur ſe mortis euadere iacula more Chriſtiano conſcientiæ, & animæ iuxta cæpit tractare remedium, qualiter coram altiſſimo ſacramentis præmunitus, & à peccatis purgatus comparere mereretur, conſeſſione igitur peccatorum ſuorum peracta ſacramentisque receptis vltimam ſuę vocationis horam præſtolabatur iamque ſigna mortis futuræ in eo apparuerunt, ad quam ſine dubio properabat, loquelæ quoque uſum per triduum perdidit. Dominus autem ipſius videns eum viam omnium hominum ingredi, & morti eſſe vicinum vehementi dolore pro eo afficiebatur. Quapropter ad lectum inſirmi genibus prouolutus ad Sanctum Hyacinthum votum fecit dicens: O Sancte Hyacinthe miſerere famulo meo, & reſtitue illi vitam, & ſanitatem, eſt enim mihi valde charus. Ego autem promitto eum ad ſepulchrum tuum cum oblatione pingui offerre, & miſſæ ſacrificium celebrari, & in perpetuam rei memoriam tabellam ſiue imaginem tuam appendere. Et factum eſt dum ſic pro ſeruo ſuo Dominus votum emitteret, & ecce ſeruus per triduum mutus clara voce dicit ad conſeruum ſuum: Eleues me pauliſper à lecto, quo eleuato dixit iterum, ducas me per hipocauftum hunc inde, ſicque paululum deambulans, qui iam mori inci-

ri incipiebat, in breui perfectam adeptus est sanitatem. Domino suo, & illo ad Beati sepulchrum votum complente, & sanitate percepta Deo gratias agente, miraculum est omnibus patefactum.

Vulneratus in pede per merita Sancti curatur.

Cap. X L I.

HOc eodem Anno circa secundam Paschatis Dominicam. Quidam lanio Iacobus cognomento Cruczek ciuis Cracouienſi. caſu quodam inopinato grauiter cecidit cadensque ſic enormiter pedem læſit, quod etiam de genu poplitem deturbaret, & auulſerit, ad quod malum medendum varia medicamina quæſiuit, ſed nihil profecit, os enim poplitis nullatenus ad iuncturam pedis accreſcere valebat; immo etiam ipſimet chyrurgicæ artis profeſſores, qui medendi pedis curam ſucceperant indubitanter affirmarunt eum uſque ad terminum vitæ ſuæ claudum permanſurum. Hic igitur prædictus ciuis ne ſibi deeſſe videatur, audiens quanta Deus per Sanctum Hyacinthum operatur miracula totis viribus cæpit inuocare Sancti Hyacinthi patrociniū. Facto tandem voto ad ſepulchrum ſancti ſubito vulnus obduci poplitem ad locum ſuum redire, & ſe ad priſtinam per interceſſionem ſancti reduci ſenſit ſanitatē. Ad quod ille gaudens, & Domino Deo gratias agens, votum quod promiſerat adiunxit, Eccleſiam prædicatorum adiit, Miraculumque coram multis publicauit.

*Puer semiduorum annorum submersus in puteo alto
à morte per sancti merita ad vitam re-
uocatur. Cap. XLII.*

PVer semiduorum annorum cuiusdam figuli Martini Ezech in suburbio Cracouiensi in platea quæ vulgo in arenis appellatur, à parentibus suis malè custoditus in puteum, quem in horto effoderant casu cecidit. Quod videntes alij pueri ad matrem cucurrerunt velocius ei narrantes per ordinem quæ contigerunt. At mater hæc audiens stupore vehementi perculsa quantocius cucurrit ad puteum, & introspectans diligenter nihil ob altitudinem fontis cernere potuit; discurrens itaque per hortum quærebat quo saltem in aqua puerum attrectare posset, & inuento ligno oblongiori aquam turbare cepit, qua validius turbata puer submersus pedum extrema protendit in sublime, quo vise mulier materna charitate inflammata flens & lamentabiliter eiulans circa puteum, clamansque humanum quærebat ad extrahendum puerum auxilium, ad cuius clamorem vicini concurrunt, & causam tanti clamoris, & mæroris percunctantur. At illa ecce, inquit, causa mæroris mei, & ducens eos ad fontem monstrauit summitatem pedum submersi & mortui pueri, rogauitque eos, ut puerum iam mortuum de dicto puteo extraherent, illi vero gyrantes, & cursitantes hinc inde scalam minimè reperiunt, sed mulier quædam cæteris audacior in puteum se submisit, quæ apprehensa summitate pedum pueri prædicti simul cum cadauere extrahi se mandauit. Quo facto puer extractus inflatus nigerque apparuit, super quem mater dolorosa cantilenas lamentabiles conuulsis crinibus ingeminabat. Quapropter vna ex vicinis mulieribus accipiens puerum cum altera vicina sua cum in domum suam detulit,

detulit, vt pueri submersi absentia, singultus, & lachrymas miseræ matris temperaret. Hæc igitur mulier, cum ad Sanctum semper fuisset deuota in domo sua absente matre flexis genibus orauit ad Dominum quatenus per merita, & intercessionem S. Hyacinthi dignaretur puerum ad vitam reuocare, ibidemque pro illo puero votum ad S. Hyacinthi sepulchrum cum oblationibus offerre promisit. Grande miraculum. Ipsa enim muliere votum promente, puerulus, qui erat mortuus respexit, & cæpit flere. Quem illa, vehementer gausa, quantocius ad matrem suam portauit eique per ordinem conditionem voti notâ fecit. Ad quod miraculum vicini concurrunt, & omnipotentem Deum laudibus prosequuntur, qui vitam mortuis, & sanctis suis gloriam indefinenter subministrat. Mater vero tantû exosculata prodigium, statim cum puero ad Ecclesiam fratrum prædicatorum properauit, votumq; compleuit, & factum publicauit. Puer vero iacuit debilis de die indiem melius habens ad pristinam naturæ reuersus est qualitate anno Domini 1519. feria sexta ante Dominicam rogationum hora prandij hoc contigit miraculum.

Studiosus quidam agonizans a morte subleuatur.

Cap. XLIII.

ANno eodem studiosus quidâ iuuenis Raphael de con-
tubernio scholæ Philosophorum magnam, & gra-
uem incurrit ægritudinem, qua per totam septimanam ve-
hementer oppressus viribus corporis cæpit destitui. Cum
autem languor continuam adauctionem haberet, & in-
cremento suo naturam iam dolore tabescentem oppri-
meret veloci cursu ad mortem properabat, qui cum iam
mori propinquus cerneretur, contubernales sui, &
condiscipuli illiusmet collegij dolentes sibi charum
condiscipulum, & collegam insperata morte auferri,
flexis genibus apud lectum decumbentis, pro infirmo

opus charitatis fraternæ explere cupientes, votum ad sepulchrum Sancti Hyacinthi fecerunt rogantes Dominum misericordiæ quatenus per merita Sancti dignaretur illi vitam prolongare, quod statim ad pia desideria ipsoꝝ per merita Sancti est secutum: confestim enim iuuenis, qui mortali ægitudine agonizabat ad seipsum reuersus cito ad pristinam præter omnium existimationem restitutus est sanitate. Qui postmodum Deo, & S. Hyacintho gratus existens, votū pro se factum expleuit, & miraculū publicauit.

Quadam mulier salenitro grauiter laesa post vota ad Sanctum facta sanatur. Cap. XLIV.

ANno eodem in die S. Catherinæ Virginis, & Martyris ciuis Cracouienſis. & opificio Saletrarius Ioānes nomine. Hoc ipso die festiuitatis Salnitrum, quo pulcres tormentarij conficiuntur vehementiori igne excoquebat, & cū bullire plus iusto incipiebat, ex vase fictili Salnitrum bulliens, in ligneū quoddā vas effundere properabat, quod utiq; vas vxor sua Catherina nomine manibus tenens, ventre suo sultū suppeditabat: Factum est autem cū Salnitrum effunderetur, vas illud ligneū salisnitri fortitudinem non sustinens, subito ruptum totaliter dissiliit, ille vero liquor bulliens, super ventrem mulieris totus profusus est, eamque terribiliter exussit, quæ ob venenosæ materiæ qualitatē, & liquoris feruorē quasi exanimata corruit. Maritus autē suus videns vxorē vehementer corruisse, accepta aqua frigida totū locū corporis, quo salnitruū attigerat perfudit, vt dolorem leniret. quo facto statim vterus mulieris intumuit, inflatione valde terribili. Porro vir suus aduocat Chyrurgos rogans eos vt vxori suæ periclitanti subuenirent, qui adhibitis variis medicamentis nihil profecerunt propter quod pauper mulier per quatuor septimanas in lecto decubuit omni solatio, & auxilio humano destituta seque

que à lecto minimè mouere poterat. Et cū iā effusa nō mor-
dica pecunia ad cupitam sanitatem peruenire non posset.
Suasū aliquorū, conuertit se ad patrociniū S. Hyacinthi,
votūq; ad tumulū eiusdē se facturā, & cōpleturā promisit.
voto igitur factō cōfestim ipsa mulier, quę à medicis deso-
lata iacebat, cepit conualescere, & paucis interiectis die-
bus ad pristinā redijt sanitatē. quę non ingrata beneficij
existens ad Ecclesiā fratrum prędicatorū deuota venit, vo-
taq; emissā ad tumulū S. cuius meritō à tumore periculo-
fissimo est liberata Deo gratias agēs cōpleuit, & vt futuris
seculis fir memorabile miraculū, curam oībus publicauit.

*Quidam miles à graui infirmitate apparente sibi
S. Hyacintho liberatur. Cap. XLV.*

Quidam decurio, stipendiarius miles Martinus nomi-
ne in magnā, & periculosa incidit infirmitatem in
qua dū incolumitatis via sibi ob inualescētem morbū prę-
cluditur ad Ecclesiā S. Michaelis, quę in arce Cracouiē.
sita est se deportariā suis militibus mādauit. Quō cū depor-
tatus fuisset iacens in lecto, vidit in visione quandā perso-
nā grandēuā, & veneratione dignā sibi assistentē, & dicen-
tem: Martine si ad cupitā vis peruenire valetudinē atq; de
pręsenti infirmitate cōsurgere. Fac votū ad tūbam S. Hy-
acinthi, & liberaberis. At infirmus qui fortē in ciuitate Cra-
couiē. erat nouitius, nec vrbis dispositionē nouerat, Vbi,
inquit iacet iste S. Hyacinthus. Et ille in Eccl. Sanct. Trini-
tatis, & cōfestim disparuit. Ille vero vocātis ad se aliquib⁹
stipēdiariis, iussit se ad Eccl. Sāct. Trinitatis deportari, qui
dū portaretur orauit intrasemetipsū ad S. Hyacinthū. Mi-
ra res vix mentalē orationē finierat, subito suę sensit leua-
men infirmitatis, & ad portitores suos Sistite volo enim
per me ipsum in Ecclesiam fratrum prędicatorum intra-
re ad sepulchrum S. Hyacinthi. Vos autē ad opera vestra

reuertimini . quibus recedentibus ipse baculo exiguo suffultus venit ad supradictum sepulchrum Sancti, & oratione ad Deum fusa, votoq; ad S. expleto confestim a sua infirmitate totaliter & intergrè sensit se esse liberatum, & sic lætus, ac gaudens finitis gratiarum actionibus, & publicato miraculo ad propria rediit Anno Domini 1519.

*Puer submersus ad vitam resuscitatur per merita
Sancti. Cap. XLVI.*

ADoras villę Pronnik propè Cracouiam decurrit fluuius eiusdem nominis à quo & Pagus Protnik est denominatus in cuius alueū eodē anno puer eiusdē villę agricolę, casu decidit, & ab aquis velociter currentibus suffocatur, longiusq; per aquā à villę possessionibus deportatur vsq; ad possessionē cuiusdam Dñi Ezcpeł ciuis Cracouiñ, qui cū diligenter quęreretur inuentus in eiusdē ripa fluminis mortuus extrahitur, incolis eiusdē pagi ad casum concurrētibus, & mirantibus. At mater pueri submersi ad filiū defunctū funestā cantilenā . Veh mihi veh mihi quid faciā ingeminās ad locū vbi depositus erat cū gemitu, & clamore magno venit, & submersi filij cadauer cōspicata magnis eiulatibus cōceptum dolorē meditabatur. Quę cū ad se rediisset accepto filio domū suam defert mortuū; Et flexis genibus materna pietate ad Deū fufis lachrymis orauit quatenus sibi miserę filium inopinata morte raptū misericorditer restitueret: Tandē ad S. Hyacinthū, qui plures mortuos suscitauit cōuersa votū ad sepulchrū S. emisit rogans, vt meritis suis mortis dominīū à puero repelleret. Et ecce quāprimum filio per preces S. est imprecata salutē, & vitā, subito enim mortuus filius reuixit, & aīa resūpta sanus surrexit . Quod videns mater cū magno gaudio corā multis aīāt: b^o oībus filiū viuū assignauit, vota cōpleuit, miraculū publicauit, & in Eccl. F. prædicatorū Cracou. collaudauit creatorē suū, qui p meritū S. mortuū resuscitauit.

*Quidam suburbanus morti vicinus post vota ad
Sanctum facta sanatur. Cap. XLVII.*

ANno Domini 1519, die 29. Ianuarii. Quidā homo nomine Martinus pro tunc in suburbio Cracouiñ. post Ecclesiam S. Nicolai prope Istulam fluuiū degens ex emergentibus casibus in grauē, & magnā incidit infirmitatē, in qua existens incrementū morbi tā vehemens sensit, quod etiam indies debilior appareret. Volens autē suæ infirmitatis habere solatium iussit se extra stupham siue hypocautum foras efferri, sedensq; in scabello exanimis factus subito in terram corruit, morti vicinæ ad se viam sternens, casu enim illo in maiorem decidit egritudinem, ita vt moueri, vel audire quicquam non valeret. Vxor autē sua mæsta videns maritum sibi per mortem abripi deuotissimè ad lectum flexis genibus orare cæpit Beatumque Hyacinthum in sui patrociniū aduocare votumq; ad sepulchrū suum se expleturam promisit. Hæc ea faciente vir suus confestim suæ infirmitatis leuamen accepit, et paucis diebus elapsis, qui iam moriturus erat plenissimè conualuit, seque ad tumbam sancti viri cum vxore, & suis consanguineis obtulit votisque completis, quid circa ipsum diuina sit operata misericordia haud segniter enarrauit.

*Puer quidam ventre exustus post vota ad S. Hyacinthum
facta plenè sanatur. Cap. XLVIII.*

ANno eodem Mulier quædam in platea castres. circa Ecclesiam omnium sanctorum Cracouiæ degens, puerum duorum annorum habuit, qui matri in aliis domus negotiis occupata solus remansit, & apud quendam artificem gladiatorum in patellam plenam ignitis carbonibus casu decidit ventremque suum, eo quod se cito iuuare nequibat, enormiter vsque ad interiora exussit.

& tandem ab illo igne ereptus, quasi exanimis iacuit, utpote, qui tenuis corpusculi, & cordis affectione laboraret. Tunc mater sua hanc calamitatem non ferens medicorum, & Chyrurgorum artes quæsiuit, omnesque posibles modos, quibus tanto malo occurreret adinuenire nitebatur. Cum vero frustra, & incassum, & tempus, & pecunia deperiret, puerq; indies affectionis suæ maiora incrementa pareretur, relicto humano (quod iam erat inutile) ad diuinū se conuertit præsidium, caputque S. Hyacinthum ad sibi succurrendum inuocare, votisque se ad ipsius sepulchrum complendis si puerum restituerit pristinae sanitati obligare. sicque facto voto puer ex illo vlcere subito conualescere cepit, & post aliquot dies ad pristinam rediit sanitatem cicatricibus tamen in signum miraculi relictis, cuius beneficij præstans gratitudinem, se mater ad sepulchrum Sancti obtulit, vota reddit, & miraculum cum gratiarum actionibus publicauit.

Puer ex alto cadens semimortuus per merita S. Hyacinthi iterum vita restituitur. Cap. XLIX.

ANno præfato in platea Castren. Puer cuiusdam inquit lini Husian nominati casu quodam de manu gestantis ancillæ è manibus lapsus de superioribus domus ad gradum cecidit, deinde ex illo impetu de gradu in gradū vsq; ad terram volutatus membra omnia, & ossa ut pote tenera, & mollia cōuulsit. A circumstantibus igitur, & ex casu perterrefactis ocius à terra eleuatus est semimortuus membris omnibus cōquassatus adeo, ut omnes qui eum viderāt de eius salute desperarent, nihilominus quantocius remedia quæque poterant subministrabant, quæ cum nihil profuissent, nec sperabatur amplius humanis remediis posse ad pristinam redire salutem: Mater pueri deuota, filij sui repentinum casum S. Hyacintho supplex commendabat, rogans,

rogans quatenus apud omnipotentem Dominum pro salute filij sui meritis suis intercederet, & post hæc dicta puerum ad sepulchrum gloriosi sancti viri Dei deuouet, Mirares subito puer ab illo repentino casu, & conuulsione membrorum, qui vt mortuus iacebat subleuatur, & in breui ad suæ incolumitatis formam, quam habuit ante rediit, matre lætanter Deo, & Beato viro gratias referente, & ad sepulchrum sancti vota deuotè offerente.

Nobilis quidam à desperato gutturis morbo per merita S. viri Dei sanatur. Cap. L.

Nobilis quidam ob intemperatiam in grauem incidit infirmitatem, & cū chirurgorū arte vtī vellet ad medendum morbum Theutonicum quendam Ioannē Thesuciz chirurgum sibi elegit, cuius opera in infirmitate sua vteretur. Hic igitur medicinis infirmitatem interiorē pepulit in guttur eiusdem, maximoque eum affecit dolore à quo consurgere desperabatur, infirmus autē videns se esse de lulum, immo magis læsum, minabatur mortē chirurgum vel per se vel per alium infligendam. si morbo, qui iā guttur occupauerat occurrere nollet, in tantū enim indies crescebat infirmitas, quod os iam non poterat aperire, chirurgus autē sibi timens, nō amplius corā illo infirmo aparuit, necessaria tamen illi per suā vxorē subministrabat. Mulier ergo illius videns, quod viro suo periculum mortis immineret si hic nobilis moreretur, quadā nocte se in oratione prostrauit, supplicans S. Hyacinthum, vt meritis suis, & intercessione propter securitatem vitæ mariti sui dictum Nobilem infirmum pristinae sanitati restituere dignaretur. Factoque mane inuenit Nobilem melius se habere, & post modum cito de illa suffocatione integre conualuisse, quare non ingrata mulier. venit ad sepulchrum sancti, votum expleuit, & miraculum publicauit.

*Quadam mulier à triennali morbo caduco per merita
S. Hyacinthi liberatur. Cap. LI.*

ANno Domini 1518. In Ecclesia Sanctiss. Trinitatis quodam prædicante post meridiem mulier quædam in media concione cæpit à morbo Epileptico atrocissimè agitari aspectum omnibus hominibus miserabilem exhibere, assurgūt omnes auditores, & casum doleñ. mirantur. Ad quos concionator dato silentio admonitionem fecit quatenus omnes flexis genibus pro patiente Deum omnipotentem deprecaretur, vt per merita, & orationes S. Hyacinthi cuius reliquię in eadē Ecclesia visuntur, dignaretur eā à tanto morbo sanare, & perfectè liberare, ad cuius vocem omnes flexis genibus Deum sunt deuotè deprecati, vt eius p̄r merita S. misereretur. Factumq; est satis pie petenti populo, eo quod sit perfectè sanata, nec amplius morbus ab eo tempore eam vexauit cum toto ante triennio eundem fuisse passā fateretur gratias agens Deo omnipotenti, & S. Hyacintho pro sui liberatione.

*Puer quidam digitario ferreo deglutito suffocato post vota
ad Sanctum facta plene liberatur.*

Cap. LII.

PVer cuiusdam mulieris reptando super terram inuen-
to digitario (id est instrumēto, quo sartores in expun-
gendis acubus super digito vtuntur) cum filo eum degluti-
uit, quo deglutito suffocari cæpit, mater vero eius hoc vi-
dens cōfestim accurrit, tundēsq; scapulas eius (vt moris est
in tali casu facere) nihil profecit, puer tandem nimium
tussiens pallorem induit, colorem mutauit, quod autem
mesta mater amplius factura esset penitus ignorabat. Con-
uersa igitur ad patrociniū S. Hyacinthi flexis genibus in-
uocauit

uocauit Sanctum virum pro pueri liberatione, votumque emisit ad sepulchrum eiusdem Sancti pro salute filij. Quo facto statim dictus puer euomuit digitariū sanguinolentum, & à periculo mortis liberatus est. Quod videns mulier non ingrata veniens ad Ecclesiam fratrum prædicatorum digitarium & puerum attulit, votum compleuit & miraculum publicauit.

Puer cæcus à natiuitate per vota ad Sanctum facta illuminatur. Cap. LIII.

MVLIER quadam peperit puerum cæcum natum, quem ob defectum naturæ exosa manibus proprijs iugulauit & sepeliuit. Tandem & sequenti anno peperit alium puerum similiter cæcum, quem similiter, exosa cæcitatem, interficere machinabatur. Et dum hæc cogitaret subito obdormiuit, & vidit in somnis quendam virum sibi assistentem & dicentem: Caue ne feceris tam grande scelus quod cogitasti, sed si vis puerum cæcum illuminari, & visum recipere fac votum ad sepulchrum Sancti Hyacinthi. Euigilans igitur mulier vocato ad se marito suo prædictam visionem per ordinem illi enarrauit. Tandem vterque facto voto ad Sanctum Hyacinthum, sibi in hac parte faueri præcabatur. Mira res, vix votum completum est ex ore eius, puer, qui erat à natiuitate cæcus visum clarum recepit, ac si nunquam natus esset cæcus. parentes autem Dei omnipotentis glorificauerunt nomen, qui illuminat cæcos, & diligit iustos.

*Mulier quadam occidit puerum, quem poenitudine au-
cta post vota ad S. Hyacinthum facta vita re-
stitui obtinuit. Cap. L I V.*

IN pago quodam territorij Cracouien. mulier quædam concepto sætu partui appropinquans à marito sibi inuiso durius tractabatur. Quæ liuore scemineo mota puero quem genuerat alimenta denegauit Idcirco statim effecit, vt puer inedia consumptus tabe præuia moreretur. Quo mortuo eadem mulier mater pueri, videns se rem crudelē perpetrassē poenitentia ducta supramodum tristis esse cæpit, atque vt puericidij reatum expiaret diuersorum Sanctorum patrocinia sine intermissione implorabat, præsertim S. Andreæ Apostoli, in cuius festiuitate tale facinus perpetratum est. Contigit igitur eam ante somnum deuotam ad S. Andream Apostolum, pro suo crimine agere orationē & cum se sopori dedisset, vidit in somnis quandam venerandam personam, cum magna cruce vt moris est S. Andreæ depingere effigiem, quæ sibi talia satur: Noli inquit tristari mulier ecce adsum quoniam toties exorasti me, Verum si vis vt puer tuus quem immaniter occidisti vitam resumat peremptam, fac votum ad S. Hyacinthum confessorem, & optatis tui votis cedit, vt puer resuscitetur. At mulier ubi inquit est iste Sanctus Hyacinthus: Respondit Cracouiæ, in Ecclesia Sanctissimę Trinitatis & hoc dicto disparuit. Mulier verò læta de oraculo euigilans flexis genibus ad S. Hyacinthum votum fecit, totamq; se humiliter præcibus eiusdem comendauit. Quo facto ecce puer qui erat enecatus, & inedia consumptus, resumpta anima statim resurgit sanus. Quem postea viuū & adultum ad sepulchrum S. Hyacinthi obtulit, votum expleuit, & miraculum ad Dei laudem & honorem Sancti testificata ad sua se recepit.

*Episcopus Camenecen. à sua infirmitate per Sanctum
Hyacinthum se visibiliter visitantē sa-
natur. Cap. L V.*

CIrca annum Domini 1516. Reuerendus Dominus Laurentius Niedzielouuski Præpositus Ecclesiæ Cathedralis Vilneſi. postmodū verò Episcopus Camenecenſi. Vilnæ moram trahēs magnam quandam incurrit infirmitatem, ad quam cum plures aduocasset artis medicæ professores, nec aliquo remedio præsens malum sopire valuiſſet, imo indices magis, magisque morti propinquus extiſſet, anceps & dubius de ſalute recuperanda plurimum inſtabatur. Quadam igitur nocte poſt feſtum S. Egidij Abbatis immediatè ſequentē, cæteris omnibus ſomno depreſſis, qui ad eius lectum vigilias faciebant, & illo ſic inſomnem horam percurrenti aperto oſtio venit ad ipſum frater habitu ordinis prædicatorum circumamictus veneranda canicie conſperſus ſtaturaque grauitatem præferens, & lecto adſtans ſic illum alloquitur: Quid inquit triſtē geris vultum, & moleſtæ infirmitatis laſſitudine rūperis? Sanaberis & conualeſces, porro maiore vigilantia Canonizationem meam procures quam haſtenus egiſti Dominique conſiliarijs Regni ſuggeras vt hoc ipſum faciāt. Ad quem Episcopus, Quis es tu Domine Pater: Reſpondit ille: Ego ſum Hyacinthus ordinis prædicatorum frater, & poſt multa, quæ ad hoc negotium pertinebant colloquia ſanctus cum lumine circumfulgente diſparuit. Episcopus verò à ſua infirmitate conſeſtim liberatur. Et non ingratus beneficij miraculum publica atque Cracouiam, quia per ſe non poterat literis beneficium Dei per merita Sancti præſtitum inſinuauit.

Puer oppressus à veloci cursu equi post vota ad Sanctum facta ad pristinam redijt sanitatem . Cap. L V I.

ANno Domini 1519. infra octauas Visitationis gloriosæ virginis Mariæ puer duorum annorum in vico Cazimiræ vrbis cuiusdam ciuis Mathiæ Cémentarij patre in opere suo occupato relictus in media platea sedens cum alijs pueris lusit : accidit autem vt quidam miles veloci cursu, eadem via equum impetu multo ageret atque effreni passu in puerum sedentem incurreret calcibusque ferratis fortiter pressum in pectusculum infantis impingeret qui & enecauit eum, quem pater suus vitam expirantem domum reportauit, & cum iam liuore & vulnere nigresceret, quo se verteret mæstus parens ignorabat ; tandem ad seipsum rediens, profusis lachrymis & flexis genibus diuinam misericordiam implorabat Sancti Hyacinthi patrocinio se commendabat, & ad sepulchrum suum se humiliter cum filio enecato deuotebat. At verò nec dum ipse votum complet, & ecce per merita Sancti filio sanitas, & vita redditur & cicatrices mortis puero ob testimonium beneficij indelebiter inhaeserunt. Post quod patratum miraculum Deus omnipotens laudatur, populus Christianus in fide fortificatur, & quantum Deus diligat Sanctum suum aperte monstratur.

Puer in alueo ablutionis sua submersus meritis Sancti ad vitam mortalem resuscitatur. Cap. L V I I.

Eodem anno feria quinta, die 22. Septembris hoc est in ipso die Sanctorum Dei Mauritij & sociorum eius Marty-

Martyrum. Mulier quædam Ioannis Vengrzinek Domi-
norum Consulum Cracouiens. famuli vxor circa horam
15. filium suum nuper natum in quodam vasculo ligneo,
(quod Polonis vulgo vanna dicitur) causa ablutionis in
aquam paulò profundiores, quam pueri ætas tulerat po-
suit, eoque sic reposito ad consueta domus negotia filij
sui oblita redijt, patre interim à domo suo absente. Qui
cum redijffet, inuenit filium suum demersum in aqua su-
pinum & suffocatum iacere aquam eandem iam ab aliquot
horis mortuum supernatare. Quo viso pater pueri to-
tam domum clamore nimio repleuit, matrem pueri ob
negligentiam durius increpauit, ad cuius clamores mul-
ti ciues conuicini accurrerunt, mortuumq; puerum con-
siderantes admonuerūt patrem ne vltius in coleram ex-
candesceret, sed puerum secundum Dei providentiam &
promissionem submersum more Christiano sepulturæ
commandaret. Mæsti igitur parentes videntes se omnino
consolatione priuatos, recordatique Sanctum Hyacin-
thum tantorum fuisse mortuorum resuscitationem, eie-
ctis omnibus suis vicinis flexis genibus diuinam opem per
merita Sancti inuocare cæperunt, filiumque deuotissimè
ad sepulchrum eiusdem Sancti confessoris deuouere. Mi-
ra res vix vota compleuere: Et ecce puer cernentibus
cunctis sanus ac viuus apparuit, ac si numque aquarum
succubuiſſet iniuriæ. Quod videntes parentes eius, vi-
cinos vicinasque conuocarunt, Deumque gloriosum &
in Sanctis suis mirabilem glorificauerunt, & accepto pue-
ro S. Hyacinthi sepulchro viuum obtulerunt publicato
miraculo, voto completo & Sancto Dei mirabiliter in tan-
to opere honorificato.

Miracula plura sanitatum, per merita Sancti perpetrata, qua breuitatis ergo, per modum Indicis recensentur. Cap. LVIII.

NE legentium mentes longitudine operis fatigarentur ea, quæ secundo libro super sunt miracula censui breuiori stillo explicare. quatenus & pij lectores atq; deuoti suo desiderio potiantur, atque ad amorem gloriosi sancti Hyacinthi inflammentur, & miræ gloriæ Dei saturato ex beneficijs Dei populo Christiano non dispereant, sed cophino gratitudinis & gratiarum actionis recondantur. Superfunt igitur quædam pauca huic secundo libro miracula quæ ordinatim recensentur.

IN primis quædam Margareta Ciuis Cracouiens. in domo Dominorum Lantzkoronskie, sub Castro Cracouiens. magno dolore dentium obruta per vota ad Sanctum facta sanatur.

Sophia quædam vidua Sancto viro Hyacintho deuota habens naturalem curuaturam pedum, deuota ad tumbam Sancti sentiens miram ex eius sacro corpore odoris fragrantiam à suæ naturæ iniuria per merita Sancti vindicatur.

Puer cuiusdam Vincentij Sartoris ciuis Cracouiens. graui infirmitate oppressus & mortuus per aliquot horas post vota ad Sanctum facta vitæ restituitur. Et eiusdem filij Pater in tibia fracta ad Sanctum recurrens sanatur.

Anna Mathiæ pellificis Cracouiens. vxor, ob dolorem vehementissimum capitis per duodecim hebdomadas totaliter excecata per vota ad Sanctum facta sanatur, & viuius potestati restituitur.

Cuiusdam Nicolai de Lobzovvo dicti Svvider, duo equi ob nimios labores cōsumpti & valetudinarij, post vota ad Sanctum facta subito sanantur, & fortes euadunt.

Caterina

Catherina quædam vidua & ciuis Cracouiens. fractum pedem oratione ad Deum facta, per merita S. Hyacinthi iterum sanum recuperat.

Cuiusdam Ioannis Tibicinatoris Regis Poloniæ filius, graui infirmitate triduo oppressus, post vota & recômentionem ad Sanctum sanitati restituitur.

Similiter cuiusdam pistoris Mathiæ Przelmiari ciuis Cracouiens. filius graui languore per quoddam oppressus, patre ad merita S. Hyacinthi recurrente sanatur.

Ciuis quidam Cracouiens. Adam pictoriæ artis ab insaniabili & incurabili quadam infirmitate, quam à natiuitate patiebatur omni mense vna certa die, quæ medicorum ingenia & artes eludebat per merita Sancti, quem inuocauerat, in patrocinium perfectè sanatur. Eiusdem verò vxor ab apostemate gutturis, quod ex quadam graui infirmitate acciderat, post vota ad Sanctum facta sanatur.

Anno Domini 1519. cuiusdam Chirotecarij Thomæ de platea Castren. ciuis Cracouiens. filius oppressus graui infirmitate, postquam pater ad patrocinia Sancti confugisset à morbo & morte præsentì liberatur.

Matrona quædam in Stradomie Suburbio Cracouiens. Alexij ciuis Cracouiens. vxor à desperata infirmitate, marito suo ad S. Hyacinthi sepulchrum ipsam deuouente subito liberatur.

Laurentius quidam Teloncarius Cracouiens. valido pedum, renum, & lumborum tumore grauius laborans, cum medicorum artes frustra tentasset, ad Sanctum Hyacinthum pro auxilio recurrens, à desperato dolore & tumore prædicto subito sanatur.

Sophia quædam Vrbanì ciuis Osuveczimensis coniux, per quatuor annos maximo dolore pedum diuexata, & ab omnibus medicis derelicta, mortique appropinquans, post vota ad sepulchrum Sancti Hyacinthi facta, sana cito efficitur.

Scolasticus quidam Stanislaus Masouita ex contubernio siue Collegio Philosophorum Cracouiæ sic dicto, grauiter infirmatus, cum de sua salute desperaretur, post vota pro eo ad S. facta confestim pristinæ incolumitati reditur.

Martinus quidam suburbanus Cracouiens. in platea S. Nicolai confessoris prope Istulam fluuium grauissima infirmitate vsque ad agonem mortis deductus per vota ad sepulchrum Sancti pro eo facta, confestim sanus resurgit.

Mulier quædam vidua de Ciuitate Cazimirens. apud Cracouiam Anna nomine septem annis morbum passa, grauemque infirmitatem, post vota ad sepulchrum Sancti facta cito & mirabiliter exurgit.

In his omnibus sit Deus omnipotens in æternum laudabilis & gloriosus, qui in Sancto Hyacintho confessore suo semper est mirabilis. Amen.

ACTIS PROCESSVS CANONIZATIONEM S.

Hyacinthi Confess. præcedentibus

LIBER TERTIVS.

P R Æ F A T I O.

D *Eus & dominus saluator Dux, & legiser no-*
ster Iesus Christus ex abditis celestibus ad
Sphæram nostræ mortalitatis carnea trabe
indutus descendens: non rapinā arbitratus
se esse equalē Deo, habitu inuentus ut homo, hominūq;
oras inhabitans nullum suæ Maiestatis & omni-
potentiæ passus est detrimentum. Hanc etenim, quam
cum aeterno patre habuit super creaturas potestatem
non minorauit incarnatus, qui eam possedit ex patre æ-
ternaliter generatus, & quod humana, quam assum-
psit naturæ defuit, in unione diuinæ & ineffabilis suæ
personæ Maiestate supplēuit. Vnde cum nouæ rege-
nerationis debellata morte conderet sæculum suis, quos
dilexerat discipulis gloriam suæ resurrectionis reuelas-
set dicens: Data est mihi omnis potestas in calo &
in terra. quam potestatem non solum, cum glorio-
sa naturæ & deificata super omnem altitudinem ce-
lorum conscendens paterna dextera extulit: verum
etiam, hic in terris Apostolorum principi Petro quan-
dam piscatori, nunc verò in persona C H R I S T I

totius orbis Christiani Principi, quod veraciter promiserat, fideliter subministravit atque perfectè adimplevit. Cum enim nunquam peritura iaceret fundamenta sua Ecclesia sic summa imis coniunxit, scilicet caelestia terrestribus, & decreto diuino firmanit, ut beatum illum & ab omni labe & reatu solutum esse declarauerit in caelis, quem manus Apostolica hic liberum faceret in terris, illudque in caelesti consistorio acceptaretur, quod decreto Apostolico in terris firmaretur. Beatus es, inquit, Symon Bariona, quia caro & sanguis non reuelavit tibi, sed pater meus qui est in caelis, &c. Sed quam post te habeo potestatem? Respondit Saluator: Et tibi dabo claves regni caelorum. Quodcunque ligaueris super terram erit ligatum & in caelis, & quodcunque solueris super terram erit solutum & in caelis: Quasi diceret dominus, Tantam in te constituo diuinae maiestatis potentiam, ut ab ore tuo, te in terris manente regni caelorum pendeat gloriosus Senatus, & illud decernat, quod perpetuo duraturum est, caelestis supernorum ciuium congregatio, quod decreuerit te iubente, te presidente Sacrosancta Ecclesiae Senatorum cōtio, & ad pedes tuos supplices procumbant omnium terrarum orbis Monarchae, qui cupiunt esse participes aeternae gloriae. Quod ante longè praeuisum erat à sancto Propheta Daniele, cum dictum est: Omnes reges, & gentes seruituras principi populi sanctorum altissimi, cuius vices Summus Pontifex obtinuit. Quoniam verò inter praecipua Apostolica potestatis privilegia hoc

non postremum in Ecclesia CHRISTI possidet locum, quod nemo Sanctorum Catalogo connumerandus, censetur nisi, quem Sedes Apostolica, communi totius Ecclesiae Sanctae Senatus consensu, sanctum, caelestique ac terrestri gloria, & honore dignum iudicauerit. Hinc est quod ad solum Petrum & Petri successores iure pertinebit (obtrecent & oblatrent quicquid velint veritatis hostes Haeretici) quis verè sanctus sit, & Sanctorum veneratione dignus declarare. Canonizatio igitur (quam Graeci Apotheosin vocant) nihil aliud est; quam honoris & gloriae Sanctorum hominum plurimum, siue unius de quorum sanctitate & vitae innocentia est coniecturandum Ecclesiae publicum testimonium, iudicium & decretum habeat, quo solemniter decernitur quòd sit Sanctus, & quòd sanctorum privilegio in terris gaudeat in laudibus militantis Ecclesiae, qui triumphantem inhabitat. Hinc est quod taliter in terris glorificatus à Principe totius Ecclesiae Vicarioque Christi donatur, ut sit Catalogo indelebili Sanctorum ascriptus inuocetur in publicis Ecclesiae praecibus, Aras & templa ad honorem Dei, sub titulo suo possideat, quod in sacrificijs, & hymnorum cantibus laudetur (Si quidem memoria iusti cum laudibus) quod imaginem sui in templis ad posteros transmittat, & reliquia corporis eius condigna veneratione habeantur. Exquirat autem hoc à nobis non solum meritum alicuius Sancti, sed & Ecclesiae Dei perpetua consuetudo, & scripturae, quae viros gloriosos omni laude est subsecuta. Si quidem patres

veteris testamenti Canonizat Spiritus sanctus Ecclesiast. 44. Enoch Noe, Abraham Isaac, Iacob Ioseph, Moysen Aaronem, Phinees Iosue, Caleb Samuelem, Dauidē Heliam Heliseum, &c. Christus verò in Euangelio, Canonizat B. Abel Math. 23. Ioannem Baptistam Math. 11. Symeonem Luc. 2. Zachariam & Elizabeth Marci 1. Mariam Magdalenam Luc. 7. Natanaelem Centurionem Luca 8. Zacheū Luca 19. Sic Lucas cōmendat Stephanum Act. 7. Petrum Act. 4 & alios, Paulus laudibus euehit Lucam cuius est laus in Euangelio, & plures alios in epistolis suis. Petrus etiam commendat Paulum in Epistola prima sua, &c. Isti enim sunt omnes quasi lumina mundi, quæ tenebrosam peccatorum multitudinem illuminant, & ad veram patriæ terminum viam ab ipsis imitabilem demonstrant, virtutes docent, vitia fugant, ut quorum gloria præminet in caelis, eorum vitæ sanctimonia, humiles spiritu erudiat in terris. Nec obrectatores Canonizationis Viclephita, Calvinista, et Lutherani sunt audiendi, imo odio habendi, qui non tantum Sanctorum, sed ipsiusmet Dei gloriam pessumdant, et damnato ore blasphemant contra quorum falsos errores, ut ceteros omit tam, duos oppono authores Thomam scilicet Valden. lib. de sacramentalibus titulo 14. cap. 122. et R. P. Robertum Politianum Bellarminum Tomo 1. controuersia 7. lib. 1. cap. 6. et sequentibus ad quos prudentes, et Catholicos lectores remitto, breuitati promissa consulens: ad capta Historia procedo narrationem.

*QVOTEMPORE PATRES
 Predicadores Regni Poloniae,
 & Conuentus Cracouien. Cano-
 nizationem, & exhumationem
 corporis gloriosi Sancti Hyacin-
 thi pertractare ceperunt. Ca-
 put Primum.*

Irca Annum Domini M. D. XVIII. Sub Pontifice summo Leone Decimo Pontificatus sui anno sexto. Imperante totiusque orbis Christiani moderamina tenente Carolo Quinto Imperatore, Maximiliani primi Caesaris Austriaco nepote, nec non Regnorum Hispaniae & Siciliae Rege, Galliae Henrico primo, Poloniae Sigismundo primo, Hungariae Vladislao regibus sub Reuerendissimo totius ordinis Generali magistro Thoma de Vio Caetano Cardinali, cuius encomium in doctrina Sapientiae Christianae est praeclarissimum. Et Reuerendo Prouinciali Prouinciae Poloniae P. F. Andrea de Parczovv, viro egregio, & Sancto Hyacintho multum deuoto. In curia Romana versabatur negotium Canonizationis duorum praeclarissimorum Sanctorum, quorum vnus quidem erat in statu clericali S. Benno, Episcopus Mysnensis. Et alter in statu religiosorum S. Antoninus Archieps Florentinus de Ord. Praed. ad Ecclesiasticam euectus dignitatem, quos tandem post

diligentem ipsorum vitæ & miraculorum examinationem Adrianus Sextus Pontifex, Anno sui Pontificatus primo, Indictione vndecima, Anno Domini 1523. Catalogo Sanctorum simul & semel adscripsit, easque à populis Christianis coli & inuocari, suarumque causarum tutores apud Deum & intercessores decreuit. Hoc etiam eodemque tempore scilicet sub Leone decimo, in Dominatu Saxonie ex Ciuitate Wirtembergen. magna illa Bestia de mari inobedientie & confusionis, & perfidie eaput, scilicet Martinus Lutherus saxo septem peccatorum mortalium capita & violationis decem mandatorum diuinorum cornua, quæ diadematibus decem triumphii diabolici vestiebantur, & super capita septem, imo Innumera (cum ponatur numerus diffinitus, pro indiffinito) nomina blasphemie trahens sibi numerum mysticum 666. ad diuexandum & varijs blasphemijs orbem Christianum diuellendum. (Si quidem ab Aquilone pandetur omne malum super terram) prodijt, & in plaga Aquilonari cum diabolo sedis sue principatum detexit, & summo Pastori Ecclesie Romanæ super septem colles imo super omnem Ecclesiam præsidenti & super aspidem & basiliscum ambulanti, & Leonem & Draconem calcanti & discerpenti se opposuit, totumque pectoris blasphemii virus in Pontificem Romanum effudit. Quod lethale aconitum non solum Germaniam, sed Angliam, Flandriam, Scotiam, Hyberniam, Daniam, Sueciam, Hungariam regna quondam florentissima subito inuasit & infoelicitissimè à capite Ecclesie tamquam mortua, & putrefacta membra præcidit. Ad Poloniam verò impium ac blasphemum dogma, ob vigilantium & Christianæ fidei deuotissimi Sigismundi primi olim Regis Polonie principatum, qui ferro & igne minabatur omnibus, qui eius regno impiam sectam introducere conarentur accedere non audebat. At

verò

verò ipso mortuo cum pastores Ecclesiæ tum etiam filius prædicti Sigismundus Augustus minus iusto gregem sibi Polonicum custodirent, venit lupo & paulatim cepit veneno blasphemix ex ouibus lupos transformare, & cum dormirent homines, venit inimicus homo & superseminauit zizania in medio tritici. Quoniam autem Sarmatæ ut clymate frigidiore, ita quoque corde duriores, & ad credendum tardiores, zizaniorum molem non ita radicem agere in medio tritici permiserunt, nec enim sic inualuerunt zizania hæresum, ut omnino triticum opprimere & explodere. (sicut in alijs regnis pro dolor euenit) & fidem Catholicam ex cordibus hominum euellere potuerint, Deo Polonos ex infinita misericordia sua protegente, & Sanctorum qui ibidem sepulti sunt patrocinio auxiliante. Ne verò regnum Poloniæ inter tot turbines hæresum in pelago infidelitatis Lutheranæ tenebris blasphemiarum offunderetur, Sydus nouum & iubar, quod diu latuerat oculos splendida luce reuerberans, scilicet Sanctum Hyacinthum ordinis prædicatorum populo fidei obiecit, magnorumque miraculorum fulgore ipsum corruscare fecit, ut gens fidelis Sancti huius oblectata micantibus radijs, tenebras impiæ hæresis contemneret, fugeret, atque detestaretur. Verè etenim illis contigit verbum Isaïæ Prophetæ: Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam, & sedentibus in regione umbræ mortis lux orta est eis. Fratres igitur ordinis Prædicatorum in Regno Poloniæ degentes duplici causa, scilicet Canonizatione duorum Sanctorum, & impiarum hæresum coluuiæ inualecente, quasi duobus fortissimis calcaribus stimulati, moti à spiritu sancto, cum viderent in dies circa Sanctum miracula corruscare, mortuos suscitari, cæcos illuminari, & diuersorum languorum molestiam curari paulo diligentiores esse cæperunt, & duos fra-

tres ad conscribenda miracula scilicet Fratrem Marcum, & Fratrem Albertum Conuentus Cracouien. destinant, & Canonizationem Sancti, apud Leonem Decimum peragere cæperunt. Quod negotium duo patres scilicet Reuerendus Pater Frater Andreas de Parczouo, sacre Theologiæ magister Prouincialis Poloniæ, & R. P. Frater Nicolaus de Znena sacre Theologiæ professor Prior Cracouien. instantissimè & fælicissimè operati sunt, & iam ad finem negotium produxissent nisi bellum inter Carolum Quintum, & Clementem Septimum cum direptione Urbis Romæ, & cum Romanorum & nostratium iniuriâ intercessisset.

De conditionibus ad Canonizationem requisitis.

Caput I I.

IN Sanctorum Canonizatione à principio Christianæ fidei in primitiua Ecclesia non tanta adhibebatur diligentia, nam feruentis fidei incrementum & sanguis IESV CHRISTI recenter pro nobis effusus tantum in cordibus hominum erga Deum accendit amorem, vt spontè sese homines sancti offerrent propter fidem CHRISTI, ignibus, gladijs, lapidibus, sectionibus, & direptionibus. Vnde mortes illorum quantumuis atrocissimas iucundissimis excipiebant diebus, quia præciosa est in conspectu Domini mors Sanctorum eius. Ad Canonizationem igitur Sanctorum (post longam venerationis & cultus Sanctorum consuetudinem, quæ vim legis obtinuit) primus dicitur Leo Tertius Summus Pontifex accessisse (vt testatur Surius tomo secundo, capitulo nono, de vita Sancti Suiberti, tandem Innocentius secundus, Canonizauit Hugonem Episcopum Gratianopolitanum, & Alexander Tertius Beatum Bernardum

Bernardum, à quo tempore omnes alij sancti solemni ritu declarati sunt sancti. Duæ autem causæ impulerunt sedem Apostolicam, vt in hoc tam sancto negotio maiori diligentia, & laudabili cautione procederetur. Primum quidem malitia Diaboli, quæ inter sanctos ab Ecclesia cultu ornatos, falsos immo damnatos peccatores obtrudere nitebatur. Sic acciðit tempore sancti Martini, cum enim populus ignotum quendam pro sancto coleret (teste Seuero Sulpicio in vita sancti Martini.) Beatus Martinus orauit, vt sibi à Deo de hoc sancto reuelaretur. Quo orante aparuit anima illa dicens se esse animam cuiusdam latronis sceleratissimi, & damnati, qui pro suis criminibus erat interfectus. Similiter tempore Alexandri Tertij quidam pro martyre celebratur, qui in ebrietate, & sedione est occisus, vt patet ex cap. Audiuius, extra, de reliquiis, & Sanct. venera. Hoc idem acciderat Ferrariæ, vbi vnus Hæretici de ordine fraticellorum corpus prout sancti colebatur, quod summus Pontifex exhumatum iussit exurere. Volens enim Diabolus populis Christianis illudere miracula quædam falsa illorum obtutibus ingerebat, vt iis illecti meritis frauderentur. Sed Deus collusiones inimici non est diu passus mentes hominum decipere. Alia etiam causa est malitia hominum, scilicet. Hæreticorum prauitas, & fidelium leuis credulitas, sic enim pro impiis hæreticis ignibus traditi, & trucidati per hæreticos nobis tamquam martyres colendi obtrudebantur. Sic Petrus martyr hæreticus conscribens hæreticos à Catholicis combustos, martyres nominauit, & librum Martyrologium appellauit. Sed mentita est iniquitas sibi, Ecclesia igitur Catholica, ea qua potuit maiori cautione ad Canonizandos sanctos accessit, & legibus canit. De his vide D. Thom. quodlib. 9. quæst. 7. artic. vlt. August. de Ancona in summa de potestate Ecclesiæ q. 14. art. 4. Ioannem

annem Driedo, lib. 4. cap. 1. de Ecclesiast. dogmat. B. Anton. 3. part. tit. 12. cap. 8. Summæ Theol. Caiet. tract. de Indulgent. ad Iulium cap. 8 Syluestrum verbo Canonizatio. Magistrum Cano. lib. 5. de Loc. cap. penult. & Belarminum vbi supra. Sunt igitur certi Canones siue regulæ à Canonistis positæ secundum quas in talibus negocijs procedere solitum est, de quibus plura in cap. 1. de reliquijs & veneratione Sanctorum. Hostien. Andr. & cæteri communiter Iacobus Castellanus de Farra tract. de Canoniz. q. 8. & Troilus Maluetius in tract. de Canoniz. Sanct. dub. 4. & Cassançus in Catalogo gloriæ mundi parte 3. considerat. 50. & Franciscus Penia Hispanus de Canon. S. Didaci Ord. Minorum de obseruantia, quem Sixtus Pontifex Canonizauit.

Prima conditio est in Canonizatione Sanctorum obseruanda ut is qui Canonizandus sit vitam suæ peregrinationis descriptam habeat, & hoc authenticè, in qua vitæ Sæctimonia, & miraculorum gratia, quam Deus Opt. per ipsum dignatus est operari, ad amussim contineatur.

Secunda Conditio, ut is qui Sanctus sit dicendus fidem Catholicam Apostolicam Romanam profiteatur atque eidem sit subiectus, alioquin si Angelicis linguis loqueretur, si sciat arcana Dei si omnia in cibos pauperum & corpus suum ita ut ardeat, expendat, non Sanctus, sed damnatus & operarius iniquitatis censebitur.

Tertia Conditio est, ut testimonium habeat ab hijs, qui nunquam fidei iugum excusserunt ut nec Hæretici nec pro Hæreticis habiti sunt, nec vnquam blasphemarum opinionum falso errore notati.

Quarta Conditio, ut is qui Catalogo Sanctorum ascribitur notabilis moræ tempus ad continuandum testimonium veritatis & signorum verorum ad corpus eius factorum expleat ut puta 10. 20. 40. 60. 100. vel ultra annos ne fallaciæ diabolicæ locus præbeatur.

Quinta conditio , vt is qui Canonizandus est , in suæ Historiæ probatione omnia contineat, quæ virtutis alicuius, vt puta multæ charitatis, fidei, spei, patientiæ & id genus aliarum virtutum speciem redoleat, ne scilicet ex eius vita aliquod scandalum populorum oriatur.

Sexta Conditio , vt is qui in Apotheosin est connumerandus , non vno tantum sed pluribus miraculis commendetur, vel vno tali, quod multis æquipolleat; exempli gratia, S. Stanislaus martir mortuum à triennio ex pulueribus ad reddendum veritatis testimoniū coram Rege aperto monumento resuscitauit, & iterum ad monumentū pulueribus restituit & sepeliuit, vt scribitur in vita ipsius , & Canonizatione eius .

Septima Conclusio, vt non vnus vel duorum hominum sed totius cōmunitatis & Prouinciæ opinione Sanctus habeatur, & vulgo Sanctus proclametur, populorumq; deuotione etiam ante Canonizationem colatur.

Octaua, Vt grauissimorum virorum. & magna auctoritate præstantium, scilicet Regum, Ducum , Principum, & totius status spiritualis comédatione Sedi Apostolicæ pro ipsius Canonizatione humiliter supplicetur .

Nona , Vt non semel tantum , sed repetitis vicibus pro eiusdem Canonizatione apud Sedem Apostolicam expostuletur post quæ omnia Summus Pontifex Fratribus idest Cardinalibus in Secreto Consistorio proponat, quid cum hac sedula pro Sancto expostulatione agere debeat .

Decima , Eiusdem Canonizandi vitæ , & miraculorum Inquisitio aliquibus patriæ Episcopis committitur, vt in genere de eodē dent Sedi Apostolicæ informationē .

Vndecima, Mandatur eisdem vel aliis Episcopis, vt omnia exquirant in specie, quæ ad famam , & vitæ Sanctimoniam Canonizandi pertinent, & munita sigillis, & clausa Sedi Apostolicæ transmittant.

Duodecima , Consulitur vtrum talis remissio Inquisitionis

tionis vitæ & miraculorum Canonizandi sit admittenda in specie.

Decimotertio. Post modum iterum, vel iisdem Episcopis, vel aliis committitur, vt denuo omnia reuideant, quæ ad sancti famam vitæ sanctimoniam, & miraculorum inquisitionem pertinent, & ad sedem Apostolicam transmittant.

Decimoquarto. Aliquibus Cardinalibus sacre Romæ Ecclesiæ, & aliquibus Auditoribus Rotæ sacri Palatii processus examinandus præbetur.

Decimoquinto. Interim si Reges, vel Duces petunt, & prouinciæ specialis gratia officium Missæ, & id genus tantum prouinciæ, in qua est conceduntur donec ad actû Canonizationis peruentum fuerit, cæteræ conditiones iam in ipso possit Canonizationis explentur, quæ hic ex professo omittuntur, sed quarto libro deseruiant.

De supradictarum conditionum circa Sancti Hyacinthi Canonizationem executione.

Cap. III.

EX præcedentibus satis patuit, & ex consequentibus facile perspicietur. His omnibus conditionibus in promouenda Canonizatione istius gloriosi sancti satisfactum esse, nam & liber vitæ, & sanctimonix, & miraculorum eius non solum in processu authentico descriptus, sed etiam originalis in pargameneo volumine à Ducen-
tis quinquaginta annis litteris antiquis exaratus vbi prædicta, & libro primo à nobis edito continentur, quæ vitæ sanctitatem, & virtutum formam, & miraculorum exuberantiam vberimè demonstrant Romam per me est allatus, & sacrosanctæ sedi Apostolicæ redditus, vnde etiam

tet qualiter in vinea domini aduersus vulpeculas Samsonis defudauerit, & Ecclesiam Domini doctrinæ effluentia, & mirandorum operum patratiōe collustrauerit, merito etiā non ab hostibus fidei, sed ab ipsismet fidei propugnatoribus, & zelatoribus, Regibus inquam, & Principibus Christianis encomium virtutum, & testimonia probatissimè sanctitatis obtinuit, & quorum viuens, vt in fide Catholica firmiter subsisteret prædicando, hortando, scribendo commonendo laborauit, horum post multa secula (qui si sanctus non esset omnino, ex memoria viuorum penitus aboleretur) verum sanctum, ac firmum sanctitatis, & gloriosæ conuersationis testimonium etiam mortuus obtinuit; nec mirum cum sit verus seruus Iesu Christi Domini nostri, qui Dux vitæ mortuus regnat viuus. Et de beatissimo Patriarcha Dominico dici potest illud scripturæ: Mortuus est pater, & non est mortuus, quia reliquit post se sibi similem. Post trecentos tandem annos à morte sua suscitauit Dominus spiritum Regum Poloniæ, qui vltro se ad promouendam gloriam sancti Hyacinthi accinxerunt.

Rex igitur Poloniæ Sigismundus Primus, tamquam alter Dauid, sedatis vndique hostibus, redditaque pace Regno Poloniæ cogitare cepit, quid dignum Deo hoc tempore, quo viueret operaretur. Incidit in mentem se velle sanctorum honori, & canonizationi insistere. Et quia charitas ordinata incipit à seipso, eniti & laborare cepit apud Leonem Decimum summum Pontificem, vt Beatum Cazimirum Germanum suum consanguineum (qui tunc multis inclaruerat miraculis) sanctorum Cathalogo adscribere dignaretur, & cum hoc iam supplicasset oblatus est eidem omni honore dignus Sanctus Hyacinthus, vt simul eodem labore vtrorumque canonizationem perficeret. Quod pientissimus Rex non solum nō abnuit, sed etiā ambabus, vt aiūt manibus amplexatus

in his duobus Sanctis Deo se obsequium præstiturum conabatur, ac utique effecisset nisi (proh dolor) Diaboli inuidia bellorum tumultus in Italiam, Romamque concitasset. At ut melius limpidiusque mens deuotissimi Regis, cognoscatur epistolam ad Leonem Decimū Summū Pontificem scriptam oculis subiicio legentium, ut inde coniectari potest tempus, quo canonizatio Beati Hyacinthi promoueri cæperit.

Tenor litterarum Sigismundi Primi stirpis Jagellonica Regis Polonia Magni Ducis Lituania, Russia, Prussia, Mazouia, Samogicia, &c. Ad Leonem X. summum Pontificem. Cap. IV.

SANCTISSIMO Domino Nostro Diuina prouidentia Leoni Papæ decimo Domino meo clementissimo. Beatissime Pater, & Domine Domine clementissime post oscula pedum Beatorum. Posteaquam Sanctitas vestra ad multiplices meas supplicationes pro Canonizatione B. Cazimiri Germani mei, dignata est litteris suis Reuerendissimum D. Ioannem Archiepiscopum Gnesnē Legatū natum & Primatem regni mei, vnā cum nonnullis Comissariis deputare inquisitionemque fieri & testes recipi super vita, sanctimonia, religione, conuersatione, atque miraculis, quibus Dei Optimi Maximi misericordia claret, mandare. Idem D. Archiepiscopus Gnesnē. dum mandatum Sanctitatis vestræ exequeretur mihi proposuit, ut sub vno Processus tenore B. Hyacinthi Poloni nobili genere oriundi, qui in vita trium mortuorum suscitator esse meruit, post obitum verò & vsque nunc magnis claret miraculis, apud Sanctitatem vestram Canonizationem impetrarē. Cuius Hyacinthi vitæ Historiam ex libro Alberti Leandri Bononiē. ad Reuerendiss. D. Nicolaum Flisciū Genuensem Cardinalem de viris Illustribus intitulo, de scri-

scriptam Sanctitati vestræ mitto. Assiduus itaque nedum ipsius D. Archiepiscopi, vnâ cum cæteris regni mei Episcopis, Prouinciæ ipsius suffraganeis, verum etiam Principum, Baronum, Militum, & totius ferè populi precibus & sollicitudine inductus, & præsertim qm̃ magnæ pietatis esse existimaui, non pati occidere eorum memoriam qui egregiis factis, & supra humanum captum diuina quadam ope gestis æternitatem meruerunt. Supplico Sanctitati Vestræ dignetur vna eademque opera ipsi D. Archiepiscopo, aut si placebit Sanctitati Vestræ Cracouiens. vel Præmiisliens. Episcopis de B. Iacincto nunc exequens. cōmittere, id quod pro exequendo Diuo Cazimiro concedere non est dedignata. Cui me regnumque meum, & dominia mea commendo, & eam incolumem, & florentem esse pro tranquillo vniuersalis Reipub. Christianæ statu desidero. Datum Cracouiæ vltima die Maij, Anno Domini M. D. XVIII. Regni mei duodecimo.

Comissionis facta per Leonem dccimum, Ad petitionem Sigismundi Regis pro inquisitione vitæ, & miraculorum S. Hyacinthi tener. Cap. V.

LE O Papa Decimus Venerabilibus Fratribus Cracouiens. & Præmiisliens. Episcopis. Venerabiles fratres Salutem, & Apostolicam benedictionem. Nuper charissimus in Christo filius noster Sigismundus Poloniæ Rex illustris, suis nobis litteris per dilectum nostrum filiū Achilem tituli S. Mariæ in Transyberim Præsbyterum Cardinalem præsentatis insinuare curauit quanta fuerit iam diu, & hodie sit populorum deuotio, & concursus ad sepulchrum S. Hyacinthi qui olim S. Dominici Socius. & participus vitæ existens, tam in vita, quam post mortem multis semper claruit miraculis prout ex hâc dignorum monumentis apparet. Propter quod Rex ipse per eundē Achilem

lem Cardinalem in Romana curia dicti Regis pròtecto-
 ctorem nobis humiliter supplicari fecit, vt super vita,
 & miraculis de quibusidem Achilles Cardinalis nobis
 etiam plenam fidem fecit processum fieri mandaremus,
 vt si dignus fuerit repertus sanctorũ Cathalogo aggrega-
 ri, & ascribi possit. Nos igitur piis huiusmodi supplica-
 tionibus, & relationibus inclinati ad Canonizationem hu-
 iusmodi debitis mediis procedere volentes vobis, & cuili-
 bet vestrum tenore præsentium committimus, & manda-
 mus quatenus super fama, vita, conuersatione, ac miracu-
 lis ipsius Hyacinthi in vita, & post eius obitum factis dili-
 genter, & sincerè auctoritate nostra inquiratis, testes reci-
 piatis, & eorum desuper attestaciones in publicam formã
 redigi faciatis, & processum desuper factum sub vestris lit-
 teris clausum vestrisque sigillis munitum ad nos seu se-
 dem Apostolicam per proprium seu alium nuncium fideli-
 ter transmitti curetis. In contrarium non obstantibus qui-
 buscumque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub An-
 nulo Piscatoris die 29. Iulij Anno Domini 1518. Pontifi-
 catus nostri Anno Sexto.

*Episcoporum Commissariorum, à Commissionis onere ex-
 cusatio, & proinde noua Regis Sigismundi ad
 Leonem Decimum Commissionis
 expostulatio. Cap. VI.*

Affertur ab vrbe Roma ad Serenissimum, & pientissi-
 mum Regem Poloniæ Sigismundum primum postu-
 lata, & obtenta commissio, qua gaudenter, & cum omni
 debita reuerentia suscepta vocantur ad Regem prælibati
 Commissarij Cracouien. & Præmislien. Episcopi volun-
 tasque illis sacræ sedis Apostolicæ aperitur qua cognita
 laborem solum, & non merita perpendentes vnanimiter se
 à tali onere tam summo Pontifici, quam clementissimo, &

in Sanctorum honorem vehementer animato excusare cœperunt, & laborem, vnus quidem longa sua ægritudine, alter vero Cancellariæ regni continua occupatione prætenſa ſubire detreſtauerunt. Quod videns Rex Optimus maximè contriſtatus, quod votis ſuis cito non fuiſſet ſatiſfactum, & reſumpto ſpiritus feruore iterum ad ſedem Apoſtolicam talis formulæ mittit Epiſtolam.

Sanctiſſimo Domino noſtro Diuina prouidentia Leoni Papæ Decimo Domino meo clementiſſimo. Beatiſſime Pater, & Domine Domine clementiſſime poſt oſcula pedum beatorum. Commiſerat ſanctitas veſtra iam pridem ad poſtulata mea inquiſitionem de vita, & miraculis Diui olim Hyacinthi hic Cracouiæ apud fratres Sancti Dominici ſepulti Reuerendis in Chriſto Patribus DD. Episcopo Cracouiẽ. &c. & Petro Præmijsliẽ. Regniſque mei Vicecancellario, quorum alterum ægritudine, qua aſſiduè decumbit, alterum negotia publica, & crebra mecum abſentia impediuerunt quo minus prouinciam ſibi demandatam exequi potuerint, & proinde ſupplifico ſancti veſtræ, vt idem munus inquiſitionis committere dignetur ſuffraganeo, & Doctori Erdzieſouu Canonico Cracouiẽ. qui continuè hic ageñ. id negocij facilius, & exactius conficere poterunt. Faciet ſanctitas veſtra rem ſua pietate dignam, & mihi gratiſſimam. Cui me cum Regno, & Dominiis meis iterum humiliter commendo Datum Cracouiæ 1518. Die 20. Septembris Anno Regni noſtri Duodecimo.

*Commissionis secunda ad instantiam Serenissimi
Regis Polonia Sigismundi primi per
Leonem Decimum delegatio.*

Cap. VII.

LEO Papa Decimus Venerabili fratri Ioanni Episcopo
Laodiceæ. & dilecto filio Iacobo canonico Ecclesiæ
Cracouiens. venerabilis frater, & dilecte fili salutē, & Apo-
stolicam benedictionem. Cum alias carissimus in Christo
filius noster Sigismundus Poloniæ Rex illustris, suis litteris
per dilectum filium nostrum Achilē tituli S. Mariæ Trans-
tyberitæ presbyterum Cardinalem præsentatis nobis si-
gnificasset, quanta iam diu fuisset, ac etiam tunc esset po-
pulorum deuotio, & concursus ad sepulchrum S. Hyacin-
thi, qui olim Beati Dominici socius, & particeps vitæ exi-
stens tam in vita, quàm post mortem, multis semper cla-
ruit miraculis prout ex fide dignorum testimoniis, ac mo-
nimentis apparet. Ac propterea idem Rex per eundem
Achilem Cardinalem in Romana curia, eius Regni prote-
ctorem nobis humiliter supplicari fecisset, vt super vita, &
miraculis, de quibus idem Achilles Cardinalis nobis etiam
plenam fidem fecerat processum fieri mandaremus, vt si
dignus repertus foret sanctorum Cathalogo aggregari,
& conscribi posset. Nos ipsius Regis piis supplicationi-
bus inclinati ad Canonizationem huiusmodi ritè proce-
dere volens. venerabilibus fratribus Cracouiens & Præ-
miisliens. Episcopis per alias nostras litteras dedimus in
mandatis vt super vita, fama, conuersatione & miraculis
per ipsum Hyacinthum tam in vita, quàm post obitum fa-
ctis diligenter, & sincerè auctoritate nostra inquirerent
testes reciperent, & eorum desuper attestations in publi-
cam formam redigi facerent, & deinde processum ipsum
clausum eorumque sigillis munitum ad nos, & sedē Apo-
stolicam

Apostolicam per proprium seu alium nuncium fideliter trans-
mittere curarent, prout in illis litteris plenius continetur. Cum ruper præfatus Achilles Cardinalis, & venerabilis frater Erasmus Episcopus Ploceñ. dicti Regis orator nomine ipsius Regis nobis exposuerunt, quod præfati Episcopi præmissorum inquisitioni commode vacare non possent, & propterea eiusdem Regis nomine nobis humiliter supplicauerunt, ut aliis negotium inquisitionis huiusmodi committere dignaremur. Nos igitur eiusdem Regis pio desiderio annuere Voluim. Vos loco præfatorum Episcoporum subrogari. vobis mandamus, ut ad inquisitionem vitæ, famæ, conuersationis, & miraculorum Sancti Hyacinthi huiusmodi procedatis, ac testes recipiatis, & eorum desuper attestaciones in publicam formam redigi faciatis, & processum per vos factum sub vestris litteris clausis, vestrisque Sigillis munitis ad nos, & sedem Apostolicam per proprium seu alium nuncium fideliter transmittere curetis, & alia in dictis litteris contenta exequemini in omnibus, & per omnia perinde, ac si dictæ litteræ vobis à principio directæ fuissent. In contrarium non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris Die 29. mensis Augusti Anno Domini 1521. Pontificatus nostri Anno nono.

De processus exordio, & per delegatos novos Commissarios à sede Apostolica sedula, & fideli executione.

Cap. VIII.

ANno igitur Dominicæ Incarnationis 1522. 17. Ianuarij sub Leone Decimo Pontificatus eius Anno

no decimo feria sexta Cracouiæ præsentatæ sunt litteræ summi Pontificis Reuerendiss. suffraganeo Cracouiens. Episcopo Laodicens. & Iacobo Erdziesouu Canonico Cracouiens, nouis à sede Apostolica Commissariis, tum etiâ ipsi Sereniss. Sigismundo Regi, qui cum magno animi desiderio eosdē expediri cupiebat, & re, vt opus erat mature considerata miraculorum, & testiū, & omnium, quæ ad hoc negotium spectare videbātur, cōscriberētur ratio, numerus, & modus, vt omnibus ad inuicem coadunatis facilius canonizatio huiusmodi ad terminum optatum perduceretur. Sed non modicum statim occurrit impedimentum. Pontifex enim ipse Leo decimus, qui iam in Canonizationem S. Hyacinthi vehementer aspirabat hoc eodem anno charam Deo animam morte absorpta reddidit. Itaque maxime negotio tam sancto dolendus casus obstitit. Mittit postee Serenissimus Rex Romam Adriano Sexto iam sedi Apostolicæ præfecto. quid vltius faciendum esset diligenter exquirens, cui per Achilem Cardinalem Regni Poloniæ protectorem remissi sunt, quidam tenores Regulæ Cancellariæ Apostolicæ in quibus declaratur, quod etiam summo Pontifice defuncto possint procedere ad vltiora non præhabita noua succedentis noui summi Pontificis commissione. Hæ autem regulæ à Iulio 2. Alexandro Sexto, Pio Tertio, Leone Decimo, & Adriano Sexto Pontificibus sunt institutæ. Qua propter cum à sede Apostolica meliorem de hac re accepissent informationem. Inuocato Dei nomine & Spiritus sancti ope in sacrificio sancto interpellata, Sanctorumque Dei (in quorum numero sanctus Hyacinthus canonizandus in illa Beatitudine computabatur) petito auxilio & sanctæ Iustitiæ Innixi suffragio. Anno Domini M. D. XXIII. 16. Martij, sub Adriano Sexto, Anno eius Pontificatus primo, In Conuentu Sanctissimæ Trinitatis Cracouiens. vbi gleba corporis Sancti Hyacinthi quiescebat, fundata est

est Iurisdicção Reuerendissimorum prædictorum Cômiffariorum atq; ea quæ iuris sunt diligentē fecerunt rationem. In qua si quidem iurisdicçãoe quoad formam iuris comparuit Sereniss. Rex Poloniae Sigismundus primus, & comparens personaliter instituit procuratorem qui nomine Regio causâ R.D. Stanislau Cloniczki Canonicum Opatouieñ. corâ multis testibus vtriusq; status ad hunc solemnē actum præsentibus. Quo facto Regis exemplum R. Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Cracouieñ. seorsim & alma vniuersitas Generalis studij eiusdē vrbis tū etiâ & ordo prædicatorū scilicet Conuentus S. Trinitatis ad hoc negotiū suos instituerunt procuratores vt omniū auxilio fieret qđ pro omniū honore ne dicā singulorum erat institutū. His constitutis datur à RR. DD. Cômiffarijs generale edictū, quod postea per omnes Ecclesias est fideliter executū, vt scilicet prædicatores hoc integro anno, quo cômissio duraret, in concionibus publicis lecta cômissione Leonis X. populos admonerent & inquisitionē fieri miraculorū & beneficiorū Dei per seruū eius Hyacinthū per petratorū, secundū formā iuris publicarent. Additi sunt etiâ eidē negotio R.D. Nicolaus de Coprzivnicza Canonicus Crac. ex parte Cracouieñ. procurator, & publici Notarij Bernardus Bittomieñ. & Bartholomæus Gondkovski, qui rē exactissimē ad formam iuridicam efficere erant obligati. Post modū in omnibus concionibus ad populum publicē prædicatores conclamabant, vt si quis aliquod sibi beneficium miraculose per S. Hyacinthi preces, & eorum vota ad Sanctum, factum scirent Deo teste, & conscientia vera, rem vt est vere sub iuramento corporali propalarent, & in librum publicum inscribi curarent. ad quorum declamationes, & publicas ex suggestionibus admonitiones, rei feliciter processit euentus, si quidem ij, qui sanitatis alicuius morbi, aut restitutionis vitæ beneficio sunt potiti libere actedētes testimoniū

veritati præbuerunt quorum numerus ad 409. est reductus. Cæperunt igitur produci testes Anno supradicto septimo Maij, & durauit commissionis actus multiplex vsque ad sextam Septembris Anni sequentis, scilicet 1524. cum omni modo, iure, & forma, quibus ad tales actus procedere debitum erat nihil omittendo, vel admittendo, quod huic tam sancto negotio apposite accommodari, vel incommodari poterat. Nos autem in hoc passu non formam processus secuti, sed quod ad veritatem historie, & cõmendationem honoris nostri S. Hyacinthi pertinere videbatur ad capita reducen. Et multitudinẽ miraculorum, & testantium fidem conscribemus, si quidem supra ea. quæ duobus libris superioribus continentur miracula, testium veritatẽ adducemus, & tabularum, quæ in processu repertæ sunt cū suis miraculis ad eadem capita consignabimus liberañ. lectorem à fastidiosa lectione breues nos esse in scribendo, & S. Hyacinthum mirabilem in operando ex quadringentis nouem testibus, & 97. tabulis docebimus.

De mortuorum resurrectionibus. Cap. IX.

1 **T**estis Quintus P. F. Matthias de Miedzirzecz medio corporali iuramento coram R. R. DD. Commissariis Apostolicis deposuit, quod in districu Lublineñ. puer cuiusdam nobilis filius in flumine submersus mortuus est, qui sic inuentus à mēstris parentibus ad sepulchrũ S. Hyacinthi in medio voto oblatus continuo surrexit viuus, quem pater suus cū voto & certis elemosynis per spatũ triginta sex leucarum ad sepulchrum S. Hyacinthi viuũ attulit, & miraculum est testificatus, factumque esse 1502.

2 Testis 27. Agnes de Cracouia relicta olim Gregorij pistoris eiusdem ciuitatis medio corporali iuramento deposuit filiũ Feliciæ Golszleroua ciuis Cracouieñ. morte subitanea obiisse quẽ illa cū matre, ad Eccl. S. Trinit. vol corpus

corpus S. requiescit mortuū attulit, & post vota facta viuū recepit atq; matri suę consignauit. Factum Anno 1522.

3 Testis 62. Honestā Catherina Laurentij ciuis Cracouiē. vxor deposuit puerum suum annorum decem ex superioribus domus in terram corruisse, & ex casu fracta ceruice mortuum fuisse, quem mater postmodū mortuū & cōfractum reperiens ad S. Hyacinthum deuouit, & post vota viuū per merita sancti recipit factum Anno 1521.

4 Testis 75. Martinus Czech Lutifigulus Cracouiē. corporali iuramento p̄missio deposuit filium suum Stanislaum feria 6. in crastino Ascensionis Domini 1520 puerum trium annorum cecidisse in fontem profundum, & ibi submersum fuisse, & cum difficultate extractum mortuum accepisse, post vota verò vtriusque parentis p̄sentis, & aliorum tunc p̄sentium puerū reassumpta anima resuscitatum fuisse, puerumque viuū Commissariis Apostolicis consignasse atque ex ambone publicasse miraculum.

5 Testis 76. Ioannes Vengrzinek de platea S. Floriani ciuis iuratus Cracouiē & Ioanes Zuuierz medio corporali iuramento coram Reuerendis. Commissariis deposuerunt, quod Anna filia vnus anni in domo sola remanens in dolio aqua pleno ca dens submergitur, & moritur. Quā pater suus Ioannes Vengrzinek p̄dictus domum rediens extraxit, & p̄ quindecim horas mortuū iacentē ad S. Hyacinthum cum certis missis deuouit post vota immediate viuā, & sanam recepit, & Reuerendis. Commissariis viuā consignauit, & p̄sentauit. Factum 15. Septembris 1519.

6 Testis 95. Honestā Petronilla Niedbaczina ciuis Cracouiē. deposuit, puerum filium filię suę vndecim hebdomadarum de mensa cecidisse & emortuū esse & post vota facta ad S. immediate reuixisse Factum est miraculū 1521.

7 Testis 112. Honestā Barbara coniunx Stanislai Auri-fabri Cracouiē. testatur Neptem suam anno primo suę ætatis ex paroxismo oppressam, mortuam fuisse, & per

quandam monialem ad sepulchrum S. Hyacinthi oblatam coram presentibus vicinis resuscitatam fuisse. Factum Anno 1520.

8 Testis 135. Honeſta Agnes Vvallcoua de Crupniki ſuburbana Cracouiē. depoſuit quod puer ſorrorinus nouem annorum in fluuio villæ dictæ Vvola eſt ſubmerſus diuque ſub aqua detentus, & vix per quendam Paulum de Crupniki inter palos inuentū per teſtem ad tumbam S. deuotus reuixit. Factum pro feſto Paſchæ 1523.

9 Testis 190. Honeſta Anna vidua reliſta olim Barbitonſoris Martini Cracouiē. In aduentu Domini 1522. depoſuit filiam ſuam Catherinam in calidiſſimum fornacem conſcendiſſe, quæ poſt modum à vehementi calore ſuffocata moritur, quam mater ipſa teſtis, mortuam inueniens ad ſepulchrum S. Hyacinthi deuouet, ac poſt vota emiſſa viuam recuperat multis in ſua domo præſentibus & coram Commiſſariis teſtificantibus.

10 Testis 217. Martinus Leliou, vna cum vxore ſua Dorothea iuramento præmiſſo depoſuerunt, quod Ioannes filiuseorum e ſublimi loco grauiter in terram cadens auribus, & naribus fluens ſanguinem mortuus eſt, & per tres horas iacens exanimis, cum per vota ad S. Hyacinthum oblatus fuiſſet à morte reuocatur ad vitam.

11 Testis 272. Honeſta Dorothea Czieszlina de platea S. Floriani Cracouiē. iurata depoſuit, quod filius ſuus ſex annorum ex alto domus in terram cadens colliſus, & conſractus mortuus eſt repertus. Poſtquam autem vota pro ipſo reddiderunt iterum ad vitam mortalem rediit Anno 1510.

12 Testis 288. Albertus Bnino, & Catherina coniunx eius vterque de Clepardia iurañ. depoſuerunt, quod filius eorum 19. hebdomadarum crepuit omniaque inteſtina eius ad teſticulos exierunt, propter quod & mortuus eſt, quem cum ad Sanctum Hyacinthum deuouiſſent ſanum iterum

atque viuum lucrati sunt, quē Notarijs publicis miracula & testes examinantibus ostenderunt viuum, quinta enim die ante examen contigerat. Factum 1523.

13 Testis 322. Prouidus Stanislaus sartor, & ciuis Cra-
couieñ. penes Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis manens,
iuratus deposuit quod filius suus Stanislaus quinque anno-
rum ludens cum pueris ex alto domus cadens mortuus est,
quem ad tumbam S. Hyacinthi deuouens viuum recepit,
mense præsentis huius examinis. Anno 1523.

14 Testis 323. Vincentius in platea Castreñ. ciuis Cra-
couieñ. iuratus deposuit quod vna cum vxore nescienter
in lecto suo iacentes filium 24. hebdomadarum suffocau-
erunt & mane surgen. in cussinis plumealibus ad pedes le-
cti mortuum inuenerunt, quem postea deplorañ. & vota ad
Sanctum defereñ. viuum rehauserunt. Factum est in men-
se Maij, anno Domini 1520.

15 Testis 355. Martha mulier de Crac. deposuit quod fi-
lius eius Ioannes ob promissum & neglectum votum in pæ-
nam culpæ matris mortuus est, secundum illud Prouerb.
20. Ruina est homini deuotare Sanctos, & post vota non
reddere.

16 Testis 363. Nobilis Zophia Zakrzewska ciuis Cra-
couieñ. deposuit se oculis suis vidisse quandam puellam
annorum 14. ab equo occisam & conuulsam mortuam fuisse
se apud quandam ciuem Cracouieñ. Petrum Porembski &
post vota facta reuixisse.

17 Testis 383. Zophia Mathiæ Neilar vxor in platea
Castreñ. manentis deposuit filiū suum in aquæ dotio sub-
mersum & mortuum postmodum reuixisse post vota ad Sā-
ctum facta, & completa præsentibus duabus inquilinis
domus suæ. Factum est autem in mense Septembri, An-
no 1520.

18 Testis 403. Anna Ioannis Zakrzewski Cracouieñ.
filia, & Catherina seruilis ancilla iurata deposuerunt,
quod

quod prædicta Anna in fluuio Histula submersa fuerat, & mortua postmodum ex aqua extracta dum nullum aliud humanum superesset remedium ad Sanctum Hyacinthum deuouetur per Catherinam ancillam post votum factum, vitæ restituitur. factum est in mense Aprili 1523.

*De abortiuis pueris mortuis natis, & per merita S.
Hyacinthi, votis expletis, vita & ani-
ma donatis. Cap. X.*

1 **T**estis 15. Famatus Matthias Czarni pellifex ciuis Cracouiens. sub iuramento deposuit, quod vxor sua in partu laborans filium peperit mortuum, quem præfatus Matnias pater suus Sancto Hyacintho deuouit, & viuum lucratur. Hoc idem miraculum testis 123. fama Catherina coniunx Fœlicis sartoris Cracouiens. confestatur, quæ præsens fuit ad partum prædictum. factum 1520.

2 Testis 33. Catherina vxor prouid Bernardi Carpentarij ciuitatis Crac. generalis, aborsum passa filiam mortuam peperit, quam pater suus cum præsentibus ad sepulchrum S. Hyacinthi deuouit, & post vota expleta viam recepit, quod miraculum Bernardus pater, & mater Catherina, & nurus eius, & Catherina Czieflina medijs iuramentis coram Commissarijs affirmarunt. Factum in die S. Stephani Protomartyris Anno 1521.

3 Testis 36. Honestæ Margareta Albuslouua de Biscupie sub iuramento deposuit duos abortiuos mortuos meritis Sancti Hyacinthi vita donatos vidisse, vnum cuiusdam Annæ Stanislai Jagielka de Krouuodrza, alterum Annæ cuiusdam Gregorij Bembenek de Biscupie vxoris, & hoc propterea quia obstetricis officio fungebatur. quod miraculum in Ambone publicatum est. Factum in festo S. Michaelis, Anno 1522.

4 Testis 42. Prouidus Fœlix sartor Cracouiē. testatur se vidisse puerum mortuum natum Mathiæ pellifici coinquilino suo, quem parentes post vota expleta viuunt receperunt. Contestantibus domino domus, & inquilinis, & proprijs parentibus præsentibus ad miraculum. Factum 1523.

5 Testis 136. Anna Clepardiē. Czieſlina nuncupata, iurata deposuit se fuisse circa partum nutricis suæ inquilinæ quæ peperit puerum mortuum capite nimium compresso, ita quod etiam oculi fuissent extra positi, post vota verò ad Sanctum facta non solum animatum sed etiam ad propriam formam restitutum conspexisse, eumque baptismo sacro intinxisse. Factum 1522.

6 Testis 200. Margareta Grodziczka Cracouiē. iurata deposuit quod abortiuum mortuum sit enxa, quem obstetrices ad sepulchrum S. Hyacinthi detulerunt & post vota expleta viuum & sanum ad domum reportauerunt.

7 Testis 205. Honestâ Catherina Vvochouua, cum iuramento deposuit, quod filium peperit abortiuum, quæ postmodum factis & expletis votis ad sepulchrum Sancti, viuum recepit non sine grandi miraculo.

8 Testis 218. Heduigis Claboczouua de Clepardia, cum iuramento deposuit, quod filium peperit abortiuum mortuum, quem cum ad sepulchrum S. Hyacinthi vouisset, recepit viuum, contestante sub iuramento Elizabethâ inquilina sua obstetrice. Factum in mense Aprili 1523.

9 Testis 241. Nobilis matrona Petronilla, sub iuramento deposuit se fuisse præsentem circa partum vnius matronæ Catherinæ Kuniczouua, quæ mortuum puerum peperit, fradentibus autem ipsa teste, & alijs matronis vt illum ad sepulchrum S. Hyacinthi detroueret, quo facto puer cunctis vidētibz viuus esse cepit. Factum in Septembre 1521.

10 Testis 334. Honestâ Heduigis Petri ciuis Cracouiē.

uieſi. ante portam nouam maneſi, iurata depoſuit ſe mortuum puerum peperiffe, quem matronæ præſentes ad S. Hyacinthum deuouerunt, & poſt vota expleta matri viuũ conſignarunt. Factum anno 1520.

11 Teſtis 398. Honeſta Dorothea Stanislai Slivvka vxor in platea Slakouieſi. degens ſub iuramento depoſuit ſe interſuiſſe partui vnus mulieris Dorotheæ nomine, quæ peperit abortiuum mortuum, & quamprimum Dorothea puerpera flexis genibus filium ſuum ad Sancti Hyacinthi tumbam deuouit, ſtatim videntibus & gaudentibus cunctis aſtantibus animatus eſt, qui etiam tunc vixit, & Commiſſarijs eſt præſentatus. Factum Anno Domini 1520.

De agonizantibus & iam iam morituris per merita S. Hyacinthi vita & perfectæ ſanitati reſtitutis. Cap. XI.

1 **T** Eſtis 43. Honeſta Zophia Slodkovva, Lanionis Crac. vxor in platea Svvinſka ſub iuramento depoſuit ſe ex magna infirmitate agonizantem a parente ſibi, Sancto Hyacintho ſanatam, & à morte liberatam fuiſſe, & ſedentibus tunc Commiſſarijs Canonizationis S. Hyacinthi in Eccleſia S. Trinitatis ex lecto conſurgens teſtificata eſt 1523.

2 Teſtis 49. Hedwigis vxor Ioannis Magiſtri culinæ de Stradomie iurata depoſuit, quod poſt puerperium ad agonem mortis deducta viro pro illa votum explente ad ſepulchrum Sancti ſtatim ſanatur, factum 1523.

3 Teſtis 60. Ioannes Bialek murator Clepardieſi. cū iuramento depoſuit, quod grauiter vulneratus in capite extrema deductus vouente pro ipſo vxore ſua vitæ & ſanitati

sanitati restituitur. Similiter & Zophia vxor eius sex hebdomadis grauitur decumbens ab agone mortis, viro pro ipsa vouente, reuocatur ad vitam incolumis 1523.

4 Testis 62. Honeſta Catherina vxor Laurentij Crac. iurata depofuit puerum ſuum vnus anni agonizantem offerentibus pro ipſo vota ad Sanctum Hyacinthum parentibus vitæ reſtitutum fuiſſe.

5 Testis 86. Honeſta Anna puella quindecim annorum iurata depofuit, quod in menſe Februarij vſque ad mortem infirmata antequam Sacramēto communiretur vſum loquellæ perdidit. Verum matre pro ipſa vouente, & S. Hyacintho ſibi apparente ſtatim & loquelam & ſanitatē recipit, factum Anno 1521.

6 Testis 102. Honeſta Catherina Ioannis Perſi ſutoris Crac. vxor ſub iuramento depofuit filiam ſuam Reginam ex maxima infirmitate agonizantem matre ſua pro illa vouente ſubito vitæ reſtitutam eſſe, 1521.

7 Testis 107. Honeſta Barbara Pauli Sadlonis Crac. vxor depofuit filium ſuum ſeptem annorum cum duobus diebus agonizaret, nec mori potuiſſet matre pro præſidio ad Sanctum corrente, ſtatim Deo ſpiritum reddiſſe.

8 Testis 117. Ioannes Barila ſutor Cracouiē. iuratus depofuit filium ſuum Mathiam ex infirmitate agonizantem, patre pro ſe vouente, ad vitam reſtitutum fuiſſe.

9 Testis 190. Honeſta Vrfula Adami Ciuis Cracouiē. vxor ſub iuramento depofuit quod ad mortem deducta agonizans, filia Agnete pro ſe ad Sancti tumbam vota explente, ſtatim vitæ & ſanitati reſtituitur. Hoc etiam & filia teſtatur verum fuiſſe. Factum Anno 1521.

10 Testis 151. Generoſus Laurentius Spitek cū iuramento teſtatur quod ex infirmitate graui agonizans per vota matris

matris ad S. Hyacinthum vitæ restituitur. Contestantur miraculum Magnifica D. Anna de Iarosslauu consors Magnifici D. Nicolai Iordani Castellani Vvoiniceñ. mater sua & Beata filia eius, & Vrsula Krölikovvska, & Helena Geraltovvna pedissequa Dominæ Beatæ medijs iuramentis, factum Anno 1520.

11 Testis 158. Nobilis D. Ioannes Stradomski sub iuramento deposuit se ad extrema deductum agonizantem; vouente pro se filia sua ad vitam reuocatum esse.

Testis 175. Catherina vidua Cracouieñ. iurata testatur Annam filiam suam agonizantem matre sua pro illa vouente vitæ redditam esse.

12 Testis 189. Generosa Domina Catherina Przedborovva testatur iuridice quod subditi sui filius quartus (cum iam tres morte enecati erant) iam agonizans, & per dictam dominam ad Sanctum Hyacinthum deuotatus statim vitæ & sanitati restitutus. Anno 1523.

13 Testis 193. Mathias Cocus Regiæ Maiestatis cum vxore sua Hedvigi vterque iuratus deposuit, quod puer illorum ex infirmitate ad mortem deductus, votis pro se factis subito ad vitam & ad perfectam sanitatem est restitutus. factum anno 1523.

14 Testis 196. Dorothea Clepardieñ. Capusczina dicta iurata testatur, quod ex infirmitate agonizans, apparente sibi Sancto Hyacintho ad quem se deuouerat vitæ restituitur. Hoc id idem sibi & pestis tempore morituræ contigisse affirmat. Factum anno 1487.

15 Testis 199. Barbara dicta Czervvona Cerdonis ex Suburbio coniunx Crac. iurata deposuit filium suum egri tudine oppressum & agonizantem post vota facta sanum se recepisse.

16 Testis 208. Honestæ Catherina Iacobi pistoris, Crac. filium nouem mensium agonizantem sanum recepisse, sub iuramento testatur.

- 17 Testis 209. Vrsula Petri Casimirieñ. vxor Dorotheam inquilinam suam agonizantem post vota statim conualuisse testatur .
- 18 Testis 218. Hedwigis Claboczovva vxor Nicolai Clepardieñ. sub iuramento deposuit filium suum trium annorum à se grauitè percussum , ita quod in grauissimū morbum incideret, & cum iam agonizaret, illa timens pericidium recurrit ad auxilium S. Hyacinthi , & statim sanatus est, factum Anno 1515.
- 19 Testis 225. Margareta Przibuszina ciuis Cracouieñ. testatur duas filias suas diuersis temporibus agonizant. matre pro ipsis votum reddente ad tumbam S. Hyacinthi sanatas fuisse.
- 20 Testis 244. Foelicia de Krupiniki filiam suam agonizantem matre pro se vouente vitæ restitutum affirmat .
- 21 Testis 248. Agnes Petri Mensatoris vxor ex opposito sanctæ Trinitatis Ecclesiæ Crac. manens , testatur matrem suam ad extrema deductam & agonizantem post vota conualuisse .
- 22 Testis 253. Stanislaus custos Cracouieñ. moriturus & agonizans, vxore pro se vouente , vitæ restituitur.
- 23 Testis 256. Honeſta Catherina Ianoczina testatur Laurentium Sutorem Crac. virum suum agonizantem, & iam iam moriturum, voto facto sanum recepisse.
- 24 Testis 257. Bernardus Kleparczik de platea Slakouieñ. agonizans, vxore pro se votum reddente conualeſcit.
- 25 Testis 269. Catherina de Cerdonia filium suum agonizantem, per votum pro eo solutum ab infirmitate incolumem recepit.
- 26 Testis 281. Nobilis Stanislaus Lelovvski in platea Sutorum Crac. manens testatur se vxorem suam pregnantem ex iracundia percussisse, ita quod vsque ad mortem infirmata

infirmata fuisset, & dum agonizaret pro ipsa ad Sanctum recurrit, & statim viam atque sanam recipit.

27 Testis 287. Mathias murator sub Castro Crac. manens ex infirmitate agonizans facto voto sanatur.

28 Testis 294. Prouidus Stanislaus Cuius Crac. in platea S. Nicolai degens, in graui infirmitate agonizans, vxore pro se votum faciente, statim sanus eleuatur, & ad sepulchrum S. Hyacinthi vadit omnibus stupentibus.

29 Testis 331. Catherina Czieflina Michaelis Carpenterij vxor, testatur filiam suam 10. annorum iam morientem ad sepulchrum Sancti Hyacinthi attulisse, & post missæ sacrificium immediatè filiam sanam resurrexisse & domum rediisse.

30 Testis 340. Margareta de Crac. Dominam quandam Iglarka morientem & agonizantem ad Sanctum deuouet, & sanam recipit.

31 Testis 341. Catherina Valentina cognominata, testatur quod puer collisus & concussus per quendam Scholasticum infirmatus agonizans, marito eius pro puero votum faciente, à morte & ægitudine liberatur.

32 Testis 351. Zophia dicta Ianovva de Crac. testatur puellam suam filiam ad mortem ægotantem meritis S. Hyacinthi viam recepisse, & cum citata fuisset ad testimonium reddend. coram Commissarijs iurare noluit, sed eadem nocte superueniente infirmitate coacta in crastino sub iuramento testimonium præbet veritati.

33 Testis 352. Barbara Casprovva de Clepardia, virum suum Gasparem grauius agonizantem voto expleto sanum recipit.

34 Testis 360. Stanislaus Vitreator Crac. vxorem suam Hedwigim iam morientem votis expletis viam & sanam recipit.

35 Testis 392. Ioannes Liefzianin Casmiric. sartor grauissimè agonizans, apparentibus sibi Hyacintho Ordinis

dinis Prædicatorum, & Simone ordinis S. Francisci Minorum Sanctis, & ipsum sanantibus, statim ad vitam resurgit.

36 Testis 404. Ioannes Barbitonfor chirurgus Crac. in platea sancti Nicolai degens, testatur mense Aprili quemdam nobilem Ofieczki grauer in capite vulneratum iam agonizantem, & à Medicis Regiæ Maiestatis destitutum, confusus meritis S. Hyacinthi ipsum curandum recipit, & post vota optimè sanauit, quod procurator Regiæ Maiestatis videns alium chirurgum Galliadium Italum induxit, qui factum medio iuramento deposuerunt.

De graui infirmitate pressis, & per merita Sancti Hyacinthi post vota ad eum facta sanatis. Cap. X I I.

1 **T**Estis 3. Reuerendus P. Stanislaus de Pauulouu S. Theol. Baccalau. Vicarius Cracouien. & Prædicator generalis in quadam sua graui infirmitate constitutus suffragio S. Hyacinthi & ab ipsa plenè liberatus.

2 Testis 8. Honestæ Zuzanna Crac. vxor Laurentij Cantrifusoris, filium valde infirmum, mediante voto ad S. Dei recepit læta. Factum 1521.

3 Testis 9. Honestæ Barbara de Cracouia, vxor Nicolai Leuigatoris filium ægrum duorum annorum sanum suscipit.

4 Testis 10. Thomas maritus honestæ Marthæ 18. hebdomadas infirmus post vota sanus consurgit. Similiter & filia vtriusque sana consurgit.

5 Testis 13. Nicolaus Gonsiorek ciuis Bochnen. Diœcesis Cracouien. cum patre suo diuersis tamen temporibus, à grauibz infirmitatibus factis votis ad sepulchrum Sancti Hyacinthi liberantur. Similiter & vxor eiusdem ciuis Bochnen. in infirmitate graui sanguinem vomens sanatur. Factum 1519. & 1523.

6 Testis 23. Honeſta Catherina Climuntouua Cerdonia Crac. teſtatur filiū ſuū Bartholomeum in iuuenili ætate ſua per hebdom. 4. magna fuiſſe detētum infirmitate, à qua ſtatim poſt vota ſanatur. Factum 1502.

7 Testis 26. Anna vxor Fælicis Sutoris in platea ſutorū in Quadrageſima 8. hebdomadas exiſtens infirma à deſperata infirmitate perfectis votis ad eadem ſubleuatur. Factum 1523.

8 Testis 31. Honeſta Hedwigis Slodouoniczka, à graui infirmitate patrociniſ Sancti liberatur. Factum Anno 1523.

9 Testis 37. Honeſta Margareta Szimonoua teſtatur filium ſuum 6. hebdomadibus infirmum à deſperata infirmitate fuiſſe liberatum.

10 Testis 38. Filius Martini Socha pellificis Cracouiē. infirmitate poſt vota liberatur. Mater teſtis.

11 Testis 46. Honeſta Anna Martini Pograczarz, de Crac. vxor filium vix decem dierum valde infirmum, cum vota expleſſet ſanum recipit. Anno Domini M. D. XXIII.

12 Testis 54. Honeſta Fælicia vxor Bartholomæi arcuſicis in ſuburbio Cracouiē. degens, affirmat puerum duorum annorum ab infirmitate quadam indicibili, in qua iam vno anno detinebatur iacuiſſe, quem poſtquam ad Sanctum tumulum deuouerat ſanum rehabuit. 1522.

13 Testis 59. Honeſta Anna Iauuorska pileatrix, vidua in platea Vviſſeñ. Cracouiæ filium 13. annorum à deſperata infirmitate poſt vota facta ſanum recipit. 1523.

14 Testis 60. Honeſta Zophia vxor legitima Ioannis Bialek muratoris in Clepardia per 6. hebdomadas in infirmitate graui detenta, poſt vota expleta ſanatur.

15 Testis 87. Nicolaus Krol Pangraczarz de Cracouia graui infirmitate depositus, post vota pro festo S. Michae-
lis liberatur. Similiter & vxor eius Catherina viro pro se
vouente. Factum Anno 1522.

16 Testis 89. Honesti Dorothea Mezna Crac. affirmat
filium suum Sebastianum ab infirmitate, post vota facta
fuisse liberatum.

17 Testis 101. Honesti Catherina Vvoitkouua Garc-
zarka in infirmitate ad S. Dei recurrens sanatur.

18 Testis 107. Honesti Barbara Sadloniouua Crac.
269. hebdomadibus infirmata praeibis Sancti sanatur. Fa-
ctum Anno 1508.

19 Testis 111. Honesti Anna prouidi Floriani aurificis
Cracouien. vxor, & Scabini Castren. supremi in sua infir-
mitate ab omnibus medicis destituta ad Sanctum recurrēs
sanatur. Vir eius testis. Factum 1523.

Idem testis similia deponit de Dño Ioanne Bonar.

20 Testis 112. Honesti Catherina Koczielkouua Craco-
uien. affirmat filium suum à graui & desperata infirmitate
post vota facta, fuisse liberatum 1520.

21 Testis 114. Honesti Anastasia Stanislai institoris v-
xor de Posnania per vnum annum graui infirmitate deten-
ta & à medicis neglecta ad Sanctum Dei confugiens sana-
tur. Factum Anno 1520.

22 Testis 115. Filia Dorotheæ Pilauuina Cracouien.
grauiter infirmata ad S. Hyacinthum deuota sanatur.

23 Testis 116. Stanislaus Zniofzek pellifex Crac. testa-
tur quod filius suus Adam ter à graui mortali infirmitate
liberatur. Pater testis, factum 1521. Mater verò eiusdem
testis vxor hoc idem contestatur. testis 119.

24 Testis 127. Elizabeth Crac. 100. annorum testatur
neptim suam puellā & quandam Dñam Czeruuienska gra-
uibus infirmitatibus laborant. nō habito humano pręsidio
ad virum Dei confugient. esse liberatas.

- 25 Testis 134. Honeſta Zophia Steczkouua Cracouieñ. teſtatur quod puer filius ſuus naturali quadam infirmitate oppreſſus poſt vota conualeſcit.
- 26 Testis 141. Honeſta Apolonia Hanuſzouua, ciuis Crac. teſtatur quod filia ſua Hedugis à deſperata infirmitate ad ſanitatē redit. Similiter & ipſa mater, poſt vota ægra ſanatur. Factum Anno 1519.
- 27 Testis 161. Erasmus Altophus ciuis Crac. teſtatur, quod filius ſuus Ioannes circa feſtum S. Michaelis grauiffima occupatus infirmitate ſubleuatur. 1519.
- 28 Testis 162. Michael Faber ciuis Cracouieñ. teſtatur, quod Gaſpar filius ſuus læthali infirmitate percuffus, pro feſto Pentecoſtes ſanatur. 1523.
- 29 Testis 164. Ioannes Vvarchol teſtatur, quod filius ſuus Thomas maximè ægrotans, & Sancto ſe diligenter commendans ſanatur, factum 1520.
- 30 Testis 167. Honeſta Barbara Przeſmianouua, vxor Mathiæ piſtoris Crac. teſtatur quod filius ſuus ſeptennis, à graui infirmitate ſanatur.
- 31 Testis 176. Honeſta Vrfula de Crouuodrza teſtatur, quod filius ſuus à graui infirmitate poſt vota facta ſanatur.
- 32 Testis 178. Fœlicia Piſtrix teſtatur, quod filius ſuus grauiter infirmatus ſanatur.
- 33 Testis 180. Agnes Rakouuska, teſtatur quod filius ſuus à deſperata infirmitate liberatur.
- 34 Testis 181. Njcolaus Gelonek infirmus, omniũ medicorum ope deſtitutus ad S. ſe deuouens cito ſanatur.
- 35 Testis 183. Catherina Cranczouua teſtatur Ioannē Crancz virum ſuum ter à grauiffima infirmitate votis expletis liberatum fuiſſe.
- 36 Testis 185. Bernardus Piſtor dictus Iablonecz Cracouieñ. multo tempore grauiter infirmatus, poſt vota conualeſcit. Factum anno 1523.

- 37 Testis 188. Nicolaus Sutor Cracouiē. testatur filiam suam Annam desperata infirmitate laborantem, post vota facta fuisse liberatam.
- 38 Testis 165. Margareta Stanislauuouua à graui infirmitate confurgit.
- 39 Testis 200. Maritus Margarete Grodziczka Vvilnę post vota sanatur. 1523.
- 40 Testis 210. Laurentius Pannifex Cazimirieñ. à graui infirmitate liberatur
- 41 Testis 212. Honeſta Barbara Sebastiani apotecarij Crac. vxor à graui infirmitate subleuatur. Quod etiam cum ipsa Martha monialis testatur.
- 42 Testis 213. Barbara de Bochnia dimidio anno grauissimum languorem habens voto facto sanatur.
- 43 Testis 215. Honeſta Zophia de platea sancti Floriani Crac. cum filia sua infirma factis & expletis votis sanatur.
- 44 Testis 214. Honeſta Margareta de Arena infirmata sanatur.
- 45 Testis 216. Honeſta Barbara Sebastiani pistoris Cracouiē. vxor, cum filia sua diuerſis infirmitatibus sanatur,
- 46 Testis 218. Honeſta Hedugis Claboczouua grauiter infirmata sanatur.
- 47 Testis 219. Dorothea puella seruilis apud Nicolaū Gemski Proconsulem Crac. cum matre infirmata sanatur. Factum anno 1517.
- 48 Testis 220. Honeſta Hedugis Iacobi de Rauua testatur quandam dominam Vvieleuiczka grauiter infirmantem & vota S. Hyacintho offerentem esse sanatam.
- 49 Testis 224. Honeſta Anna Ianouua de platea S. Stephani grauiter infirmata post vota facta sanatur.
- 50 Testis 226. Honeſta Anna vxor Ioannis Saletrnik sub castro manens bis grauiter infirmata, post vota sanatur.

- 51 Testis 227. Puella Annæ vxoris Stanislai Ziemianin Crac. à desperata infirmitate liberatur.
- 52 Testis 229. Margareta de Cracouia infirma cito liberatur.
- 53 Testis 231. Dorothea Stanislai Mondrij Bastarij de Crac. vxor à grauissima infirmitate facta sibi reuelatione vt voueret ad Sanctum sanatur.
- 54 Testis 232. Matrona Dorothea Caraskouua, de Clepardia in platea Sancti Ioannis manens, testatur puerum suum grauitur infirmatum, & ad Sanctum deuotatum fuisse liberatum.
- 55 Testis 240. Matrona Catherina testatur, quod puer biennis infirmatus sanatur.
- 56 Testis 242. Honeſta Dorothea Stanislai Liſtoris Crac. vxor testatur quod puella filia sua grauitur infirmata post vota sanatur.
- 57 Testis 249. Honeſta Hedugis Stanislai Muratoris, sub arce Cracouienſi. degenſ. vxor testatur virum suum ter grauitur infirmatum, post vota sanum repertum esse.
- 58 Testis 252. Iacobus Custos Cracouienſi. & vxor illius & filius grauitur infirmi post vota sanantur.
- 59 Testis 259. Margareta de Stradomie duos filios, primum per vnum annum graui infirmitate detentum, alium grauitur in terram collapsum, & vulneratum sine aliquibus medicamentis, post vota facta sanos recipit.
- 60 Testis 260. Honeſta Foelicia vxor pictoris Ioachim cinis Cracouienſi. cum filio suo à graui infirmitate liberatur.
- 61 Testis 261. Nobilis Zophia Ruſziczka testatur virum suum grauitur infirmantem post vota conualuisse.
- 62 Testis 262. Honeſta Barbara vxor Philippi Horologiatoris testatur virum suum grauitur infirmantem, post vota conualuisse.

- 63 Testis 263. Zophia inquilina apud Grziuuu ciuem Crac. grauter infirmata sanatur.
- 64 Testis 264. Honeſta Elizabeth de Cazimiria vxor Ioannis Barbitonſoris teſtatur filium ſuum à graui infirmitate fuiſſe liberatum.
- 65 Testis 266. Nobilis Catherina Stradomska à læthali infirmitate liberatur.
- 66 Testis 267. Honeſta Anna de platea Slacouiẽ. grauter infirmata sanatur.
- 67 Testis 271. Abraam ciuis Cracouiẽ. de platea S. Ioannis, cum vxore ſua grauib. infirmitatibus vexati, poſt vota ſanantur.
- 68 Testis 274. Honeſta Barbara Blaſij Serifaabri vxor de platea Caſtreĩ. teſtatur quod filium ſuum grauter infirmatum poſt vota ſanum recepit.
- 69 Testis 276. Honeſta Agnes de Biſkupie grauter infirmata sanatur.
- 70 Testis 280. Honeſta Zophia hanuſouua ab infirmitate 4. annorum ſanatur.
- 71 Testis 285. Gregotius Murator à grauiffima infirmitate liberatur.
- 72 Testis 297. Maritus Agnetis de Cerdonio vico grauter infirmus ſanatur.
- 73 Testis 298. Filius Fœlicie Slioſarka, infirmus ſanatur.
- 74 Testis 301. Ioannes Lieſzien in prædio Domini Kłieſeuſki manens à quadam graui infirmitate, poſt vota ad S. facta liberatur.
- 75 Testis 306. Honeſta Zophia Valentini rotificis de Clepardia vxor tam in ſua, quam in mariti ſui graui infirmitate conſolationem habet.
- 76 Testis 307. Honeſta Heduigis Kurkouua de Clepardia grauter infirmata apparente S. Hyacintho ſanatur.
- 77 Testis 309. Iacobus Scolaſticus Martini de Przaſznik

diocæsis Ploceñ. clerici frater germanus ab infirmitate confurgit.

78 Testis 312. Religioſa Anna Abbatiffa monaſterij S. Auguſtini in Zuuerziniecz ſub arce Crac. ſiti diuerſis tēporibus in ſuis infirmitatibus ad Sanctum confugiens liberatur.

79 Testis 314. Honeſta Catherina Petri Sculptoris Cracou. vxor, grauiffima infirmitate preſſa ſanatur.

80 Testis 317. Zophia ſamula Adæ Notarij Caſtlen. grauiter infirmata ſanatur votis ad Sanctum expletis.

81 Testis 319. Honeſta Catherina Andreæ Pellificis Crac. vxor, vna cum filio infirmo grauiter preſſa morbo, poſt vota ſanatur.

62 Testis 321. Catherina inquilina apud Dominam Bldenska in platea Viſleñ manens ſubita quadam infirmitate correpta ſanatur.

83 Testis 322. Prouidus Stanislaus Sartor Cracouieñ. in mēſe Maij grauiffimè infirmatus ad vota recurrens ſanatur. Factum 1523.

84 Testis 328. Gallicianus Mantuanus Chirurgus, & Barbitonſor Episcopi Poſnanieñ. in grauiffima infirmitate conſtitutus, dum humano caret, diuino iuuatur auxilio & conualeſcit. Factum anno 1522.

85 Testis 345. Dorothea Domine Annæ Maſtalina ſamula ſeptem annis grauiffima infirmitate detenta, à medicis dereliſta apparente S. Hyacintho, ſana & valida confurgit.

86 Testis 356. Stanislaus Vrbanek de Caſimiria Conſul teſtatur quod filius ſuus grauiter infirmatus poſt vota facta ſanatur.

87 Testis 357. Stanislaus Maſzno & Fælicia coniuges de Zakrzouu cum iuramento depoſuerunt. Quod Stanislaus grauiffima infirmitate depoſitus poſtea ad S Hyacinthum

thum deuotatus subito sanatur.

88 Testis 360. Stanislaus Vitreator Cracouienſ. vna cum puero ſuo grauiter infirmati ſanantur.

89 Testis 364. Laurentius Architector de Cazimiria & puer ipſius filius bis acriter infirmitati ad ſepulchrum S. Hyacinthi deuotati ſanantur.

90 Testis 370. Hedugis Franczbankouuna grauiter infirmata reuelatione habita, & deuotione ad S. ſanatur.

91 Testis 374. Anna de Cracouia grauiffime infirmata ap parente ſibi S. Hyacintho priſtinæ ſanitati reſtituitur.

92 Testis 376. Generoſa Domina Zophia Stongieuuska à longa, & incurabili infirmitate poſt vota facta ſanatur. Factum Anno 1500.

93 Testis 388. Anna puella filia Annæ viduæ ciuis Cracouienſ. graui, & desperata infirmitate conquaſſata poſt vota conualeſcit. Conteſtantibus D. Simone Clerico diocæſis Vuratiſlauienſ, & D. Ioanne clerico diocæſis Cracouienſ. Factum Anno 1523.

94 Testis 384. Puella matronæ Hedugis de platea S. Annæ Cracouienſ. graui infirmitate preſſa ſanatur.

95 Testis 387. Elizabeth vxor Michaelis piſtoris Crac. circa portam nouam degentis bina vice à grauiffima infirmitate patrocinio S. Hyacinthi liberatur. Factū anno. 1520.

96 Testis 388. Stanislaus introligator, & vxor Barbara & filius eorum à grauibz infirmitatibus diuerſo tamen tempore patrocinio S. Hyacinthi liberantur.

97 Testis 393. Filius Annæ de platea Slakouienſ Cracou. apud Caliethnik inquilinę per longum tempus infirmatus ſanatur.

98 Testis 395. Puella filia Catherinæ in Cerdonia Crac. manentis grauiter infirmata poſt vota facta ſanatur.

99 Testis 401. Puella filia Annæ viduæ de Biſkupie decē hebdomadibus tamquam lignum ſtupidum iacens deuota ad S. Hyacinthum cito conualeſcit.

100 Testis 402. Nobilis Andreas Cziganouuski à gra-
uissima infirmitate intrinseca factò voto conualescit.

101 Testis 403. Famatus Martinus Tubicinator Regiæ
maiestatis honestam Heduigim vxorem suam post vota fa-
cta & completa apparente sibi S. Hyacintho, & de Cano-
nizatione sua admonente lætam, & sanam recipit mira-
culo publicato. Factum Anno 1524. 29. Aprilis.

*De infirmis grauissimo dolore capitis laborantibus, &
meritis, ac intercessione S. Hyacinthi li-
beratis. Cap. XIII.*

1 **T**estis 54. Honestà Felicia vxor Bartholomæi Ar-
cuficis intenso dolore capitis pressa per triduum
votis expletis continuo sanatur. 1521.

2 Testis 62. Honestà Catherina Laurentij Cracouien.
vxor vertiginem passa capitis doloremque post vota ex-
pleta perfectè sanatur.

3 Testis 95. Matthias Szoldra Cracouien. à nimio dolo-
re capitis inuasus liberatur.

4 Testis 109. Zophia Hakouua vidua Cracouien. ab
irremediabili dolore capitis sanatur. Factum Anno 1523.

5 Testis 128. Dorothea puella de Lublin graui vertigi-
ne cerebri pressa sanatur.

6 Testis 137. Anna puella seruilis de Piotrkouu oriun-
da graui capitis oculorumque dolore apparente sibi sancti
Hyacintho post vota sanatur.

7 Testis 144. Catherina Pasternianka puella grauissi-
mo dolore capitis sanatur. Factum Anno 1522. Contesta-
tur etiam huic factò mater ipsius Barbara Pasternakouua.
testis. 143.

8 Testis. 149. Honestà Barbara Remultouua pileatrix
ciuis Cracouien. per duas hebdomadas grauissimo dolo-
re capitis oppressa post vota sanatur. Cui sub iuramento

conte-

contestatur maritus suus Nicolaus Remulh. 1523.

9 Testis 161. Honeſta Margareta vxor Eraſmi Altophi
ciuis Cracouieñ. grauiffimo dolore capitis preſſa in feſto
conuerſionis ſancti Pauli poſt vota ſanatur. Faſtum Anno
1520.

10 Testis 167. Honeſta Barbara Przesmianouua Crac.
ob dolorem capitis mente capta ſanatur.

11 Testis 168. Honeſta Barbara Vuoitkouua integro an-
no dolore capitis infirmata ſanatur.

12 Testis 174. Ioannes Labuski de Pilzno ſartor à verti-
gine cerebri liberatur.

13 Testis 185. Bernardus piſtor dictus Iablonecz ob ni-
mium dolorem capitis in furorem verſus, & ab amicis li-
gatus, per vota cuiuſdam Dominæ Voianczkouuna pro
ipſo facta, & ab infania, & à morbo perfectè liberatur.
1520.

14 Testis 193. Honeſta Heduigis vxor Matthiæ magiſtri
Cocorum Regiæ matris grauiffimo dolore capitis deten-
ta dum vota ſua offert beneficium ſentit. 1523.

15 Testis 220. Honeſta Heduigis Iacobi de Raua merca-
trix Crac. dolore capitis liberatur.

16 Testis 228. Honeſta Catherina Stanislai Clecha Bo-
chneñ. vxor præ dolore capitis nimium fluxum ſanguinis
paſſa, qui à medicis ſiſti non potuit ſanatur.

17 251 Honeſta Margareta Strzelczouua Crac. à nimio
dolore capitis liberatur.

18 Testis 277. Dorothea vxor Fælicis Naiberger aurifa-
bri nimio dolore capitis preſſa liberatur. Conteſtatur ſub
iuramento vir ſuus.

19 Testis 278. Honeſta Agnes de Cazimiria Lucæ fi-
lia dolore intenſo capitis liberatur. Faſtum Anno 1522.

20 Testis 296. Honeſta Elizabeth in platea S. Nicolai
manens infirma capite ſanatur.

21 Testis 311. Ioannes Carpentarius per medium annum
ob

ob nimium dolorem capitis in amentiam versus facto pro se voto ad virum Dei integrè sanatur. Quod ipse & Anna vxor eius, & filius Laurentius sub iuramento testantes approbauerunt.

22 Testis 324. Religiosa Zuzanna Regulina tertix regulæ Ordinis S. Francisci apostemate in naso percussa post vota sanatur.

23 Testis 325. Andreas Maslñi ante portam sancti Nicolai manens in mense Aprili ob nimium dolorem capitis in amentiam versus post vota ad virum Dei facta apparente sibi Sancto Hyacintho perfecte sanatur.

1524.

24 Testis 332. Honeſta Zophia Nicolai Czarnij vxor ob dolorem capitis per spatium sex mensium sanguinem e naribus fundens dum per medicos sanari non poterat inuocato patrociniò Sancti liberatur.

25 Testis 348. Stanislaus aulicus Regis per quendam Scotum veneno propinato capitis insaniam passus per vota ad B. facta S. sibi apparente à prædicta insania liberatur. Contestatur hoc factum Catherina Suuaczka de Camimirià. Factum Anno. 1524.

26 Testis 365. Nicolaus pistor Crac. fluxum sanguinis e naribus multo tempore passus & ab hoc graui ægritudine laborans dum per medicos sanari non posset per Sanctum liberatur.

17 Testis 366. Stanislaus de Cleparz à graui dolore capitis sanatur.

28 Testis 368. Religiosa virgo Barbara tertix regulæ sancti Dominici magno dolore capitis prece ad Sanctum fusa perfecte sanatur.

29 Testis 397. Margareta Nicolai Coci vxor frenesim, & capitis dolorem vehementem patiens post vota recuperatur. Factum 1521.

30 Testis 400. Honeſta Margareta Altophi inflitoris Craco-

Cracouiñ. vxor bina vice dolorem capitis grauissimum
sentiens post vota sanatur.

*De ijs, qui grauissimo dolore dentium sunt occupati, &
per vota ad sanctum facta sanati sunt.*

Cap. XIV.

- 1 **T**estis. 8. Honestā Zuzanna Laurentij Cantrifuso-
ris vxor vehementi dolore dentium liberatur vo-
to facto. Factum Anno 1521.
- 2 Testis 15. Stanislaus filius Matthiæ Czarnij pelificis
sanatur.
- 3 Testis 29. Honestā Catherina Francoua vidua Crac.
ab eodem dolore liberatur.
- 4 Testis 92. Honestā Anna Golkouua naturali grauiq;
dolore dentium liberatur. Factum Anno 1522.
- 5 Testis 99. Honestā Barbara vxor Laurentij Sutoris
Crac. similiter 1519.
- 6 Testis 110. Honestā Anna vxor Petri Porembski eo-
dem dolore liberatur.
- 7 Testis 150. Honestā Dorothea Niclouua vidua in pla-
tea Cedonum Crac. 1513.
- 8 Testis 162. Honestā Anna vxor Michaelis Fabri ciuis
Crac. similiter. 1520.
- 9 Testis 172. Honestā Magdalena Gierlachouuna puella
Crac. similiter. 1522.
- 10 Testis 176. Honestā Vrsula vxor Iacobi de Krouuo-
drza eodem dolore liberatur.
- 11 Testis 177. Honestā Zophia puella de Crac. dentium
grauī dolore liberatur.
- 12 Testis 201. Honestā Hedwigis coniunx Nicolai mura-
toris similiter.
- 13 Testis 223. Honestā Vrsula Lucæ pileatoris Cracou-
vxor

vxor in platea Visleñ. manens vna cum filia sua dolore dentium post vota sanantur.

14 Testis 233. Honeſta Dorothea Thomanouua de platea S. Ioannis ſimiliter.

15 Testis 242. Honeſta Dorothea Stanislai Liſtoris Cracouieñ. vxor ſimiliter.

16 Testis 289. Honeſta Agnes vxor Nakiel ſellatoris Crac. eodem dolore liberatur.

17 Testis 337. Honeſta Anna Stanislauuouua de Crac. ſimiliter.

18 Testis 348. Honeſta Catherina Valentina cognominata ſimiliter.

19 Testis 349. Honeſta Barbara Czeczotkouua de Ogrodniki apparente ſibi Sancto Hyacintho, & eam ad votum faciendum admonente à dolore prædicto ſanatur.

20 Testis 375. Generoſa Catherina Domini Ioannis Halſer proconſulis Cracouieñ filia, &c.

De ijs, qui oculorum dolore, & cacitatis caligine laborauerunt, & ad S. Hyacinthum confugientes, à dolore leuati, & à cacitate ſunt educti, & illuminati.

Cap. XV.

1 **T**estis 6. Religioſus frater Iacobus ſacerdos ordinis S. Dominici bis oculis captus per merita Sancti Hyacinthi ſanatur.

2 Testis 20. Honeſta Catherina virgo 50. annis virginitatem ſuam ducens oculorum dolore ſanguinem fundentium poſt vota ſanatur.

3 Testis 21. Matthias Porembſki ciuis Crac. magno dolore oculorum liberatur. 15 22.

4 Testis 22. Agnes filia brudzouſki ſerifabri ciuis Crac. circa 10. hebdomadibus poſt vota illuminatur, & ipſe ſcriber

- faber brudzouuski cæcus duobus annis post vota illuminatur. Factum Anno. 1493. & 1507.
- 5 Testis 57. Honestæ Catherina Hanusouua dolore tacta oculorum sanatur. 1521.
- 6 Testis 59. Honestæ Anna Iauorska pileatrix vidua Crac. oculorum dolore, & corrosionibus vexata per medium annum post emissâ vota sanatur.
- 7 Testis 64. Honestæ Barbara Stefanouuna Nozeu-nicka Crac. capta oculis per vnum annum, & post oblationem votorum illuminatur.
- 8 Testis 71. Filius Catherinæ Chuuastouua de Pros-zouuicze duobus annis cæcus post vota completa illuminatur. Factum Anno 1511.
- 9 Testis 77. Honestæ Agnes Andreæ Gronostai Cracouien. &c. duobus annis grauem oculorum dolorem passa liberatur. Factum Anno 1520.
- 10 Testis 90. Prouidus Andreas Caldeator, & Anna vxor eius deposuerunt, quod vterque longo, & graui oculorum dolore vexati redditis votis ad S. sepulchrum sanantur. Factum Anno 1523.
- 11 Testis 99. Honestæ Barbara Laurentij Sutoris oculorum sanguineum dolorem habens maximum per 4. Septimanas sanatur. Factum Anno 1509.
- 12 Testis. 107. Honestæ Barbara Sadlonioua per 3. Septimanas beneficio oculorum ob infirmitatem factis votis sanatur.
- 13 Testis 117. Ioannes Baryla sutor Cracouien. bis à graui dolore oculorum sublauatur. Factum Anno 1521.
- 14 Testis 122. Honestæ Heduigis Kobylinska graui oculorum dolore pressa, post vota ad sanctum completa sanatur, & factum D. Commissariis reuelat. Anno 1523.
- 15 Testis 125. Honestæ Heduigis Mathysouua maximo sanguineo dolore oculorum vexata post vota sanatur.
- 16 Testis 138. Agnes puella Cracouien. priuata benefi-

cio oculorum dimidio anno postquam vota compleuit beneficio recepit 1523.

17 Testis 162 Ioannes filius Michaelis Fabri Crac. 3 Decembris ferro oculum excæcatum habens, parentibus pro se voto offerentibus sanatur. Anno 1520.

18 Testis 164. Zophia filia Ioannis Vuarchol Cracouiē. grauissimo dolore oculorum oppressa, parentibus pro se Sanctum supplicantibus perfectè sanatur. Anno. 1520.

19 Testis 182. Paulus de Krupniki figulus oculorum beneficio priuatus illuminatur.

20 Testis 184. Albertus Lotor vestimentorum Regiæ Majestatis cum filio suo captus lumine oculorum post vota reddita vterque illorum sanatur. Anno 1522.

21 Testes 202. Barbara filia Dorotheæ de Krupniki triennio laborans oculis per parentes suos ad S. Hyacinthum deuotata sanatur.

22 Testis 234. Filia Agnetis Pauloua gurbarka sanguineo dolore oculi liberatur.

23 Testis 245. Quædam famula Dominæ Catherinæ de platea S. Ioannis sanatur.

24 Testis 246. Filius Catherinæ Ienoczina oculorum à cane morso recuperat, & testis mater ipsius oculis per 4. septimanas capta sanatur.

25 Testis 258. Filius Catherinæ vxoris Thomæ muratoris Crac. sanatur.

26 Testis 262. Honestâ Barbara vxor Horologiatoris oculorum dolore pressa sanatur.

27 Testis 263. Zophia inquilina apud Grzijuunam ciuem Crac. apostema habente filio suo in oculo per vota facta ad Sanctum deppulit.

28 Testis 282. Filia Catherinæ vxoris Ioannis Mensatoris de Crac. medio anno vsu oculorum priuata post vota reddita sanatur.

- 29 Testis 297. Catherina de Krupniki dolore oculorum infirmata sanatur.
- 30 Testis 298. Felicia Slioszarka de platea S. Nicolai post vota visum recuperat.
- 31 Testis 301. Ioannes Liefzien priuatus oculorum beneficio post vota sanatur.
- 32 Testis 318. Anna Gruszczina dolore oculorum oppressa sanatur.
- 33 Testis 325. Andreas Maszlnij per 8. hebdomadas oculis priuatus postquam vota compleuit ad tumbam sancti in mense Septembri illuminatur 1520.
- 34 Testis 333. Simon murator Crac. magno dolore oculorum liberatur.
- 35 Testis 335. Honestā Anna vidua Crac. puerum suum a dolore oculorum per vota liberauit.
- 36 Testis 343. Honestā Helena Karuatouua Crac. in dextro oculo dolens sanatur.
- 37 Testis 344. Puer honestæ Dorotheæ vxoris Nicolai Pierzchala Crac. mercatoris 8. hebdomadibus dolore oculorum pressus post vota sanatur. Factum Anno 1522.
- 38 Testis 359. Nobilis Georgius Legniczki maximo dolore oculorum vexatus post vota completa sanatur.
- 39 407. Filia generosi Domini Ioannis Pienyazek ex familia S. Hyacinthi Odrouuonz dicta ab oculorum dolore liberatur.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

- 40 Tabula 88. Nicolous de Ilza artium Baccalaureus summo dolore capitis, & oculorum liberatur factio pro se voto in mense Octobri. Anno 1523.

*De ijs, qui Gutturis, colli, lingua, & oris doloribus
pressi per merita S. Hyacinthi sunt sa-
nati. Cap. X V I.*

1 **T**estis 10. Martha Thomaszouua ob neglectum vo-
tum, quoad sanctum promiserat cepit ore incur-
uari; ita quod omnino retortum habens grauem inde sen-
tiret dolorem, at vero post completum votum os perfecte
sanatur. Factum Anno 1523.

2 Testis 25. Apolonia Cracouien. ciuis à doloribus gut-
turis, manuum, & pedum, votis ad Sanctum factis, sanatur.

3 Testis 40. Reuerendus D. Matthias de Cracouia cle-
ricus, & in Lyszagora parochialis Rector, Ex ulcere graui
in gutture defixo: toto integro triennio laborans cū nullo
cederet remedio, ad S. Hyacinthum recurrens cum voto
in mense Aprili sanatur. Factum Anno 1523.

4 Testis 41. Honeſta Agnes vxor Sartoris Grosz de Cra-
couia puerum medij anni habens, attulit qui gutturis do-
lore suffocabatur, & post vota parentum ad S. sanatur. Fa-
ctum Anno 1523.

5 Testis 50. honesta Catherina magni Andreæ vxor ci-
uis Crac. ex magna infirmitate sua vsū loquelæ perdide-
rat, quam confugiens ad S. Dei, citò recuperauit.

6 Testis 52. Nicolaus Riolt pileator de platea Vuislen.
Crac. morbo squinatię vno atque eodem anno bis euadit
patrocinio S. Hyacinthi sibi aduocato 1523. mēse Aprili.

7 Testis 74. Honeſta Anna Piothrouua de Stradomye
morbum squinanticum passa ad Sanctum recurrens sana-
tur. Factum Anno 1523.

8 Item etiam eadem osse piscis suffocata in gutture inuo-
cato S. Hyacinthi patrocinio liberatur pro festo Inuen-
tionis sancte Crucis. Testatur tabula 54. Anno 1518.

9 Testis 97. Honeſta Petronilla Niedbalczina in sua
puerili

puerili ætate ex infirmitate os retortum habens precibus parentum ad Sanctum porrectis redit ad suū locū sana.

10 Testis 98. Honeſta Catherina Lorinczouua magno dolore gutturis oppreſſa ſacerdote legente pro ea ad ſepul pulchrum S. Miſſam votiuam ſtatim à prædicto dolore liberatur. Factum Anno 1523.

11 Testis 105. Paulus de Corczinin in diocēſi Ploceñ. ob grauē infirmitatē vſum loquelæ perdiderat, quā poſt vota facta, poſt Paſcha die & mēſe certis recuperat. Anno 1523.

12 Testis 129. Virſula Suuidrouua de Lobzouu à ſquinan nantia liberatur. 1518.

13 Testis 139. Catherina de Lenczicza per decem hebdomadas grauifſimo dolore gutturis preſſa poſt vota ſanatur. Anno 1519.

14 Testis 148. Blaſius Vuydra de Radomye notarius Vicariatus Crac. nobilis, circa feſtum S. Michaelis in Villa opathkouiſze comedens aues quſquillas, os auis in gutture eius ita fortiter hæſit, quod humano præſidio extrahi non poterat, & cū iam de vita deſperaretur ad S. Hyacinthū per vota recurrēs ſtatim ab offe liberatur. Anno 1523.

15 Testis 152. Magnificus Dominus Nicolaus de Pilcza Palatinus Sendomiriē. cum ſemel coram matre ſua Zophia Palatina Sendomiriē S. Dei blaſphemaret nocte eadem vſum loquelæ perdidit, tam diu donec iterum præ matris votis apud Sanctum Dei hic blaſphemus expiaretur, & tunc ſtatim perfecte correctus loquebatur. Factum anno 1480.

16 Testis 166. Stanislaus filius honeſtæ Agnetis Gabrielouua Crac. offe piſcis ſuffocatus ad S. Hyacinthum matre recurrente ſanatur. 1523.

17 Testis 171. Honeſta Magdalena Dampleszouua ſemel offe piſcis, ſecūdo verò fruſto pomi ob neglectum votum ſuffocata, ad Sanctum Dei recurrēſ liberatur.

18 Testis 201. Puer quatuor annorum filius Nicolai muratoris Cracouien. casu digittarium alias Naparsiek deglutit, qui ei ita in gutture hæsit, vt nulla arte humana adiuuari posset, ita vt iam puer morti vicinus ore spumare inciperet, At matre ad Sanctum Dei virum recurrēte ab illa grāui suffocatione gutturis liberatur.

Hoc miraculum contestatur F. Georgius Lector post prandium supra miraculo 19. Anno 1519.

19 Testis 261. Honestā Zophia Rusziczka dolore gutturis liberatur.

20 Testis 295. Honestā Catherina Benedictorum apud sanctimoniales S. Andreæ manens Crac. osse ex carnibus in gutture suffocatur & post vota liberatur Factum Anno. 1523.

21 Testis 313. Religiosa Virgula Sanctimonialis D. Augustini Crac. casu ex osse piscis comedens suffocatur, & humanis deficientibus præliis ad diuina recurrens mediante Sancto liberatur.

22 Testis 314. Honestā Catherina Petri sculptoris de Cracouia cū mater sua ob infirmitatē vsu loquelæ amisisset filia pro illa vouente eidem loquelam præsidio Sancti Dei recuperat.

23 Testis 338. Stanislaus vulodarz de Crouodrza apostema, & tumorem in gutture passus sanatur.

24 Testis 372. Honestā Anna Focaria apud Porembski Cracouien. per duas hebdomadas maximo dolore gutturis liberatur.

25 Testis 389. Puer filius Matfiæ muratoris sub Castro Crac. magno dolore gutturis post vota liberatur.

26 Testis 396. Honestā Anna vidua de Casimiria tribus annis continuis dolore n, & morbum gutturis passa liberatur. Factum Anno 1523.

*De ijs, qui Aurium surditate affecti per merita Sancti
Hyacinthi beneficium auditus receperunt.*

Cap.

XVII.

1 **T**estis 95. Prouidus Mathias Scholdra Crac. sutor
passus surditatem 4. mensibus post vota facta sana-
tur. Factum Anno 1523.

2 Testis 135. Honeſta Agnes Vualkouua de Crupniki
vermem quendam sinistra aure percipiens tribus diebus
vexabatur, at post vota facta vermis expellitur.

*De ijs, qui pectoris, cordis, ventriculi, & interiorum do-
loribus pleni erant per vota ad Sanctum Hya-
cinthum facta sunt sanati.*

Cap. XVIII.

1 **T**estis 8. Honeſta Anna Cantrifusoris vxor Crac.
puer sui grauissimas corrosiones in ventriculo ha-
bentis post vota pro eo praestita sanatione laetatur. Factum
Anno 1521.

2 Testis 11. Martinus filius 12. Annorum Alberti Dron-
zek de suburbio Crac. pro festo Paschae à fluxu ventris, &
à graui infirmitate curatur. 1523.

3 Testis 12. Honeſta Catherina Collegiatka de Craco-
uia inquilina apud domos conuentus S. Dominici in men-
se Aprili pectoris, & gutturi ab insanabili dolore leua-
tur. Factum Anno 1523.

4 Testis 17. Vxor prouidi Mathiae szzymierz Sutoris
Cracouienſis, triennio à grauib. punctiōibus cordis cum
magno dolore per Sancti patrociniū subleuatur. Factum
Anno 1520.

5 Testis 14. Agnes Suuidrouua de Lobzouuo à dolore
cordis sanatur.

- 6 Testis 77. Honeſta Agnes vxor Andreę Gronoſtai per 12. annos magnam peſtoris infirmitatem paſſa ſanatur. Hoc idem conteſtatur teſtis 169.
- 7 Testis 80. Ioannes Pudelko tuſſi peſtoris mortali preſus propterquam iam loqui non poterat per Magdalenam vxorem ſuam deuotatus ſanatur. 1520.
- 8 Testis 91. Laurentius 7. annorū filius Prantoris, & ipſe Petrus pater ſuus graui interiorū dolore vexāti liberātur
- 9 Testis 100. Honeſta Catherina Procopouua Garnckarka dolorem interiorum per 20. annos paſſa ſanatur. Anno 1522.
- 10 Testis 106. Honeſta Regina Naymanouua Crac. 7. annis morbo cordiaco vexata poſt vota facta liberatur.
- 11 Testis 129. Honeſta Vrfula Suuidrouua a graui intrinſeca inteſtinorum vexatione apparente ſibi S Hyacintho in viſu, & ipſam ſanante liberatur. 1518.
- 12 Testis 130. Elizabet vxor Alberti pellificis Cracou. morbo mammillæ grauiffimo poſt partum Ioannis filij ſui occupata poſt vota reddita ſanatur. Factum Anno. 1500.
- 13 Testis 131. Elizabet filia Annæ Schabczina tribus annis infirmitate tuſſis vexata ſanatur. Anna mater teſtis.
- 14 Testis 147. Nobilis Iacobus Colatouuski dioceliſ Poſnanię. & Notarius officinæ Vicariatus Crac. ab irremediabili diſſenteria poſt vota, liberatur. Factum Anno. 1523.
- 15 Testis 159. Honeſta Anna Generoſæ Dominæ Catherinæ Koſczieleczka, teſaurariæ Regni Poloniæ filia à graui apoſtemmate in peſtore in ſiniſtra mammilla poſt vota ſanatur. Factum Anno 1519.
- 16 Testis 198. Laurentius Vuauurzynek de Clepardia à cordiaca paſſione meritis, & interceſſione S. liberatur. Anno 1520.
- 17 Testis 203. filius Nobilis Hieronymi Brackieiouuski ciuiſ

- ciuis Cracouiens. ab Apostemate sub alis habito sanatur.
- 18 Testis 204. Matthias Krupnik à dolore dorsi liberatur.
- 19 Testis 230. Margareta Nogauuczina vxor Sartoris Cracouiens. in platea Vislen. vsum linguæ deperditum recipit. Factum Anno 1503.
- 20 Testis 247. Catherina vxor Hanus muratoris Crac. loquelam, quam amiserat votis perfectis resumit.
- 21 Testis 277. Dorothea Naibergerouua ciuis Crac. in mammilla apostema habens, cum vota reddidisset sanatur.
- 22 Testis 283. Hedwigis Bernardi pistoris Crac. vxor grauissimas corrosiones ventris habens sanatur.
- 23 Testis 290. Matthias Lupus Crac. sellator à graui tussi liberatur. apparente sibi in visu S. Hyacintho.
- 24 Testis 304. Ioannes Baszynski de platea Sancti Ioannis Cracouiens corrosiones in medullis ossium habens sanatur.
- 25 Testis 310. Catherina Iurkouua de Cazimirz dolore pectoris sanatur.
- 26 Testis 336. Zophia mulier de Crac. magno dolore intestinorum, & ossium diuexata post vota ad sanctum facta subleuatur.
- 27 Testis 367. Anastasia virgo monialis de tertia regula S. Dominici tribus annis dolorem cordis, & cordiacam passa sanatur. Anno 1520.
- 28 Testis 390. Ioannes Byelski librorum ligator Crac. morbum passus intrinsecum miraculosè sanatur.
- 29 Testis 392. Ioannes Lyeszianin ciuis Cracouiensis asperissimam interiorum corrosionem patiens, post vota sanatur.

Ex tabulis ad tumbam sancti appensis.

- 30 Tabula 13. Vxor pictoris Seibaldi ciuis Crac. dolore

pectoris grauilissimo preffa ad Sanctum recurrens liberatur
Anno 1521.

31 Tabula 14. Famata Domina Martha de platea Sancti spiritus ciuis Cracouiefi. per quinque annos dorso vehementer cruciata patrocinio S. Hyacinthi sanatur perfecte
Anno Domini 1521.

32 Tabula 37. Puella Dominae olim coniugis Andreae Pilauua tussi grauissima oppressa voto facto liberatur. Anno 1520.

33 Tabula 42. Generosa Domina Koszcielecza vxor Domini Andreae Koszcieleszki Vicetefaurarij Regni cordiaca passione, toxico, & capitis vertigine oppressa per vota ad Sanctum facta sanatur. Anno 1521.

34 Tabula 43. Generosa domina Regina Saphranczouua existens in sua teneriore etate fetido, & oculis humanis incospectabili tumore, & apostemate percussa cum ad Sancti auxilium se omnino conuertisset turpe apostema cessit. Anno 1520.

35 Tabula 44. Domina Pilauuina pectoris simul & gutturis vlcus habens pessimum, inuocato sancti patrocinio sanatur. Anno 1521.

36 Tabula 95. Michael Kyenski à maximo dolore cordis, & infirmitate, Sancti Hyacinthi fultus adiuuamine sanatur. Anno 1524.

De ijs, qui Pedum, & manuum languoribus per merita Sancti Hyacinthi sunt sanati.

Cap. XIX.

1 **T**estis 7. Nicolaus Noszek corrosionem pedum, 20. annis passus post vota ad Sanctum facta sanatur.

2 Testis 8. Puer duorum annorum vlcerebus, & morbo graui contractus in pedibus oblato illo per vota sanatur. factum Anno 1521.

3 Testis 10. Filius Marthæ Thomaszouua ex vulnere acriter læsus & læsuram cum putrefactione ossium, viginti annis passus, dum humanis destituitur auxilijs diuinis adiuuatur.

4 Testis 14. Nicolaus Carpentarius grauiter in pede læsus cum per medium annum decumberet post vota facta sanatur. Anno 1522.

5 Testis 16. Honeſta Catherina de Lublin, magno vulnere pedis sanguinem continuè fluentis, post vota sanatur.

6 Testis 21. Mathias Porembski ciuis Crac. à corrosione ossium in genibus cum dolore maximo post vota facta liberatur. Anno 1523.

7 Testis 24. Honeſta Agnes Suuidrouua de Lobzouu, per tres annos magnum dolorem pedum patiens sanatur. Anno 1520.

8 Testis 33. Bernardus Carpentarius ciuis Cracouicn. ante festum S. Michaelis quinque hebdomadibus grauissimo, & irremediabili dolore pedum affectus, post vota complata sanatur.

9 Testis 34. Martha de Lublino, ex graui casu fractam manum à medicis irremediabilem, factis votis recuperat. Anno 1520.

10 Testis 45. Mathias calligator ciuis Crac. ambulandi vsum ex repentino morbo amiserat, postquam ad Sancti tumbam per vxorem suam Annam testem voto præsentatur, sanatur. Anno 1523.

11 Testis 47. Honeſta Hedwigis vidua Crac. à sex mensibus maximo dolore pedum detenta, post vota sanatur. Anno 1523.

12 Testis 51. Honeſta Salomoeæ familiaris apud Iglarka in platea Iudaica degens 4. hebdomadarum tumorem pedum passa sanatur.

13 Testis 53. Margareta Clepardiæn. vxor Mathias Cothlarz

Cothlarz à morbo pedis liberatur. Anno 1521.

14 Testis 59. Puer 13. annorum magno dolore pedis liberatur.

15 Testis 70. Honeſta Barbara vxor Alberti Sellatoris Crac. candenti ferro læſa inflaturam vnus anni pedis paſſa, nec medicorum auxilio ſanata ad Sanctum recurrit. Factum Anno 1516.

Hoc idem conſeſtatur. Testis 168.

16 Testis 73. Ioannes Pochilius ciuis Cracouiẽ. ante feſtum S. Michaelis in ſiniſtro pede acriter læſus, poſt vota ſanatur. Anno 1522.

17 Testis 78. Honeſta Catherina Bilenska in platea Caſtreñ. Crac. dolorem magnum, & incurabilem paſſa expletis votis ſanatur. Anno 1520.

18 Testis 79. Religioſa ſoror Martha tertij habitus S. Dominici ante carniſpriuium fractum pedem, & à medicis incurabilem habens, apparente ſibi Sancto Hyacintho à dolore liberatur. Factum Anno 1520.

19 Testis 81. Elizabeth Rimarka Andrichouua à podagra curatur. 1503.

20 Testis 87. Nicolajus Krol ab inflatura pedis cum accenſione ſanatur. Factum Anno 1523.

21 Testis 88. Ioannes Czech gener Dlugofzj ciuis Cracouiẽ. bina vice à magna inflatura pedis ſubleuatur. Anno 1520.

Hoc idem conſeſtatur Tabula 11.

22 Testis 115. Dorothea Pilauuina fracturam oſſium pedis paſſa ſanatur.

23 Testis 117. Ioannes Barijla fracturam oſſium in cruribus paſſus ſanatur.

24 Testis 124. Mathias KrzeuusKi laicus Crac. dolore dextri pedis liberatur.

25 Testis 132. Catherina VvoitKouua fracturam crurium vno & medio anno paſſa, nec à medicis adiuta facto

voto

- voto sanatur. Factū An. 1522. Hoc idē cōtestari tab. 71.
- 26 Testis 133. Zophia puella de Crac. graui dolore pe-
dis dextri liberatur. Factum anno 1522.
- 27 Testis 172. Catherina Vvrzeszikouua vidua, sinistro
pede vehementer & diu laborans gressuq, priuata post vo-
ta consurgit sana. Anno 1519.
- 28 Testis 194. Barbara Czieflina Crac. tumore pedum
sanatur .
- 29 Testis 207. Iacobus Cracouieñ. dolore sinistri pedis
affectus sanatur .
- 30 Testis 221. Dorothea Vvroblouua Crac. pede gra-
uiter læsa sanatur .
- 31 Testis 222. Margareta pileatrix de platea Vvisleñ. do-
lore pedum liberatur .
- 32 Testis 231. Filius Stanislai Mōdrij à vulnere pedis in-
sanabili liberatur .
- 33 Testis 232. Dorothea Karaskouua ex gradibus ca-
dens pedibus collisa sanatur .
- 34 Testis 233. Dorothea Tomanouua graui dolore pe-
dum onerata liberatur .
- 35 Testis 239. Zophia vxor Gregorij Fabri pedum do-
lorem quinquennio passa sanatur .
- 36 Testis 250. Nobilis Iacobus Przemenczki Crac. in
platea Visleñ. manens, manum abscisam ex toto & recupe-
ratam cum digitis ostendit Commissarijs p̄sentibus in
rei euidens testimonium . factum anno 1522.
- 37 Testis 265. Pētrus sartor de Casimiria, manu dextra
grauiter vulneratus , & à medicis vulnerarijs destitutus ,
post vota sanatur .
- 38 Testis 266. Filia Catherinę de Stradomię è sublimi ca-
dens collisa, & cōfracta pedibus, post vota emissā sanatur.
- 39 Testis 268. Catherina ante portam Suuieczka di-
ctam manens, pedem morbo corruptum deprecata Sanctū,
recuperat sanum .

- 40 Testis 274. Stanislaus Bachmat graui pedum dolore detentus adhuc iuuenis ad S. Hyacinthum recurrens sanatur. Anno 1490.
- 41 Testis 282. Catherina Ioannis Mchsfatoris vxor Cracouieñ. per duos annos pedum gressu priuata, post vota sospes euadit.
- 42 Testis 297. Agnes de platea Cerdonum 4. annis pedibus infirmata sanatur.
- 43 Testis 307. Heduigis Curkouua Clepardieñ. pedem inflatum habens liberatur. Factum anno 1520.
- 44 Testis 318. Anna Grusczina ex suburbio Crac. ferro clauo pedem perforatum habens, post diuina auxilia sana existit.
- 45 Testis 321. Catherina irquilina apud Bidlenska à dolore manus sanatur.
- 46 Testis 327. Ioannes Cerdo de Scobiro, dolore pedum subleuatur.
- 47 Testis 326. Simon Rotifex Clepardieñ. pedem inflatum habens sanatur.
- 48 Testis 349. Barbara Czeczorkouua de Ogrodiniki, pede putrido sanatur.
- Contestatur hoc tabula 53. Anno 1522.
- 49 Testis 350. Christophorus Pictor tetrum vlcus in pede habens sanatur.
- 50 Testis 368. Religiosa virgo Barbara tertij habitus S. Dominici dolorem manus dextræ & tumoré habens sanatur.
- 51 Testis 379. Zophia de Casimirię dolore pedum, & dorsi liberatur.
- 52 Testis 394. Catherina de platea Slacouieñ. in sinistro in pede vlceroso sanatur.
- 53 Testis 396. Puella filia Catherinæ Stradomicñ. à pedum dolore liberatur.
- 54 Testis 406. D. Martinus Belza Doctor decretorum auditor

auditor causarum officialis Cracouicē. læsus pede post vota sanatur.

55 Testis 407. Filia Ioannis Pienyonzek pedum læsa doloribus sanatur.

56 Testis 409. Adam Mniszouuski Domini Haliczki Marchionis curiæ regalis Notarius publicus, habens inflaturam pedis tam magnam, sicut eiusdem corpus, nec potens per medicos sanari ad Sancti Hyacinthi patrocinium recurrens subleuatur.

Ex Tabulis ad tumbam Sancti appensis.

57 Tabula 8. Matrona quædam dolore pedis sinistri intolerabili liberatur. 1520.

58 Tabula 20. Ioannes in Suburbio Crac. graui vlcere in pede per biennium vexatus ad vota Sancti recurrens sanatur. Anno 1521.

59 Tabula 22. Zophia de platea Columbina dolore manuum, ac pedum vexata recurrens ad S. auxilium adiuuatur. Anno 1522.

60 Tabula 51. Puer cuiusdam Nobilis dominæ morbum latentem in manu habens oblatus ad Sancti sepulchrum liberatur. Anno 1522.

61 Tabula 64. Adolescens quidam dextra manu morbo corrupta per triennium diuexatus, relinquens humana, diuina sensit præsidia. Anno 1520.

62 Tabula 66. Nobilis Heduigis de Rzeplin virgo clauda sanatur. 1522.

63 Tabula 68. Iuuenis quidam Crac. maximo dolore pedis oppressus sanatur. 1522.

64 Tabula 69. Mulier quædam à cane læsa in pedis parte, quæ furra dicitur, ita vt etiam muscoli defluerent, sanatur. Anno 1522.

65 Tabula 73. Iuuenis quidam dolore pedis, per dimidium annum diuexatus sanatur. Anno 1522.

65 Tabula 84. Iuuenis quidam longo tempore pedum dolore detentus subleuatur. Anno 1523.

67 Tabula 89. Ioannes filius Dominæ Annæ Mastaling pedes retortos habens, quibus ambulare non valens per 9. annos sanatur.

68 Tabula 91. Soror Zuzanna de pænitentia S. Domini tertij habitus integro anno pedis dolore afflicta, post vota sanatur.

69 Tabula 94. Generosus Nicolaus Landskorunski de Brzezic Burgrabius Castri Cracouien. periculoso apostemate pedis, post multa medicamina nihil iuuantia ad Sântum Hyacinthum cum votis confugiens, diuina ope sanatur. Factum Anno 1516. 13. Septembris.

De ijs, qui febribus diuexati patrocínio Sancti Hyacinthi sunt sanati. Cap. X X.

1 **T**ESTIS 32. Anna filia Agnetis Czieſlina Crac. à subita infirmitate, & à febre conualeſcit post vota reddita. Anno 1520.

2 Testis 72. Iacobus Vvodziczka de Lonkouuicze, faber acutissima febre laborans porrectis ad Sanctum votis liberatur. Anno 1520.

3 Testis 82. Catherina puella de Zabno filia Ioannis Pufdro febricitans ad extrema deducta apparente Sancto sibi sanatur. 1521.

4 Testis 89. Dorothea Mezna Crac. Annam ancillam ferulem patientem febrim & 15. hebdomadas per vota re-habet sanam. Anno 1520.

5 Testis 93. Vrsula relicta Petri Szeliog Consulis Castimiriensis. 3. hebdomadibus acutissimis febribus diuexata confurgit. Catherina Religiosa tertie regulæ S. Francisci de obseruantia, pro ipsa vouente. Anno 1523. Feria 3. Paschæ.

6 Testis 104. Nicolaus Miklas à terribili, & insanabili paroxismo oppressus, & post vota statim liberatus. Anno 1522.

7 Testis 120. Catherina Praszkolka Crac. septennio febricitans sanatur.

8 Testis 121. Catherina Iaxina mensatrix Crac. duobus annis grauissimis paroxismis vexata, post vota statim conualescit.

9 Testis 126. Elizabeth Szliotkouua tribus annis paroxismo laborans, & vertigine fufis ad Sanctum votis liberatur.

10 Testis 163. Elizabeth de Clepardia vidua, cum filio suo Valentino illa per annum cum dimidio, & ille per 7. hebdomadas passim liberantur.

11 Testis 184. Albertus Lotor vestium regaliū paroxismum totius anni passus sanatur.

12 Testis 186. Heduigis Thomkouua graui paroxismo laborans sanatur.

13 Testis 202. Puer filius Barbaræ de Crupniki laborans paroxismo sanatur.

14 Testis 232. Petrus Cresca centurio acutissima febre vexatus sanatur.

15 Testis 274. Barbara Blasij fabri de platea Castreñ. Cracouieñ. acutissima febre, & alia vice morbo lethali subleuatur.

16 Testis 334. Puella filia Petri ciuis Cracouieñ. septennio febricitans sanatur.

17 Testis 352. Filia Barbaræ Casprouua paroxismo graui laborans liberatur. Factum anno 1523.

18 Testis 358. Iacobus Fossarius de Cleparz bina vice à febribus liberatur.

19 Testis 362. Szliodek ciuis Cracouieñ. vouente pro se vxore à febribus liberatur.

20 Testis 391. Ioannes Kokoska Ludmar de Crac. cum ipse,

ipse, & vxor eius, & liberi eius grauissima & acuta febri quassarentur, postquam votiua missa promissa celebrata fuit, sanitati sunt restituti.

21 Testis 393 Anna de platea Slacouien. per medium annum acutissima febri & mortali diuexata post vota sanatur.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

22 Tabula 67. Stanislaus de Curouu grauissimè febricitans deuotatus ad Sanctum feria sexta post festum S. Gregorij conualescit. Anno 1523.

De ijs, qui à colica passione per merita S. Hyacinthi sunt liberati. Cap. X X I.

1 Testis 28. Barbara vxor Nicolai Nadarzinski apotecarij Cracouix.

2 Testis 78. Andreas Bilenszki in platea Castren. Cracouia manens.

3 Testis 83. Catherina Kinarouua Crac. per vnum annum infirmitate colica pressa cum ab omnibus medicis destitueretur matre sua Elizabeth pro ipsa vouente sanatur. in mense Augusto, Anno 1521.

4 Testis 117. Ioannes Barila futor Crac. ab hoc morbo apparente Sancto liberatur. Anno 1523.

5 Testis 211. Nicolaus Cretek futor Crac. per longum tempus cruciatus sanatur.

6 Testis 293. Zophia de Stradomie lotrix vestium regalium septem annis passa infirmitatem colicam ihuocato Sancto liberatur.

7 Testis 357. Stanislaus puer Stanislai Maszno post vota liberatur.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

8 Tabula 31. Dominus Adam Zdouuski tribunus Sano-
ceſi. Craconiæ oppreſſus colica paſſione ad Sanctum con-
fugiens liberatur. Anno 1519.

De ijs, qui à morbo epileptico, ſive caduco per merita S. Hyacinthi ſunt liberati. Cap. X X.

1 **T**estis 18. Anna filia Nicolai Carpentarij eodem morbo per decem horas quaſſata Anna matre proſe vouente liberatur. Anno 1515.

2 Testis 109. Filius Annæ de Skarmirz à caduco morbo toto anno paſſus per vota liberatur. 1523

3 Testis 191. Hieronymus filius Elizabethæ de Leuar-tou ſanatur.

4 Testis 254. Filia Bartholomæi pellificis morbum eundem paſſa ſanatur.

5 Testis 286. Filius Agnetis Bernardka de platea S. Nicolai Crac.

6 Testis 303. Filius annorum 4. Laurentij portulani de Clepardia.

7 Testis 320. Puer annorum ſex Heduigis Nicolai ſar-toris de Biſkupye,

8 Testis 326. Puer Helenę Ioannis fabri ferrarij vxoris Craconiæ.

9 Testis 352. Puer annorum 4. filius Barbaræ Caſ-proua Clepardien.

10 Testis 386. Anna Bogofzouua de platea S. Spiritus 5. annis paſſa hunc morbum per gratiam Dei & patrocinium Sancti liberatur.

11 Testis 391. Calixtus puer filius Heduigis de
O Biſku.

Biskupie Bartholomæi factoris vxoris morbum epilepticum passus post vota liberatur.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

12 Tabula 27. Puer quidam duorum annorum eodem morbo correptus vouentibus pro ipso parentibus suis sanatur Anno 1522.

13 Tabula 50. Puer cuiusdam dominæ nobilis eodem morbo laborans apparente S. Hyacintho matri suæ perfectè sanatur. Anno 1522.

14 Tabula 61. Alius puer vexatus grauiter morbo epileptico sanatur.

De ijs qui à morbo Gallico per merita S. Hyacinthi sunt liberati. Cap. X X I I I.

1 **T**estis 37. Margareta Szimonouua institrix, de Cracouia, per 6. annos continuos passa morbum gallicum, ita quod videbatur facies putrefieri post emissum & factum votum sanatur perfectè. Testis est maritus eius, cum ipsa sub iuramento testificans. Tabula 77. Anno 1521.

2 Testis 66. Nobilis Ioannes Dobrostainski à morbo eodem sanatur. 1520.

3 Testis 68. Mathias Krotki Aurifex in mense Septembris infirmitate quadam, & morbo Gallico diuexatus, apparente sibi Sancto Hyacintho, ab hac lue liberatur. Et mater sua cum eodem hoc sub iuramento confirmauit coram Commissarijs. Testis 64. Anno 1521.

4 Testis 68. Nicolaus filius Annæ de Andrzejouu morbo gallico, per duos annos vexatus sanatur voto ad Sanctum completo.

5 Testis

5 Testis 72. Iacobus Vvodziczka à morbo gallico in
ginguine sanatur. Anno 1521.

6 Testis 85. Nobilis D Meczinski in Castro Dob-
zicze, morbo gallico & purulentis pustulis infectus in-
uocato S. Hyacintho, & sibi in somnis apparente ab hac
lue statim sanatur. Anno 1515.

7 Testis 96. Stanislaus de Rosiadouu nobilis Diœcesis
Cracouiens. morbo gallico per totam Quadragesimam di-
uexatus sanatur. Anno 1522.

8 Testis 103. Catherina Noskouua morbo gallico
guttore irremediabiliter obsidente &c. patrocinio Sancti
inuocato sanatur. Anno 1521.

9 Testis 119. Agnes Znioskouua morbum gallicum irre-
mediabilem passa sanatur. Anno 1518.

10 Testis 121. Catherina laxina morbo eodem diuexa-
ta post vota sanatur. Anno 1522.

11 Testis 127. Catherina Barsczikouua, de qua & tabu-
la testatur 65. Anno 1521.

12 Testis 146. Stanislaus de Grodzisko à morbo galli-
co insanabili sanatur. Anno 1520.

13 Testis 156. Nobilis Ioannes Zebridouuski eodẽ mor-
bo liberatur. 1522.

14 Testis 197. Barbara Koskouua per multos annos ve-
xata sanatur. 1520.

15 Testis 238. Anna vxor Ioannis sartoris de platea S.
Floriani similiter.

16 Testis 209. Vrsula Piotrkouua de Casimiria eodem
morbo infecta sanatur.

17 Testis 247. Catherina Murarka hanusouua, morbo
eodem sic infecta vt etiam vix facies hominis videretur,
quæ postea votis expletis sanatur & vulnera obducta cori
Reuerendis Commissarijs à Sede Apostolica ostendit.

18 Testis 255. Dorothea de Szamotuli, quæ 16. annis
eundem morbum passa sanatur.

- 19 Testis 275. Margareta in Hospitali S. Valentini ab eodem morbo sanatur. Anno 1520.
- 20 Testis 298. Felicia Sliosarka de platea S. Nicolai, ab eodem morbo liberatur.
- 21 Testis 305. Anna puella seruilis apud Srodmiſtrz manens similiter.
- 22 Testis 308. Dorothea Mazurkouua de Cleparz 16. annis eundem morbum passa sanatur.
- 23 Testis 339. Nobilis Nicolaus Buchcziczki de Stradomie cum filio suo masculino vnius anni, graui morbo gallico oppressi laborabant & sanati sunt.
- 24 Testis 353. Nobilis Balthazar Wirzbouuski de terra Syradieñ. certo tempore corrosionem intestinorum ex morbo gallico habens sanatur. 1519.
- 25 Testis 378. Ioseph de Casimiria piscator eadem lue perfecte sanatur. Anno 1520.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

- 26 Tabula 25. Generosus D. Nicolaus Piaszczeczki de Podolie terra, morbo gallico vehementer excruciatuſ patrociniu Sancti sanatur. Anno 1522.
- 27 Tabula 48. Generosi Domini Ioannes & Stanislaus Piaszczeczy morbo gallico admodum grauati Dei & Sancto opitulamine liberantur. Anno 1522.
- 28 Tabula 56. Virgo Deo dicata morbo gallico oppressa sanatur.
- 29 Tabula 58. Quædam domina Agnes Petri mensatoris vxor cum filia sua gallico morbo vexata, & ad Sancti patrociniu confugiens perfecte sanatur. Teste 248.

*De ijs, qui paralitici & membris sunt dissoluti per
merita sancti Hyacinthi ad pristinam sani-
tatem sunt restituti. Cap. XXIV.*

1 **T** Estis 16. Stanislaus SulouusKi famulus generosæ
dominæ Annæ PyenionsKoua Capitaneæ Scaleſi.
propter vulnus acceptum in capite tactus erat in manu &
lingua qui à prædicta Domina ad Ecclesiam Dei adductus
& missam apud tumbam S. audiens utroque morbo priua-
tur, & loquelæ & manuum vsum & beneficium recepit.
Huius testes Domina testis, famulus iste, Commissarij, &
procurator Regiæ Maiestatis.

2 Testis 235. Barbara IurKouua CrupniczKa Crac. ta-
cta paralisi pedis manusque & ab omnibus destituta ad S.
confugit & sanatur.

3 Testis 300. Stanislaus de Crupniki ex alto ædificio
cadens in terram tactus paralisi corporis totius facto vo-
to sanatur.

*De ijs, qui Hydropici ad pristinam sanitatem,
per merita sancti Hyacinthi sunt re-
ducti. Cap. XXV.*

1 **T** Estis 26. Honeſta Anna vxor Felicis Sutoris Crac.
Hydropica sanatur. 1523.

2 Testis 31. Honeſta Hedwigis vxor Martini Szlodouu-
nik Crac. in mense Aprili vna cum pueris suis Hydropifi
correpta votis datis, & completis vnà cum filijs cito con-
ualeſcit. Anno 1523.

3 Testis 102. Sebastianus filius Catherinæ Perſtouua in
hydropisim deuenit, à qua matre pro se offerente vota su-
bito sanatur. Anno 1520.

4 Testis 118. Stanislaus de Lenczna faber Regiæ Ma-
iestatis

ieslatis oriundus diocesis Cracouien. prope Iublinum Hydrosis grauisima circumfusus post vota sanatur. Anno 1502.

5 Testis 143. Barbara Pasternakouua de suburbio Cracouien. de platea Cerdonum ob grauem partum hydro-
pisi insanabili, ad mortem deducta post vota sanatur.

Contestatur Catherina filia. Testis 144. Anno 1520.

6 Testis 237. Anna Iaroslai Cantrifusoris Crac. vxor ab Hydrosis per vota liberatur.

7 Testis 330. Laurentius Currifex de Clepardia oppidanus magna hydropisi toto corpore occupatus, post vota sanatur.

8 Testis 343. Hælena Caruatouua Cracouien. hydro-
pisi multo tempore passa Sancti inuocato præsidio saluifi-
catur. Anno 1522.

19 Testis 382. Anna BernardKa de Stradomye per quin-
que hebdomadas hydropisi passa Dei, & Sancti ope sa-
natur.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

10 Tabula 21. Nobilis Ioannes filius generosi domini IacubouusKi hydroptico morbo ferè confectus per cognatos, & consanguineos ad S. viri sepulchrum deuotatus sanatur. Anno 1522.

11 Tabula 41. Quædam domina N. de Stradomye hydropisi passa per 9. menses inuocato Sancti patrocinio perfectæ sanitati redditur. 1221.

*De ijs, qui diuersis vulneribus sunt concisi, & per
Sancti Hyacinthi patrocinium perfectè
sanitati. Cap. XXVI.*

1 **T**estis 80. Lucas de Vsczie iuuenis de alto cadens
lethaliter vulneratus in capite, & in latere ha-
bens ossa contracta ad Sanctum Hyacinthum deuouetur,
qui post vota conualuit. Huius testis Ioannes Pudel-
lko, Lucas de Vsczie, Magdalena vxor Ioannis prædicti,
qui corporali iuramento præmissis deposuerunt, Domi-
nica prima post conductum Paschæ hæc facta fuisse. An-
no 1520.

2 Testis 150. Puer 10. annorum in domo Dorotheæ
Niclouua, filius cuiusdam peratricis de Cerdonia Crac.
grauissimo morbo pestilentie laborans apparente sibi S.
Hyacintho sanatur. Anno 1520.

3 Testis 154. Stanislaus Zebrzydouski, & famulus
suus à cane rabido morsi, & in infirmitatem deducti, post
vota sanantur. Contestatur Tabula 38. Factum Anno
1519.

4 Testis 165. Catherina Rudniczka peste correpta, post
vota sanatur. 1508.

5 Testis 166. Iacobus filius Agnetis Gabrielouua peste
correptus liberatur.

6 Testis 170. Filius honestæ Catherinæ Degouua peste
correptus liberatur.

7 Testis 186. Thomas de OgrodniKi ob nimiam minu-
tionem sanguinis deficiens ipsa Hedugi vxore eius apud
Sanctum sollicita sanatur.

8 Testis 255. Ioannes Slauuienski, filius Dorotheæ de
Samotuli ciuis Crac. in dissensione grauer vulneratus à
morte ad vitam reducitur.

9 Testis 259. Filius Margaretae de Stradomie acriter vulneratus citò sanatur.

10 Testis 328. Galias Mantuanus Chirurgus Episcopi Posnaniens. acriter in manu vulneratus post vota facta praesidio Sancti sanatur. Anno 1522.

11 Testis 342. Paulus de Lyuuò diocesis Ploceñ. laicus ferrifaber à sodali suae artis grauer vulneratus, post vota conualefcit. Anno 1523.

12 Testis 365. Stanislaus Reska gladiator bis à graui infirmitate confurgit. Contestatur Tabula 12.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

13 Tabula 63. Dominus Ioannes Prusz ciuis Cracouiens morbo letargico correptus per S Hyacinthum apparente sanatur. Anno 1520.

14 Tabula 32. Virgo quædam collisa grauer cum crate ferrea ex alto cadens, feria 2. Paschæ & corpore & facie conquassata, & iam penè moritura ab amicis ad tumbam Sancti deuouetur statimque à vulnere confurgit.

15 19.

15 Tabula 31. Quædam honesta domina morbo pestilentiae correpta sanatur.

16 Tabula 35. Puer quidam infirmitate detentus, grauiori, cum omnium eluderet spem, ad tumbam tamē Sancti deuotatus conualefcit. Anno 1520.

17 Tabula 90. Puer Paulus de Casimiria valde infirmus post vota sanatur.

18 Tabula 2. Nobilis Adam Turski graui languore vexatus, & humano praesidio destitutus post vota ad Sanctum facta liberatur.

19 Tabula 6. Stanislaus factor ciuis Cracou. in maxima

xima , ac desperata infirmitate constitutus apparente sibi S.Hyacintho, & spem longioris vitæ præbente sanatur. Anno 1519.

20 Tabula 15. Agnes vidua olim cõiunx Gregorij pictoris post mortem viri sui ex magna tristitia, & dolore in grauem infirmitatem deposita implorato Sancti patrocinio sanatur.

21 Tabula 17. Quædam Domina grauissima laborans ægritudine humana reiiciens diuina quærit, & inuenit præsidia. Anno 1521.

De parturientibus matronis, & in partu periclitantibus à periculo mortis, & aborsu patrocinio Sancti Hyacinthi liberatis.
Cap. XXVII.

1 Testis 38. Honeſta Anna vxor Socha Martini Pelliſcis Cracouiẽ. grauiffimè in partu laborans, nec parere valens poſt vota liberatur.

2 Testis 43. Honeſta Zophia Sliodkouua vxor Nicolai Sliodek Lanionis in platea Suuinska diſta, aborſum patiẽs ad S.Hyacinthum confugit petens, vt illam ab iſto aborſu liberaret. Et ecce ſtatim puer egrediens de ventre matris iterum ſe in ventrem recepit, vt tempore congruo naſceretur. Hoc idem miraculum conſeſtatur Regina Naymanouua Crac. teſtis 107.

3 Testis 44. Nobilis Barbara Caſprouua inquilina apud quendam ciuem cognomine Ruſſek in platea S Srephani manens ab aborſu, & à dolore partus poſt vota leuatur. Anno 1523. in Aprili.

4 Testis 45 Honeſta Anna Martini Pograczarz Crac. à dolore. & periculo partus patrocinio Sancti liberatur.

5 Testis 48. Catherina Vuochouua vidua Crac. inquilina apud

apud Andreiowski tempore puerperij ab accidentibus in tali actu meritis Sancti ad quem confugerat subleuatur.

Anno 1503.

6 Testis 55. Hedwigis Nicolai Czczotka vxor de platea S. Floriani in pariendo grauiter periclitans post vota liberatur.

7 Testis 61. Honeſta Anna Nicolai Cerdonis vxor in platea Cerdonum Crac. in partu laborans, & de periculo timens ad Sanctum recurrit & liberatur.

8 Testis 69. honesta Dorothea vxor Ioannis Ladarz morata apud Gregorium Sczirba pistorem in platea S. Floriani feria 2. post Reminiscere in partu laborans, & quasi semiuiua manens per virum suum deuouetur, & liberatur.

Anno 1523.

9 Testis 79. Catherina filia Ioannis Niedbalka Sartoris de Crac. Feria 3. carnis prius laborans in partu liberatur.

Anno 1522.

10 Testis 97. Anna filia Petronillæ Niedbaleczina Cracouienſi. in puerperio cum puero periclitata meritis Sancti conualeſcit. Conſtitatur Tabula 75. Anno 1521.

11 Testis 103. Catherina vxor Nicolai Noſek. cum duos pueros aborti fuerit post votum ab abortibus liberatur.

Anno 1523.

12 Testis 145. Catherina Herbultowska de terra Leopoliens. fluxum muliebrem per os satis turpiter eiiciens derelicta à medicis, ad S. praesidium confugiens ab hac turpitudine subleuatur. Anno 1523.

13 Testis 155. Nobilis Iacobouua Vuienczlauska de armis Leliuorum in partu periclitans viro pro se offerente liberatur.

14 Testis 192. Honeſta Elizabeth Ioannis Roſemberski Sartoris vxor Crac. circa partum maxime periclitata sanatur.

15 Testis 203. Honeſta vxor Hieronymi Braczieiowski
cuius

ciuis, & mercatoris Cracouiē. prius aborsum passa ad virum Dei pro auxilio confugiens amplius aborsum non est experta.

16 Testis 254. Vxor Bartholomæi Pellificis de platea sancti Floriani ciuis Cracouiē. Ex alto cadens timēs sibi aborsum ad præsidium Sancti confugit, & est à periculo liberata.

17 Testis 257. Vxor Bernardi Kleparczik de platea Slakouiē. Cracouiē. in partu periclitans post vota liberatur.

18 Testis 270. Heduigis Iacobi gladiatoris ciuis Cracouiē. de platea Castreñ Cracouiē. vxor in partu laborans per merita viri sancti cui se deuouerat à periculo educitur.

19 Testis 279. Anna Bartholomæi Carpentarij Castreñ. vxor Cracouiē. manens & in partu magno periculo laborans liberatur .

20 Testis 292. Anna Martini Aromatarij quandam infirmitatem muliebrem passa naturalem votis ad Sanctum expletis sanatur .

21 Testis 310. Catherina Iurkouua de Casimiria laborans in partu nec parere valens commendans se Sancto enixa est prolem .

22 Testis 316. Dorothea Matthiæ Sutoris de Cleparz vxor triduo in partu laborans . Inuocato Sancti patrocini peperit .

23 Testis 341. Catherina Vualenczina in partu laborans a periculo liberatur .

24 Testis 360 Vxor Stanislai vitreatoris Cracouiē. periclitans in partu post vota ad Sanctum per meritum suum facta eripitur .

25 Testis 361. Barbara Paszniczka de Crac. circa partum grauiter egrotans, & vehementer laborans post vota facta sanatur .

- 26 Testis 385. Anna vxor Christophori Rimarz in platea Castreñ. plurimum dolore pariendi affecta, sana peperit.
- 27 Testis 389. Vxor Matthiæ muratoris sub Castro Cracouieñ. in partu grauiter periclitata à dolore, & periculo subleuatur.
- 28 Testis 407. Vxor generosi Domini Ioannis Pyenionzek quadriduo in pariendo laborans, nec parere valens ad conditorem omnium Deum per merita Sancti confugiens est enixa filium.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

- 29 Tabula 57. Quædam Domina ciuis Cracouieñ. per multos annos sterilis existas factò voto ad Sanctum breui tempore sensit se impregnata, & postea peperit puerum. Cuius postea puer cum grauiter infirmatus esset post vota sanatur.
- 30 Tabula 9. Nobilis quædam puerpera in partu periclitans post vota liberatur. Anno 1520.
- 31 Tabula 10. Quædam ciuis Cracouieñ. Domina cruciata dolore post vota liberatur. Anno 1520.
- 32 Tabula 75. Quædam Domina timens mortem ob partum Sancto se commisit, &c. Anno Domini 1521.

*De his, qui totius corporis doloribus sunt quassati,
& per Sanctum Hyacinthum sanati.*
Cap. XXVIII.

- 1 **T**estis 9. Honeſta Barbara Nicolai Leuigatoris vxor per duos annos ſcabiem, & pruriginem totius corporis paſſa poſt vota ſanatur. 1523.
- 2 Testis 10. Martha Thomafzouua Crac. toto triennio habuit totius corporis intrinſecus corroſiones oſſiũ, & medullarũ ita qđ ambulare nequibat ſtatim poſt vota ſanaſ.
- 3 Testis

3 Testis 16. Honeſta Catherina de Lublin Cracouię manens triennio morbis, & ſcabię toto corpore ſparſa poſt vota ſanatur.

4 Testis 36. Honeſta Margaretha Albuſzouua de Biſkupye teſtatur ſe vidiffe tres pueros in Villa Trzebinia cuiuſdam Kmetonis, ita toto corpore incuruatos per vnā ſeptimanam quod nullo membro poterat ſe quiſque illorum mouere, vt autem ad ſepulchrum S. Hyacinthi ſunt oblatis ſtatim recti effecti ſunt in toto. 15 10.

5 Testis 125. Puer honeſtę Heduigis Mathiſouua colluſus toto corpore, & quaſſatus poſt vota ad S. facta ſanatur.

6 Testis 187. Stanislaus de Brzozouu dolorę puſtularū totius corporis multo tpe paſſus poſt vota reddita ſanaſ.

7 Testis 206. Stanislaus Soſna faber ferrarius de Clepar dia pruritū cutis multo tpe paſſus irremediabilē ſanatur.

8 Testis 277. Fælix naibergier aurifaber, & Scobinus, &c. ſcabię in toto corpore peſſimam habens, nec poſſibilē curari per medicos artis ad diuinum confugiens remedium ſanatus eſt. Conteſtatur tabula 85.

9 Testis 279. Filius Bartholomęi Carpentarij Caſtreñ. graui infirmitate deductus ad ſummam maciem à quo morbo poſtea inuocato diuino auxilio ſanatus eſt.

10 Testis 284. Barbara de Ferrak: Prouiſoris lignorum Regię maięſtatis vxor corpus totum puſtulis mirabilibus nō paruę quantitatis cū intenſiſſimo dolore capitis habēs humanoque præſidio carens ad S. Dei cōfugiens liberatur

11 Testis 299. Margareta filia Moti ſub Caſtro Cracouię. manens turpi contagione pruritus laborans perfectē ſanatur.

12 Testis 337. Filius Annę Stanislauououa de Cracouię totus non mediocribus puſtulis infectus poſt vota ſanatur.

13 Testis 371. Catherina Vyborna de Crac. grauē totius corporis infirmitatem, & præſertim peſtoris habens apparente ſibi S. Hyacintho conualuit.

14 Testis 396. Hedwigis de Stradomie in graui infirmitate in tumorem totius corporis corruens omnis humano præsidio carens, ad Sanctum Dei se deuouit, & sana surrexit.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

15 Tabula 18. Generosus D. Petrus Popouuski graui quadam totius corporis pressus ægritudine bis namque quinq; diebus, & totidē noctibus sanguis ex ore eius promanabat vberimè, medicorum cura delusus opem sibi diuinam prædiari petiit; totoque corde se Sancto cōmittēs perfectè sanatur. Anno 1521.

16 Tabula 19. Quidam homo N. graui totius corporis pressus ægritudine a medicis destitutus à Sancto post vota iuuatur. Anno 1521.

17 Tabula 23. Quidam Nobilis N. diuturna pressus infirmitate sanatur. Anno 1522.

18 Tabula 28. Domina quædam N. de graui, ac desperata infirmitate etiam amicis iam de salute diffidentibus post vota sanatur.

19 Tabula 30. Ioannes ciuis Cracouiens. bis à graui infirmitate, & desperata per Sancti intercessionem liberatur. Anno 1519.

20 Tabula 39. Quædam Domina toto corpore in graui infirmitate conuassata inuocato diuino auxilio subleuatur. Anno 1521.

21 Tabula 40. Famosa Domina Dorothea ciuis Cracouiens. toto corpore graui pressa ægritudine cum marito suo votis insistens, & ea complens cito perfectè subleuatur Anno 1521.

22 Tabula 41. Quædam Domina ingenti oppressa ægritudine 24. mensis Iunij ad Sanctum Dei patrocinium imploando conualescit. Anno 1521.

23 Tabula 46. Nobilis N. oppressus egritudine sanatur.
1521.

24 Tabula 47. Matthias Lanio ciuis Cracouien. morbo detentus liberatur. 1521.

25 Tabula 49. Matthias quidam graui egritudine pressus conualescit. 1523.

26 Tabula 52. Honeſta Agnes Olenczka grauiter infirmata conualeſcit.

27 Tabula 55. Stanislaus filius cuiusdam ciuis Cracou. N. grauiter infirmatus cum medicorum de essent consilia, ad Sanctum votis expletis sanitati restituitur. Postea vero secundò pater, & filius similiter egrotant, & post vota conualeſcunt. Anno 1522.

28 Tabula 59. Frater Mangolth ordinis minorum Sancti Francisci Cracouien. magna grauatus totius corporis infirmitate cum à medicis frustra speraret salutem ad Dominum per Sanctos Dei viros quærit salutem, & non frustratus spe conualeſcit.

29 Tabula 60. Filia 30. septimanarum cuiusdam ciuis Cracouien. mercatoris incidit in desperatam infirmitatem, & cum a medicis destitueretur Sanctæ Mariæ Virgini, & Sancto Stanislao, & S. Hyacintho deuouetur, & cito sanatur.

30 Tabula 72. Quidam ciuis Crac. cum in egritudine sua sancti quæreret patrocinium sanatur, sed quia votum non implet iterum in eandem infirmitatem reincidit, & post vota sanatur. Anno 1521.

31 Tabula 76. Puer quidam valde infirmus post vota sanatur. 1521.

32 Tabula 79. Generosa quædam Domina graui totius corporis quassata egritudine ad S. Hyacinthi auxilia confugas sanatur. Anno 1523.

33 Tabula 80. Famata quædam Domina N. valde egrota sanatur. 1523.

34 Tabula 81. Honesta Zophia ciuis Crac. infirma conualescit. 1523.

35 Tabula 82. Nobilis quidam grandi malo corporis oppressus sanatur.

36 Tabula 83. Quædam domina graui laborans infirmitate sanatur.

37 Tabula 85. Quidam Matthias Lanifex de Crac. magna oppressus infirmitate inuocato apud Dominum Beati auxilio sanatur. Anno 1523.

38 Tabula 87. Nicolaus de Ylza artium Baccalaureus in graui totius corporis conuassatione 14. hebdomadibus decumbens, & cibum nullatenus sustinere potens, omni humana ope destitutus diuinam implorans sanatur. 1518.

39 Tabula 93. Nobilis Elizabeth Szecezigniouuska passa totius corporis, & præsertim brachij vnus immensum dolorem per longum tempus post vota vero ad Sanctum facta sanatur.

40 Tabula 96. Puer quidam valde infirmus parentibus pro eo vouentibus sanatur. Anno 1524.

41 Tabula 97. Heduigis Trembaczka vxor tubicinatoris Cracouien. graui totius corporis infirmitate pressa post vota sanatur. Anno Domini 1524. Die Lunæ 18. mensis Aprilis.

Deijs, qui in diuersis casibus contingentibus diuino auxilio, & S. Hyacinthi patrocinio liberati.

Cap.

XXIX.

I Testis 115. Maximum miraculum contigit apud Kiouiam, & est depictum, ab antiquo in pariete Ecclesiæ Crac. S. Trinitatis prope maius altare S. Hyacintho præsentem Scitæ inuasērunt Kiouiam ad depopulandum eam cumque compleret Sanctus mysteria diuina apud altare,

&

& fratres acclamarent, S. Hyacinthus accepto venerabili sacramento fugere capit, quæ colloquuta est imago B. Mariæ Virginis, iussitque se ab illo portari. Accepta igitur illa imagine alabastrina pondere duorum talentorum vel trium, ut videre est Crac. Boristenæ fluvium accessit & facta benedictione per aquam, tanquam per firmam terram cum fratribus ambulans, & se & fratres suos a periculo Tartarorum liberavit. Et in testimonium huius miraculi adhuc per fluvium veiligium pedum S. Hyacinthi manet, & videtur semper ab omnibus ut testatur etiam ista Nobilis Dorothea Pilauuina, quæ existens Kiouix Vuolinix Metropoli hanc semitam per aquam propriis oculis vidit, & hic testatur. Cōtestantur autem huic miraculo plures testes, vel ex fama, vel ex visu. Testis 2. Testis 153. & testis 407. qui in processu authentico videntur.

2. Testis 1. Reuerend. P. F. Andreas de Parzouu diœcesis Gnesnæ Sac. Theol. Bacc. provincialis Poloniae ordinis prædicatorum testatur Dæmoniācū, qui liberatus est apud tumbam S. Hyacinthi cum multis clamoribus protestatū S. Hyacinthum esse virū Dei S. & locum ubi corpus eius sacrum requiescit vehemēter ardere, eūq; cogi a S. ut recedat.

3. Testis 6. F. Iacobus de Crac. ordinis prædicatorū testatur se per merita S. Hyacinthi cui se comendauerat magnū periculū rusticorū qui in ipsum irruerant, ut interimerent, euasisse atq; incolumem apparente sibi B. rediisse.

4. Testis 19. Domina Zophia vxor Sebaldi pictoris Crac. in subitam certam infirmitatem, ita quod mori iam videbatur, incidit, & factis pro ea votis mox à subitanea morte liberatur. Anno 1521. Carnispruij.

5. Testis 31. Honestā Hedwigis Slodouuniczka Crac. uen. ab infamia obiecti sibi furti patrociniū S. Hyacinthi liberatur. Anno 1523.

6. Testis 32. Agnes Czieslina Crac. ad maritalem concordiam à qua per mariti crimen adulterij sequestrata,

erat per merita Sancti, cui se commédauerat, & cui vouerat, redit.

7 Testis 35. Catherina de Rzecizcze in flumine Rudauka cadens submergi cepit, & iuuocato Sancti patrocínio liberatur. Anno 1523.

8 Testis 39. Laurentius de Radzieiouu Crac. cantrifusor erat affectus veneno, & cum nullo remedio posset venenum educere Sancto seruo domini se deuouens, in melius mutatus est. Anno 1523.

9 Testis 40. Matthias Clericus de Cracouia, in quodam litigio graui cum aduersario suo, in quo in causa suarum Commissariis succumbere debuit, quamprimum ad Sanctum votum fecit, in concordiam vtrò venit.

10 Testis 55. Puer annorum trium honeste Heduigi Nicolai czeczotka denarium deuorauit, & eodem suffocatus est, & cum nullatenus extrahi posset post vota facta liberatur ab eo. Anno 1522.

11 Testis 58. Stanislaò de Curouu Clerico Cracouien. necessarius quidam liber furto sublati post vota restituitur. Anno 1523.

12 Testis 63. Honeſta Barbara Gíblouua de suburbio Cracouien. recognouit se plura beneficia meritis Sancti recepisse.

13 Testis 72. Iacobus Vuodziczka reformando bombardam globo, qui in ipsa erat, est vulneratus, post vota sanatur. Anno 1522.

14 Testis 81. Ioãnes Monczynski 8. Iulij existens in montibus vngaricis Tatri nuncupatis, veniens Crac. grauissima febris percussus & delirans volebat se ipsum interficere suafu Diaboli. At postea apparéte sibi S. Hyacintho à tam lethali casu est liberatus, adhuc videtur tabula Cracouiae in huius rei memoriam. Anno 1518.

15 Testis 94. Religiosa Virgo Emerentiana tertiae regulae Sancti Francisci precibus Sancti Hyacinthi obtinuit ingres-

ingressum sui ordinis . Anno 1521.

16 Testis 117. Ioanni Barila futori Crac. quædam furto sublata restituuntur .

17 Testis 125. Hedulgis Mathissouua apud dominos consules Cracouiesi. furti accusata per quendam adolescentem facto , factis votis ad Sanctum Hyacinthum eius ope liberatur .

18 Testis 134. Mulier quædam ab aceruo lapidum graui obruta, collisa, & concussa cum penè iam moreretur post vota sanatur.

19 Testis 133. Generosus Dominus Stanislaus Gorski Vicecapitaneus Crac. ob crimen homicidij carceris, & capitis per Regem adiudicatus, dum se & vitâ suam Deo, & S. Hyacintho commendasset, audita missa gratis à Rege liberatur. Anno 1514.

20 Testis 158. Nobilis Corzenczki cum suo aduersario causam agens cû deberet omnibus suis bonis priuari post vota causam lucratur, & in omnium bonorum possessione tutus perseuerat. Anno 1510.

21 Testis 160. Bartholomæus de Sondecz furti accusatus, & ad carcerem condemnatus, ac mortem visibiliter per S. Hyacinthum visitatus ex carceribus, & periculo mortis educitur. Anno 1521. 4. Septembris.

22 Testis 208 Stanislaus Sosna faber ferrarius de Cleparz ab incendio suæ domus ab hostibus inferendo S. Hyacinthi ope liberatur .

23 Testis 237. Anna Iaroslai Cantrifusoris vxor in furti damno iuuatur .

24 Testis 239. Zophia vxor Gregorii fabri Crac. furti rea, & accusata euadit.

25 Testis 241. Genser Petronillæ Nobilis matronæ ex vinculis, & carceribus catenis astrictus ab vno tyranno, pro eo votis datis liberatur .

26 Testis 244. Felicia de Crupniki furto sibi sublata

votis peractis reaccipit.

27 Testis 260. Felicia vxor Ioachim post adulterium commissum cum adulter capite plexus esset, hæc euasit, & postea multis diebus commendans se patrocínio Sancti Hyacinthi, & penitentiam agens ex delicto suo in gratiam viri sui rediit.

28 Testis 267. Anna de platea Slacouien. diris carceribus adiudicata, & pœnæ capitis: patrocínio sancti illæsa euadit.

29 295. Puer Catherinæ Benedictouua apud moniales Sancti Andreæ manentis aqua feruenti se perfundens in desperatam infirmitatem incidit, qui post vota facta citò sanatur.

30 Testis 315. Simon famulus Domini Thesaurarii Regni Cracouæ manens media nocte insciis omnibus in profundissimum puteum cadens submergebatur quod rescies vxor sua subsidium p. & 2. dedit ei, & inuocans Sanctum, eius patrocínio è profundo puteo emergit.

31 Testis 315. Vxor eiusdem ex altissimo proruens ædificio sanatur.

32 Testis 346 Anna Bogussouua de platea hospitali furti falso accusata recurrens ad patrocinium Sancti liberatur. Contestatur tab. 32.

33 Testis 347. Hedwigis de Casimiria puella ex alto edificio cadens coilisa vehementer, & quasi mortua habita in caput enim impegerat, post vota ad Sanctum emissa statim sanatur. Anno 1523.

34 Testis 354. Catherina de Biecz Crac. manens peste correpta liberatur contestatur Tabula 1. Anno 1519.

35 Testis 369 Soror Anna de tertio habitu S. Dominici peste correpta meritis S. Hyacinthi liberatur. Contestatur soror Agnes medio iuramento.

36 Testis 373 Barbara Caleniczka ob quoddam certum crimen homicidii reclusa in carcere, & per sex menses captiua

captiua fuit, quia enim pręgnans erat expectabatur puerperium. Illa vero vota faciens ad S. Hyacinthum ex illo carcere modo quodam mirabili euadit.

37 Testis 377. Reuerend Dominus Stephanus Gelbrikuuski magister artium a tentatione diaboli continua vt se propriis manibus iugularet suadente, cum ad S. se Hyacinthi conuertit patrociniū liberatur.

38 Testis 393 Mater honestę Annę de platea Slacouieñ. apud Caliechnik inquilinam manēñ. captiuata, & capitali pęna puniēda post votum filię pro ea factum mirabiliter euadit.

39 Testis 407. Generosus Dominus Andreas Pyenjonzek Referendarius sacre Regię Maiestatis testatur quendam Cęturionem sibi 100 florenos sufluisse turro, sed quando ad S. Hyacinthum factum fuisset votum, pecunię illa: sę mirabiliter restituuntur absque infamia furtum committentis.

40 Testis 29. Laurentii de grodno equus cū ex improuiso in fluuium Rudaua incidisset, & prę altis littoribus exire non posset mergebatur, patrono eius ad Sanctū vota emitte exilit sanus. Anno 1523.

41 Testis 179. Matthias Papirek de Ogrodniki equum deperditum cum dolore, & merore votum ad Sanctum faciens rehat. Anno 1490.

42 Testis 187 Nicolaus Hyelonck equum valde infirmū, cui aliter tubucnire non poterat, ad Sanctum deuouens sanum accipit.

43 Testis 280. Zophia Hanuscouua mulier paupercula, & simplex & cęuota duos pullos habens in aqua submersos tandem cum deuotione ad Sanctum pro patrociniō recurrens sanos atque viuos iterum reaccipit.

Ex tabulis ad tumbam Sancti appensis.

44 Tabula 7. Generosus Dominus Czernij de Zabno existens in bello prutenico, ex improviso in quemdam lacum cadens, & in illo profundo cæno equo se voluens capit mergi, & in illo casu deuote ad S. Hyacinthū proclamans & se deuouens eiusdem auxilio, vt credit adiutus liberatur. Anno 1520.

45 Tabula 10. Ioannes Pyerni cognomento de Crac. ciuis multis tribulationibus, & anxietatibus diuexatus post vota ad Sanctum facta liberatur. Anno 1521. Februario.

46 Tabula 62. Nobilis Stanislaus Gromiszki semel, & iterum magnis periculis, & diuersis ope sibi à Sancto præstita liberatur. 1518.

47 Tabula 92. Agnes de Blonye passa tentationem diaboli per decem annos, vt se laqueo enecaret, aut aquis submergeret, & in hac angustia ad Sanctum confugit, & a tentatione liberatur.

Hæc sunt candidæ, ac deuote lector, quæ in gratiam Sanctæ deuotæque contemplationis, & ad Sanctum Dei virum Hyacinthum cuiuslibet piæ affectionis ad asruendam fidem, & excitandam deuotionem ex Processu autentico originali, quam breuissimè inferenda duximus ne longa series miraculorum fastidium legentibus pareret nec etiam eo modo ab enumerandis miraculis per virum Dei Hyacinthum factis destitimus, vt in aliquo tanto, ac tam celeberrimo viro, vel in sanctitate vitæ commendanda, vel in virtutibus Dei ope ab eo factis non solum ipsius verum etiam Dei gloriæ de esse videamur. Intermissimus autem ob breuitatis amorem & præsertim visiones, & Apparitiones, quas diuersis temporibus, & personis variis morbis laborantibus Deo permittente idem Sanctus facere di-

re dignatus est, quarum numerum vsque ad 36. ex suo originali computabimus. Visum est autem rei consentaneum generalem vitæ, & sanctitatis S. Hyacinthi commendationem, & testificationem (quæ ad tricesimum numerum exundat) ex professo præterire, cum grauissimi viri & Patres Ordinis in Processu descripti plurimas, & innumera- biles ad consolationem fidelium populorum per virum Dei virtutes factas præter eas, quæ scripturis continen- tur, & a testibus super positis medio corporali iuramento ab omnibus, & singulis roboratæ, ac firmatæ sunt sa- ctas iuridice & formaliter testificantur, nihil omitten- tes aut præterientes eorum, quæ veritatem rei concer- nere videtur.

*De Processus clausura, & munitione, atque per
certos patres ad urbem transmissione.*

Cap. XXX.

HIs itaque omnibus per ordinem testibus ad proban- dum, & testificandum euocatis atque per iuramenta eorum, quæ dicebant affirmantibus Commissarij ad hunc actum a sede Apostolica delegati ad vltiora secundum formam Canonicam procedere deliberauerunt, indixe- runtque certum locum, diem, horam, mensem, & annum pro termino ad dicendum contra hæc omnia miracula, per testes producta, & testificata per procuratorem Regiæ Maiestatis, & in valuis Ecclesiæ affigi, & in publicis con- cionibus denunciari. Deputantur autem & portitores processus iam facti per eundem procuratorem duo fratres Ordinis scilicet Frater Simon presbyter, & Frater Vale- rianus Diaconus, à Commissariis Processum sigillatum, & munitum ad sedem Apostolicam portaturi, qui præmisso corporali iuramento pro fidei ab ipsis transportatione Processum præfatum cum omni modo forma, & iure fa-
ctum, J

ctum, de manibus Commissariorum Apostolicorum recipiē. accepta maiorū suorum obedientia, & benedictione Romam perrexerūt, & felicibus auspiciis appl. cantes, pię memorię Clementis VII. in manibus fideliter tradiderūt & negotium Canonizationis feruenter apud sedem Apostolicam vna cum pientissimo, & deuotissimo principe Sigismundo Primo Rege Polonię, tum etiā Reuerend. P. F. Andrea Suuientek olim prouinciali Polonię procurare ceperunt. Quod autem hoc cū veritate concordet duplici probatur auctoritate. Primo quidē libris Apostolicis consistorialibus, qui etiam nunc Romę habentur tum litteris ab eodem Clemente VII. in forma breuis ad fratres cōuentus Crac. destinatis clarius apparet. Nam in actis consistorialibus sic habetur Anno Domini 1526. Die Lunę decima septima mensis Decembris Romę fuit Consistoriū in quo fuit productus processus ex Polonia factus super Canonizatione fienda S. Hyacinthi de ordine predicatorum, & sanctissimus Dominus noster causam Canonizationis RR. DD. Senensi Episcopo Campegio presbytero, &c. De Casarinis Diacono Cardinalibus necnon RR. PP. Paulo de Capisuchis & Christophoro Panigarola Rotę Auditoribus commisit, & licet in his actis prædictis consistorialibus de S. Hyacintho nulla sit mentio, sed tantum in albo locus est relictus, vt mihi in hoc negotio procurando oculis subiectum vidi, tamen per subsequentes Clementis Septimi litteras veritas elucescet clarumque redditur non alium tunc fuisse productum processum, quam S. Hyacinthi, & ad examen Cardinalium porrectum. Postquā verō sic institutum fuisset hoc eodem anno sub eodem summo Pontifice per Carolum Quintum infelix Directio Vrbis Romę accidit in qua omnes scripturę tam sacrę quā profanę cum diuitiis Romanis sunt discerptę, diuulsę, dilaceratę, deperditę, inter quas pro dolor, & idem prædictus Processus deperiit, & sic a negotio
pro-

promouendo erat destitutum, quia suo probationis tenore erat destitutum. Nihilominus tamen pientissimum Regem Poloniæ ardore illò, quem in promouenda Canonizatione S Hyacinthi, conceperat succensum nec temporis intercapedo, nec vrbis direptio retardare potuit, quin cupitam Sancti gloriam, & honorem promoueret: Instanter igitur petiit, vna cum fratribus suprafati conuentus Cracouien. vt ad vltiora Sua Sanctitas procedere digna retur. At quoniam temporum calamitas, & quassatæ tunc Ecclesiæ negociorum magnitudo admittere non potuit, vt ad Canonizationem Sancti procederetur tam per se quam per protectorem Regni Laurentium Cardinalem sanctorum quatuor Coronatorum pio Regis. & fratrum desiderio satisfecit. & ea quæ pro tunc concedenda erant concessit donec & Ecclesia desiderata pace donaretur, & ad actum Canonizationis commodius accedere licitum fuisset.

Tenor litterarum Clementis Septimi Pontificis Maximi, quo conceditur festum, officium, Missa, & imagines de Sancto Hycinthe, & ubi testatur se processum ex Polonia recepisse.

Cap. XXXI.

Clemens Papa Septimus Dilectis filiis Prioribus, & fratribus domus S. Dominici Cracouien ordinis prædicatorum Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecistis. Quod alias sælicis recordationis Leo Papa Decimus prædecessor noster ad instantissimas preces carissimi in Christo filij nostri Sigis mundi Poloniæ Regis illustris, certis Episcopis tunc expressis. vt ad generalem inquisitionem vitæ sanctitatis, & miraculorum B Hyacinthi fratris ordinis vestri, ac socij S. Dominici olim institutoris dicti ordinis procederent manda-

mandauit. Ipseque processus per vnum ex fratribus domus vestræ clausus, & sigillis obsignatus nobis nuper præsentatus illiusque examinatio tribus ex S. R. E. Cardinalibus & duobus Rotæ auditoribus per nos commissa fuit, & licet ipse Hyacinthus dum in humanis egit, ac tempore quo creatori suo spiritum reddidit, ac posteaquam vita functus fuit plurimis claruerit miraculis, ac propterea magna Christi fidelium istius Regni multitudo ad Ecclesiam vestram in qua ipsius Beati corpus requiescit assidue confluat pluresque eiusdem Beati intercessione preces suas quas ad Deum effundunt exaudiri firmiter credât, ipsumque pro Beato teneant, & reuerentur quia tamen in Cathalogo sanctorum annumeratus non est, dubitant an sibi facere liceat. Quare venerabilis frater noster Laurentius Episcopus prænestinens. Cardinalis sanctorum quatuor nuncupatus dum regni protector tam præfati Sigismundi Regis quam vestro nomine nobis humiliter supplicauit, vt pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius Beati reuerentia, & honore necnon Ecclesiæ decore, & Catholicæ religionis splendore populique deuotione & salute vobis singulis annis etiam priusquam ad illius canonizationem processum fuerit festum & officium eiusdem Hyacinthi in Ecclesijs, & domibus vestri ordinis dicti Regni, & prouinciæ celebrandi, & celebrari faciendi licentiam concedere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui fideles quoslibet ad sanctorum Dei venerationem, & iugem erga eos deuotionem vt ei à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum procedit placere studeant prout possumus libenter excitamus. Huiusmodi supplicationibus inclinati vobis, & alijs, & aliorum domorum necnon monasteriorum monialium seu sororum vestri Ordinis in dicto regno, & prouincia consistentium fratribus, ac monialibus seu sororibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus in Ecclesijs domorum, &

monasteriorum vestri ordinis huiusmodi officium, & missas in memoriam eiusdem Hyacinthi annis singulis altera die post festum Assumptionis B. Mariæ Virginis immediate sequen. celebrare eiusque imaginem depingi facere, & in Ecclesijs domorum, & monasteriorum dicti regni & provinciae depictam tenere libere, & licite valeatis ordinario rum locorum, & cuiusvis licentia super hoc minime requisita Auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod propter præmissa dictus Sanctus Hyacinthus Canonizatus, & Catalogo prædicto sanctorum ascriptus non censeatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 2. Februarij 1527. Pontificatur nostri Anno quarto. Evangelista.

*Breve Apostolicum super celebratione diei festi de
S. Hyacintho sub festo duplici per omnes
Ecclesia Poloniæ etiam Cathedrales. Cap. XXXII.*

Clemens Papa Septimus. Charissimo in Christo filio nostro Sigismundo Poloniæ Regi illustri, Charissime in Christo filii noster salutē, & Apostolicam benedictionem. Præsentavit nobis Prouincialis regni tui Poloniæ ordinis prædicatorum litteras maiestatis tuæ quibus nobis expeditionem negotii Sancti Hyacinthi, qui tam vivus, quàm mortuus plurimis claruit miraculis, plurimum commendat, vt ad illius Canonizationem procedere dignaremur. Nos propter diuersa ardua negotia quibus ad præsens implicati sumus consideraſi ad actum huiusmodi Canonizationis procedere non posse, ac desideraſi. quantum cum Deo nobis licet tuis piis & honestis desideriis satisf.

satisfacere attenden. Vt præfatus prouincialis nobis exposuit fratribus dicti ordinis, alias ab hac sancta sede in qua diuina prouidentia sedemus concessum fuisse, vt festû, ac Missa & officium eiusdem S. Hyacinthi cum oratione de vno Confessore in omnibus Ecclesiis domorum ordinis, & Regni prædictorum celebrari posset Maiestati tuæ pro nunc cōcedendum duximus prout per præsentem concedimus. Quod in omnibus aliis Ecclesiis etiā Cathedralibus, quas Regni tui duxeris eligendas & nominandas Episcoporum & prælatorum, quorum Ecclesiæ per Maiestatem tuam nominatæ fuerint, expresso accedente cōsensu, quas regni tui duxeris eligendas & nominandas Missa, & officia cum oratione de vno confessore celebrari possint donec ad actum Canonizationis deuentum fuerit, ita tamen quod per hoc dictus Hyacinthus Canonizatus, & Cathalogo sanctorum ascriptus nullatenus censeatur. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris. Die 1. Junij 1530. Pontificatus nostri anno septimo. Euangelista.

Nominatio Cathedralium Ecclesiarum per Sigismundum primum Regem Polonia pro celebrando festo S. Hyacinthi.

Cap. XXXIII.

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituanix, Russiæ, Prussæ, Masouix Dominus, & heres. Productum est coram nobis breue Sanctissimi Domini nostri quod ad verbum ita scriptum est. Clementis Papa Septimus, &c. vt supra. Hoc igitur Sanctissimi Domini nostri breue ea qua par est reuerentia accepimus In quo cum arbitrii nostri sanctitas eius esse voluerit certas Ecclesias nominare & eligere in quibus missa & officia cum oratione de vno Confessore celebrari possint donec ad actum

actum Canonizationis deuentum fuerit. Nos Archiepiscopi, & Episcoporum prouincię Gnesneń. in Regno nostro expresso accedēte cōsensu Ecclesias has nominandas duximus Metropolitanā Gnesneń. Cathedrales vero Crac. Vladislauień. Posnanień. Ploceń. omnes insup collegiatas quęcunque Metropolitanę. & Cathedralibus istis subsunt. Quamobrem potestate nobis a S. sede Apostolica concessa hortamur omnes prędictarum Ecclesiarum pręlatos, & canonicos, vt cum dies S. Hyacintho sacer aduenerit, Missam & officia de vno Confessore in Dei laudem, & Sancti huius commemorationem in Ecclesiis suis celebrari faciant, & nobis gratum facturi, & Dei sibi ea re gratiam & misericordiam conciliaturi ad quem omnis honor redundat, qui Sanctis eius pręstitus fuerit, harum serie litterarum quibus in fidem sigillum nostrum est appensum. Datum Cracouię feria 3. post Dominicam letare proxima Anno Domini 1540. Regni nostri Anno 34. Samuel Episcopus Chelmeń. & Vicecancellarius sanctificat. Relatio Reuerendissimi in Christo patris Domini Samuelis Maczieiouuski Episcopi Chelmeń. & Regni Polonię Vicecancellarij.

*Littera singulorum Episcoporum, et expositio Ecclesiarum,
& consensus omnium prælatorum pro celebra-
tione festi supradicti Sancti.
Gap. XXXIV.*

Ioannes Archiepiscopus Gnesneń. Legatus natus, &c. constituit Ecclesias Metropolitanam, & collegiatas, & parochiales, & conuentuales Diocesi Metropolitanę subiectis tam Pręlatis, & Canonicis, quàm etiam Vicariis, & toto clero 1540. 11. Martii.

Lucas Comes à Gorka Episcopus Vvladislauieñ. constituit Cathedralē Vvladislauieñ. & collegiatas, & parochiales, & conuentuales Diocēsi Vvladislauieñ. subiectas in Archidiaconatibus Vvladislauieñ Pomeraniæ, & Cruszuiciēñ. & omnibus Prælatīs, & Vicariīs sub pāna 11. Martij Anno 1540. Datum Crac.

Iacobus Buczaczkī Episcopus Plocen. constituit Cathedralē Plocēñ. & collegiatas parochiales, & Conuentuales Diocēsi Plocēñ. subiectas item in Archidiaconatibus Plocēñ. Dobrzineñ. Pultouieñ. omnibus Prælatīs Canonicis, &c. Crac. 20. Martij 1540.

Sebastianus Braniczkī Episcopus Pośnaniēñ. constituit Ecclesiam Cathedralē Pośnaniēñ & collegiatas, & parochiales, & conuentuales, & in Archidiaconatibus Pośnaniēñ. Szremeñ. Vuarzouieñ. Pczeneñ. omnibus Prælatīs Vicariīs sacerdotibus, & Canonicis 3. mensis Aprilis 1540. Crac.

Petrus de Gamratis Episcopus Cracouieñ. constituit Ecclesiam Cathedralē Cracouieñ & collegiatas, & parochiales, & conuentuales in diocēsi Crac. & in Archidiaconatibus Cracouieñ. Sendomiriēñ. Zauuichuuosteñ. & Decanatibus Lipniceñ. Vuoyniceñ. Tarnouieñ. Iasleñ. Bieccēñ. Bobouieñ. Sandeccēñ. noui fori Dobcziceñ. Scauuiueñ. Zatorieñ. Osuuczimeñ. Płczineñ. Noui montis Volbrameñ. Lelouieñ. Andrzejouieñ. Vuroczimouieñ. Vuitouieñ. Pleszouieñ. Skaleñ. Opatouiecz, & Vuislicieñ. Sokolino Xyózniczen Kye Pilzneñ. &c. Crac. 15. Aprilis. 1540.

Horum omnium litteræ sunt pergamenæ sigillatę, & per extensum scriptę, quas breuitatis causa volens prætereo. Sūt in processu transmissio Romā 1543. authentico sigillis Commissariorum sigillato, & Notariorum. In hoc eodem processu est Breue Clementis Septimi quod fratres in Polonia in suis domibus possunt habere solēmnem processio-

cessionem cum venerabili sacramento in festo S. Hyacinthi, quod statim hic inferendum duxi.

*Littera quibus conceditur , ut officium Sancti Hyacinthi
singulis Ferijs quintis dicatur Feria vacante
ac si iam esset Canonizatus .*

Cap. XXXV.

IOannes à toleto miseratione diuina tituli Sancti Sixti S. R. E. Presbyter Cardinalis Burgenſi nuncupatus. Dilectis nobis in Christo vniuersis, & singulis patribus, & fratribus ordinis prædicatorum Prouinciæ Poloniæ salutem in domino sempiternam. Hodie Santissimus in Christo pater, & dominus noster dominus Paulus diuina prouidentia Papa Tertius Intelligens Sanctum Hyacinthum ordinis prædicatorum Prouinciæ Poloniæ Patronum quam plurimis clarere miraculis, cupiens propterea vestris, & aliorum Christi fidelium votis satisfacere vobis de cætero omnibus quintis Fertiis cuiuslibet hebdomadæ, in quibus festum proprium non occurrerit prout in tertiis feriis de Sancto Dominico patre nostro fieri, & dici solet ad laudem omnipotentis Dei, ac vestri ordinis decorem officium de eo etiam solemniter, ac si iam esset Canonizatus, facere & dicere possitis per suæ viux vocis oraculum nobis desuper factum auctoritate Apostolica concessit, & indulſit, in cuius rei testimoniū præsentis nostras attestationis litteras per secretarium nostrum fieri, & subscribi nostrique sigilli impressione communiri mandauimus. Datum Romæ apud Parionem in ædibus nostræ solitæ residentix sub Anno a natiuitate Domini 1542. Die vero tertia mensis Iunij Pontificatus præfati Domini nostri Papæ Anno Octauo. Ita attestamur, & fidem facimus A. Cardinalis Burgenſi. Ant. Barba Secret.

De Clementis Septimi ad fratres Poloniae, in quo conceditur in Ecclesiis. fratrum predicatorum processio solemnis cum venerabili sacramento in festo Sancti Hyacinthi.

Cap. XXXVI.

Clemens Papa Septimus Dilectis filiis Prioribus, & Fratribus ordinis Prædicatorum Prouincię Polonię, secundum morem eiusdem ordinis. Dilecti filij salutem, & Apostolicā benedictionem, Cū dudum fel. rec. Bonifacius Papa Octauus prædecessor noster omnibus Christi fidelibus, verè pænitentibus & confessis, qui quotiescunque, & ubicunque capitulum prouinciale per Priores & fratres eiusdem ordinis Prædicatorum celebraretur, Ecclesiam apud quam capitulum ipsum pro tempore celebrare contingeret tempore celebrationis illius a primis vespers dici, quo illud celebrari inchoaretur, vsque ad octo dies inclusiue, immediate sequentes deuote uisitarent, & ad Ecclesię conseruationem ac fratrum, & priorum prædictorum sustentationem manus adiutrices porrigerent, necnon Prioribus, & Fratribus, qui huiusmodi capitulo interessent, illam indulgentiam ac remissionem peccatorum, quam uisitantes Ecclesiam Beatę Marię de Portiuncula, alias de Angelis extra muros Afsissinatensis, primo & secundo diebus Augusti quomodolibet consequebantur per suas litteras concesserit, ac Præsidenti huiusmodi capituli qui pro tpe foret, vt quatuor fratres idoneos presbyteros dicti ordinis pfectores, in cōfessores, qui cōfessiones quarūcunq; personarū Ecclesiā prædictā causa huiusmodi indulgētię cōsequēde accedentiū, p ipsos octo dies dūtaxat audire, & cōfessionibus eorū diligēter auditis eisdē personis pro cōmissis (nisi forsan talia forēt, propter quę sedes Apostolica esset merito cōsulēda) absolutionē ipendere, & pænitiā salutarē iniungere valeant, eligere. & deputare possint, Diocesani loci, & cuiusuis alterius licētia sup eo minimē

minimè requisita, indulserit, prout in eisdem litteris plenius cōtinetur, & sicut nobis insuper exponi fecistis, quatuor confessores ad cōfessiones Christi fidelium, pro dicta indulgentia consequenda confluentiū audiendas non suppetunt, ac uos tēpore celebrationis vestri capituli prouincialis prouincię vestrę Polonię iuxta morem dicti ordinis vnam solemnem, ac deuotam processionē, cum delatione Sacrosanctę Eucharistię Sacramenti vsq; ad maiore, seu aliam principalem Ecclesiā ciuitatis seu loci, in quo illud celebratur facere consueuistis, Et dilecti filii Prior, & Fratres conuentus Cracouiensis dicti ordinis, quibus vt festū quondā, S. Hyacinthi, qui miraculis claruit, & cuius corpus in eorum Ecclesia requiescit, annis singulis certa die celebrare possint Apostolica auctoritate indultum extitit in festo huiusmodi, similiter processionem cum delatione eiusdē corporis Christi celebrare consueuerint, & de concessione Apostolica, cuius vigore processionē prædictam, tempore celebrationis capituli prouincialis huiusmodi celebrare non possitis, ac propterea cupiatis ibi, ac etiam vt apud omnes Domos, & Ecclesias ordinis, & prouincię prædictorum similiter, quæ apud dictam Domum Cracouiensem celebratur, in eodem festo Hyacinthi celebrare possit indulgere, Nos qui deuota pii patris affectione, libenter prosequimur fidelium prædictorum deuotionem feruentius inualescere, & illorum animarū saluti fructuosius consulere volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, Præsidenti pro tempore existenti vestri prouincialis capituli tempore celebrationis illius non solum quatuor, sed etiam alios octo, sicq; duodecim fratres presbyteros eiusdem ordinis professores in confessores, qui Christi fidelium prædictorum dictis octo diebus durantibus confessiones audire, & eis pro commissis absolutionem impendere, ac penitentiam salutarem iungere possint, eligere, & deputare. Nec non de cætero

tempore celebrationis capituli prouincialis huiusmodi cum delatione Sacramenti, prout consueuistis celebrare. Nec non tam in eiusdem Sancti Hyacinthi, quam etiam in Sancti Antonini, nuper Canonizati festis diebus, in omnibus do nibus, & Ecclesiis vestris prouinciæ prædictæ, processionem cum delatione Sacramenti huiusmodi, sicut in alijs festis sanctorum vestri ordinis facere consueuistis, solemniter facere, & celebrare, libere, & licite valeatis quibusuis Apostolicis, & prouincialibus, & sinodalibus consilijs editis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & pariter indulgemus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die xxiii. Iunij 1530. Pontificatus nostri Anno Sexto, Euangelista.

Littera Reuerendiss. Cardinalis sanctorum quatuor Coronatorum ad Regem Poloniae quibus sum nomen Pontificem excusat, quod statim ad Canonizationem non accesserit promittit tamen Canonizationem futuram. Cap. XXXVII.

Serenissimo Principi, & excellentissimo Domino Domino Sigismundo Poloniae, &c Regi inuictissimo.

Serenissima Regia Maiestas post humillimam commendationem, Proximis hæc elapsis diebus redditæ fuerunt mihi litteræ Maiestatis Vestræ quibus mihi mandabat, vt negotium Canonizationis sancti Hyacinthi, quam per Sanctissimum Dominum nostrum absolui, & celebrari desiderat apud Sanctitatem Suam commendatum haberé. Quod vt soleo feci libenter. Apertis igitur Maiestatis vestræ litteris, quas ad Sanctitatem suam scripserat cognitoque in
hanc

hanc rem ardentissimo sui regij animi desiderio Sanctitas Sua egregiam V. Maiestatis religionem vehementer commendauit asserens id tum ob religionis augmentum tum, etiam vt Maiestati vestrę honestissimo desiderio fiat satis, Sanctitatem suam non minori affectu optare, quam Maiestatem vestram desiderare. Sed dolet enixe Sanctissimum hoc negotium, & desiderium Maiestatis vestrę piissimum in ea tempora simul incidisse quibus ob tam notissimam aduersarum, & diuersarum rerum molem negocium hoc quieto vt decet animo, absolui non posset, sed pro futura huius rei absolute pro nunc in spem dedit initiũ quod interim Missa, & officium cum oratione de vno confessore in Ecclesijs, quas Maiestas Vestra duxerit eligendas in ipsius S. Hyacinthi honorem, & gloriam celebrari possint per suas in forma breuis litteras concessit ad magis quiete tempora Canonizationem ipsam dante Domino celebraturus, & Beatum ipsum sanctorum Cathalogo suis ita miraculis exigentibus deuotissimo Maiestatis vestrę intuitu solemniter ascripturus, &c. & feliciter semper valeat Maiestas vestra cuius bonę gratiæ me commendo. Datum Romę die 25. Iunij 1530. Humilis seruitor Laurentius Cardinalis sanctorum quatuor Coronatorum.

Littera Sigismundi Primi. Ad Clementem Septimum Pontificem Maximum, quibus iterum Canonizationem Sancti Hyacinthi exposulat.

Cap. XXXVIII.

Beatissimo in Christo Patri, & Domino Domino Clementi diuina prouidentia Papæ Septimi Sacrosanctę Romanę, ac vniuersalis Ecclesię Summo Pontifici Domino nostro clementissimo. Beatissime Pater, & Domine Domine

Domine clementissime. Reuoco ad memoriam Sanctitati Vestræ egisse me per litteras, & apud diuos prædecessores Sanctitatis Vestræ Pontifices Maximos & apud Sanctitatē vestram in causa Canonizationis S. Hyacinthi fratris ordinis prædicatorum, cuius cineres, & ossa in æde Sanctiss. Trinitati dicata Cracouiæ à populis meis religiosissimè visuntur, & sanctissimè venerantur, Licet autem Sanctitas Vestra festum eiusdē Beati ob vitam bene actam, & miracula, quibus post mortem corruscat postridie celebritatis Assumptæ Deiparæ Virginis à Christi fidelibus singulis annis celebrandum instituit. voluit tamē Sanctitas vestra, & in litteris Apostolicis cauit ne propterea Beatus iste sanctorum Cathalogo ascriptus censeatur. Quæ res non inodice animos subditorum meorum angit: Proficiscitur igitur ad Thronum Sanctitatis Vestræ is venerabilis, & religiosus vir F. Thomas de Szyczouu prouincialis Regni mei in hoc negotio, quod apud Sanctitatem Vestram curaturus est. Rogamus plurimum eandem, dignetur in hac re huic viro benignas aures præbere, & id quod ad Christi gloriam vere pertinere putat decernere, & statuere in quo Christus, cor, & animum Sanctitatis Vestræ dirigat, & eandem Sanctitatem vestram sanam, & incolumem pro confirmatione, & consolatione mea, & totius Rei Christianæ, quam diutissimè seruet. Commendo me, & populos mihi subiectos Sanctitati Vestræ. Ex ciuitate mea Cracouiē. die 15. mensis Martij Anno Domini 1530. Regni vero mei xxiv. Sigismundus Rex Poloniæ manu propria significat. Hæ litteræ sunt Romæ repertæ 17. Octobris 1590. in domo R. D. Ludouici Regiē. Abbatis campani, & redditæ ad manus Illustriss. D. Bernardi Maczieouuski Sereniss. Sigismundi Tertij Regis Poloniæ ad Sedem Apostolicam oratoris, & hic sunt insertæ.

Littera Sancta Synodi Petriconiën. ad Paulum Tertium Pontificem Maximum pro Canonizatione Sancti Hyacinthi.
Cap. XXXIX.

Postquam paulo longius, quam vt sperabatur protraheretur negotiū Canonizationis B. Hyacinthi, quasi à somno excitati Patres Poloniæ iterū apud Sedem Apostolicā cū Serenissimo Rege, & Episcopis Regni Poloniæ instare ceperunt quatenus ad optatum finem res deduceretur. Litterarum autem Synodaliū tenor est talis.

Sanctissimo & Beatiss. in Christo patri, & Domino D. Paulo Sacrosanctæ Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ summo Pontifici Dño clementissimo. Sanctissimè Pater, & Dñe Dñe clementissime. Post oscula pedum S.V. Cū essemus in hac sancta Synodo congregati relatum fuit de magnis miraculis, quibus Hyacinthi Sanctitatē magis indies atq; magis Deus illustret, postulatumq; est à nobis vt S.V. litteris nostris eius rei fidē faceremus, atq; illi supplicaremus, quo B. Hyacinthū, & vitæ summa sanctimonia, & tot tantis miraculis insignē in diuorū numerū referendū curaret; atq; eundē ei honorem haberi eadēq; veneratione affici iuberet, qua afficiuntur hi, qui simili pietate atq; integritate vitā suā traduxerunt. quosq; Deus editis miraculis claros apud oēs, & insignes esse voluit. Res nobis, & æqua visa est, & pia. Quamobrē qua possumus animorū nostrorum demissione S.V. diligenter supplicamus, vt id facere ne grauetur, vtque in eorum album, quos propter eximiam vitæ Sanctitatem merito colit, & veneratur Ecclesia hunc quo referre velit B. Hyacinthum atq; ad Apotheosim siue vt vocant ad Canonizationē eius cōsentire dignet, & Deū sibi hoc tā pio opere B. huius Hyacinthi suffragio atq; intercessione propiciū redditura, & nobis Regnoq;

huic

huic vniuerso magnum gaudium magnamque consolationem allatura commendamus nos humiliter Sanctitati V. quam Dñs Deus seruet sanam diu & semper fœlicissimam. Petricouix die 20. mensis Maii Anno Domini 1539. Eiusdem Sanctitatis Vestre humiles, & deuoti Capellani Ioannes Dei Apostolicę sedis gratia Archiepiscopus Gnesnens. Legatus natus, & regni Polonię primas vna cum Reuerendis DD Episcopis & capitulis in hac Synodo sanctę congregatis Sigilla quatuor extra.

De noua commissione Apostolica sub Paulo Tertio Pontifice Maximo in Poloniam data ad examinanda miracula S. Hyacinthi. Cap. XXXX.

DVm igitur Pontifex Maximus, & Regis animum, & status spiritualis instantiam non solum laudasset, sed etiam intimius perspexisset processu tamen originali in direptione Urbis Romę caruisset. (licet copia verũ non authentica ad ipsum transmissa fuisset) quo maturius in ea re procederet, & desiderio Regis, & populi deuoti satisfaceret quatuor Cardinales S. R. E. super hoc negotio examinando instituit, qui tamquam sedis Apostolicę Commissarij rem penitus introspiccerent, & ipsa bene perspecta ad sedem prædictam fideliter quidquid fecerint referrent. At ipsi prædicti Cardinales (quia exiguo res fulciebatur fundamento) deliberarunt in Poloniam nouam commissionem facere, vt si quid tale fuisset quod rem altius eleuaret eandem sua fulcirent auctoritate. Commissionis vero tenor est talis. Nos Ioannes Dominicus Episcopus Ostiensis Cardinalis Tranen. & Ioannes Petrus tituli sancti Syxti Presbyter Theatin. & Alexander S. Marię in via lata Diaconus de Cęsarinis Cardinales miseratione Diuina nuncupati Iudices & Commissarii in causa infra scriptę Canonizationis Apostolica Auctoritate deputati, Reuerendis

dis nobis in Christo dilectis Dominis, Abbati monasterij Migileſi Cracouieſi diœceſis, & Decano, ac Arch diacono Eccleſiæ Cracouieſi. ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem. Noueritis quod nuper poſtquã ſel. rec. I. conſ. PP. X. per litteras Sereniſſimi principis D. Sigifmundi Poſonia regis illuſtris ſignificatę, quanta iã diu fuiſſet, & tũc eſſet populorum deuotio ad ſepulchrum S. Hyacinthi, qui olim S. Dominici ſocius, & particeps vitę extiterat, & tã in vita quam poſt mortem, multis miraculis præclaruerat, & quod propterea idem Dominus Sigifmundus Rex cupiebat eundem S. Hyacinthum, ſi dignus repertus fuiſſet ſanctorum Cathalogo aggregari, & aſcribi. Præſatus Leo Papa, ad Canonizationem ipſius S. Hyacinthi ritẽ procedere nolens, tunc Cracouieſi. & Pręmiſleſi. Episcopis, quatenus ſuper vita, fama, & cõuerſatione, ac miraculis ipſius S. Hyacinthi tam in vita quam poſt obitum factis, diligenter & ſincere Apoſtolica Auctoritate, inquirerent, & teſtes recipient, & eorum de ſuper attestationes, in publicam formã redigi facerent & deinde proceſſum ipſum clauſum, eorumq; ſigillis nunitum, ad ipſum Leonem Papam, & ſedẽ Apoſtolicam, per proprium, ſeu alium nuncium fideliter transmittere curarent, per quaſdam mandauerat & deinde ex certis tunc expreſſis cauſis tunc Episcopum Laodiceſi. & quendam Iacobum Erdzieſſouu Canonicum in locũ Cracouieſi & Pręmiſheſi. Episcoporum per alias ſuas in forma breuis litteras ſurrogauerat, ac proceſſus vigere litterarum huiusmodi in partibus factus in ſacro Apoſtolico Conſiſtorio præſentatus, & cauſa ſuper Canonizatione S. Hyacinthi, huiusmodi faciẽda, S. R. E. Cardinalibus, & denum nobis commiſſa fuerat nobis proprie venerabilis viri Martini prioris prouincialis, ordinis fratrum prædicatorum prouincię Polonię iuxta morem dicti ordinis expoſitum fuit, quod licet ex proceſſu iam facto ſperetur clarẽ conſtare, quod præſatus S. Hyacinthus Cathalogo

sanctorum ascribendus sit nihilominus tam dictus Sigismundus Rex, quam Martinus prior Prouincialis præfati adhuc cupiât super miraculis, tam ante, quam post processum præfatum factis in dies magis refulgentibus de nouo inquiri, & testes desuper recipi, & examinari, ac eorum dicta & attestations in publicam formam redigi, & de eis vt de negotio Canonizationis huiusmodi liberius procedi possit, in eodem sacro Consistorio fidem fieri: Nos attendentes probationes nemini coarctandas esse, & iusta petentibus consensum denegari non debere, neque untes in præmissis personaliter interesse, vobis de quorum fide & diligentia plurimum in Domino confidimus, in negotio huiusmodi vices nostras, quoad hoc vt vnus vel duo ex vobis coniunctim procedentes, ita tamen quod tertius in locum cuiuslibet vestrum pro tempore impediti succedere possit, super miraculis huiusmodi inquiratis Apostolica Auctoritate prædicta diligentius veritatem, ac testes desuper recipiatis, & eorum dicta & attestations in publicam formam redigi faciatis, & demum ea ac processum superperinde factum, clausum, vestrisque sigillis munitum, ad Sedem Apostolicam per fidum nuntium fideliter transmittere curetis, omniaque & singula alia, quæ nos in præmissis duntaxat facere, ac exequi possemus facere & exequi valeatis eadem Auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte tenore præsentium subdelegamus. In quorum fidem præsentibus fieri, ac per secretarium nostrum ad hoc à nobis specialiter deputatum subscribi, ac sigillorum nostrorum appensione communiri fecimus. Datum Romæ in præfato Consistorio sub Anno à Natiuitate Domini 1539. Die vero decima octaua mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij. Anno Quinto. Philippus Riccabella.

*Tenor litterarum pro exhumatione ossium B. Hyacinthi
& in nobiliori loco depositione Cap.*

XXXX I.

DVm hæc ita agerentur & desiderium populorum au-
geretur, capit deuota plebs apud fratres Prædicato-
res Cracouien. insistere vt glebam corporis Sancti Hyacin-
thi, quæ multos latuerat dies (licet nō sine magno prodi-
giorū, & miraculorū fulgere, & numerositate) a terra elle-
uarēt, & certiorē locū, quo oculos pro necessitatū suarū
subleuamine ad Sanctū Hyacinthū confidentius dirigere
possēt eis assignarēt. Non defuerunt tales qui deuotioni
populorū annuentes ad Sedem Apostolicam confugerunt
supplicantes humiliter quatenus ossa B. Hyacinthi hone-
stiori loco condere permitterentur. Quorum petitioni
Summus Pontifex Paulus tertius pias aures præbens per
Reuerend. Antonium S. R. E. Cardinalem exhumationem
libenter concessit. cuius concessionis tenor est talis.

Antonius miseratione diuina tituli Sanctorum qua-
tuor Coronatorum presbiter Cardinalis Dilectis in Chri-
sto Priori & fratribus domus S. Trinitatis Crac. ordinis
fratrū prædicatorū Salutē in domino. Ex parte vestra fuit
propositū corā nobis quod vos pro singularis deuotionis
affectu, quē ad Beatū (vt pie creditur) Hyacinthū olim or-
dinis fratrū prædicatorū proflorem & B. Dñic i ipsius or-
dinis institutoris socium geritis, cupitis corpus seu ossa
eiusdē B. Hyacinthi quæ humi in Ecclesia domus vestræ
S. Trinitatis iacēt in aliquo eminēti & alias cōdecēti lo-
co cū debitis reuerētia & honore reponere & reponi face-
re, quod vobis licere dubitatis absq; sedis Apostolicæ di-
spēsationis seu licētia speciali. Quare supplicari fecistis hu-
militer vobis q̄ asseritis q̄ festū, & Missa, ac officiū eiusdē
Beati Hyacinthi cū oratione de vno cōfessore in oībus
Ecclesiæ

Ecclesijs domorum dicti ordinis in Regno Poloniae constitutarum ex concessione sedis Apostolicæ celebrantur per sedem eandem de opportuno remedio iuris providere Nos igitur uestris supplicationibus in hac parte inclinati Auctoritate Domini Papæ cuius penitentiariæ curam gerimus & de eius speciali mandato super hoc uiuæ vocis oraculo nobis factò, vobis vt corpus seu ossa huiusmodi exhumari, & in eadem Ecclesia in aliquo eminenti, & alias condecienti loco cum debitis reuerentia, & honore Ordinarij loci, vel cuiusuis alterius licentia minime requisita, reponi facere liberè & licitè possitis, verisq; existentibus præmissis indulgemus, plenamq; ad id licentiam & liberam concedimus facultatem non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Datum Romæ apud Sanctû Petrum, sub sigillo officij penitentiariæ Kal Iulij Pontificatus domini Pauli Papæ tertij Anno quinto Æ. de Villa noua, Hæc Guiddatus.

De inuentione ossium Beati Hyacinthi Testimonium Reuerendi P. F. Thomæ Szyczouu Provincialis Poloniae Ordinis Predicatorum Cap. XXXII.

NE mihi de Sacri corporis siue ossium S. Hyacinthi inuentione minor fides præbeatur deliberaui de verbo ad verbum testimonium inuentionis suprafactorum ossium delibrio vitæ B. Hyacinthi in pargameno descripto antiquo, & per Reuerendissimos P. Dominos. Auditores sacri palacij autentificato) Reuerendi P. Thomæ de Szyczouu provincialis Poloniae huic libro inserere, & ad posteros horum memoriam transmittere. Quod sic incipit Quoniã in sacris literis scriptû comperimus Thob. 12. sacramentum Regis abscondere bonum est opera autem Dei reuelare, & confiteri honorificum est: Hinc nos frater

frater Thomas de Syczouu prior prouincialis prouinciæ
Poloniæ licet immeritus fratrum ordinis prædicatorum
vnâ cum patribus & Fratribus Conuentus Sanctissimæ
Trinitatis in Cracouia, omnibus & singulis Christi fide-
libus ad honorem & gloriam omnipotentis Dei & san-
ctorum amicorum eius notum facere dignum duximus
quomodo iuxta iam dudum quibusdam vtriusq; sexus ho-
minibus Deum timentibus a Deo factam reuelationem,
& in scriptis historicis exaratam testificationem ossa &
reliquiæ B. Hyacinthi patris & fundatoris primi Con-
uentus nostri Crac. & cæterorū in Regno Poloniæ quies-
centium, in malis & periculosis temporibus hætenus oc-
cultæ reuelari & reperiri debuere, ac etiam cum cæteris
sanctis in regno Poloniæ recondita numero senario Ca-
nonizari quod priori anno de Beato viro Hyacintho fa-
ctum declaramus fuisse in hunc modum Anno Domini
1517. Satagente & instigante olim venerabili fratre Lu-
dolpho sacre Theologiæ ac totius veræ Philosophiæ
professore prouinciali vigilantissimo post frequentes pre-
ces, & intercessiones Serenissimi & inuictissimi Regis si-
gismundi primi sæliciter moderni ac etiam cum tempore
totius coronæ venerabilium Archiepiscoporum & Epi-
scoporum ac capitulorum Cathedrarum & Synodaliū
congregationum super promouenda, & fienda Canoni-
zatione B. Hyacinthi, & cum interiecto tempore, multis
per plures patres nostros diffinitores a Sacrosancta Ro-
mana sede Apostolica in forma breuis, & bullis obtentis
gratijs. Tandem Anno Dominicæ incarnationis 1543.
spem firmam in diuina gratia non in pecuniarum thesau-
ris qui nulli in archis parati habebatur collocantes vna-
nimi voto Deo & Sancto suo Hyacintho iuxta decretum
sedis Apostolicæ erigere, & ædificare locum eminentiorē
supra sacellum trium Regum cepimus adaptare & mu-
rum versus Ecclesiam infringere, & inter fractionem, vel
fran-

frangendum murum supra altare de compassione Beatae M. Virginis reperta est capsula siue armarium muratū testudinatum, vbi reperta fuerunt ossa integri hominis officiose recondita licet aliquantisper per ignem adusta & rubicunda facta nec tamen in aliquo læsa vel diminuta & quia ossa & reliquiae B. Hyacinthi à multorum annorum curriculo forsitan vltra quam ducentorum occultata fuerunt, & pænitus nostro æuo ignota prædicta ossa taliter reperta putabantur fore B. Hyacinthi, & sic ex congerie laterum quæ inter frangendum dictam capsulam inciderant, reuerenter cum cineribus quorum erat magnæ scutellæ quantitas, & quibusdam particulis laminum cuprearum recollecta, & in sacristiam reuerenter delata fuerunt, cuius adustionis hæc conijciebatur fuisse ratio, quoniam a fundatione conuentus bina vice vsq; ad præsentia tempora Conuentus cum Ecclesia fertur fuisse incineratus, & præfata capsula siue armarium vbi ipsa ossa latebant ex parte Ecclesiæ, & non nisi vnico latere vel fenestrula medio latere clausa fuerant. Ea propter ardor ignis murum accenderat, & capsulam ligneam culus cineres comperti sunt & similiter laminam cupream absumpsit saluis miraculose ossibus, & reliquijs præfatis. Postea circa principium mensis Iunij facta congregatione Fratrum mendicantium in domo nostra & rogato Reuerendissimo suffraganeo fratre Dominico, & cum eo multis ex prælatis & canonicis Ecclesiæ Cathedralis in fidei testimonium, & concursu populorum assistentium vtriusq; sexus non modico, ex deuotione, & flebili gaudio accedente, & acclamante quod eorum temporibus diu desiderata ossa, & reliquiae inuentæ subleuataeq; fuissent, sepulchrum B. Hyacinthi, quod erat intra murum excauatum & ante sacellum B. Virginis, Vel vt communiter nominatur trium regum à terra duobus cubitis eleuatum apperuimus, & cistulam reperimus quibus reliquijs

quibus per Reuerendissimum præfatum D. suffraganeum receptis, & ad medium Chori delatis, & alijs prius (vt præmissum est) repertis simul asportatis in præsentia Prælatorum, & medicorum chyrurgicorum anatomiam scientium reuisa sunt, & mutuo comparata & compertum est diuersa fore ossa quia priora integri hominis, & reliqua iterum alterius corporis, & saltem inferiores partes, quarum caput cum cæteris superioribus membris, & partibus putamanibus, brachijs, & pectore non comparebant, vnde multum murmur, & admiratio præsentibus Prælatis, & cæteris facta est. sed & quibusdam præsertim Luteranismo infectis subsanationis occasio facta fuit. Ego etiam qui supra frater Thomas protunc prior & vicarius generalis prouinciæ existens cum patribus, & toto Conuentu pro ea re tristes, & stupidi effecti, non alium locum certo scientes vbi tantæ reliquæ requirendæ forent, fiduciam denique plenam habentes in Domino Deo & ex patrum priscorum narrationibus, & ex libris Historicis quod eo tempore reperiri eleuari, & Canonizari deberent, quo res publica Christiana in fide periclitaretur quod pro tunc per Luteranam factionem agitabatur, & ipsum Regnum Poloniæ ex proxima vastatione regni Vngariæ illo tempore pauore, & timore vrgebatur, vel angustiabatur, vnde & fratrum nedum nostrorum sed & aliorum ordinum, & religionum imo & in contionibus vulgaribus per verbi Dei præcones commodabatur domini Dei & Sanctorum suorum negocium, & sic tandem domino Deo miserante 22. die mensis Iunii videlicet decem millium Martyrum hora vesperarum iam fere consumato præfato D. Hyacinthi sacello dum ego frater Thomas cum fratre Ioanne conuerso Conuentus Vratislauienſis illius totius operis Magistro & archidecto circa dimensionem graduū, quibus foret ad sacellū congruus ascensus conferebā semper de Sanctis oīsibus tacitus, & tristis reuo.

reuoluens & ecce subito venit in mentem ex fratrum
 & patrum conferentijs, vt profundius in eodem loco mu-
 rus foderetur; quoniam & vidi quasdam in muro cauatu-
 ras profundiores, & ita factum fuit diuina, vt existimo vo-
 luntate, vt p̄fatus frater Ioānes cum fratre Protasio artis
 socio foderent me ab opere abeūte & sine mora repererūt
 lapidem planum muro inferiori suppositum vel infixum,
 & mox me reuocato ipsum ostenderunt, & iussi cautius
 tractari lapidem, & comperimus sub eodem criptam siue
 capsam lapideam eodem lapide artificiose plano conten-
 tam & sic pro nocte futura omnia reliquimus intacta, &
 integra. In crastino hoc est in Vigilia S. Ioannis Baptistæ
 ea quæ facta fuerunt retulimus Reuerendissimo Domino
 Petro Archipræsuli Gnesnē Ecclesiæ & Episcopo Cra-
 couiē qui cum cætu prælatorum & canonicorum, & fa-
 milia non pauca eodem die adueniens iussit leuare supe-
 riorem lapidem, & tandem visis sacris bustis in loculo la-
 pideo, & plumbeo collocatis mandauit, vel iussit mihi fra-
 tri Thomæ quatenus totum cum capsis in Chorum reue-
 renter deferrem quod & feri, circumstante vtriusq; sexus
 & status multitudine & iterum in medio chori collocatis
 reliquijs accessit præfatus Reuerendissimus antistes &
 reuidens & tractans ossa & circumspiciens omnes reli-
 quias & loculos ipsarum dixit, Istæ sunt veræ reliquiæ
 Beati viri Hyacinthi, & astans venerabilis dominus Ioan-
 nes Borek decretorum doctor & Decanus Ecclesiæ Crac.
 aliter ita omnino esse, quoniam & in vrbe Roma ta-
 liter absconditas, & inuentas ipse præfatus videbat, Ta-
 liter ego cum Dei laudibus inuenta & protinus sacristiā
 delata, & religiose custodita vsq; ad tempus præfati fa-
 celli consummationem & dedicationem fuerunt, & ita
 his gestis capimus cum Dei auxilio negocium ipsum fidu-
 cialius pertractare & demū Serenissimo, & inuictissimo
 Regi Sigismundo huic operi multum deuoto per nos rem
 ge-

gestam proponere & supplicias pro consumatione & ornatu præfati sacelli & lapidei sepulchri exposcere At sua Maiestas dum ex ore meo audiuit prædictam rationem super tempore inuentionis protracto & post in ueteri historia reuiso & audito, tamquam princeps Catholicus larga manu pro consumatione operis porrexerat nobis centum florenos in moneta & præfatus Reuerendissimus 10. & venerabile Capitulum de quorum gremio olim erat. B. pater Hyacinthus 20. Dominus Ioannes O trouuonz de cuius stirpe, & veteri clara familia iste n. fere vltimus relictus fuerat 25. flor. sic & cæteri Christi fideles promiscui sexus & conditionis gratanter plus & minus obtulerant ex quibus ipsam sepulchrum. & gradus & pauimenta & ferramenta, ego idem frater Thomas pro tunc altera vice prouincialis nutu Dei feci coaptari & consumari, Per omnia benedictus Deus unus & trinus per infinita S. S. Amen. Consecratum est finaliter præfatum sacellum sub tali titulo, vt in tabulis affixis parietibus clare in ipso sacello declaratur Anno Dom. 1545. Dominica xiii. post festum S. Trinitatis mense vero septemb. Luna 26. ego Petrus de Gamratis Dei gratiam Archiepiscopus Gnesnens & Episcopus Cracouiens hoc sacellum ad honorem Dei omnipotentis, Beatissimę Virginis Marię, & B. Hyacinthi cōsecraui Altare autem hoc maius ad honorem Dei omnipotentis, Beatissimę Virginis Marię, Passionis domini, Sanctę Crucis, coronę, & lanceę eius Virginis Marię cōpassionis, Sancti Laurentij, Venceslai, longini, Erasmi, Valentini, Sancti Iuliani, Lazari, Sanctę Apolonie, Christinę, Beatorum vero decem millium Martirum, & beatarum vndecim millium Virginum reliquias in eo inclusi. sepulchrum vero ad honorem Dei omnipotentis, B. Virginis Marię, Beati Hyacinthi, Reliquias vero beatorum Martirum stanislai Episcopi Proti & Hyacinthi & Beati Thomę confessoris de

Aquino in eo inclusi. Singulis Christi fidelibus hodie vnum & in die anniuersario huiusmodi ipsam visitantibus quadraginta dies de uera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concedimus, eodem tempore consecrationis supradictæ reliquiæ, quæ existimabantur esse B. Vitti Episcopi Lubusani de ordine Prædicatorum de cuius Sanctitate frequens memoria habetur in veteri Historia B. hyacinthi sunt collocatæ intra altare maius in eodem sacello cū suis cineribus, & similiter reliquiæ B. Hyacinthi sunt reconditæ intra altare secundū, & in fundo altaris in capsula decenti sunt collocatæ, verum os brachij vnus intra lapidem sepulchri a tergo est specialiter inculsum &c. Hæc ex libro prædicto. Addit autem idem Reuerendus pater causam inuentionis reliquiarum Beati Hyacinthi pluries visa lumina & faces accensas super locum vbi reconditæ fuerunt & ad eundem locum dæmonum ciulatus in obsessis corporibus qui & locum monstrabant, & se vri & accendi in eodem fatebantur. Adfuit etiam pluries mira odoris fragrantia, quæ procul dubio ex reliquijs Sancti promanans eas esse veras Beati Hyacinti designabat.

*De noua Capella & noui altaris Beati Hyacinthi ere-
ctiore Cap. XXXXIII.*

Post hæc omnia supradicta cum res alto tegeretur silentio & propemodum per 50. annos ob deperditum Processum negotium Canonizationis B. Hyacinthi in curia Romana intermissum fuisset suscitauit dominus Deus spiritum Reuerendi P. fratris Melchioris Mosticeni. Sacre Theologiæ professoris, & tunc iam quarto Prouinciæ, Poloniæ Prouincialis existentis, qui ad capitulum generale sub Renouatissimo Paulo Constabili Ferrariensi. Magistro ordinis Generali Anno Domini 1580 Romam euocatus apud Gregorium xiiij. Pontificē multis egit conatibus
(præha-

(prehabita olim Sanctæ memoriæ serenissimi Stephani Regis Poloniæ, & quorundam Baronum ad Sedem Apostolicam commendatione) quatenus ex plenitudine potestatis Apostolicæ ad Canonizandum sanctum annuere dignarerur obnixè quoq; præcatus est Sanctitatem suam, ut ad reperiendum processum tempore Clementis septimi de perditum manus adiutrices dare velit. Quod pius pastor libenter præstitit, dataq; excommunicatione super Romam illum diligenter inquiri mandauit, cuius præceptum fælicior secutus est euentus, nam 15. Iuuij eodem anno reperta est copia processus in archiuo Cardinalis Caraphæ Theatini qui postmodum fuit Paulus [Papa Quartus] qua inuenta venerandus senex meliora sperare cæpit. Itaque relicta hac copia apud Reuerendū D. Georgium Ticinium Camerarium Apostolicum (quæ post modum ad manus Reuerendi Dñi Thomæ Treteri Canonici S. Mariæ Translyberim testamentaliter peruenit, & in hac vltima expeditione ad manus Illustrissimorū Cardinalium Congregationis sacrorum rituum delata est) in Poloniam lætus redijt, de negotio in posterū melius prouisurus. At vero domum rediens antequam ad vltiora negotij se extenderet, cogitare cæpit in quo de hoc glorioso Sancto magis mereri possit, incidit in mentem Capellæ Beati Hyacinthi fornicem ampliare præsertim cum locus esset antea angustus ut potè trium vel quatuor cubitorum: Quoniam verò iam vltima suæ senectutis mole præmebatur, id quod cogitauerat agredi non valebat; Prehabito tamen maturo consilio, & longa deliberatione me fratrem Seuerinum Cracouieñ, ex ciuitate Gedaneñ Ducatus Prussiæ ad Capitulum Præmijlsieñ. euocauit, & oblata mihi à bonæ memoriæ Reuerendissimo Paulo Constabili Ferrarieñ Generali Magistro, & prouinciæ Polonię gratia Magisterij titulo, & laurea insigniuit, insuper Regentem studij

generalis Cracouiē simul, & Prædicatorem ordinarium ex eodem capitulo assignauit, Hoc facto Cracouiā rediens mecum de suo primo intento tractare instituit imo, & operi cum iniunctione obedientiæ præfecit Mox igitur diuina ope fretus, & B. Hyacinthi patrocini adiu- tus haud segniter negotio insistere cæpi, multorumq; proborum atq; piorum hominum ope, nec non assidua sollicitudine breui temporis spatio primum ipsam Cape- lam postmodum verò ipsum altare in quo Reliquiæ B. Hyacinthi, & ossa recondenda erant cum magno splen- dore, & sumptuoso apparatu ex alabastro albo & subfu- sco pulchra varietate permixto notabili altitudine duo- decim columnis alabastrinis, & tribus fornicibus & octo tabulatis decoræ magnitudinis cum diuersis Sanctorum sculptis imaginibus Deo auspiciæ fæliciter consumaui atq; ex omni parte vt artis ratio ferebat auro puro ob- texi. In tabulatis vero talia carmina sculpta cernuntur.

A fronte Altaris Tabula prima.

Confessor Hyacinthe tuam benedicte cateruam

Orbatam votis, adiuca supplicibus.

Pondere peccati premimur pretiose petentum

Persoluas petimus pacta parata preces.

Desere nec flentem precibus tu sancte cateruam,

Cui Dcus æternos contulit esse dies.

Tabu'la Secunda.

Sancte vir immenso maior virtutibus orbe

Cælicolum sanctis adnumerate choris.

Aspice nos precibusq; tuos defende Polonos,

Ne Stygij fiant præda cruenta Ducis.

Da tua curramus celeri vestigia passu,
Vt Regni simus pars quotacumq; Dei.

Tabula Tertia.

Offa sub his his aris Hyacinthi sacra beati.
Condita sunt multos, quæ latuere dies,
Rege Sigismundo, & Gamrato præfule diuum
Munere sunt miro, fortà reperta loco.
Corruscans varijs diuum virtutibus Urbem
Auxilijs istam reficit ille suis.
Quem populus Grachum cœlesti numine fultus
Deuotè sacra religione colit.

Tabula Quarta.

Gregorius totum sanctis dùm corrigit orbem
Legibus, ac Christi dulcia iussa suadet,
Et Stephanus claras dùm Regni suscipit arces
Sauromatum, superans Moschica tella virum,
Quingentos decies octo post mille fluentes,
Tresq; annos fœlix regia sceptrà tenet.
Hæc clebris Hyacintho conditur ara Beato,
Cuius nunc iterum hic inclita gleba iacet.

A Tergo Altaris Tabula prima.

Splendida ne mirere hospes monumenta, labores,
Artificum largam nec venerare manum.
Tradere nam voluit tabulis mansura per æuum
Marmoris sancti tot pia facta viri.
Scilicet eximius fratrum isto ex ordine Doctor
Condidit hoc pulchrum nunc scuerinus opus.

Tabula Secunda

Nobilis at magnam Catherina Vvapouuska benigno
 Aere iuuat partem, ritè secuta patres.
 Atq; alij multi, quos terra Polona quietos
 Diues alit, læti dona dedere sua.
 Floreat vt sancti totum diffusa per orbem
 Fama viri precibus qui iuuat vsq; piis.

Tabula Tertia.

Fluctibus oppressi nautæ, celiq; ruina
 Cum fuerant, clamant sancte Hyacinthe faue.
 Tunc cunctus pelagi cecidit fragor, æquora, venti
 Strauerunt, portus naufraga turba petit.
 Hic quoq; fallacem sacris cacodæmona verbis
 Torfit, & in stygias iuisit abire domos.
 Quid memorem cunctos vitali lumine cassos,
 Queis dederat vita commodiorem frui.

Tabula Quarta.

Huic cedunt rapido tumentia flumina vado,
 Et firmat gelidas pendulus Ister aquas.
 Hic pressas segetes, & sata cadentia culmo
 Orando releuat, tristiaq; arua fouet.
 Quot cæcos visu, quot claudos gressibus, & quot
 Perfractos membris viribus iste iuuat?
 Quot febres, quot sanguinolentia vulnera dicto
 Ac meritis sanat, quis numerare queat?

*De offiium siue Reliquiarum Beati Hyacinthi honori-
fica translatione Cap. XXXXIII.*

Absolutis omnibus, quæ ad opificium prædictæ Ca-
pellæ, & altaris requirebantur supererat supranomi-
natis sacris Reliquiis, quæ iam pridem à suo loco pristino
eleuata erant depositionis siue translationis festum cele-
brare. Ad maiorem igitur sancti honorem contigit San-
ctæ memoriæ Serenissimum Stephanū Regem debellaris
atq; profusis hostium Moschouitarum copiis, Liuaniaq;
subacta victorem Cracouiam rediisse, & ob ingentes
Illustris ac Generosi Ioannis Zamoscii virtutes neptim
suam eidem in vxorem tradidisse, atq; ad easdem nuptias
penè totum Senatum, omnemq; florem nobilitatis con-
fluxisse. Qua occasioe accepta Admodum Reuerendus
P. frater Mælhior Mosticeñ. Prouincialis Poloniæ vnā
cum toto Cracouieñ. religioso Conuentu adhibitis Sa-
cræ Sedis Apostolicæ mandatis, atq; ad hunc solemnem
actum plurimis vtriusq; status Primatibus vocatis, Præ-
sentibus Illustrissimis Alberto Bologneto, & Andrea Bat-
torio S. R. E. Cardinalibus nec non R. R. P. P. D. D. Craco-
uieñ. Plocceñ. Premyslieñ. Chelmeñ. & Camenecceñ. Epi-
scopis cum magna populorum multitudine, piarumq;
mentium deuotione in die sanctissimorum Petri & Pau-
li Apostolorum ad gloriam & laudem Dei, Sanctisq; per-
petuum in terris honorem, harum Reliquiarum prædicta-
rum translationem fecit, easq; in altare alabastrinum de
quo supra fit mentio quā honorificentissimè per eosdem
Reuerendiss. Episcopos collocari procurauit. Quæ vt me-
lius & verius videantur testimonio Reuerendiss. Epi-
scoporum litteris exarato, luculentius patebit. Cuius te-
nor est huiusmodi: Petrus Myskouuski Dei gratia Epi-
scopus Cracouieñ. Significamus præsentibus litteris
nostris, vniuersis & singulis quorum interest præsen-
tibus

tibus & futuris harum notitiam habituris, Quia nos ad petitionem venerabilium ac Religiosorum fratrum ordinis prædicatorum S. Domnici Conuentus Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis, intra muros Cracouien. scilicet Fratr̃s Antonij Prioris Hylarij superioris Felicis & Seuerini, Sacræ Theologiæ doctorum, Bartholomæi, & Victorini. S. Theol. Baccalaureorum totiusq; Conuentus eiusdem Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis, vnâ cum Illustrissimis, ac Reuerendissimis in Christo patribus, & Dominis Alberto Bollogneto Massanens. Sanctissimi Domini nostri Gregorij xiiij. in Regno Poloniæ Nuntio, Petro Dunin Volski plocéfi, Ioâne Borukouuski præmislien. Martino Bialobrzesky Camenecen. eâdem gratiam Episcopis. ossa D. Hyacinthi sub altari secundo versus gradus seu scalas superioris sacelli sitas in loculo ligneo clavis ferreis obfirmato, & munito, ibidem à quadraginta circiter annis recondita, vt litteræ in pargameno scriptæ, quæ in eodem conuentu habentur latius præmissa deponunt. Qui loculus vnâ cum osse brachij eiusdem B. Hyacinthi in theca stannea rotunda iustæ longitudinis secundum proportionem eiusdem brachij reconditi, in posteriori parte altaris supra fati vt̃ in dictis litteris annalibus descriptum erat, inuento cum litteris ad partem superiorem seu claufuram eiusdem thecæ stannæ ita exsculptis, & expressis. Hic sunt reliquæ Sancti Hyacinthi, per fratres Fælicem & Seuerinũ sacræ Theologiæ professores reuerenter recipien. & brachiis suis sustinen. &c. qui processionaliter ad altare maius concomitante magna turba sexus vtriusq; hominum, quæ ad eum actũ pro sua deuotione conuenerat easdẽ deportauerũt, ac ibidem apertus est loculus prædictus ligneus, in quo publicè visa sunt prædicti Diui Hyacinthi ossa cum suo Craneo venerabili sacculus verò sericeus, in quo eadem reliquæ in dicto loculo fuerant recondite,

condita, & ob vetustatem pro tunc ex cemento recenti intra altare contractam lacer inuentus est. In superiori verò parte prædicti loculi reperta fuit Cedula in pargameno de Anno Domini 1544. Die septima mensis Septembris sub titulo olim Reuerendissimi Petri de Gamratis Archiepiscopi Gnesnen, & Episcopi Cracouien, continens in se repositionem ossium D. Hyacinthi scripta. Postmodum facta reuerentia condigna prædictis reliquiis, ipsiq; exosculatis in sacrarium Ecclesiæ, & Conuentus eiusdem honorificè deportari iussimus ac sub custodia obsignatione sigilli eiusdem loculi certorum prælatorum nostrorū ad id deputatorum tamdiu asseruari quousq; altare nouum alabastrinum pro condendis huiusmodi reliquiis comparabitur, mandauimus deposuimus & leuauimus. Tandem eodem anno Mercurii verò ipso die festi SS. Petri & Pauli Apostolorum Hæc eadem ossa D. Hyacinthi in præsentia infracriptorum Prælatorum nostrorum maximaq; vtriusq; sexus concurrente, & spectante populi frequentia ibidem in eodem sacello altaris superioris de lapide alabastrino nouiter constructi in scriniolo stanneo reposuimus, & condidimus. In cuius rei fidem & testimonium præsentis sigilli nostri appensione communiri, ac Notario nostro præsentis subscribi iussimus, & mandauimus. Datum Cracouiæ Anno Domini 1583. Die 19. mensis Iunii Præsentibus Reuerendis Magnificis Generosis ac Nobilibus dominis Stanislaŏ Crafzinski Archidiacono Cracouien. Laurétio Gosliczki Decano Plocen, Paulo Dêbski Alberŏ Szidlouuski, Matia Klodzinski Martino Skarszeuuski Prelatis, & Canonicis Ecclesię nostræ Cathedralis Cracouien. Ioâne Fierlit de Dombrouunicza Castellano Byeczen. & Referendario curiæ Sacræ Regiæ Maiestatis, Gasparo Maczieiouuski Magistro stabuli capitulo Lencicien, Andrea Ze-

brzydouski pocillatore Sacrae Regiae Maiestatis. Ad depositionem verò eorumdem ossium B. Hyacinthi praesentibus Reuerendissimis supra nominatis Episcopis nec non Reuerendiss. Andrea Batthorio de Slomnio Praeposito Miechouien Alberto Brudzinski custode Crac. Ioanne. Crafzinski cantore Crac, Christophoro Podoski, Laurentio Gofzilitki, Christino Drosdouuski, Martino Slarszeuuski, Stanislae Skarszeuuski, Andrea czieklnski Praelatis, & Canonicis Ecclesiae nostrae Cathedralis Cracouien. praesente etiam Serenissima Dña Regina Poloniae D. Anna olim pia memoriae Sigismundi primi filia, & Sigismundi Augusti pie defuncti sorore, Simeone. Georgio. Alexandro fratribus & Illustrissimis Ducibus Sluceñ, Nicolae Lyeszniouuolski Castelano Podelassen. Felice czirski Iudice terrae Cracouien. Paulo Sczauinszi Magistro Curiae S. Reginlaris Maiestatis & aliis quam plurimis sexus vtriusq; & conditionis Christi fidelibus fide dignis circa praemissa peragenda existen testibus. Deniq; in superiore parte altaris sub figura alabastrina supina in theca plumbea os brachii eiusdem sancti, prout in priori altari simplici conditum fuerat certis de causis praesentibus eisdem testibus condidimus. Petrus Myszeuuski Episcopus Cracouien significat. Petrus Dunin Vvolski Episcopus Ploceñ. Ioannes Bornkouuski Episcopus Praemiislien. Regni Poloniae Vicecancellarius significat. Sigilla 4. Reuerendiss. Bollognetti. qui postmodum fuit Cardinalis factus Reuer. Epi Cracouien. Ploceñ Praemiislien.

Est autem consecratum altare praedictum eodem Anno scilicet 1583. die Dominico in festo S. Dominici patris nostri coram plurima vtriusq; sexus & status siue conditionis multitudiue cuius consecrationis notula in pargameno in theca Reliquiarum altaris talis est: Anno Domini 1583. Die Dominico. septima mensis Augusti, Ego Iacobus Mileuuski Dei gratia Episcopus Laodiceus

dicens. Suffraganeus Gracouien. &c. Hoc altare ad honorem Dei omnipotentis, & B. Mariæ virginis, necnon omnium sanctorum, & singulariter in memoriam S. Hyacinthi confessoris consecraui, in eoque reliquias sanctorum Stanislai, Floriani, Thomæ Aquinatis, & D. Hyacinthi confessoris, & Sancti Seuerini sigillo suo munitas inclusi, indulgentiasq; his omnibus, qui adfuerunt consecrationi hodie vnum annum, & in die anniuersario ipsum visitantibus 40. dies de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta concessi.

De noua pro Canonizatione S. Hyacinthi ad Sixtum Quintum Pontificem Maximum expéditione.

Cap. XXXV.

Peractis omnibus istis, quæ ad altaris, & sepulchri huius sancti decorem pertinere videbantur Deo Optimo Maximo inspirante ad processum Canonizationis eiusdem Sancti cum Reuerendo patre prouinciali supradicto Melchiore Sacræ Theol. Magistro, & Priore Crac. & omnibus patribus prouinciæ, & conuentus Cracouien. maturius accedere deliberauimus. & inuocato Dei nostri (qui sanctorum suorum curam habet, & custodit omnia ossa sanctorum suorum ne conterantur) auxilio, & fauore, Regem Stephanum ibid. Cracouiæ commorantem humiliter fuimus deprecati, vt apud Sanctissimum Dominum nostrum bonæ, & felicitis recordationis Gregorium XIII. Summum Pontificem Canonizationis causam agere dignaretur. Qui nostræ supplicationi annuens petitionem instantissimam ad eundem Romanæ sedis Antistitem fecit, eamque sigillo communiuit. Idemque pietissimus Rex ad Cardinalem Farnesium protectorem Regni epistolam præcatoriam misit, postulans, vt apud sanctam

sanctam sedem Apostolicam nomine Regis pro causa huius sancti dignaretur ferre subsidium. At vero iniuria temporum factum est quod & ad optimum pastorem Papam Gregorium Decimum tertium morte præuentum litteræ datæ non peruenierunt. Et nobis cunctantibus Regē Stephanum mors inopina, & repentini casus eripuerunt. Anno vero Domini 1587. In aduentu Domini. Cum Serenissimo Sigismundo Tertio Rege Poloniæ pientissimo, Domino meo clementissimo Cracouiam veni, & per Reuerendum patrem prouincialem F. Fœlicem S. Theol. Magistrum, in prædicatorem ordinarium constitutus iterum ad conscribenda miracula animum, & calamum applicaui eidemque libro miraculorum cautius, & diligentius ea, quæ mihi sub fide dignis testibus offerebantur, quæ manu tangere, & oculis perspicere potui diligenter consignauimus quousque mihi Romam proficiscendum erat. Namque in capitulo Louicien. 1586. pro festo S. Michaelis diffinitor Generalis Capituli electus, cogitare cepi, quatenus non tantum religionis negocium cuius causa Romam properandum erat, sed etiam causam Canonizationis Sancti Hyacinthi ad sedem Apostolicam afferem promouendam, Communicato igitur cum patribus Cracouien. consilio (cum prouincialis Poloniæ Fœlix ob contagionem pestis longè abesset, nec ad eum aditus facilis esset) accepta supplicatione fratrum illius Conuentus ad Serenissimum Sigismundum Tertium Regem nostrum Varsouiam properaui. Et in comitiis generalibus Varsouien. tam pientissimi principis, quàm etiam religiosissimæ, & Serenissimæ Annæ Reginæ Poloniæ, & oïum Episcoporum, & Palatinorum Castellanos, & Nunciorum terrarum, qui Catholica, & auita fide, & pietate pollebant litterarum præsidia accipiens Romam Dei adiutorio, & Sancti Hyacinthi præsidio properans fœliciter perueni. Hæ autem sunt litteræ quarum recommenda-

tlone fultus apud sedem Apostolicam negotium sum
exorsus.

*Littera Serenissimi Stephani Polonia Regis ad Gregorium
Decimum tertium Pontificem Ma-
ximum.*

SANCTISSIMO Domino nostro diuina prouidentia Grego-
rio XIII. Vniuersalis Ecclesiæ Dei Pontifici Maximo
Domino meo clementissimo.

Beatissime pater D. clementissime. Post oscula pedum
beatorum. Serenissimi superioris ætatis Reges Poloniae
vna cum Reuerendis Episcopis sæpius iam Apostolicæ se-
di commendarunt suis litteris Fratrem Hyacinthum sacri
prædicatorum ordinis virum singularis sanctimonix at-
que admirabili præstantia maximarum virtutum. Adiun-
xerunt, & illam petitionem, vt eiusdem Apostolicæ sedis
auctoritate inter sanctos Catholica Apotheosi referatur.
Æquitati petitionis, quædam concessa sunt, vt est sacrum
Missæ sacrificium oratione de vno Confessore inserta.
Alia vero, vtpote consecratio seu Canonizatio ipsa ho-
minis admirandis virtutibus clarissimi sunt ad tempus
oportunius commodiusque dilata. Interea vero cum eius-
dem integerimi viri, qui idem comes Sancti Dominici
idem discipulus fuit, continuo Sanctitas florescat, & libris
auctoritate publica conscriptis, mirificè piis hominibus
apud Deum suffragari, varioque elucere miraculorum ge-
nere probetur Iusta, & pia religiosorum patrum Sancti
Dominici familiæ videlicet Prioris Prouincialis Regni
mei totiusque conuentus sanctissimæ Trinitatis Craco-
uiens. petitione adductus hoc ipsum vetus, & inchoatum
negotium B. Hyacinthi Canonizandi Beatissime pater
S. V. commendo simulque ab eo peto, vt rebus omnibus,
quæ huc attinent animaduersis testimonijsque cognitis
tandem

tandem id de tali tantoque viro declaret, quod diuini nominis laudi quod pietati Christianæ, quod Catholicæ Ecclesiæ incremento iudicauerit consentaneum maxime futurum. Sanctitatem Vestram in Ecclesia Christi administranda diu prospere valere cupio. Datum Cracouiæ 14. Septemb. Anno Domini 1583. Regni vero nostri octauo Sanctitatis Vestræ obsequentissimus filius Stephanus Rex Poloniæ manu propria.

Littera Serenissimi Sigismundi Tertij Polonia, & Suecia Regis, ad Sixtum Quintum Pontificem Maximum.

SANCTISSIMO, ac BEATISSIMO Patri, & Domino Domino Sixto diuina prouidentia Papæ Quinto Sacrosanctæ Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ Pontifici Maximo Domino clementissimo. Sanctissime, ac Beatissime in Christo Pater, & Domine Domine clementissime. Post oscula pedum beatorum, mei, regnique, & dominiorum meorum diligentem cōmendationem. Quod Serenissimos Poloniæ Reges prædecessores meos iam inde à multo retro tēpore à Dominis S. V. p̄decessoribus Pontificibus Maximis summo studio petiisse intellexi, Idem ego, vt non minori a S. V. petam adducor tum illorum exemplis, tum ipso pietatis officio, nimirum vt S. Hyacintho S. Dominici discipulo, & comiti religiosissimo, quem propter miracula ab ipso tum viuo tum defuncto edita populus meus magna pietate veneratur Apostolica auctoritate diuorum honorem tribuat Rem hanc Sanctissimo huic viro iam pridem debitam, & cum à Regibus ipsis, tum ab hisce populis diu expetitam variæ superioris ætatis tum perturbationes tum difficultates in hoc S. V. ac meū tēpus protulerunt quasi extremū hono-

honorem hunc suum à S.V. D. Hyacinthus expectasse, ac eum illi potissimum acceptum referre voluisse videatur. Quamobrem supplico S.V. velit tū ea, quæ iam à superioribus Pontificibus, & instituta & concessa eo in negotio fuerunt tum vitam, actus, necnon ea quæ discessum ex hac vita sancti illius viri sunt cōsequuta cognoscere, Ac si quidem erunt eiusmodi, quæ non humana vi, sed singularis cuiusdam diuinæ gratiæ præsidiiis perfecta sint vti sane sunt plane diuina, ne patiatur diuinum hominē debito hic inter homines premio carere. Excitet admiratores virtutum, & miraculorum illius ad vitam illius imitandam, ac Deum Opt. Max. qui ita mirabilis est in sanctis suis tanto ardentiore pietate colendum Erit hoc omnibus sæculis comemorabile S. Hyacinthum S.V. Pontificatu sanctum esse declaratum, qui eo honore quasi deuinctus perpetuo S.V. salutem ad hanc Ecclesiæ Dei procuracionem, quam tanta vigilantia S.V. moderatur, & gubernat, Deo cui adstat, & quem præsens intuetur commendabit, ac meus etiam Regniq̃ue mei in cælis assiduus erit patronus. Negotij totius istius progressum, ac quid de miraculis diuinam sanctitatē viri istius comprobantibus cognitum exploratumque sit venerabilis Seuerinus eiusdem fratrum prædicatorum instituti sacerdos, & Theologus ad S.V. perferret cuius ego clementiæ me Regnumque meum etiam atque etiam commendo. Datum Vuarzouizæ die 5. mensis Martij Anno Domini 1589. eiusdem S.V. obsequentissimus filius Sigismundus Rex Poloniae.

*Littera Serenissima Anna Regina Polonia, Ad
Sixtum Quintum Pontificem
Maximum.*

SANCTISSIMO, ac Beatiss. in Christo patri, & Dño Dño
Sixto diuina prouidentia Papæ V. Sacrosanctę Romanę
ac

ac vniuersalis Ecclesiæ summo Pontifici Domino clementissimo. Beatissime Pater. Post oscula pedum beatorum S.V. & obsequiorum meorum in gratiam eiusdem diligentem commendationem, Tametsi compertum mihi est ea, quæ religionis pietatisque sunt augendæ nulla commendatione apud S. V. egere: cum in hoc genere negotii suas omnes curas cogitationesque habet defixas sumpsi nihilominus partes hisce meis litteris Diuum Hyacinthum commendandi Sanctitati Vestræ si commendandi sunt hi quos præstans excellensq; virtus cælo immortalique gloria asseruit. Verum audeam ego eorum causa in terris aliquid facere, qui præsentem mundi opificem Deum, præsentem appellare omnium nostrum causa nunquam in cælo desistunt, Splendescit in dies singulos huiusce Diui Sanctimonia, populi pietate miraculisque insignis, Apparet cuius quanti, & cuius viri fuerit comes, & imitator, siquidem à Diuo Dominico Polonus in Poloniam missus Apostoli munus obiuit. Quod igitur à S. V. Serenissimus Rex Nepos meus plerique ordines Regni Poloniae petunt hoc ego etiam supplico uti hunc Diuum Hyacinthum S.V. numero sanctorum iam pridem sanctitate vitæ ascriptum, & promulgatum auctoritate sua Apostolica ascribat, & Ecclesiæ Sanctum esse, uti quidem est, promulget, Cætera, quæ huc spectent S. V. ex venerabili Seuerino sacerdote Theologo ordinis prædicatorum cognoscet vberius. Quam diu florentem benè, ac feliciter valere cupio. Datum Vuarszouiae die septima mensis Martij Anno Domini 1589. Sanctitatis Vestræ obedientissima filia Anna Regina Poloniae, &c.

*Littera Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinalis
Radziuili ad Sixtum Quintum Ponti-
ficem Maximum.*

SANCTISSIMO Domino nostro . Beatissime Pater . Post
oscula pedum Beatorum . Miracula D. ui Hyacinthi
socii olim, ac discipuli Sancti Dominici, quibus Dei bene-
ficio claruit adeo stupenda admirandaque fuere, vt eorum
fama vniuersum ferè Christianū orbem repleuerit. A Se-
renissimisque . Poloniae Regibus dignus fuerit visus, qui
sedis Apostolicæ auctoritate in numerum beatorum co-
optaretur, cultuque ac veneratione eorum quo ceteri viri
sancti honoraretur. Iamque diuina prouidentia, ac eo-
rundem Serenissimorum in Polonia Regum studio non
parua sanè Canonizationis Diuini huius viri fundamenta
tempore Clementis Septimi iacta fuere quin potius pro-
ductis tunc iis omnibus de Sanctitate D. Hyacinthi, quæ ad
actum Canonizationis requirebantur in tantum res pro-
gressa erat, vt sine dubio ad optatum finem deducta fuisset,
nisi tumultus bellici sub illud ipsum tempus in Italia ex-
orti obstitissent, id cum ex scriptis authenticis, quæ S. V. of-
ferentur manifestum sit rem longioribus verbis S. V. non
exponam. In eo tantum apud S. V. Diuini huius viri cau-
sam ago supplexq; peto, vt S. V. prouidere auctoritate sua
dignetur, ne tantus vir, quem Deus, & vitæ sanctimonia, &
miraculorum gratia honoratum esse voluit debito sibi vir-
tutibusque suis careat honore famaue nominis illius, ac
gloria sensim intereat. Qua sane ratione honori tam di-
uini viri consulat, & gloriam Dei, qui in sanctis suis po-
tens laudabilis, & gloriosus est extollat. Me quoque, & vni-
uersos Catholici nominis in Regno Poloniae sibi, ac sanctæ
sedi Apostolicæ deuinctissimos reddet. Quam præpotens
Deus ad sui nominis gloriam diu incolumem conseruet.
Datum

Datum Vvarszouiæ die 18. Martii Anno Domini 1589.
S. V. Humillimus, & obedientissimus seruus Georgius
Cardinalis Radziuilus, &c.

*Litteræ Illustrissimi Archiepiscopi Gnesnen. ad
Sixtum Quintum Pontificem Ma-
ximum.*

SANCTISSIMO, ac Beatissimo in Christo Patri, & Domi-
no nostro Domino Sixto diuina prouidentia Sanctæ
Romanæ, & vniuersalis Ecclesiæ Pontifici Maximo. San-
ctissime, ac Beatissime Pater Domine Domine clementis-
sime. Iam diu est cum negotium Canonizationis Sancti
Hyacinthi Sancti Dominici sectatoris, & discipuli ad san-
ctam Sedem Apostolicam delatū fuerat, Beatæque memo-
riæ Clementi Septimo Pontifici Maximo non paruos iam
in eo progressus fecerat. sed cum propter Italicorum bel-
lorum tempestates, rerumque Romanarum varias, ac sub-
inde sese sequentes perturbationes, & ipse & alii postea
Summi Pontifices non modo operi tam præclaro finem
non imposuerint, sed etiam quadam temporis iniquitate,
ea omnia, quæ de vita & miraculis Beati illius viri grauis-
simis hominum testimoniis perscripte fuerant nunc pri-
mum ex tenebris eruta lucem aspexerint, Denuo res ea-
dem integra refertur ad S. V. Faxit Deus Optimus Maxi-
mus, vt à S. V. in cuius est Pontificatum diuinitus adducta
feliciter tandem, & quam citissime absoluator. Equidem
cum S. V. voluntatem cum plenitudine potestatis con-
fero nullus mihi hac de re illi supplicandi videtur locus
relictus, sed vitæ sanctitas, operumque admirandorū mul-
titude, & magnitudo, quibus cælestis vir ille viuus, mor-
tuusque claruit quæque non modo à maiorum patrumque
nostrorum memoria ad nos deuenerunt, sed nostra etiam
ætate quotidie fere conspiciuntur. Hoc à me pietatis
officium

officium efflagitant, vt S. V. interpellare non dubitem velit pro insigni sua pietate tantorum gestorum memoriam ab interitu, & obliuione vindicare, & si iudicauerit coniunctum id fore cum diuini nominis laude Christianæque religionis incremento eundem etiam illi cultum, & honorem decernere, qui Sanctis aliis cum Christo in cælis regnantibus exhibetur. Quod cum S. V. celeriter vt speramus, & optamus perfecerit, non modo nostrorum hominum pietatem, qua in cælestis illius viri memoriam religiose colendum feruntur augebit, sed etiam eiusdem Sancti precibus, & in hoc Ecclesiæ sanctæ regimine diuturnam felicitatem, & retributionem postea sempiternam comparabit. Commendo orationes meas humillimas S. V. Datum Vuarzouia 8. Martii Anno Domini 1589. Eiusdem S. V. Humillimus (Capellanus) Stanislaus Archiepiscopus Gnesnensis. manu sua.

*Littera Illustrissimi Archiepiscopi Leopoliensis.
Ad Sixtum Quintum Pontificem
Maximum.*

SANCTISSIMO Domino nostro. Sanctissime ac Beatissime Pater. Post oscula pedum Beatorum. Beati Hyacinthi ordinis S. Dominici atque ipsius patris coætanei conspicua vitæ sanctimonia, pietas insignis, doctrina celebris, zelus erga Deum seruens in eiusque sancta Ecclesia indefessilabores, Dei Optimi Maximi benignitate, miraculis, & beneficiis variis ad eius sacram tumbam illustantur. Quod documentis certis cum apud antecessores S. V. probatum est, tum apud Sanctitatem Vestram abunde vti spero demonstrabitur. Ab illis iam duplici officio vir ille beatus, decoratus est S. V. quod ab illius singulari pietate

S Regnum

Regnum hoc, id autem est, honoribus sanctorum Dei fauentissimo Pontifice expectat, vt huic negotio iam manum extremam apponere studiisque piis, & desiderijs nostris respondere atque ipsum S. Hyacinthum qui fidelis seruus erat Iesu Christi, inter eius Beatos seruos, quorum animæ gaudent in cælis etiam in hac miseriarum valle in qua viuimus expectant Beatam spem & aduentum magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi Apostolica sua sanctissima auctoritate referre, & connumerare, ac Canonis Beatorum Confessorum adscribere velit, & ipse humillimus seruus S. V. eidem supplico, demum patrem misericordiam obnixè rogans, vt S. V. diutissime saluam fælicem, & incolumem ad sui nominis laudem, & Sanctæ Ecclesiæ salutem conseruare velit Vvarszouię in Comitibus Regni Die 14. Martij 1589. Sanctitatis Vestrę. Humillimus, ac perpetuus seruus. Ioannes Demetrius Sulikouuski Archiepiscopus Leopoliens.

Littera Reuerendissimi Domini Petri Myskouuski Episcopi Cracouien. Ad Sixtum Quintum Pontificem Maximum.

SANCTISSIMO, ac Beatissimo Patri Sixto Quinto summo, ac vniuersali Ecclesię Dei pastori Dom. no clementissimo. Sanctissime, ac Beatissime Pater. Quantis miraculis Sanctus Hyacinthus Sancti Dominici comes & discipulus claruerit, non modo post mortem verum etiam dum vitam hanc mortalem viueret. puto S. V. notum esse. Eo enim fama Sanctitatis illius, & miraculorum processit huius vt amplissimi Regni vicinarumque nationum finibus non contenta vniuersam Christianam Rempublicam perualisse, & omnium mortalium, qui de illius sanctis audi-

uerę

uere mentes summam in admirationē rapuisse videatur. Nec immerito certe, pauci enim in sacrarum litterarum monimentis iis miraculis claruisse leguntur, quæ D. Hyacinthum fecisse non modo accepimus, verum etiam ipsi met oculis nostris conspeximus. Nam ut ea omittam, quæ illi cum aliis sanctissimis viris communia fuere quod cæcus, curauerit, leprosos mūdauerit egrotos sanauerit, multaque alia admiranda miracula diuina fretus potentia fecerit, illud modice attingā quod paucis sanctis in vita cōtigisse legimus, tres à morte ad vitam reuocauit, vita verò fundus, & vsque nunc magnis claret miraculis S.V. singula non enumerabo: Ea enim Albertus Leander Bononiens libro suo de viris Illustribus ad Nicolaum Fliscium Genuensem Cardinalem scripto, qui omnium fere manibus teritur abunde, ac diserte recensuit tum etiam quod S. V. ea melius si ei adhuc minus nota sunt ex grauissimorum virorum testimoniis, quæ illi offerrētur cognoscet ac intelliget. Hæc autem cum ita se habeant etiam atq; etiam supplico S.V. vna cum toto clero meo ut S.V. sedis Apostolicæ auctoritate suaque sentētia S. Hyacinthū in numerū sanctorum assumere atque aggregare velit, rebusque omnibus, quæ huc attinent animaduersis, ac testimoniis cognitis, id de tali tantoque viro statuatur, quod diuini nominis laudi, quod pietati Christianæ, quod Catholicæ Ecclesiæ incremento iudicauerit consentaneum maxime futurum, puto autem id S.V. perlibenter facturam. Magnæ enim pietatis est non pati occidere eorum memoriam, qui egregiis factis, & supra humanum captum diuina quadam ope gestis omnem æternitatem meruerūt. S.V. in Ecclesiā Christi administranda diu prospere valere cupio, cuius me gratiæ atque clementiæ, meumque clerum etiam atque etiam commendo. Datum Bodzantini die .5. mensis Februarii Anno Domini 1589 eiusdem S.V. humillima creatura. Petrus Episcopus Cracouiens.

*Littera Reuerendissimi Episcopi Pofnanien. Ad
Sextum Quintum Pontificem
Maximum.*

Sanctissimo Domino nostro Sixto diuina prouidentia Pontifici Max. Domino clementissimo. Beatissime Pater, & Domine D. clementissime. Post oscula pedum Beatorum. Piae voluntati petitioni quæ religiosæ patrum ordinis S. Dominici obsecutus ad S. V. de B. Hyacintho eiusdem ordinis viro singulari prædito integritate scribendū existimaui supplicando S. V. uti eundem in sanctorum album numerumque referat tuis omnibus rebus perspectis, & examinatis, quæ Catholica Apotheosis exquirat, siquidem extant de vario miraculorum genere, quæ plerumq; sunt magna sanctimonix argumenta libri auctoritate publica conscripti. Res est præterea a D. Clemente VII. Pontifice Max. inchoata, ut nihil ferme præter publicam S. V. consecrationis Canonizationisq; declarationem desiderari dicatur. Id quod ego S. V. facile spero facturam si in re Ecclesiæ Christi pietatisque Catholicæ istud cognouerit futurum. Quod super est S. V. gratiæ me totum commendo. Datum Vuarszouix in Comitibus Regni generalibus die 18. mensis Martij Anno 1589. S. V. Humillimus seruator. L. Episcopus Pofnanien. manu propria.

*Littera Reuerendissimi Domini Episcopi Plocen.
Petri Dunin Velski.*

Sanctissimo ac Beatissimo in Christo patri, & D. D. Sixto eius nominis Papæ V Domino suo clementissimo. Beatissime Pater quâta cura, & sollicitudine superioribus temporibus cum summis Pontificibus fratres ordinis prædicatorum conuentus Crac, Sancti, Trinitatis egerint, ut
B. Hya-

B. Hyacinthus vir eiusdē ordinis, admirandæ virtutis, & sanctimonix auctoritate S. sedis Apostolicæ Canonizatur, & in numerum sanctorum ritu solempni ascriberetur testantur ea, quæ ab illis in hoc negotio iam pridem impetrata sunt, & de quibus diplomatibus illorum fidē nobis fecerunt. Quoniā vero hoc ipsum negociū propter certa impedimenta, quæ cōmemorant hucusque confectum nō est, nollent autē in cōficiendo videri remissiores, sed dare omnem operam suppliciterq; petere à S. V. nunc deniq; exemplo maiorum suorū vellent, vt tādē aliquñ ex animi eorū sententia transigeretur, & expediretur. Rogauerunt vehementer, vt & ego quoque inter alia apud S. V. hoc eorum plium studium, conatum, & postulationem commendatione mea iuuarem. Quare commendo diligentissime S. V. Canonizationem S. Hyacinthi, atque rogo maiori quo possū studio, vt in ea perficienda non duriorem se illis, sed exorabilem præbeat, virum hunc vitæ integritate, & sanctimonia præstantem fuisse accepimus adeo, vt etiam Deus Opt. Max. eundem multis miraculis comprobauerit, & charum sibi fuisse manifestum ostenderit. Deum immortalē semper præcābimur pro S. sedis Apostolicæ fælicissimo siatu, rectaque, & diuturna S. V. valetudine. Ego autem pedes sacros S. V. omni mea demissione exosculor. Vuarszouiz die 16. Martii Anno Domini 1589. S. V. indignus seruus. Petrus Episcopus Ploceñ.

Litteræ Reuerendiss. D. Alberti Baranowski Episcopi Præmystlien. & Regni Polonia Vicecancellarij. Ad eundem.

S Antissimo ac Beatissimo Patri, & Domino Domino Sixto Papæ Quinto Domino meo clementissimo Sanctissime & Beatissime Pater Domine Domine clementissime. Beatissimos Saēt. V. pedes debita veneratione

exosculatus me meumque clerum illius paternæ clementiæ suppliciter commendo. Quæ tum priscis litterarum monumentis in publicum edita tum recens ab huius Regni Episcopis ipsoque Serenissimo Rege nostro ad S. V. de miraculis à D. Hyacintho S. Dominici comite & discipulo religiosissimo tum viuo tum defuncto editis ad S. V. perscripta sunt ea mihi repetenda esse non puto, tantum eidem vna cum clero Præmislicn Ecclesiæ meæ humiliter supplico, vel ut rem ad diuini numinis laudem pertinentem iam pridem in Vrbe agitatum temporum autem iniquitatibus interruptam, tandem ipsa cognoscere vellet ea testimonia miraculorum, quæ ad S. V. venerabilis Frater Seuerinus ordinis prædicatorum sacerdos & Theologus summa fide conscripta, & obsignata defert iudicio suo perpédere, Ac si nõ humana, sed diuina ope perfecta S. V. videbuntur eum honorem Apostolica auctoritate D. Hyacintho tribuere, quem tot rebus admirabilibus probata ipsius sanctitas iamdudum flagitasse videtur, Faciet S. V. rem, cum ad excitandum Catholicorum horum populorum in sanctos pietatem, maximum momentum allaturam, tum Deo ipsi Opt. Max. qui tot tantisque testimoniis illum sibi charissimum esse comprobauit gratam, & sanctis omnibus iucundam, Ego felicitate huius regni lator, cui S. V. iudicio tantus iste nouus in cælesti curia patronus accedet perpetuoque pro diturna S. V. valetudine, ac Ecclesiæ gubernatione felici cum clero meo hoc ipso. Aduccato B. Hyacintho ad Deum vota facere non desistam, cuius clementiæ me clerumque meum suppliciter commendo Datum Vuarzouix die 13. mensis Martii Anno Domini 1589 S. V. sacerdotum minimus. Albertus Episcopus Præmislicn. Regni Poloniæ Vicecancellarius.

*Littera Reuerendissimi Domini Bernardi Ma-
cziejowski Episcopi Luceorien. Ad
eundem.*

SANCTISSIMO Domino Domino Sixto Papæ Quinto Pontifici Maximo Domino clementissimo. Beatissime Pater. Post oscula pedum beatorum. Et si meas litteras ad promouendum negocium Canonizationis Sancti Hyacinthi cuius gratia religiosi patres ordinis Sancti Donici ad S. V. proficiscuntur minus necessarias esse iudicabam, cum & Serenissimus Rex noster omnesq; regni istius Episcopi, Senatorius præterea & equestris ordo suis, id apud eam vrgeant longe efficacius, & S. V. uti in tam pia atque propagando cultu diuino maxime idonea causâ promptissimam se sponte sua, ac benignissimam, ut spero præstitura sit nobis, tamen ut ego officio hac in parte meo satisfacerem rei que tam piæ, ac sanctæ particeps quoquo modo essem paucula hæc scribere volui. Vir iste fuit sanctissimus multisque cum viueret (quod cum ex publicis grauissimorum virorum monimentis, tum magis ex ipso, qui ea de re authenticè habetur processu S. V. intelliget) pluribus post mortem miraculis claruit, atque etiam nunc claret, quæ nos hic quotidie summa cum consolatione nostra referri audimus. vnde & maiores nostri cum signa huiusmodi pro indubitatis gratiæ diuinæ sanctitatisque viri huius argumentis haberent, non prætermiserunt apud sanctam sedem Apostolicam agere pro viribus, ut cuius accepta apud Deum pro se experiebantur suffragia tum declaratione Pontificis, ut Sanctum venerarentur, ac cohererent multique ex DD. prædecessoribus Sanctitatis Vestre sedulo in eam rem incubuerunt, maximè vero D. Clemens Septimus, qui sub nomine Beati viri huius Missam, & officium

officium instituit, in albumque sanctorum retulisset illum proculdubio nisi grauissima temporis illius negocia, quæ cum inuitum alio auocabant impedimento fuissent, vel potius nisi Deus immortalis, apud quem futura sunt vt præsentia, S. V. quam ad hos plenos omnis pietatis actus singulari quodam modo destinauisse videtur opus hoc, quod alii summo studio inchoarunt cum maiori fortasse nunc, quã tunc Catholicæ religionis incremento perficiendum reliquisset. Quod quia S. V. si id cum laude diuina atque e re Ecclesiæ Christi futurum perspexerit, pro pietate sua libentissime facturam non dubito, plura de iis non scribens me & Ecclesiam meam ad sacros S. V. pedes prouolurus sanctis orationibus illius commendo. Datum Vuarzouizæ die 18. mensis Martii Anno Domini 1589. S. V. Exorator, & seruus humillimus. Bernardus Macziciouuski Episcopus Luceorien.

Littera Reuerendissimi Domini Laurentij Gosliczki Episcopi Chelmen. Ad eundem.

SANCTISSIMO, & BEATISSIMO P. & DOMINO DOMINO SIXTO Papa Quinto Vniuersalis Ecclesiæ Catholicæ summo Pontifici Domino clementissimo. Sanctissime ac Beatissime Pater osculatis pedibus S. V. fidem & obedientiam, ac obsequia mea in gratiam S. V. commendo. Idem ego à S. V. cum vniuerso clero meo quod alij Reuerendiss D. Epi Regni Poloniæ vel potius tota Polonja, & Lituania petit posulo vt S. V. Hyacinthum Sanctum inscribat in librum sanctorum. Sanctus in cælis est, sanctificari etiam merito debet in terris, ne virtutibus, & meritis eius obscuratis, aliquid detractum videatur gloriæ Dei, quæ in viro Bea-
to

to miraculis enituit atq; ex eius dictis, & factis glorificetur magis nomen Dei & saluatoris nostri Iesu Christi. In declaranda viri Beati vita nolo esse prolixus satis est Epistolæ testimonio apud S. V. veritatem declarasse, quam Episcopus de beo omni loco, & tempore profiteri S. V. Dominus Deus seruet sanam, & in columē Ecclesiæ Dei cui me iterū humiliter cōmendo. Datum Vvarszouix die 15. mensis Martij Anno Domini 1589. S. V. obsequentissimus seruator & sacerdos. Laurentius Goszliczki Episcopus Chelmen.

Littera ab omnibus ordinibus status secularis sub viginti Septem sigillis ad summum Pontificem Sixtum Quintum.

Sanctissimo ac Beatissimo Patri & Domino D. Sixto Quinto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Pontifici Maximo Domino nostro clementissimo.

Sanctissime ac Beatissime pater Domine noster clementissime Post oscula pedum beatorum S. V. Salutem & omnia bona atq; felicia S. V. Syncerè præcamur. Noui Regis nostri Serenissimi Sigismundi Tertii post felicem inaugurationem ad comitia Vvarszauien. Genera'ia pro salute Reip. Poloniæ cum Dei spiramine consulturis, congregatis omnibus Senatoribus, statibus, & ordinibus nobilitatis Poloniæ, Magniq; Ducatus Lituaniæ oblata est nobis per Reuerendum patrem Seuerinum Theologum ex ordine Prædicatorum nomine totius Prouinciæ suæ cum miraculorum libris authenticis (quæ Deus omnium sanctorum auctor per D. Hyacinthū sociū olim ac discipulū S. Domini ei, & prioribus sæculis, & nostris temporibus operatus est) humilis supplicatio, qua peti-
tum est vt Sanctitati Vestre vt par est, Christiano populo obnixè supplicaremus, quatenus hunc vi-um
San-

Sanctum a uitæ nobilitatis Polonæ, vixit ex familia nobilissima Odrouvôszorum ortam, decus & splendorem, & non solum sanguine ingenuum sed etiam diuino spiritu pollentem instituti S. Dominici a quo Romæ habitum induerat studiosissimum, diuini numinis radio corruscantem, & qualis apud omnipotentem comunem omnium dominum fuerit meriti luce ipsa clarius demonstrantem auctoritate sacrosanctæ Sedis Apostolicæ, cuius nunc S. V. tenet gubernacula innumerum sanctorum (quod multis ante seculis tum à Serenissimis Regibus nostris tum ab omnibus Catholicæ religionis in regno Poloniæ ordinibus apud sanctam Sedem Apostolicam sæpius desideratum est) adscribere & connumerare vellit. Nos igitur cum Serenissimo ac Clementissimo. Sigismundo Rege nostro, nec non pientissima & Serenissima Anna Regina Poloniæ. Magna Ducissa Lituaniæ, tū etiam cum Reuerendissimis Archiepiscopis & Episcopis totoq; Reuerendo ac venerabili clero, cūq; Magnificis Senatoribus & ordinibus Regni Poloniæ magniq; Ducatus Lituaniæ audient & vident miracula quibus gratiæ Dei beneficio & auxilio vir Hyacinthus beatus claruit, tam in hac mortali cum in hic terris esset: quā in illa immortalī, qua modo fruitur in cælis vita, a maioribusq; nostris dignus fuerit visus qui Sedis Apostolicæ auctoritate in album & numerum Beatorum cooptaretur, cultuq; ac veneratione eadem qua ceteri sancti cuncti sunt, honoraretur, dignū existimauimus, votis Patrum nostrorum vota nostra adiungere, & vt per S. V. omnium nostrum desiderium compleatur, humiliter petere. Iam vero quæ fuerint viri huius Sanctitatis indicia, tum Historiæ Polonorum, tum testimoniorum authenticorum auctoritas, tum verum D. Alberti Leandri Bononiensis libro suo de viris Illustribus ad Nicolaum Eliscium Reuerendiss. Cardinalem Genuensem edito datum testimonium, tum tabularum ad sancti Sepulchrum appensa-

rum copia, tum viarum voces per merita huius viri sancti quorum multi superstites sunt beneficia recipientium haud difficile patefacere valebunt Quæ clariora sunt, quam ut à nobis scribi queant ex scriptis authenticis quæ S. vestræ ab ijs quibus id commissum est offerentur. Idcirco iam, siquidem diuina fauente clementia ac etiam cura, & studio diligentiaq; summa maiorum nostrorum non parua sanè Canonizationis diuini huius viri fundamenta tempore Clemētis septimi Pontificis Maximi iacta fuere, quin potius productis tunc in medium de S. D. Hyacinthi deq; ipsius miraculis certissimis, & euidentissimis testimonijs diligenterq; examinatis oībus quæ ad rationē Canonizationis necessaria esse videbantur, actis atq; transactis, iam eo res progressa erat, ut sine dubio ad optatum finem deducta fuisset, nisi tumultus bellici sub illud idem tempus in Italia exorti fuissent, in quibus Romano ciue ab hostibus oppresso non solum gazæ diuitum diripiebantur sed & munimenta plurium, & libri Bibliothecæ vaticanæ lacerabantur. Quoniam vero idem B. Hyacinthus non minus ut modo, neq; rarius ut olim maximis corruscat miraculis, quæ nostris quotidie ad sepulchrum eius conspicua sunt sensibus & ob quæ diuinus is vir ut à maioribus nostris, sic à nobis quoq; summa veneratione habetur, nihil magis equidem nunc in votis & optatis habemus quàm ut ne diutius tantus vir, quem Deus & vitæ Sanctimoniz, & miraculorum gratia honoratum esse voluit, à nobis debito sibi virtutibusq; suis careat honore fama; nominis illius ac gloria (quæ à 373. annis inclauerat) sensim intereat, iudicio & auctoritate sedis Apostolicæ destituta. Quamobrem supplices a S. V. petimus ut præsens Canonizationis negocium iam olim propemodum a Leone decimo Diuo Adriano D. Clemente septimo Paulo Tertio Pontificibus transactum ac non nisi temporis iniquitate interruptum, iudicio, & examini suo denuo S. V. subiice-

re subiectum approbare ac tandem B. Hyacinthum sua & Sedis Apostolicæ auctoritate (magnum Christianæ religionis incrementum) in album Sanctorum referre velit. Qua sane ratione S. Vestra & honori tam diuini vti optime consulet, & gloriam Dei, qui in nulla re magis quam in Sanctis suis potius laudabilis & gloriosus est extollet atq; exaltabit. Nos quoq; ac vniuersi huius amplissimi Regni Poloniae Magniq; Ducatus lituaniae status & ordines quicunq; catholica religione censemur, & triumphos Sanctorum atq; gloriam latissimo percipimus animo, voti nostri facti compotes. Sanctitati Vestrae ac Sacrosanctae Sedi Apostolicae ex deuinctis deuinctiores ac deuinctissimos reddet, & ad capeffendas diuinas virtutes Sancti huius condigna remuneratione prouocabit, & Ecclesiae Sanctae Catholicae ita promptus efficiet quod pro illa nullos vnquam labares ac pericula subterfugere, nihil non prompto animo ac alacri perferre atq; pati parati semper erimus. Quod reliquum est optamus S. V. Ecclesiam Dei, quæ orbe patet vniuerso diutissime atq; felicissime gubernare, cuius clementiae atq; suffragijs spualibus nos etiam atq; etiam commedamus. Datum Variszouiae in Comitijs Regni Generalibus die sexta Martij Anno Domini 1589. S. Vestrae Addictissimi & obediensissimi filij Palatini Castellani Capitanei, & Nuntij Prouinciarum, & Ducatum Regni Poloniae & magni Ducatus Lithuaniae. Albertus Laszki a Lasko Palatinus Syradieñ etiam manu propria.

Gregorius Zyelenski Palatinus Ploceñ Zakroczymeñ. Mlauēq; Cap. manu propria.

Stanislaus Krisky in Drob Palat. Gener. Mazouiae Ploceñ. manu propria.

Stanislaus Radziminsky Palatinus Podlachiae capitaneus Liueñ. & Caenecē. manu propria.

Ioannes Comes in Tenczin Castellanus Vvoyniceñ Capita.

Capitaneus Lublinieñ. manu propria.

Paulus Sczauinski de magna Sczauin Castellanus Len-
cicieñ. Curie præfectus sacre reginalis Maiestatis Capi-
taneus Bielsczeñ. manu propria.

¹ Martinus de Obori Leszniouuolski Podlachie Castell-
lanus Ducatus Zatorieñ Capitaneus manu propria.

Nicolaus Fyerly a Dabrouicza Castellanus Bieceñ.
Regni referendarius, Nouæ Ciuitatis Korczin & Cazimi-
rieñ Capitaneus manu sua significat.

Georgius Mniszek Castellanus Radomieñ. Sanoceñ.
Samborjeñ. Sokalieñ. Capitaneus manu pp. (nu pp.

Ioanes Dulsky supmus thesaurarius Regni Poloniae ma-
Ioannes a Koszcielec Castellanus Miedzirzicieñ. &
Capitaneus Bidzostieñ. manu propria.

Nicolaus Zebrzydouszy a Zebrzydouiize Generalis
Crac. Landskoroneñ. Bolislauieñ. Capitaneus manu pp.

Albertus Radziuil in Olica. & Nieszuuiez dux Magni
Ducatus Lithuaniae supremus Marskalcus Capitaneusq;
Couuoieñ &c.

Leo sapiha Magni ducatus Lithuaniae Vicecancel-
larius propria.

Ioannes Comes ab Ostrorog Regni Poloniae pro sacra
Maiestate regla Pocillator.

Nicolaus Iazlouuieczki de Buczac Nuntius terræ
Halicieñ.

Sebastianus Lubomierski Capitaneus Dobczicieñ Zup-
parius, & Burgrabius manu propria.

Martianus Chelmski vexillifer terræ Cracouieñ. &
nuntius propria.

Procopius Pyenionzek eques ordinis SS. Mauritij, &
Lazari, Capitaneus Vendeñ. Roneborgeñq; &c. nun-
cius terræ Cracouieñ manu propria.

Petrus Miskouuski a Mirou Ducatus oszuuenczi-
meñ. Capitaneus Oiczouieñq; Palatinatus Crac. nuntius
manu propria,

Ioan̄ Thomas a Droijouu Cap. præmis. &c. terrarum
Rusſiæ nuncius.

Nicolaus Zolkyeuſki ſuccamerarius terræ Leopoliē.
mano propria ſignificat.

Stanislaus Zolkieuſki Hrubieſlouieñ Califfiē Capit
terrarum Ruſſiæ nuncius manu pp.

Florianus Gomolinski ſuccamerarius terræ Syradieñ.

Añ ſuſky Notarius Caſtreñ Præmiſiē

Gasparus Gutteter conſul Cracouiē. nuncius eiufdē
Ciuitatis. Ioannes Gora Crac. nuncius eiufdē ciuitatis.

Intus 25. Sigilla cum ſuis nominibus De ſuper duo ſi-
gilla Alberti Laſki Palatini Syradieñ. & Gregorij Zie-
lenſki palatini Floceñ.

*Litteræ Illuſtriſſimi Domini Ioannis Zamosczkij Cancellarij
& Ducis exercitus Regni Polonia Ad Sixtum V.
Pontificem Maximum.*

S ANCTIſſimo ac BEATIſſimo in Chriſto Pairi & Domi-
no, Domino Sixto-diſtina piousdētia Papę Quinto
Sacroſanctæ Rōmānæ ac vniuerſalis Eccleſiæ ſummo
Pontifici Domino clementiſſimo. Sanctiſſime ac Beatiſ-
ſime Pater, & Domine Domine clementiſſime Poſt oſcu-
la pedum beatorum meiq; huius ilimam cōmendationem.
Quod de conſecratione B. Hyacinthi cum Sereniſſimus
Rex meus, tum vniuerſus quaſi populus Regni eius tan-
topere apud Sanctitatem veſtram laboreſ, partim miracu-
lorum eius magnitudini partim publicæ religioni ac pie-
tati S. V. tribuet. quæ eadem quidem me quoq; adduxit vt
etſi in tanto Sereniſſimi Regis mei ſtudio meum ſtudiū
vel facile latiturum, vel non valde neceſſarium futurum
iudicārē in eodem tamen genere merq; pietatis teſti-
ficandæ cauſa ad diligentiſſimam Regis mei commendā-
tionem, ego meam quomodo ſupplicationem hanc adiun-
gendam

gendum putarem. Itaq; in optimam quidem partem, studium hoc meum pro singulari clementia sua sanctitatem vestram accepturam minime dubito, Vt vero si meis quo precibus locus aliquis relictus sit earū quoq; causa, eò faciliorem se in eiusdem B. Hyacinthi honore hoc concedendo Serenissimo Regi Regnoq; eius vniuerso S. vestra se præstet, quanta maxima possum intentione Sanctitati vestræ supplico. Omnia autem quæ ad causam hanc pertinent eiusdem ordinis Prædicatorum frater Vñrabilis Seuerinus cum ob studium pietatis, tum in concionibus eloquētiā omnibus probatus, exponet. Nunc quod reliquū est clementiæ. S. V. etiam atq; etiam me commendo. Davarskouix die 26. mensis Martij Anno Domini 1589. Eiusdem, S. V. Humilimus Seruitor. Ioannes Zamosczy Cancellarius & Generalis Cap. significat.

Littera ad Omnes Cardinales Generaliter. A Serenissimo Rege Sigismundo Tertio Rege Polonia.

Renerendissimis in Christo Patribus: DD. S. R. Ecclesiæ Cardinalibus amicis carissimis & honorandis.

Sigismundus Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituanix Russiæ, Prussia Masouix, Samogitiæ Liouoniæq; &c nec non Regni Sueciæ proximus heres & futurus Rex &c

Reuerendissimis in Christo patribus. DD. S. R. E. Cardinalibus. Præbiteris & Diaconis amicis Carissimis Salutem, & felicitatem perpetuam.

Reuerendissimi in Christo Patres amici carissimi & honorandi. Cum multa quotidie in hoc Regno deijs quæ ad cineres Beati Hyacinthi etiam num eduntur diuinis operibus audiremus. pietatis & debitæ Sanctissimæ venerationi maximè consentaneum duximus a S. D. N. petere,

petere, vt cuius Sanctitas tot certissimis comprobata sit argumentis, tū hac tū illa cœlesti vita fruētis, cum auctoritate Apostolica diuū declarare dignaretur. quod quidem populus Regni nostri Catholicus ipsis prodigijs in admirationem, & cultum huius Sancti viri conuersus iam pridem flagitat. Superiores autem Poloniæ Reges antecessores nostri a DD. Pontificibus maximis summo studio petierunt. Quid autem iam impetratum ab illis fuerit, & quid intercesserit quominus apotheosis ipsa obtineretur, pluribus Reuerendissimis P. Vestris recensere nolumus cum id versari in illarum memoria & cognitione non dubitemus. Hoc vnum rogamus vt S. D. N. auctores esse vellent, quo isthæc, quæ de operibus illius non tantum publico sermone, sed etiam certissimis testimonijs celebrentur, quam fidelissime consignata. Venerabilis Seuerinus ordinis fratrum Prædicatorum Sacerdos in Urbem defert, iudicio examinare suo vellit ac si (vti sunt) admirandæ cuiusdā integritatis, & innocentiæ. S. Sanctitati diuina videbuntur testimonia cum Solemni Ecclesiæ Catholicæ ritu in Sanctorum ordine collocare, ac eo honore. quo Sancti a pijs coli debent colendum esse pronuncia redigatur. Multū sane. S. Sanctitas populū huius Regni iam suo sponte huic Sancto deuotum, & additum ea re ad pietatem excitauerit diuino viro honorem iam primo debitum iustissimè reddiderit, ut Apostolica auctoritate colatur, qui multitudinis consensu iam dudum colitur effecerit. Nos etiam infelicitate ducemus nostro tempore, ac nostra rogatione diuorum honores Sanctissimo viro esse ab Apostolica Sede decretos, qui noster, Regniq; nostri idcirco patronus sit futurus. Nollint itaq; Reuerendiss. Pat. Vestræ nostro atq; Regni nostri hominum decisse desiderio in eo præsertim quod non tam nos, quam ipsa miracula diuinitus edita flagitant quodq; religionis Catholicæ rationibus consentaneum, & conueniens est.

ad auctoritatem autem Ecclesiæ Sanctæ, ac veterem illam
indiuos pietatem excitandam plurimum conferre posse
videatur. Cupimus Reuerendissimas. P. Vestras fæli-
cissime valere Datum Varschouix diæ 11. Mensis Mar-
tij Anno Domini M.D. LXXXIX. Regni vero nostro
secundo.

*Litteræ Reuerendissimi & Illustrissimi Cardina-
lis Radziuili.*

Illustrissimis & Reuerendissimis miseratione diuina.
S.R.E. Episcopis presbiteris & diaconis Cardinali-
bus dominis meis obseruandissimis.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini mei obseruan-
dissimi. Supplicatum, erat antea Sanctæ Sedi Apostolicæ
à Serenissimis Sigismundo primo & Sthephano Poloniæ
Regibus, quatenus negotium Canonizationis D. Hiacin-
thi locij & discipuli Sancti Dominici a S. memoriæ Cle-
mente septimo vix non transactum, tandem ad optatum
finem deueniret Nunc quam suę Sanctitati Serenissimus
Rex noster maiorum suorum exemplo causam litteris
quàm diligentissimè commendat Respondet etiam piæ
suorum principum voluntati omnium Catholici nominis
in Regno hoc desiderio à quibus diuinus hic vir pro-
pter magna eius miracula in summa veneratione habetur
Mei quoq; muneris esse existimaui rem Ecclesiæ Catholi-
cæ percommodam tam deuotis Principibus eorumq; popu-
lis desiderabilem apud S. Sedem Apostolicam promouem
prout presentibus ab Illustrissimis, & Reuerendiss. Dñis
meis peto quā maxime vt præsens Canonizationis nego-
tium iam olim propemodū tráfactū. S. D.N. proponē cō-
médare q; dignetur. Quod Illustriss. & Reuerendiss. Dños
meos eo existimo libētius facturos, quo magis in ré Eccle-
się S. Pietatisq; Christianæ augumētū id esse cognouerint

T

Quas

Quas Omnipotens Deus ad sui nominis gloriam diu Inco-
lumes conseruet Datum Vvarschouix die 18. Martii An-
no Domini 1589. Illustrissima D. Vestrarum Humil-
limus seruator. Geogius Cardinalis Radziuuil.

Littera Reuerendissimi Archiepiscopi Gnesnen.

Sacro Illustrissimorum & Reuerendissimorum Domi-
norum Sanctæ R Ecclesiæ Cardinalium Collegio
Illustrissimi ac Reuerendiss. Domini & patres nostri co-
lendissimi Cum plures iam intercesserint anni in quibus
de B. Hyacintho ob illius Sanctitatem admirabiliaq; su-
pra naturæ cursum opera in sanctorum Numerum refe-
rendo, Sacræ Sedi Apostolicæ nomine huius incliti Regni
supplicatum fuit. Beatq; memoriæ Clemens septimus Pon-
tifex Maximus post factos non mediocres eo in negotio
progressus, iam pridem illi finem imposuisset, si funesta
tunc temporis in Italia bella non impediuisent. Quo vi-
ta functo cum nouæ subinde in Vrbe Roma rerum commu-
tationes oriuntur, non modo negotium apud alios Pon-
tifices vrgeri perficique non potuit, sed etiam scripta mo-
numenta, & testimonia de illius viri vita, miraculisq; tam
diu latuerunt donec his primum temporibus in lucem
prodirent. Quamobrem easdem illas maiorum no-
strorum ad S. Sedem Apostolicam preces repetimus, sup-
plicamusq; priuatis nostri litteris S.D.N. in tantæ Sancti-
tatis exemplar quod in eo viro plurimis signis atq; pro-
digijs tam maiorum patrumq; nostrorum memoria illu-
stre super fuit, quam nostra ista ætate quotidie penè con-
spicitur obliuioni sempiterna deleri sinat. Siq; iudicaue-
rit diuini numinis laudi & Christianæ pietatis incremen-
to cōsentaneum fore & interris cultu & veneratione Bea-
tum illum virum afficiendum decernat, qui sanctis in cœ-
lo cum Christo regnantibus in Ecclesia Sanctorū exhibe-
atur. Hanc nostrā piā & rationi (vti existimo) consonam
petitio-

petitionem, vt Illustrissimę quoque D. Vestrę sententię atq; suffragiis suis cum de ea ad amplissimum Collegiũ earum referretur, adiutam velint maiorem in modũ ab illis vna cum clero meo peto & quęso. Populus enim apud nos propẽ vniuersus incredibili fertur pietate ad recolendam religiosi mentibus eiusdem Beati viri memoriam, proq; singularibus illius in se beneficiis quę precibus suis apud Deum pręstat, eodem illum cultum venerari non dubitat, qui Sanctis Dei in Ecclesia Catholica prestat. Sed ego cum totius istius grauissimę rei decretum à Sancta Sede Apostolica expectandum esse intelligam, non ero in petendo longior, nisi vt quam citissimẽ res ista studio, & auxilio illustrissimorum D. Vestrarum concludatur. Quod superest Deum optimum Maximum precor vt in ea actione diuinę suę gratię lumine mentes Illustrissimarũ D. v. illustrare, omniq; in posterũ prosperitate easdem cumulare velit. Vuarschouię 13. Marci Anno Domini 1589. Illustrissimis & Reuerendissimis. D. V. obsequentissimus seruator. Stanislaus Archiepiscopus Gensnẽ. manu propria.

Littera Episcopi Plocen. ad Illustrissimum Collegium Cardinalium.

Illustrissimo ac amplissimo Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalium Collegio.

Illustrissimi Domini Negotium, quod habent fratres ordinis prædicatorum Conuentus Cracouię Sanctissimę Trinitatis pro Canonizando B. Hyacintho ordinis eiusdẽ, viro singulari probitate & sanctimonia claro, petitioni ipsorum satisfaciens Sanctiss. D. N. qua potui maxima diligentia cõmendavi, vt aut Illustrissimę D. V. tam piũ & sanctum studium atq; conatum eorundem quoque fratrum apud S. D. Nostri auctoritate, opera, & beneuolẽtia

sua adiuuent & commendent peto quo possum maiore studio Multorum præfectò testimonio accepimus virum illum fuisse planè sanctum, cuius etiam vitæ integritatem multis miraculis Deus optimus Maximus comprobauit Rem sanè Ecclesiæ Sanctæ vtilem omnibus etiam pijs gratam sanctitas sua est factura sese exorabilem in eo negotio, & petitione Fratrum Prædicatorum præbuerit. Quod reliquum est precor, vt Deus immortalis Illustrissimas. D. V. diutissime Ecclesiæ suæ conseruet felices & in columnes. Quibus ego omnia mea obsequia addictissima studiosissimè comendo. Vvarschouix diæ 16. Martij 1589. Illustrissimarum ac Reuerendissimarum D. V. humilis seruator Petrus Episcopus Ploceñ.

*Littera magni Cancellarij & Ducis exercitus Regni Polonia
ad omnes Illustrissimos Cardinales Simul.*

Illustrissimis ac Reuerendissimis in Christo patribus ac Dominis sacrosanctæ Romanæ ac vniuersalis Ecclesiæ presbiteris & diaconis, vniuersoq; Collegio Cardinalium &c Dñis obseruantissimis. Illustrissimi ac Reuerendissimi Domini. Beatus Hyacinthus cum è gente nostra. D. Dominici assiduus comes morumq; eius imitator fuisset, & dum in viuis esset, vitæ sanctimonia, & post mortem miraculorum, quæ edidit vel genere vel magnitudine mirabiliter vniuersum ferè populum Regni huius in venerationem sui conuertit. Quam ob causam etsi S. Sedi Apostolicæ sæpe iam diligentissimè supplicatum sit, vt quem iamdudum ipsa miraculorum vi, vniuersi ferè in Regno hoc adducti colerent eundem in sanctos relatum, S. Sedis Apostolicæ auctoritate colere etiam possint. nunc ita tamen diligenter cum a Regia Maiestate domino meo clementissimo tum ab vniuerso ferè Regno

id

id petitur, vt maiori contentione, ac studio nihil peti possit, ob quod etsi meum studium minus necessarium futurum iudicarem tamen in eadem re meæ quoque pietatis testificandæ causa de eadem consecratione meis quoq; litteris cum a Santiss. D. Nostro, tum ab Illustrissimis D. Vestris vniuersis supplicandum existimaui. Eo autem libentius id feci quod non minus ad meam pietatem quam Sanctissimi etiam D. N. & vniuersæ S. Sedis Apostolicæ dignitatem pertinere id mihi persuasi, quo cum vitæ sanctimonia ad cælestem gloriam præcipuè ea contendat ijs qui eisdem vestigijs eos præcesserunt ad beatitudinē hanc viē aperiendā sibi ipsis patefacere eam existimem. Verum de hac re cum S. D. N. tum Illustrissimæ. & Reuerendiss. D. V. vniuersæ per sua prudentia ac pietate statuent, ita tamen vt statuunt supplico, quo tam maligno alioquin tempore populi huius pietas in beati eius venerationem tanto studio accensa, incendatur magis quā refrigeretur. Omnia autem quæ ad causam hanc pertinent eiusdem ordinis prædicator frater Venerabilis Seuerinus cum ob studium pietatis, tum in concionibus eloquentiam omnibus probatus exponet. Quod reliquum est omnia fausta ac felicia à Deo opt. Maximo illis præcor. Datum Vvaschouia diæ 26. Mensis Max. Anno domini M. D. LXXXIX. Illustriss. D. Vrtv obseruantissimus seruator Ioannes. Zamoiscki Regni Poloniæ Cancell. & General, Cap. pp.

*Littera Sigismundi tertij Regis Polonia ad Cardinalium
Farnesium Protectorem Regni Polonia.*

Reuereudissimo in Christo patri Dño Alexandro Farnesio. S. R. E. Cardinali. S. D. N. vice cancellario & Regni nostri protectori amico carissimo & honorâdo.

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lituaniae Russiae Prussiae Masouiae Samogitiae Liuuonięque &c. necnō Regni Suuetiae proximus hæres & futurus Rex &c. Reuerendissimo in Christo patri Dño Alexandro Cardinali Farnesio S. R. E. Procancellario regni nostri Protectori amico carissimo & honorando Salutem, & beneuolentiae nostrae testificationem. Reuerendissime in Christo pater amice carissime, & honorande. Et si ad S. D. nostrum & ad sacrum. S. R. E. Cardinalium senatus collegium scripsimus, vt auctoritate Apostolica Beatus Hyacinthus vir claro in regno nostro loco natus diui Domini comes studiosissimus & discipulus religiosissimus obcomprobatam cum pluribus miraculis singularem vitae sanctimoniam in diuos referetur tamen speciatim etiā in ea causa regni nostri in cœlo patrōni ad Reuerendissimam P. V. apud Sanctum Apostolicā sedem eiusdem regni protectorem scribendum putauimus, a qua amanter requirimus, vt auctoritate sua honori Sanctissimi huius vi-ri deesse nolit. Ea in vita gesta ab illo sunt eo defuncto admonumentum in hanc diem fiant, vt manifesto constet eum ob summam vitae innocentiam omnipotenti Deo fuisse charissimum. Restat vt more Ecclesiae Catholicae is cuius Sanctimoniam insignibus miraculis Deus ipse confirmat a S. D. N. diuus declaretur, quod cum à superioris ætatis. D. D. Pontificibus maximis Serenissimi Reges Poloniae, instāte huius regni populo petijssent, essentq; nonnulla iā in honorē huius sancti ab Apostolica sede concessa, ipsa tamen Apotheosis tum propter grauiora superiorum temporum in Italia bella tum propter alias difficultates in hoc tempus est prorogata. Hunc non tantum vetusta sed etiam recentia miraculorum certa explorataq; testimonia Venerabilis Seuerinus eiusdem prædicatorum ordinis sacerdos & Theologus in urbem deferret. Efficiat itaq; Reuerēdissima P. V. pro sua in diuos pietate ac erga

nos beneuolentia vt ea Sanctitas sua cognoscere & examinare vellit & huic viro qui tantum posset diuinæ gratiæ præsidij tandem debitum honorem tribuat Qua ratione & memoriam hic ipsius interhomines immortalem Sanctitas sua effecerit & pios homines in Catholica religione mirificè confirmarit, ac ad Sanctum quem illis suffragari posse haud dubium est debita veneratione colendum incenderit cupimus Reuerendissimam P. V. optime valere Datum Vvarschouix die 4. Marti Anno Domini 1589. Regni nostri auno secundo Sigismundus Rex.

*Littere Archiepiscopi Gnesnen. ad Cardinalem Farnesium
Protectorem Regni Polonia.*

Illustrissimo ac Reuerendissimo DD. Alexandro Farnesio. S.R.E. Cardinali Episcopo Ostien. & Veliterno Regni Poloniæ Protectori. Illustrissime & Respondissime Domine quas a multis iam annis maiores nostri. S. Sedi Apostolicæ preces obtulerunt vt Beatum Hyacinthum. S. Dominici Sectatorem, & discipulum propter illius vitæ sanctitatem illustribus signis in hoc vsq; tempus conspicuam in sanctorum numerum referret, easdem nos cum duxerimus esse repetendas existimauius plurimum illis momenti Illustrissimæ D. V. auctoritate allaturam esse. Fuit quidem negotium a Beate memoriæ Clemente septimo inchoatum fuitq; perfectum, nisi bellicum motus exorteq; subinde Romanarum rerum commutationes non impediissent. Cum autem protracta res in aliorum Pontificum tempora fuissent. accidit iniquitate quadam temporum vt ea quæ ex grauissimis testimonijs de viri illius vita miraculisq; conscripta fuerant tam diu latuerint donec in lucem hoc primum tempore diuinitus prodirent & sane cum Illustrissime D. V. eximiam

in Deum pietatem & singulare Christianæ pietatis augē-
dæ studium considero, video mihi in eo elaborandum pror-
sus non esse, vt pro suâ etiam propensa in nos Regnumq;
nostrum voluntate omnē operam studium atq; consilium
ad grauissimam istam actionem studiosè conferat. Sed vt
officio meo non desim commendo eandem tanto quanto
possum studio Illustrissimæ D. V. petoq; ab ea maiorem
in modum perficiat apud Sanctissimum Dominum no-
strum, vt quod diuini nominis laudi & Christianæ reli-
gionis incremēto cōsentanē esse iudicauerit id ipsum de
eius Beati viri meritis non modo statuatur, sed etiam quam
citissime fieri potest statuatur. Populus quidem noster vni-
uersus tanta in virum cælestem pietate & religione ob-
innumerabilia, & penè quotidiana illius in se merita fer-
tur vt illi parem cultum, ac venerationem exhibere non
dubitet, qui sãctis alijs in Ecclesia exhibetur. Magno itaq;
beneficio nos oēs sibi obligabit Illustrissima D. V. quod
eidem Beatus hic vir cuius causam agimus suis apud Deū
precibus cumulate persoluet. Tandem me cōmendo amo-
ri & benevolentia Illustrissimæ D. V. Datum Vvarscho-
uiæ Idibus Martij 1589. Illustrissimæ ac Reuerendissimæ
D. V. deditissimus & addictiss. Stanislaus Archiepiscopus
Gnesneñ. manu propria.

Littera Episcopi Cracouien. ad Cardinalem Farnesium.

Illustrissimo DD. Alexandro Cardinali Farnesio Re-
gni poloniæ protectori Domino meo colendissimo. Il-
lustrissime Domine Domine obseruandissime. Iam à lon-
go tempore negotium canonizationis D. Hyacinthi in v-
be versatur diuq; à Clemente Septimo transactum & con-
clusum fuisset ni funesta Italiae bella grauissimas rerum
Roma-

Romanarum perturbationes intulissent. Etiam nihil amplius in hoc negotio desiderabatur nisi, vt sententia Clementis Septimi sedisque Apostolicæ auctoritate Diuus hic vir in numerum sanctorum adscriberetur. Iam enim examinata erant testimonia, visa miracula, iam approbati Diui Hyacinthi summa Sanctitas omniaque acta, & transacta erant, quæ ad hoc Canonizationis negotium spectare videbantur. Intermissum deinde fuit post mortem Clementis Septimi non negligentia eorum, qui huius diuini hominis sanctitati addicti fuerunt (illi enim nihil prius, & antiquius habebant, quam vt tanto viro per sedem Apostolicam debitus honor tribueretur, eiusque virtutes dignis premiis, & gloria ornarentur) sed temporis iniquitate, atque rerum Romanarum ob tumultum bellicum mutatione, quæ totam istius negotii progressionem à Clemente Septimo institutam impediuerat, & ita tenebris quibusdam ac ea omnia scripta, & testimonia, quæ de vita miraculisque Diui Hyacinthi prodita fuere per multos annos obruerant, vix vt tandem singulari Dei beneficio lucem conspexerint, ac rursus in publicum redierint. Non enim voluit Deus Optimus Maximus tanti viri ob eius sanctitatem stupendaque miracula, famam, & nominis celebritatem apud omnem posteritatem occumbere, sed me meumque clerum Diui Hyacinthi miraculis, quæ in dies maxima à nobis conspiciuntur admonuit, vt & Sanctissimo Domino nostro litteris meis tum meo tum totius cleri nomine scriptis, & Illustrissimæ D. V. tanquam nationis nostræ benignissimo patrono, ac protectori vehementer supplicarem vellie Sanctitas sua, id quod iam à Clemente Septimo inchoatum erat, perficere, atque hunc Diuum virum in numerum sanctorum decreto suo annumerare. Id enim tum illius miracula, quæ infinita propè, & viuus, & vita functus fecit, tum illius virtutis vitæ integritas, & sanctimonia

testimonia iure Optimo à Sanctissimo Domino nostro requirere videtur. Quod certe Illustrissima D. V. optime perspiciet, ac intelliget, si ea scripta de Sancto Hyacintho, ac testimonia, quæ illi offerentur attento animo inspicere voluerit. Quod reliquum est Deus Optimus Maximus Illustrissimam D. V. diu saluam, & incolumem seruet. Datum Bodzantini, die 15. Februarij Anno 1589. Illustriss. ac Reueren. D. V. addictissimus seruator Petrus Episcopus Cracouien.

*Littera Episcopi Pramislens. Vicecancellarij Regni
Polonia ad Farnesium Cardinalem.*

Illustrissimo, ac Reuerendissimo in Christo Patri, & D. D. Alexandro S. R. E. Cardinali Farnesio Sanctæ sedis Apostolicæ procancellario Regni Poloniae protectori Domino perpetua obseruantia colendo.

Illustrissime ac Reuerendiss. D. D. summa obseruantia perpetuò colens. In commendatione negotij Canonizationis. S. Hyacinthi, & genere in hoc Regno Illustris, & admirabilibus operibus summaque vitæ sanctimonia clarissimi viri breuiorem me esse debere intelligo quod à cæteris Reuerendissimis in hoc Regno Episcopis, & ad S. D. N. & ad Illustrissimam celsitudinem vestram copiose de his omnibus rebus, quæ admirabili quadam ope diuina ab illo S. Dominici comite, & discipulo, tū viuo, tum defuncto edita sunt, atque etiam num magna Catholici populi admiratione eduntur perscriptum esse non ignoro Debere me tamen id sanctissimi viri honori, & venerationi sentio, vt ab Illustrissima D. Vestra cum clero meo obnixè petam velit patrociniū auctoritateque sua apud S. D. N. diuino huic viro suffragari, atque auctor esse suæ Sanctitati, cognitis omnibus miraculorum testimonijs si certissima
summa

summæ innocentia, ac integritatis videbuntur argumēta cum solemni Ecclesiæ Catholicæ ritu sanctum declarare , ac sanctorum honoribus colendū esse pronunciare dignetur , vt quem iam populus regni sua sponte veneratur, eum deinceps Apostolica auctoritate colat. Longior non ero in eo petendo, quod Illustrissimam Celsit. vestram pro suo in sanctos studio singulari libenter facturam certo scio. Vnum addo flagranti studio Apotheosim istam Beati Hyacinthi, & clerum, & populum nostrum flagitare , qua promouenda non tantum patrociniū Deo carissimi viri Illustrissima Celsitu. vestra demerebitur, verū etiam apud nostram gentem perpetuam , & immortalem nominis sui memoriam ea re sibi comparabit. Cuius beneuolentiæ, me atque clerum meum diligenter commendo. Datum Vuarthouia 12. Martii Anno 1589. Illustrissime, ad Reuerendissime Celsi. V. seruator addictissimus Albertus Baranouski Episcopus Præmislien. Regni Poloniæ Vicecancellarius.

Hæc de tertio libro dicta sufficiant , in sequentibus enim ea , quæ commodiorem habebunt actorum declarationem scribemus, quæ assiduo lectori studendi desiderium pariet, & pia satisfaciet deuotioni.

F I N I S .

D E
SOLEMNITATIBVS.
CANONIZATIONEM

SANCTI HYACINTHI
*Confessoris antecedentibus
concomitantibus, &
sequentibus.*

LIBER QVARTVS.

Præfatio.

HINC mihi librum, candide Lector,
specialius vendico, quem licet ultimū
positione cernis tamen iucundum, &
necessarium utilitate senties. Cū enim
tam sollemnis actus huius Sancti Apo-
teosis tuis sit expositus obtutibus facile
te ducet in considerationem eorum, quæ cum summo la-
bore per eos ad quos ex officio pertinebat suū sunt sorti-
ta effectum. Neque enim res tanti momenti exiguis labo-
ribus ad proprium finem deducenda erat, sed longo tra-
ctu seculorum eam, quam vidisti, vel audisti S. Atri
Ecclesiæ peperit latitiam, ita ut merito in illo Domini
Iesu

Iesu Saluatoris nostri prorumpas sententiam Ioan. 16. Mulier cum parit tristitiā habet, quia venit hora eius, sed cum pepererit iam non meminit pressura propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Iam uerò, vel saltē ex hoc ipso quas & quales, & secum trahat ipsa Canonizatio sanctorum difficultates, videre poteris, quando post felicē huius viri sancti obitum 343. annorum usque ad ipsius canonizationē tempus præterisse nō sine admiratione perspicies. Factū igitur hoc fuisse non sine maxima diuinæ gubernationis providentia, crede, cuius facta tantomirabiliora, quanto & humana rationis seu virtutis captum excedentia iudicaueris. Expostulabat siquidem huiusce negocij ratio, ut ad illud tempus Canonizatio Sancti differretur, quo & hominum male suada libertas licentiam peccandi accepit, & heresū perfidia, & blasphemia nō mediocrē. S. Matri Ecclesie perniciem intulit, ut tanto gloriosior Deus in suis sanctis appareat, quanto blasphemantiū Deum, & sanctos eius iniqua succreuerit multitudo. Consultum quoque est per maximè piorum Christi fidelium congregationi, quæ inter tumultuantes hareses & viscera S. Matri Ecclesie corrodetes. nec nō hostiū Christi iesu micantes gladios sanctorum merita, & visibilem gloriam lato vultu intuendo ad eterna vite triumphos contendat, ex qua etiam usque ad hæc inferiora sanctorum gloria radios suæ beatitudinis transmittit, nec deficiat, à meritis eo. quod Deus nō desistat à premijs, ut merito cū Daniel Propheta dicat si utiq; est fructus iusto utiq; est Deus iudicans eos in terra. Cetera aut diuinæ voluntatis mysteria uolēs pratermitto

ne scrutator vanus Dei maiestatis à sanctorum, & Dei gloria opprimar, vel quod Deus auferat, excludar. Porro in hoc ultimo volumine, quam breuissime ea, qua per totum tempus procurationis mihi commissæ gesta sunt perstringere cupio, ut satisfactus lector discat ad aliorum, & sanctorum Canonizationem, quos diuina elegerit gratia modum fuisse demonstratum.

NARRATIO.

V M igitur diuinæ placuit volūtati Anno Domi
 ni 1589. ex superiorum meorum mandato &
 omnium Prouinciæ Poloniæ Patrum vnanimi
 consensu in diffinitorem Generalis capituli
 Romæ Celebrandi electus ad urbem applicuissem, & ne-
 gicia Prouinciæ in eodemmet capitulo serio tractassem,
 protuli in medium, & Prouinciæ Poloniæ Patrum de Ca-
 nonizatione Sancti Hyacinthi specialem commissionem,
 & Serenissimi Sigismundi Terti, Poloniæ, ac Suetiæ Re-
 gis, & Serenissimæ Annæ Iageloniæ Regina Poloniæ,
 necnon Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD.
 vtriusque status senatorum cum omnibus ad dictā Cano-
 nizationem requisitis deuotam ad sedem Apostolicā in-
 stantiam & commendationem. Quam Reuerendissimus
 P. F. Hyppolitus Maria Beccaria de Montereuali totius
 ordinis prædicatorum Magister in eodem capitulo noui-
 ter electus, & per summum Pontificem piæ memoriæ Six-
 tum Quintū gratiose confirmatus cum RR. PP. FF. sexde-
 cim Prouincialium, & decemnouem diffinitorum viro-
 rum sanè grauissimorum maximo applausu, & lætitia be-
 nigne audiuit, atque deuotissime est amplexus. Quoniam
 vero negotium ipsum magni momenti erat hoc idem.
 Admodum Reuerendo Patri Fratri Bartholomæo de Mi-
 randa S. Theol. professori, tunc Generali totius ordinis
 Procuratori, viro doctissimo, & rerum gerendarum expe-
 rientissimo, omnium voce, & votis commissum est, vt pa-
 tet ex actis in eodem capitulo emanatis. Peraçto autem ca-
 pitulo prædicti Reuerendi Patres, quibus negotium Ca-
 nonizationis fuit commissum, quid facto opus sit consi-
 lium quæsiere à Reuerendissimo Patre D. Francisco Penia
 Hispano

Hispano sacri Apostolici Palatii Auditore viro humanarum, diuinarumque rerum peritissimo, qui S. Didaci ordinis Minorum, & postmodum Sancti Hyacinthi nostri Canonizationis strenuus auxiliator, & Iudex sapientissimus extitit, à quo salubri consilio accepto procurare cepimus, quo medio litteræ à Serenissimo Rege, & aliis Principibus, ad manus summi Pontificis peruenire valerent. Eo tempore Romæ aderat præsens Reuerendissimus P. D. Stanislaus Rescius Abbas Andreouienfis Protonotarius Apostolicus, & vtriusque Signaturæ Referendarius, & pię memoriæ Illustrissimi Cardinalis Hosii Episcopi Varmien, viri sanctissimi consiliarius à Serenissimo Sigismundo Poloniæ, & Suetiæ Rege ad Sixtum Quintum Internuncius vir magnæ auctoritatis morumque probitate, & virtutum excellentia spectabilis, cum quo communicato vtriusque consilio, ad pedes præfati Pontificis Maximi accessimus, & ex osculatis deuote pedibus suæ sanctitatis, ita ipse exorsus sum:

Beatissime Pater, Præclarissima totique orbi nobilissima. S. V. facta ita oculos omnium ad sui intuitum attraxerant, vt etiam inter famosissima quæque præclare factorum merito connumerari mereantur. Inter quæ non minimum immo maximum esse iudicatur, quod S. V. gloriæ, & honori sanctorum summo opere inuigilet. Quod Serenissimus, & clementissimus Rex Poloniæ Sigismundus Tertius, cum toto vtriusque status senatu persentiens, interque nobilissimas, & primas suæ Reipublicæ actiones, hanc sibi potiore statuens, vt honori sanctorum non decset, quorum merito, & Regiæ Maiestatis fastigium, & suæ Reipublicæ statum pacificum se arbitratum adeptum fuisse, has cum toto suo amplissimo senatu post oscula pedum beatissimorum ad S. V. per me minimum fratrem destinat litteras, obsecrans summo opere S. V. quaterus suo Regno (in cuius Metropoli Sanctus Hyacinth.)
Hya.

cínthus confessor S. Dominici discipulus multorum. & in vita. & post mortē hucusq; miraculorum partator cū suis reliquiis in ciuitate Crac. requiescit) benigne annuere, & hunc Sanctū gloriosum, pro quo tot sæculis prædecessores sui sedulam apud S. R. E. Antistes nauarunt operam (vt ex processu Canonizationis patebit) Sanctorum cathalogo adscribere dignetur. à Deo Opt. Max. abundantem retributionem, à populis summam laudem & gratiarum actionem, & à Seren. Rege nostro omnimodam, & humilē subiectionem, atque ad omnia pro Ecclesiæ incolumitate promptam, & paratā subeundi voluntatem, à nobis verò indignis seruis S. V. humiles preces perpetuo habitura. His dictis in manus sanctitatis suę Sereniss. Regis litteras & omnium aliorum supplex porrexi. Ad quę Pontifex benignè annuens, & supramorū exhilaratus benignè respondit, ac multis interiectis interrogationibus, & à me satisfactus Canonizationem S. Hyacinthi certò futuram promisit.

Prima Congregatio Cardinalium.

Fuit nona Iunii 1589. in Palatio Illustriss. D. Cardinalis Gesualdi, in qua producta sunt omnia iura processus, scripturæ, & monimenta, quę ad causā Canonizationis nostri sancti pertinebant Nuncio Seren. Regis Polonię, & Procuratore ordinis præsentibus, quibus acceptis, consultabatur secreto, quid de his agendum foret.

II. Congregatio.

Facta est 12 Iunii apud eundē Illustriss. Cardinalē, in qua tractabatur de negotio S. Hyacinthi, & de apertione sigillorū clausuræ processus, conclusiq; fuit nō posse præsum aperiri nisi per mandatū Sanctiss. inscriptis obtentū. Quā verò procurator ordinis in causis generalibus totius

ordinis permaximè occupatus existens huic negotio specialiter incumbere nequiuit; Reuerendiss. Generalis Magister onus procurationis causæ totum humeris meis imposuit, tali serie verborum.

IN Dei filio sibi dilecto R. P. M. F. Seuerino Crac. Polono ordinis prædicatorum F. Hippolitus Maria Beccaria de Monte Regali S. Theol. professor, ac totius eiusdè ordinis humilis Generalis Magister, & seruus, salutem in Domino sempiternam. Negocium Canonizationis S. Hyacinthi confessoris Poloni discipuli Beatissimi Patriarchæ nostri Dominici in Capitulo Generali Romæ proxime celebrato. Admodū R. P. Procuratori ordinis nostri, & R. P. Priori Cracouiensi in Regno Poloniae pro tēpore existēti, promouendū, & finiendū cōmiseramus, sed quia idē admodum R. P. prucurator ordinis multis aliis negociis impeditus totus, nequit huiusmodi negotio, vt par esset diligenter intendere, & Priorem Cracouiensem non licet a Conuentu sibi concredito diutius, & longius abesse. Tibi, de cuius zelo, pietate, & sollicitudine plurimum in Dño confidimus, huius tam pii negocij promotionem, ac celerē expeditionem committendam censuimus. Propterea nostri officij auctoritate per præsentem te præfatum R. P. F. M. Fratrem Seuerinum Polonum instituimus, ac institutū declaramus nomine Prouinciæ nostræ Poloniae, & cōuentus nostri S. Trinitatis Crac. (in quo eiusdem S. Hyacinthi sacrum corpus requiescit) Procuratorem, & sollicitatorem, scilicet ad promouendum sollicitandum, & ad finem conducendum præfatum negotium Canonizationis eiusdem S. Hyacinthi confessoris ordinis nostri, dantes tibi omnimodam auctoritatem, & facultatem, vt vnā cum præfato. Admodum R. P. Procuratore, vel sine ipso, & impedito coram Illustriss. ac Reuerendiss. DD. Card. congregationis sacrorum Rituum, & corā omni alio Tribunali (ad effectum duntaxat præmissorum, & non aliter) quoties necesse

cesse fuerit, nomine prædictæ Prouinciæ Poloniæ, & conuentus Crac. comparere possis, & omnia ea tractare, quæ pro huiusmodi negotio ad Dei gloriâ, & sui S. Hyacinthi honorê ad finem cōducendo facere possunt. Præcipimusq; tibi in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & in remissionē peccatorum tuorum, vt infra terminum 24 horarum huiusmodi procurationis officiū acceptasse debeas, & secundum gratias tibi à Dño Deo collatas, & deuotionem, quā habes versus præfatum S. Hyacinthum sedulo, & diligenter exequaris, à Dño Deo pro laboribus, quos te hac de causa libenter sufferre contigerit, mercedē perpetuam recepturus, ac nobis nostręq; deuotioni, quā erga sanctum præfatum Hyacinthū piē gerimus ex omni parte satisfactorius. In nomine patris, & filii, & spiritus sancti. Amen. In quorū fidem præsentēs manu nostræ signatas, solitoq; sigillo maiori officij nostri munitas, tibi tradi, & cōcedi mandauimus. Datum Romæ in conuentu nostro Sanctę Mariæ super Mineruam, die quintadecima Iunii Anno Domini Millesimo quingentesimo octuagesimo nono.

III. Congregatio.

FActa est 20. Iunii 1589. in qua fuerunt Illustriss. DD. Cardinales Gesualdus, Paleottus, Mondouinus, Boromæus & Ascanius Columna. In hac cōgregatione Sereniss. Regis Poloniæ Nuncius supradictus, talem pro S. Hyacintho Canonizando fecit instantiam: Illustriss. Dñi Serenissimus Poloniæ Rex Sigismūdu Princeps, & D. meus clementissimus pro perpetua sua in Deum pietate non solum ea studia vitæque consilia persecutus est, quæ a quouis homine Christiano sine summo scelere prætermitti nō possunt, sed animum quoque suum ab eo tempore quoad Regni gubernacula vocatus est ad ea tentanda, & audenda conuertit, quæ nec audere possunt, nec tentare consueuerunt nisi Reges. Quamobrem cum in Ecclesiæ Catholicæ schola didicisset Dominum laudari in sanctis eius, &

omnem illis præstitum honorem ad Diuinam Maiestatem redundare rogatus & requisitus, ab omnibus Regni Poloniæ Ordinibus, vt negocium Canonizationis S. Hyacinthi viri sanctissimi, & religiosissimi, iam ab antecessoribus suis huic S. sedis Apostolicæ semel, atque iterum considerandum, & explicandum proponeret litteras ad Sanctissimum D. N. Sixtum Quintum Pont. Max. dedit quibus suæ sanctitati vim desiderii sui explicauit. Has ego litteras cum Reuerendo P. Seuerino Magistro diffinitore Poloniæ non ita pridem obtuli. Sanctitas illius benigne respondit se mandaturum, vt de hac tam pia Serenissimi Regis cogitatione, & desiderio sacra hæc Congregatio ulterius cognosceret. Quamobrem ego iussus sum Illustrissimis D. V. petitionem suæ Maiestatis exponere, idque etiam facio vt ea quæ sua Maiestas petit, & desiderat, hæc breui scripto comprehensa Illustrissimus D. V. offero, cuius petitionis vt benignâ haberet rationem Maiestatisque suæ pia desideria consilio, & autoritate sua fouere, promouereque dignentur etiam atque etiam peto.

Et his dictis Illustrissimus Dom Cardinalis Gesualdus iussit fundare iurisdictionem in hæc verba.

EGO Alphonsus Cardinalis Gesualdus Episcopus Portuenfis fidem facio, quod in duabus diuersis Audientijs Sanctiss. D. N. semel atque iterum mihi expresse demandauit, vt Congregatio sacrorum Rituum, cui cognitio de Canonizatione Sanctorum per eius constitutionem super erectione quindecim Congregationum editam, est commissâ, absque alio nouæ commissionis decreto, & litterarû expeditione literas Sereniss. Regis Poloniæ, omniumque Ordinum Regni ad sanctitatē suam super negotio Canonizationis B. Iacinti Ordinis Prædicatorum missas legat Dominum Rescium, & R. P. Seuerinum qui eas sanctitati suæ præsentarunt, audiat processum pro Canon-

nonizatione eiusdem Beati Hyacinthi ex Polonia missum aperiat, & ad actus omnes legitimos necessarios, & pro expeditione negotii incumbentes procedat, affirmans ipsam Congregationem sufficienti ad id facultate ex dicta Constitutione esse iussultam. Quod tamen Sanctitas sua in Consistorio ubi de ijs negotiis referri contigerit magis specificè declarabit. igitur ut imposterù pro maiori actuum & processus validitate de hac Sanctitatis suæ voluntate & mādato, mihi viux vocis oraculo facto constet, ita per præsentēs, mea manu subscriptas, meoque sigillo obsignatas attestor. Romæ die 20. Iunii 1539. Ita est Alphōsus Cardinalis Gesualdus Episcopus Portuensis.

Locus † sigilli Tiberius Putignanus Secretarius demandato.

Qua Iurisdictione fundata in Nomini Domine Reuerendissimus D. Stanislaus Rescius, secūdū formā Iuris talam informa scripta produxit comparitionem.

Coram vobis Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus Sacrorum Rituum.

Comparent. & se personaliter præsentant, Illustriss. ac Reuerendiss. D. Stanislaus Rescius Internuncius Sereniss. Sigismundi Poloniæ Regis, & Venerabilis Magister Seuerinus diffinitor Prouinciæ Poloniæ ordinis prædicatorū, & exponunt qualiter diebus proxime elapsis præsentarunt Sanctiss. D. N. quasquā litteras Sereniss. Regis Poloniæ, Sereniss. Annæ Reginæ, Illustriss. ac Reuerendiss. Card. Raziuii, vniuersorumq; totius Regni Poloniæ ordinum, quibus litteris supplicabant Sanctitati suæ, ut vellet mandare procedi ad vltiora in negotio Canonizationis B. Hyacinthi Poloni dum uixit fratris ordinis prædicatorum, q̄ alias coram aliis For̄is hincibus prædecessoribus suæ Sāctitatis ceptum fuerit, denuoq; negotiū & causā reasumi, in statu, & terminis in quibus representabatur idemq; ipsi comparentes iuxta tenorem dictarū litterarū

supplicauerunt Sanctitati suæ, quæ receptis litteris, & petitione audita per ipsos comparentes factam causam, & negocium huiusmodi ad Illustriss. sacræ congregationis sacrorum Rituum, & ipsos comparentes remisit; quamobrem iidem comparentes parèdo mandatis Sanctissimi omni studio instàter, & humiliter petunt per Illustrissimas, & Reuerendiss. DD. VV. mādari supradictas litteras missiuas ad Sanctissimum D. N. directas, & per sanctitatem suam ad congregationem transmissas. Reuerendissimo P D. Anselmo protonotario à S. D. N. principaliter, in hac causa deputato consignari, & decerni negocium, & causam reassumi in statu & terminis, in quibus reperitur, & recepti & admitti diuersas scripturas, & iura ad causam facientia, quas, & quæ iidem comparentes exhibentes, & producentes, necnon mandari aperiri processum, clausum, & diuersis sigillis signatum, dictaque iura, & sigilla illorum recognosci informa eademque iura, & processum diligenter legi ac videri, ac illis lectis visis, & consideratis, relationem de sanctitate vitæ, & miraculis dicti Sancti Hyacinthi, de quibus creditur in eisdem iuribus sufficientes constare eidem Sanctissimo referre ad finem, & effectum, ut ad vltiores actus dictę Canonizationis procedi poterit, & ita petierunt & institerunt, non solum prædicto, sed omni alio meliori modo, &c.

Instantia totius Ordinis Prædicatorum.

Illustrissimi, ac Reuerendiss. Cardinales. &c. Religio fratrum prædicatorū congregata in capitulo generali celebrato de ordine Sanctissimi pro festo Sanctissimæ Pentecostes huius Anni 1589 gratisime auscultauit petitionem factam coram pleno diffinitorio eiusdem capituli per Venerabilem P F. M. Seuerinum prouinciæ Poloniæ definitorem, qua nomine eiusdem prouinciæ Poloniæ petebat instan-

instantissime, vt totus ordo Canonizationi S. Hyacinthi eiusdem ordinis cōfessoris incumberet. coram Sanctiss. & corā omnibus aliis ad quos munus hoc quomodolibet pertineret, qñ & processus de illius mira sanctitate extabant probatissimi, & indies miracula praeclarissima, in huius B. cōmendationem Diuina pietas sperabatur, & olim sub Anno Dñi 1571. in capitulo alio generali Barchinonae celebrato similis petitio, & instantia fuerit ordinata. Hac iusta, ac pia petitione audita diffinitorium mihi Magistro Bartholomeo de Miráda procuratori generali supradicti ordinis cōmisit, & praecepit, vt totius Religionis nomine de ista re sollicitè tractarē, & humiliter ante Illustrissimas D. V. vti specialiter in hac causa deputatos à S. D. N. postularē, quod hodierna die maiori quo possum animi affectu facio, & propterea instāter & suppliciter peto, vt DD. VV. Illustrissima negociū & causa super huiusmodi Canonizatione reasumāt in statu, & terminis, in quibus reperit, & processū, siue processus de vita, & miraculis S. Hyacinthi supra nominati his diebus transmissum, & de mandato S. D. N. Illustrissimis. DD. VV. praesentatum aperiant, & ad vltiora procedant. Id enim Deo sanctorum Regi, & seruo suo Hyacintho gratissimū erit obsequiū, & familiae Dñicanae fauor eximius, ac perpetua gratitudine dignus.) Hec acta sunt praesentibus RR. PP. DD. Fratre Augustino Fiuizano S. D. N. Sacrista, Francisco Penia sacri Palatii Apostolici Auditore, Antonio Maria Caballo praedictae Congregationis secretatio, Curtio Franco. Francisco Magantio sacrarū Cereemoniarum Magistro Syluio Antoniano nunc Camerae S. D. N. Clementis Papae VIII. Magistro Marcello Francolino, Magistro Santes de Monte S. Sabini ordinis eremitarum S. Augustini R. P. Benedicto presbytero regulari S. Siluestri, qui nunc Episcopus est Casertanus, & Claudio Nerio, & Anselmo Dandino Cesenatensi. Signaturę S. D. N. Referendario, & protonotario Apostolico

huius causę Secretario, & aliis fide dignis. Atque dum hæc perfecta fuissent cum solemni apparatu sericeo aureo capsulam clausam Illustrissimę Congregationi præsentauimus, factio super his digno Ceremoniarum ritu ea, quę clausis tenebantur sigillis patefacta sunt.

IV. Congregatio.

EXtitit 27. Mensis Iunii anno Dñi 1589. in qua fuerunt præsentēs Illustriss. Cardinales Gesualdus, Paleottus. Mondouinus, Ascanius Columna, & Borromeus cum eisdem RR. PP. DD. superscriptis sacri Palatii Auditoribus, atque dum sic essent congregati Illustr. Serenissimi Regis Polonię nuncius insitit, etiam ad hæc citato, & comparente Romanę curię Fiscali Mag. D. Io: Iacobo Panico quatenus omnibus de iure visis, & auditis testimonio certo ea, quę sacrę Congregationi porrecta sunt confirmarentur, medioq; corporali iuramento attestarentur, Quę singula vtriusque status viri fide digni, & testes omni exceptione maiores, scilicet Mag. DD. Andreas Rogulski Serenissimi Regis Polonię secretarius, & Ioan. Snurski, RR. PP. Thomas Treterus Sanctę Marię Transiberim Canonicus, Martinus Kolaczki Canonicus Posnañ. Holomūceñ Valentinus Sochaczewieñ presbyter, Martinus Vrobleuski Iacobus Naisielski, coram sacra prædicta Congregatione data per iuramentum fide, ita fuisse vera asseruerunt.

V. Congregatio.

FActa fuit 4. Iulii 1589. in qua fuerunt Illustriss. quatuor Gesualdus, Paleottus, Mōdouinus, & Borromeus Cardinales, in qua testificatio supradictorū Dominorum Polonorū fuit relata, & approbata, præsentē Rom. Cur. D. Flaminio Fiscalia substituto, & ex aduerso informante.

VI. Congregatio.

FActa est 18. Iulii 1589. in qua presentes fuerunt Illustrissimi Cardinales Gesualdus, Paleottus, Mondecuinus, Ascanius Columna, & Borromeus, qui sic collecti Processum Canonizationis S. Hyacinthi ex mandato Sanctissimi pia recordationis Sixti Quinti Papæ tribus S. Palatii Auditoribus RR. PP. DD. Seraphino Oliuario, Razio Gallo Rotæ Decano D. Laurentio Blanchetto Italo, & Franc. Penia Hispano examinâ. & super eodem consilia sua, & conclusiones describent. publica autoritate tradiderunt.

VII. Congregatio.

Extitit 17. Iulii in qua Cardinales Illustriss. isti erant præsentēs, scilicet Gesualdus Paleottus, Cremonens. Nicolaus Sphondratus (qui postmodum Papa Greg. xiii. creatus fuit) Montis Regalis, & Ascanius Columna, in quorum præsentia hora diei xiii. introducta est causa, seu commissio super Canonizatione B. Ludouici Beltrami de Valentia Hispaniæ ex ordine Prædicatorum Mag. D. Lauro Chatolici Regis Agente, & RR. PP. F. Bartholomeo de Miranda totius Ordinis Procuratore, & F. Ioan Bru della Magdalena Hispano Instantibus & causam promouentibus. In negotio autē S. Hyacinthi iam Illustrissima Congregatio nihil agebat, sed tantum relationem RR. PP. DD. Rotæ Auditorum quam deuotissime præstolabatur. Porro dum hæc sic agerentur, causaq; Canonizationis Beati Hyacinthi sub Iudicibus delitesceret & annus integer præterlapsus esset Anno Domini 1590. Quinta Mensis Iulij, Illustrissimus, & Reuerendiss. P. D. Bernardus Maczierouusky Episcopus Luceorien. Vir oī genere virtutum ornatissimus, fideiq; Zelo præstantissimus a Serenissimo Sigismundo Poloniæ Rege ad Sixtū Quintū Pontificem

Pontificem Max. ad præstandam obedientiam orator missus, solempni apparatu Romam ingressus est qui peractis obedientiæ ritibus solertissimè, & vigilantissimè causam Sancti Hyacinthi cœpit promouere, sibi in cômmissis ab eodem Serenissimo Rege datum fuisse declarando. Cû assiduis precibus, & pium Pontificem & vigilantem congregationem fatigaret, & ecce supra omniû spem & opinionem, sicut placuerat Altissimo, eodem Anno Mense Augusto 27. eiusdem die, hora 23. non sine magno omniû priorû Christi colarû merore Sixtus Quintus Pont. Max. ex hac luce ad Cœlestem patriam est euocatus. Quantum vero detrimenti mors eius attulerit, res ipsæ quarum monumenta ad huc extant testificari possunt. In cuius locum & Sedem XV. Septembris comuni totius sacri Collegij Cardinalium consensu, Urbanus septimus, antea Cardinalis Castaneus Romanus tituli S. Marcellî dictus, successit, qui dum eidem locus & solemnitas Inaugurationis, & Coronæ pararetur 27. eiusdem Mensis pro Corona temporali, morte interueniente, Cœlestem adeptus est. Post cuius mortem sacrum Collegium Cardinalium in electione summi Pontificis maturè procedendo in Pontificè vnum ex Iudicibus Commissarijs Canonizationis Beati Hyacinthi, nempe Nicolaum Sphondratû Cardinalem Cremonen. communi voto elegerunt post cuius In coronationem supradictus orator a Serenissimo Rege Polonia, nouiter electo Pontifici debitâ prestitit obedientiam 26. Ianuarij 1591. Anno. Statimq; pientissimus Antistes apud S. Sedem Apostolicâ diligentissimè negotio Sancti Hyacinthi operâ nauare cœpit commissionemq; RR. PP. DD. Rotæ Auditoribus in eadem causa ad vltiora procedendû ab eodem Pontifice impetrauit, qui accepta Commissione Relationem scripto exaratam eidem Sanctissimo vnanimiter conclusam, & subsignatam porrexerunt.

VIII Congregatio.

Fuit 17. Mensis Ianuarij 1591. in festo S. Antonij Ab-
 batis, cui interfuerunt Cardinales quatuor scilicet:
 Illustrissimus D. Gesualdus, Veronensis, Ascanius Colu-
 mna & Borromeus, in hac igitur Cardinaliū pſentia Illu-
 strissimus prædictus Orator Serenissimi Regis Poloniæ
 supradictam Commissionem produxit, quæ sic se habet:
 Beatissime Pater Alias fæl.re. Leoni x. Clementi vij.
 Paulo iij. Gregorio xij. Sixto v. & Urbano Septimo
 S.V. Prædecessoribus pro parte bo.me. deuotissimorū filio-
 rū Sigismūdi primi & Sigismūdi Augusti, & Stephani Bat-
 torii Regū Poloniæ, & RR. PP. DD. Archiepiscoporum,
 Epoporum & totius Senatus eiusdem Regni, nec no ex par-
 te RR. DD. Magistrorum, & Procuratorum Generaliūq;,
 & Priorum Regni Poloniæ ordinis fratrum Prædicato-
 rum expositum fuit, quod postquam alias ante trecentos
 triginta tres Annos in domo fratrum Prædicatorum in
 templo S. Trinitatis Ciuitatis Cracouiens. bo.me: Huius-
 thus de familia Comitū odrouons: dicti ordinis frater sa-
 cerdos olim Beati Dñici discipulus, & socius religiosam
 uitam egerat, & ibidem post multorum operationem mi-
 raculorum, & plurium Monasteriorum foundationem ple-
 nus dierum bonorum in Dño requieuerat in tanta uitæ
 Innocentia & sanctitatis opinione, & multis eius tam vi-
 uentis quam mortui mundo meritis, & intercessionibus
 pijs fidelium precibus, sicut illic pie credebatur exora-
 tus altissimus plurima ad eius sepulchrum miracula ope-
 rari dignabatur, quibus Beatitudinis eius, signis religio-
 ne ducta vicinorum, populorum multitudo saluberrimū
 eius iussragium supplex uotis implorabat, ac propterea
 non indignus apparebat, qui sanctorum Dei Cathologo
 adscriberetur. Idem igitur S.V. Prædecessores ad l. stan-
 tissimas

tiſſimas preces præfati Sigismundi Primi, Et primo Leo x. per ſuas litteras in forma breuis RR. DD. Cracouiẽ. & Premisliẽ. Episcopis, & deinde RR. PP. DD. Episcopo, Laodien. ſuffraganeo Cracouiẽ. & Iacobo Erdzieſlouu. Canc. Cracouiẽ. ſuper inquisitione, & examinatione vitæ & miraculorum præfati fratris Hyacinthi negotium commiſit atq; mandauit, qui iudices Cõmiſſarij vigore litterarum ſuper vita & miraculis dicti fratris Hyacinti formiter. & Iuridicẽ proceſſum formarunt. & inſerma Iuridica ſigillis clauſũ. & Notariorum manibus obſignatũ ex Polonia Romam tranſmiſerunt tunc temporis in manus Fæ. me. Clementis vij. qui poſtea RR. DD. Seneñ Epõ campegio Præbitero, & Alexandro de Ceſarinis Dyacono. S. R. E. Cardinalibus nec non RR. PP. DD. Paulo de Capisucchiſ, & Chriſtophoro Panigarolæ Rotæ Auditoribus negociũ commiſit. Deniq; poſt direptionem verbis ad Inſtantiam prædicti Sigismundi Primi apud Paulum tertium ſupplicatum fuit, vt hoc negotium Canonizationis præſumptum, iterum reſſumeretur. Quod præfatus Pontifex precibus Sigismundi annuens Reuerendiſſimis DD. Episcopo oſtieñ. Cardinali Traneñ. & Io. Petro tituli S. Sixti Præbitero, & Alexandro S. Mariæ in Vialata S. R. E. Cardinalibus continuandum mandauit. Qui Reuerendiſſimi DD. Cardinales de nouo per ſuas litteras reſiſſoriales RR. DD. Stanislao Borek Decano, & Gregorio Myſſkouuſki Archidiacono Cracouiẽ. vt nouũ proceſſum formarent commiſerunt. Qui iudices ſubdelegati. ſuper vita, & Miraculis Fratris Hyacinthi proceſſum fecerunt & de Polonia Romam tranſmiſerunt. rerum bellorum tumultibus & ſummorũ Pontificum, & Polonia Regum mortibus negociũ præfatum intermiſſum fuerat q̃ ſimiliter Stephanus Battoreus Rex Polonia apud Gregoriũ xij. ſel. re. ſuppliciter expoſtulauerat, qui morte præuentus negociũ intermiſſit. Nouiſſime vero obediendiſſimus S. V. filius Sigismundus Tertius Polonia & deſignatus Suetia Rex cũ toto ſuo ampliſſimo tã ſpiritualiũ,

quā seculariū vtriusq; status Senatu piē mem: Sixto V. S. V. Prædecessori Anno proximē præterito humiliter supplicauit, quatenus idē ipse Pōtifex negotiū Canonizationis præfati Ffis Hyacinthi ob causas præinsertas intermissū iterū reassumeret, & ad optatū finē paterna miseratione deduci cōmittere dignaretur, cuius supplicibus, & deuotis precibus, benigne, & misericorditer annuēs processū, seu processum sup prædicta Canonizatione Illust & Reuerēdiss. DD. Alphōto Gesualdo Episc ostien Vincenrio Laureo tituli S. Marię in Mōtis via Regal s Veroncn. Paleotto, Ascanio Columnæ, & Borromeo S R. E. Card. Cōgregationi sacrorū Rituū Præfectis, & S. V. cū ad huc in minoribus cōstitutus esset, vt dictū, seu dictos processus aperirent, & ad oēs actus legitimos, & necessarios pro expeditione negotij in cūben procederēt ad plenā, oī modū & totalē eius negotii cognitionē viuæ vocis oraculo absq; alio nouę Commissionis decreto, & litterarum expeditione, asserens, & affirmās, cōgregationē ipsā sufficēti ad id facultate ex Cōstitutione sacrorū Rituū esse suffultā cōmissit atq; mādauit Qui Reuerēdiss DD. Card. sup vita, & cōuersatione fratris Hyacinthi eiusq; miraculis multa decreta, & ordinationes fecerūt, & pro faciliore expeditioni huius negotij, idē Summus Pōtifex Prædecessor S. V. tribus RR. Ff. DD. Seraphino oliuario, Laurētio Blāchetto, & Frāc. Pegna Sacri Palatii Apost. Auditoribus, & viuæ vocis oraculo, & expresse in forma breuis ad hoc rescripto demādauerat, & cōmiserat, vt sūmariam sup humōi negotio Canonizationis pti fratris Hyacinthi informationē sumerēt. & oēs pcessus viderēt, & quā primū negotiū expedirēt, & terminarēt, q mādatis S. D. N. obtēperān. pcessū seu pcessus pios in terminis i qtus reperi erāt reassūperūt & causę intencētes ea q illis a S. cōmissa fuerāt diligēt & exactę perfecerūt paratt S. V. ea quæ hucusq; egerunt referre, & debitam relationē facere. Verum Beatissime pater cū eorundē RR. PP. DD. Rotæ Auditorū intercedēte morte duorū sumorū Ponti-

ficum Sixti v. Urbani vij. Prædecessorum S. V. in hoc negotio finiendo, & exequendo aequaliter cessauerit facultas, & iurisdictione, ne ullo vnquam tempore præinsertorum RR. PP. DD. Rotæ Auditorum in hoc negotio præfatio de iurisdictione, & facultate a prædecessore S. V. primitus concessa & fundata dubitari valeat supradictus Sigismundus Tertius Rex Poloniæ humiliter supplicat S. V. quatenus dignetur præfatis RR. PP. DD. Seraphino, oliuario Laurentio Blanchetto, & Franc. Penia Rotæ Auditoribus vt negocium eo: in statu, & terminis in quibus apud eosdem RR. PP. DD. Rotæ Auditores reperitur reassumere, & tam præmissa quam cætera omnia negotium huiusmodi concernentia finali executioni coniunctim committere & demandare. Cum potestate Citandi, & Inhibendi; & omnia acta processus, inquisitiones, probationes, attestations, aliaq; necessaria, de & super præmissis viden. examinan. ordinan. deciden. & Sanct. V. referrent sineq; debito terminant alijsque facultatibus in præmissis & circa ea necessarijs & opportunis ac in similibus concedi solitis, & consuetis, contrarijs non obstantibus quibuscunq; Statuta, & merita causæ, & negotium huiusmodi, nec non litterarum tenores, pro plenè & sufficienter expressos habenda de mandato Sanctiss. D. N. PP. Audiant prædicti Auditores, reassument, citent, referant, procedant vt petitur Placet. N.

Præsentata R. D. Anselmo Dandino Prothonotario Apostolico sexta Februarij feria quarta post quartam Dominicam Epiphaniæ. Anno 1591. Per Cursorem Claudium.

Qua humiliter suscepta, & reuerenter Auscultata supradicti DD. Rotæ Auditores Relationem super Canonizatione S. Hyacinthi factam, & authenticè deductam coram sacra Congregatione præsentauerunt, quâ statim R. P. D. Anselmo Dandino dictæ Causæ secre-

tario Illustrissimi Cardinales fideliter asseruandam consignauerunt fiscali Curie ad prædicta vocato. Verū enim uero, liceat summi Pontificis piam erga sanctum Hyacinthum & deuotam mentem huic historiæ adscribere, orator siquidem prædictus Serenissimi Regis Poloniæ imaginem istius gloriosi Sancti accuratè depictā, & auro decoratam per me Patrem Seuerinum & P. Benedictū Regæseum Sanctissimo D N præsentari, & donari procurauit, qua uisa summus Pontifex deposita Birretta, flexisq; genibus adorauit, & diligentius Inspecta dixit, vere Sancti hominis facies est, Deumq; est depræcatus qua tenus illi Canonizandi istum Sanctum gratiam concedere dignaretur. hoc factum est 2. Februarii 1591.

IX. Congregatio.

FActa est quinta february 1591. in GUA fuerunt Illustrissimi Cardinales Gesualdus, Mondeuinus Veronensis, Borromeus, Ascanius Columna, in eademq; Relatio RR. PP. DD Auditorum Rotæ de S. Hyacintho data est ad rubricā. R. P. D, Benedicto theatino Presbitero S. Syluestri, nunc verò Episcopo Casertinum, cui commissum est 12. conclusiones ordinare ex eadem relatione, Adeamdemq; Congregationem pię rec: Gregorius xiiij. misit R. P. D, Franciscus Regna S. Palatii Auditorem rogans eos ut in negotio Canonizationis prædictæ se quamtocius expediant, tantum ualuit Illustrissimi D. oratoris prædicti apud S. Sedem Apostolicam auctoritas, qui in tum sancta causa ardentissime laborauit, & suæ tandem legationis honorificentissime functus officio (ad tres enim Romanos Pontifices scilicet Sixtum Quintum, Urbanum septimum, & Gregorium decimum quartum, a Serenissimo Rege Poloniæ, luculentissimus orator extitit) xvj. february huius Anni Roma excessit atq;

excessit atq; ad Regnum Poloniæ, sedemq; Episcopalem suæ prouidentia com missam properauit.

X. Congregatio.

FActa est die 16. Mensis Februarii In qua fuerunt Illustrissimi Cardinales duo scilicet Gesualdus, & Paleottus, & ibi in illa Congregatione data est mihi Patri Seuerino causę Procuratori Relatio supradicta DD. Auditorum Rotæ ad describendum.

XI. Congregatio.

Exstitit quarta Martii in qua presentes erāt Illustrissimi Cardinales quatuor, scilicet Gesualdus. Veronensis. Paleottus, & Cardinalis Montis Regalis. Interuenerat etiam huius Congregationi Illustrissimus D. Cardinalis Alexandrinus, ad fuerunt quoq; omnes S. Palatii Apostolici Auditores huius causę deputati, Iudices. & consultores sacrę Congregationis, quibus præsentibus in causa Sancti Hyacinthi est fundata Iurisdictio, & ipsam sacrę Congregationis Præfecti Cardinales S. D. N. ad effectum eiusdem causę receperunt.

XII. Congregatio.

Fuit 26. Martii, cui interuenerāt Illustrissimi Cardinales quinque; scilicet Gesualdus S. Collegii Cardinalium, & eiusdem congregationis Decanus, Paleottus, Mondinarius, Veronensis. & Ascanius Columna. qua sic facta constituerunt iam tractare de primo dubio in relatione RR. PP. DD. Auditorum Rotæ posito pro sequenti Congregatione die ab Illustrissimo Decano. constituta,

XIII. Congregatio.

QUæ fuit facta secunda Aprilis, Ad quam conuenerant Illustrissimi Cardinales quinque, scilicet Gesualdus, Montis Regalis, Veronen. Paleottus, & Ascanius Columna. quibus sic præsentibus dubium primum in relatione sapradicta est distributum, quod est tale.

Dubium Primum.

AN exemplis processus ex Regno Poloniæ allatis, & Illustrissimæ Congregationi exhibitis sit adhibenda fides, stantibus adminiculis & coniecturis, de quibus in relatione Dominorum Auditorum Rotæ satis luculenter est disputatum, & in fauorem causæ, siue negoti est resolutum. Quod quidem dubium, & si à prædictis dominis Auditoribus est strenuè, & sagaciter ventilatum, & discussum, placuit tamen Illustrissimæ Congregationi penitus illud introscriptum, & pro more Ritualium terminare. Ad quam maiori qua potuit fieri diligentia discutiendam, interuenerunt quamplures viri sacre Theologiæ, & Iuris prudentiæ peritissimi, informauerunt quoq; scripto, & dicto in facto. In iure autem secundum consuetudinem Romanæ Curie, Magnificus D. Cynus Capanus Aduocatus Consistorialis quam sapientissimè, Interim opponente pro more magnifico D. Io. Iacobo Panico Procuratore fiscalis, quas utiq; scripturas cum sint tantæ quantiratis, quòd à nobis breuitatis cupiæ modum excedant, ne fastidium lectori pio afferant, prætermittendas esse duxi.

XIV. Congregatio.

FActa est die ultima Aprilis, cui Interfuerunt Illustrissimi Cardinales quatuor, scilicet Gesualdus, Montisregalis, Ascanius Columna, & Boromeus, quibus sic coadunatis constitutum est. quod in futura Congregatione benè informata dubium propositum quàm diligentissime examinari debeat.

XV. Congregatio.

FActa fuit die 14. Mensis Maij, cui tamen duo Illustrissimi Gesualdus, & Montisregalis Cardinales interfuerunt. quamvis verò plenus numerus Cardinalium defuerit serio tamen de causa Sancti Hyacinthi est tractatum, & ne aliquid desit quod iure nostro faueret, ad maiore veritatis inquisitione fiscalis Curie Romanæ Advocatus Tiberius Cerasius petiit negotium ad quindenā prorogari, qui postmodum dicto, scriptoque in contrarium opposuit, & sacram Congregationem informauit, cuius oppositioni, id quod de more fuit, Magnificus D. Cynus Campanus Advocatus Consistorialis supradictus satis egregiè, & sapientissime respondit quorum oppositiones & responsa superuacaneum esset recensere.

XVI. Congregatio.

EXtitit 11. Iunij, Ad quam conuenerant Illustrissimi Cardinales quinque, scilicet Gesualdus, Paleotus, Montisregalis, Veronen. & Ascanius Columna. & ibidem sic auide, & diligenter de Canonizationis Sancti Hyacinthi negotio tractantibus interuenit nouus a Sede Apostolice fiscalis curiæ institutus. Magnificus

gnificus D Natalis Rondan nus, Prædeceffore fuo vita functo, petijtq; ab illuſtriſſima Congregatione concluſionē dubiū ad quindenam deferri, & ſcripturas ad hoc cōcernen. præſentari, & in cāſa per actores melius informari. quod ob veritatis indagandæ rationem libenter illi conceſſum eſt.

XVII. Congregatio.

XXV. Iunij Conuenerunt ſolummodo tres Illuſtriſſimi, ſcilicet Geſualdus, Veronen. & Montisregalis Cardinales, tempore, & loco ſolitis, ad quorum præſentiam introductus eſt R. P. D. Thomas Treterus, miſſus ab Illuſtriſſimo D. Cardinali Radziuil, qui ex nomine tam Sereniſſimi Regis quàm ſuo inſtanter petijt Canonizationem Sancti Hyacinthi diligentius eſſe promouendam, quo ſic audito continuis tribuſhoris diſputationem de primo dubio inſtituerunt, vbi etiam & oppoſitionem fiſcalis Curix, & reſponſa Aduocatorum diligentiffime perpender. rem grauiffime conſiderarunt. Quoniam vero numerus Cardinalium vota ferentium non fuit completus, ad plenum omnium conſenſum diſtulerunt dubium repetendum.

XVIII. Congregatio.

I N hac Sacra Congregatione, quæ fuit die Iulij ſe re præſentarunt quinque Illuſtriſſimi Cardinales ſcilicet Geſualdus, Veronen. Montisregalis, Aſcanius Columna, & Borromeus, omneſq; Prælati ad dictum officium cocernentes, quibus ſic de Canonizatione Beati Hyacinthi tractantibus, & Ecce Illuſtriſſimus D. Cardinalis Palleotus per ſuum Capellanum ad Illuſtriſſimos

excusationem suæ absentiae detulit, se quoq; ad causam tanti momenti pro hac uice accedere non posse, sed se potius ad S.D.N. euocatum fuisse, rogauitq; obnixè decisionem prædicti dubij ad aliam commodiorem temporis rationem esse differendam. et sic Congregatio illa ob hanc causam supersedere deliberauit,

XIX. Congregatio.

HAec die nona Iunij dubij propositi complementum fecit; Namq; dum Illustrissimi Cardinales ad hoc destinati scilicet, Gesualdus, Paleottus, Veronensis, Montis regalis, Ascanius Columna, & Borromeus tempore & loco solitis conuenissent, magnamq; secum Prælatorum cateruam adduxissent, tandem diuino auxilio implorato post multâ de prædicto dubio cōferentiam, unanimi voto, & assensu dubium prædictum esse censuerunt statuē verum scripturis de partibus allatis fidem esse dandam concluderunt, nemine discrepante.

XX. Congregatio.

EMenſi magnum pelagus primæ dubietatis ad vltiora esse procedendū statuerunt Illustrissimi Cardinales, Qui cum 23. Menſi Iulij conuenissent huic siquidem, Gesualdus Veroneſi. Montis regalis, Ascanius Columna, & Borromeus, absente Palleotto, interuenerunt, felicioribus auspicijs, secundum Relationis questionem ventilare statuerunt, scilicet,

Dubium Secundum.

Preſuppoſita reſolutione Illuſtriſſimæ Congregatio-
nis ſacrorum Rituum ſub die nona Iulij in hac
cauſa facta, ſcilicet quod adhibenda ſit fides exemplis
proceſſus exhibitis. Audiſus proceſſus fuerit legiti-
mè, & Iuridice formatus, in caſu & ad effectum de quo
agitur Quibus ſic conſtitutis ſiſcalis Curia dubio ſe op-
poſuit, & dicto, & ſcripto (vt ritualia decent) contradi-
xit minutatim omnes (ſi qui erant) defectus etiam ver-
ſuum, & dictionum in dicto proceſſu notando, & in
facto, & in iure informando. Cui poſtmodum Aduoca-
tus, & Procurator cauſæ ſolemniter ſcripto ſatisface-
runt, & non minus vere, quam ſapientiſſime Illuſtriſ-
ſimam Congregationem informarunt, quæ ſi ſingula
in medium producenda eſſent, magnum volumen excre-
ſceret, & deuoto lectori faſtidium generarent. Hoc au-
tem dubium non paruam traxit moram, tum propter
Sereniſſimis Ducis Ferrariæ aduentum, proq; ſueceſſo-
re ſui Ducatus Inſtanti, tum etiam propter piſſimi Pon-
tificis ſanctæ memoriæ Gregorii xiiij. mortem, qui
in ea turbatione poſitus xv. Octobris relinquit morta-
lem, & cœleſtem vitam adeptus eſt, In cuius locum,
non multis poſt diebus Illuſtriſſimus Cardinalis tituli
ſanctorum quatuor Coronatorum. Fachinettus Bono-
niënſ. Patria, creatus eſt & in Sede Sancti Petri ſucce-
dens Innocentij Noni accepit non em. quo deinde Co-
ronato, rebusque Eccleſia ad quietem reductis Illuſtriſ-
ſima Congregatio cauſæ Canonizationis Sancti Hyacin-
thi locum dedit, informariq; curauit.

XXI. *Congregatio.*

HAec successit die 12. Nouembris ad quam conueniunt quatuor Illustrissimi Gesualdus, Paleottus, Montis Regalis, & Veroneñ. antiquiores Cardinales quo sic congregati diutissime de secundo dubio disputatum est. Quoniam vero mors Summi Pontificis, ut dictum est, intercesserat, & acta Interturbauerat opere præcium erat nouam Illustrissimæ Congregationi de re presenti informationem instituere. Itaq; & fiscalis Curia opposuit, dicto scriptoq; informauit, cui non solum Aduocati, & Procuratores, verum etiam & Reuerendissimi Sacri Palatii Apostolici Auditores, solemniter respondentes satisfecerunt, & omnem dubietatem excluderunt.

XXII. *Congregatio.*

EXtitit die 26. Nouembris, ad quam Illustrissimi Cardinales quattuor, scilicet Gesualdus, Veroneñ. Ascanius Columna, & Borromeus conuenere. At quia duo super quos respectus habendus erat, Paleottus, & Montis regalis Cardinales defuere; id circo resolutio nem dubii usq; ad aliam sequentem congregationem distulerunt.

XXIII. *Congregatio.*

AT vero tertia die Mensis Decembris interuenit plena Illustrissimorum Cardinalium supradictorum Congregatio, & in defectu Illustrissimi Cardinalis Borromei, qui Mediolanum se contulerat ex ordine Sanctissimi Cardinalis Mendoza numerum absentis suppleuit. In quo quidem Illustrissimorum Conuentu, cum summo omnium gaudio, & applausu disputatis vrrinq; diuersis propo-

proponentium sententijs, secundum dubium in fauorem S. Hyacinthi vnanimiter est conclusum: scilicet quod processus in partibus fuerit legitime, & iuridice formatus. quo facto solutus est prædictæ sacræ Congregationis confessus.

XXIV. *Congregatio.*

Fuit decima die Decembris, cui Interfuerunt Illustrissimi Cardinales quinque; scilicet Gesualdus, Paleottus Mondouinus, Veroneſ. & Mendoza Hispanus, cum cæteris quorum intererat præſenter ad fuiſſe Prælatiſ, in qua eſt propoſitum dubium quod eſt tale.

Dubium Tertium.

AN Beatus Hyacinthus ita fuerit ſanctus. vt propter Sanctimoniam vitæ, merito ſit Catalogo ſanctorum adnumerandus. Super quo vt rei veritas appareat, ad ſauorem cauſæ magnificus D. Natalis Rondanius ſiſcalis ſatis ſolenter oppoſuit, cui oppoſitioni tam explena Aduocati Concilioſialis, & Procuratoris cauſæ ſupradictorum in iure, & in facto informatione quæmetiam ex ſummaris Hiſtoriarum a viris fide dignis diuerſarum nationum conſcriptis. ſatis decenter reſponſum eſt. quorum ſcriptorum in prohemio primi libri authoritas. & deuotio ſignificationem accepit, ad quos indagatiſonis ergo diligenter lectorem remitto. Non deſuit tamen tam ſancto & laudabili negotio legale impedimentum: nam dum hæc à ſacra Congregatione ſeruentiſſimo ſtudio tractarentur, ecce citra omnium opinionum, trigeſima die Decembris circa horam vndecimam mortuus eſt eſt magne expectatiſonis vir ſummus Pontifex Innocentius Nonus Papa, & in eiſdem locis electus ſucceſſit trigeſima die Ianuarij Anno Domini 1592. Illuſtriſſ Cardinalis Aldobrandinus Florentiæ natus, poſtmodum Cle-

mens octauus dictus scilicet modernus. Hinc conijce studiosissime lector quanto periculo, & quibus difficultatibus expositum fuerit istius gloriosissimi Sancti Canonizationis negotium, cum inter tractandum, & de eo differendum in spatio tredecim Mensium quinque summos Pontifices sedes Apostolica honore dignata est, ad quos tam à serenissimo Rege Poloniæ, quàm etiam ab ordine Sancti Dominici nova informatio, & sedula Instantia necessario erat expedienda, Taceo motus bellorû, qui quasi per vniuersum Christiani orbis spatium suborti fuerant. Taceo Serenissimi Regis Poloniæ binum ex Regno Poloniæ discessum. omitto infœlicem Imperatoris Turcharû, cum centum quadraginta milibus in Regnum Poloniæ impetum, totiusq; prædictæ Reipublicæ maximam nõ sine dispendio rerû suarû turbatione, atq; illius florentissimi Regni Galliæ pro tunc infellicissimum statum. Quæ omnia summis Pontificibus Sedis Apostolicæ gubernacula tenentibus, nec non Illustri, Congregationi, & Actoribus causam instituentibus, non mediocriter negotium facefferant.

XXV. Congregatio.

Post scilicet inaugurationem S. D. N. Clementis octauus 18. Februarij 1592. indicta est Illustrissimorû Dominorum Cardinalium Congregatio, ad quam quinque se præsentarunt, scilicet Gesualdus, Veronensis, Paleottus, Mondeuinus, Ascanius Columna, quorum numero Illustrissimus Cardinalis Franciscus Maria de Monte tituli S. Mariæ in Araceli. nouiter additus, accessit. in qua quidem congregatione conclusum est in negotio Diui Hyacinthi super 3. dubio Illustriss. Cardinales specialiter per Aduocatum, & Procuratorem causæ oretenus informari debere; præsertim cum iam eos scripto informatos fuisse constitisset.

XXVI. *Congregatio.*

FActa igitur informatione vocali conuenerunt Illustrissimi Cardinales quatuor, die 3. mensis martii, scilicet Gesualdus, Mondeuinus, Veronensis, & Borromeus, quoniam vero Illustrissimus Cardinalis Paleottus defuit, ut personæ dignitati defereretur, hac de re nihil effectū est, verum ad sequentē congregationē dubii dilata est resolutio.

XXVII. *Congregatio.*

AD hanc Congregationem septem Illustrissimi scilicet, Gesualdus, Veronensis, Paleottus, Mondeuinus, Ascanius Columna, & de Monte Cardinales vnanimiter conuenerunt, quibus ex ordine S. D. N. Illustrissimus Cardinalis Io: Ant. Facchinettus, tituli sanctorum quatuor Coronatorum, se: re: Innocentii Noni Pontificis, nepos, nouiter adiunctus est at vero Cardinalis Borromeus ad S. D. N. euocatus sacre Congregationi interesse non potuit. his tamen non obstantibus, tertium dubium supradictum vnanimi voce, totius sacre Congregationis in fauorem S. Hyacinthi est resolutum.

XXVIII. *Congregatio.*

Feliciter igitur succedentibus votis ad vltiora est processum, namque die 7. mensis Aprilis facto Illustrissimorum conuentu (adfuerunt enim sex numero, scilicet Gesualdus, Paleottus, Mondeuinus, Veronensis de Monte, & sanctorum quatuor) visum est sacre Congregationi quartum dubium proponere. Nam cum post sanctimoniæ vitæ, ad Canonizationem Sanctorum merito operatio miraculorum requiratur, ideo de miraculis querendum erat.

Dubium Quartum.

AN probetur primum miraculum in relatione RR PP. DD. Auditorum Rotę positum, de resurrectione cuiusdam Petri de Prossouo ad effectum de quo agitur. Ad quam quidem dubii examinationem, cum omni reuerentia, & deuota consideratione. Magnificus D. Iacobus Nerottus Fiscalis nouus Curię pro more, & consuetudine ritualium opposuit. At quia ex præcedentibus contra alios duos Fiscales responsionibus obiectioni suę satisfactum erat, id circo respondere, & de nouo contra ipsum informare in præsentī materia duxerat supersedendum.

XXIX. *Congregatio.*

Indicta fuit prædicta sessio 14. die mensis Aprilis, in qua præsentēs erant Cardinales sex, scilicet, Gesualdus, Paleottus, Veronenſis, Mondeuinus, de Monte, & tituli sanctorum Quatuor Coronatorum. in qua licet distulerunt dubium vsque ad sequentem congregationem concludendum propter noui Fiscalis factam oppositionem, tamen determinarunt, quod in alia proxima congregatione (ne res in longum protraheretur) simul & quintum dubium examinare deberent, scilicet de secundo miraculo in relatione RR. PP. DD. Auditorum Rotę posito quod est tale.

Dubium Quintum.

AN probetur miraculum secundum de sanatione vnius Domine Paralitica Iudka de Koscielec dictę, meritis & precibus Sancti Hyacinthi sanata, in casu, & ad effectum de quo igitur. Super quibus dubiis, & oppositio-
ne

ne prædicti Fiscalis Magnificus D. Fulvius Palottus. I. V. D. & Aduocatus Consistorialis præfatus satis egregiè Illustrissimam Congregationem, tam in facto, quam in iure informauerunt, a quibus satisfacti Illustrissimi Cardinales sequentem in fauorem Sancti Hyacinthi indixerunt congregationem.

XXX. *Congregatio.*

Facta fuit 9. Maii, cui interfuerunt quinque Cardinales, scilicet Gesualdus, Veronenfis, Mondeuinus; De Monte, quorum cōsortio ex ordine. S. D. N. Illustrissimus D. Cardinalis Duartes Farnesius tituli Sancti Adriani, & filius Serenissimi Ducis Parmensis adiunctus hanc sessionem sua præsentia decorauit. itaque iuridice conclusum est duo præcedentia de miraculorum per Sanctū Hyacinthum operatione dubia, ad effectum Canonizationis legitimæ esse probata.

XXXI. *Congregatio.*

Facta fuit 16. die mensis Maii, in qua fuerunt præsentēs Illustrissimi quatuor scilicet Gesualdus, Veronenfis, Mondeuinus, & de Monte Cardinales, quibus placuit super tribus aliis miraculis à S. Hyacintho perpetratis sextum dubium distribuere, sub tali verborum forma.

Dubium Sextum.

AN probentur tertium, quartum, & quintum miracula in relatione RR. PP. DD. Auditorum Rotæ in ordine posita in casu, & ad effectum, de quo agitur. ne vero ambiguitati relinquatur locus ista esse miracula, sciendum est tertium, siquidē in relatione est positum, qualiter
Sanctus

Sanctus Hyacinthus super Vuandalum siue Istulam fluuiū apud Vuissogradum urbem præterfluentem, sicco calcaneo ambulauit, fratresque sequentes super cappam suam eorū vestigia fulcientem, in alteram ripam cum omnium admiratione præsentium tralecerit. Cui etiā miraculo, ab eisdē Dominis sacri Palatii Auditoribus in dicta relatione adiectum est, qualiter S. Hyacinthus apud Kyouiam Russiæ urbem propter Inuasionem Tartarorum accepto secum sacratissimo Eucharistiæ Sacramento, & imagine Alabastrina gloriosissima Virginis Mariæ magni ponderis onus habente per Boristhenem fluuium rapidissimum cum fratribus suis sicco pede transierit, & tanti miraculi super aquas perpetuum signum reliquerit. quartum vero miraculum de Segetibus grandine percussis, & pœnitus deletis, ac per merita S. Hyacinthi ad propriam formam restauratis Placuit sacre Congregationi ventilare quintum vero, de cuiusdam Donicelli nomine Zegota equo agitati, & toto corpore collisi atque defuncti resuscitatione, & perfecta sanatione. Super quo dubio miraculis in eodem recensitis. ob reuerentiam S. Hyacinthi dans honorem diuinæ potentiæ, F. scalis curiæ non opposuit, nec amplius in hac causa opponere voluit, nihil hominis tã procurator causæ, quam Aduocatus Consistorialis sacram Congregationem ea, qua potuerunt maiori reuerentia informauerunt.

XXXII. Congregatio.

HÆc Congregatio successit nona Iunii, in qua fuerūt Illustrissimi sex scilicet, Gesualdus, Paleottus, Veronenfis, Mondeuinus, de Monte, & Ascanius Columna Cardinales, quibus ex ordine Sanctissimi Illustrissimus D. Cardinalis Alexander Medices Florentinus tituli S. Petri ad Vincula, nouiter est adiunctus, quoniam vero recenter ad-

ditus

ditus prædictus Cardinalis in huiusmodi negocio S. Hyacinthi Canonizationis erat nouitius, id circo in eo statu in quo reperit causam, diligenter erat informandus, placuit sacre Congregationi ad aliud tempus dubij differre decisionem.

XXXIII. *Congregatio.*

CONuenerunt igitur trigesima Iunii Illustrissimi Cardinales septem scilicet, Gesualdus, Paleottus, Mondeuinus, Florentinus, Ascanius Colūna, de Monte, & Cardinalis sanctorum quatuor Coronatorum. in qua etiam Congregatione resolverunt duo miracula, scilicet de ambulatione S Hyacinthi super aquas, & de segetibus à tempestate concussis, & orationibus eius excitatis, tertium autem, idest quintum in ordines reliquerunt propter scrupulum in eo exortum, sed ex eo dubium septimum formaliter proposuerunt cuius tenor est talis. ;

Dubium septimum.

AN probetur quintum miraculum de suscitatione mortui cadentis ex equo, & collisi in relatione Auditorum Rotæ positi, in casu, & ad effectum de quo agitur, Dubii autem istius ratio talis fuit, Placuerat RR. PP. DD. Auditoribus examinando fecisse casus siue collisionis, & sanationis, nō autem mortis, & resuscitationis, super quo passu Illustriss. Card. Congregationis sacrorum Rituum animaduertent magnū exinde processus per ipsos firmati, & authenticati periculum & iacturam fore: Siquidem in antiquissimo libello fide ab ipsis donato de hoc iuvene expressè dicis, quod ex equo ceciderit cōfractus & collisus

membris omnibus expirauerit, & defunctus per amicos & parentes ad Ecclesiã S. Trinitatis Cracouiæ portatus fuerit ad contactum corporis Sancti Hyacinthi eodem die etiam de mortui reuixerit, & se cum S. Hyacintho in Paradiso fuisse, ac mirabilia Dei uidisse asseruerit. præcauens igitur sacra Congregatio ne historicæ veritati, & fidelis processus aliquot præiudicium fiat, super his diligentem fecere inquisitionem. itaq; procuratores, & Aduocati causæ pro eo dubio quam diligentissime, & fidelissime informauerunt, quorum informatione omissa placeat condidilectori Auditorum Rotæ ipsorum determinationis pulcherrimam, & luculentam legere informationem.

*Informatio RR. PP. DD. Auditorum Rota super
quinto dubio.*

Circa quintum miraculum in articulo xv. articulatum, & in vetusto libro vitæ S. Hyacinthi narratum, quod Rotæ Auditores huic negotio deputati, verum miraculum, & legitime probatum esse posuimus, dubitant aliqui ex Illustrissimis Dominis Cardinalibus præfectis Congregationis sacrorum Rituum, quomodo Auditorum relatio cum præfato libro conueniant: nam in libro vitæ Sancti Hyacinthi scriptum est iuuenem illum Zegotam agitantem equum in campo Sancti Floriani, casu gravissimo cecidisse, & expirasse. & eadem die, quo Sanctus Hyacinthus obiit ad eius sepulchrũ delatum vnus horæ spatio defunctum iuuenem sanum surrexisse, & nullum dolorem, nec vestigium collisionis sensisse. Auditores vero omisso resurrectionis miraculo, solum asseruimus illum iuuenem toto corpore collisum meritis Sancti Hyacinthi perfecte fuisse sanatum; vt ista dubitatio diluatur obseruandum est nõ solum in historiis illorum, qui Martyrum.

&

& aliorum sanctorum verita conscripserunt, sed etiam in sacris scripturis veteris, & noui testamēti sub vna serie verborum in vno eodemq; factō, sepe duo, aut plura miracula contineri, & nihilominus? Doctores vnū tm̄, vel quod certius, & euidentius, vel quod illustrius miraculum est, solitos esse notare, cetera tamen neque negare, neque subuertere, sed pro prudentum iudicio considerata relinquere.

Libro quarto Regum cap. 6. ferrum securis cedentis ligna prope Iordanum in flumine cecidit, Eliseus oratione ad Deum præmissa lignum præcisum in flumine immisit, & statim securis ferrum super aquas natauit. duo hic saltem fuerunt miracula, vnum quod recta manubrium incidit in foramen ferri sub aqua latentis, alterū quod manubrium fecit naturæ ferrum contra naturam ferri. ceterum Doctores sacri communiter vnum solum illud postremū desuper natatione ferri notant miraculum. Sanctus Ambrosius lib. 3. Exaineron cap. 2. ita habet. Sed discant naturam posse conuerti quanto petra, & aquas fluxit, & ferrum aquæ supernatauit quod utique Eliseus orando facere meruit non imperando, hæc ibi. Item Ambrosius in libro de his, qui initiantur mysteriis cap. 9. sic habet de eodem miraculo, misit Eliseus lignum in aquam, & ferrum natauit, utique & hoc præter naturam factum esse cognoscimus, grauior est enim ferri species quam aquarum liquor; hæc ille. Idem Ambrosius lib. 4. de sacramentis c. 4. cæciderat inquit ferrum securis in aquas, quasi ferrum sua consuetudine demersum est misit lignum Eliseus, statim ferrum eleuatum est, & aquis supernatauit, utique consuetudinem ferri est enim materies grauior, quam aquarum est elementum, & ille in omnibus istis locis vnum tantum Ambrosius expressit miraculum, nempe illud, quod erat euidentius & principaliter vt fieret intentum.

Accidit aliud exemplum in Exodo. cap. 54. Exercitus

Pha-

Pharaonis filios Israel persequeretur venerunt ad mare Rubrum Moyses virga tetigit mare, & diuisa fuit aqua, & ingressi sunt filij Israel per medium sicci maris, erat enim aqua quasi murus à dextra eorum, & leua. Multiplex continetur sub ista serie verborum, miraculum: Primum quod Moyses virga separauerit aquas, quas sua natura separare non poterat. alterum quod aquæ sua natura fluidæ, colabiles, quasi murus stabiles perstiterunt. tertium quia profundum Maris tam breui tempore siccum effectum solidum præbuit Israelitis transeuntibus iter. Sancti tamen patres vnum vt plurimum recensent miraculum de diuisione aquarum. Sanctus Ambrosius lib. 4. de sacramentis cap. 4. ita habet, vrgebatur populus Iudæorum ab Ægyptiis interclusus erat mari, diuino imperio virga Moyses tetigit aquas, & se vnda diuisit, non vtique secundum naturæ suæ consuetudinem, sed secundum gratiam cœlestis Imperii, hæc ille.

Sit præterea tertium exemplum Exodi cap. 15. filij Israel profecti per desertum venerunt in Mare, nec poterant bibere aquas Maris eo, quod amaræ eissent. Moyses de arbore, quam sibi D. ostenderat, ramum præcedit, & proiecit in aquas, & dulces factæ fuerunt. Hic quoque multiplex efficit miraculum vnum, quod paruum lignum, quod Moyses manu apprehendere, & in aquas mittere potuit, tantam aquarum molem dulcem reddiderit. alterum quia vt ex sententia Hebræorum Ecclesiastica refert historia, & Franciscus Vallesius in libro de sacra Philosophia cap. 15. si credere dignum est, illud lignum, ne dum fuit amarissimum, sed etiam mortiferum. Tertium quod aquas dulces efficiens potui reddiderit aptas. Doctores tamen sacri, vnicum miraculum, de sublata amaritudine notant: nam cæteris nunc omisissis, quorum idem videtur sensus, Sanctus Ambrosius lib. 4. de sacra. c. 4. de hoc miraculo ita scribit, sitiebat populus, veniebat ad fontem, amarus erat
 fons,

fontem, misit lignum S. Moyses in fontem, & factus est dulcis fons, qui erat amarus, hoc est mutauit consuetudinem naturæ suæ, accepit dulcedinem gratiæ. Hactenus ille.

Postremo in illa mirabili Lazari suscitatione, multa quoque insignia miracula contingerunt, quod ex historia diuina apud Ioan. cap. 11. colliguntur obierat Lazarus, illatus fuerat in sepulchrum, in quo iam quatruiduanus, & fetens iacebat. Iesus accessit ad Monumentum, & cum magna voce clamasset, Lazare veni foras, statim prodit, qui fuerat mortuus, ligatus pedes, & manus, & facies illius sudario erat ligata, &c. quo die audiuius vnicum miraculū in dicti Lazari suscitatione, plura tamen fuerunt, vnum, quoniam Cadauer fetidum, quod sanie taboque difflexerat. Christus sanauit, & pristinae sanitati restituit. Alterum quod Lazarus viuus prodiit de sepulchro tertium, quod mirabiliter restituta corpori anima ad vitam fuerit reuocatus, vnde theophilactus apud Ioan. lib. 10. Egressus est, inquit, qui mortuus erat obuius manus & pedes, & non minus enim videtur esse mirabile uiuū egredi, quam suscitari, & miraculū erat vere uiuū moueri coniunctum miraculo resurrectionis, hæc ille.

De cæteris operibus miraculo patratīs. Idem est iudicium omnia enim fere secum habent annexa alia quædam minus patentia miracula quibus ommissis Doctores illustriora, & potentiora commemorant, quos Rotæ Auditores in isto miraculo imitati, licet duo miracula narrata fuisse inspexerimus, nempe mortui suscitationem, & perfectam sanitatem toto corpori restitutam cum ex collapsu totum collisum extiterit, hoc postremum, quod erat patentius asseruimus, alterum non negauimus, immo precibus Sancti Hyacinthi contigisse etiam piè credimus, vtrumque enim miraculū ponit articulus 15. & vtrumque narrat liber antiquus vitæ

S. Hyacinthi, & comprobant testes de publica voce & fama, vtrumque si Illustrissimi Cardinales admiserint consentiemus, quo autem consilio in nostra ad Sanctissimū consultationē retulerimus superiori demonstrant.

Sed omnis difficultas cessabit, si vno verbo Illustrissimi Domini decreuerint censere, si miraculum in relatione Auditorum Rotæ quinto loco positum, verum esse miraculum, sicut in articulo 15. & libro Sancti Hyacinthi describitur, illudque probare, quemadmodum Auditores existimauerunt, idem enim est noster sensus, eademque plane sententia. &c.

XXXIV. *Congregatio.*

DATA informatione Auditorum Rotæ instituta est prædicta sessio 14. Iulii, in qua fuerunt Illustrissimi Cardinales septem, scilicet Gesualdus, Paleottus, Veronensis, Monteuinus, Florentinus, Ascanius Columna, & de Monte. & bene examinata prædicta informatione concluderunt quintum miraculum, vt est in libello viridi, & artic. 15. in prodeffu descripto consentientibus etiam DD. Auditoribus Rotæ, & reliquis Prælatiis pro tunc existentibus & sic soluta est Congregatio.

XXXV. *Congregatio.*

INSTITUTA fuit 28. Iulii in qua fuerunt Illustrissimi Cardinales septem, Gesualdus, Paleottus, Veronensis, Monteuinus, Florentinus, de Monte, & Ascanius Columna, qui sic conuenientes dubium vltimum formauerunt, quod est tale.

Dubium Octauum.

AN probentur sextum, septimum, & octauum miracula in relatione Dominorum Auditorum Rotæ posita, in casu & ad effectum de quo agitur.

Vt autem diligens lector sciat de quibus agitur, miracula attendat, Sextum miraculum de puero abortiuo mortuo nato, & post vota facta ad tumbam S. Hyacinthi vita & anima donato, referre. Septimum vero miraculum de quadam matrona Vrsula Adamouua Cracouien. grauissima infirmitate oppressa, & per vota ad Sanctum facta, subito perfectè sanitati restituta narrat. At miraculum vltimum recēset sanationem cuiusdam Barbaræ Pasternakouua hydropicæ. super quibus miraculis, licet Fiscalis curiæ non opponeret. tamen Claudius Nerius Fuluius Palottus, Valentinus Cesar, & Cinus Campanus Aduocatus Consistorialis, vt diligentissime, ita etiam deuotissime informationes suas ad sacram Congregationem porrexerunt.

XXXVI. Congregatio.

FVit 11. Augusti cui præsentibus interfuerunt Illustrissimi Cardinales septem, scilicet Gesualdus, Paleotus, Veronensis, Mondeuinus, Florentinus, Ascanius Columna, & de Monte, Qui præhabita matura deliberatione, cum magno gaudio nemine discrepante concluderunt vltima tria miracula in relatione Auditorum Rotæ posita, esse verissima, & Sanctissimum Dominum Nostrum ex approbatione dictæ relationis, & sacre Congregationis iudicio, secuta, & tuta conscientia absque omni tergiversatione ad Canonizationem Sancti Hyacinthi posse accedere,

accedere, itaque per Dei gratiam hac die in sapientissimo
 Illustrissimorum Cardinalium iudicio causa & negotium
 Canonizationis prædicti finem, accepit. Ab hac igitur tri-
 gesima sexta congregatione, totum negotium suspensum,
 & dilatum fuit vsque ad Aduentum oratoris Serenissimi
 Poloniæ, & Sueciæ Regis, qui & obedientiam S.D.N. Cle-
 mente Octauo, & Canonizationem S. Hyacinthi nomine
 eiusdem Regis erat factururus, propterea ab 11. Augusti
 1592. vsque ad 21. Ianuarii Anni 1594. nihil actum est de
 hoc negotio. Cur autem Serenissimus Rex Poloniæ ora-
 torem ad sedem Apostolicam mittendum distulerit, cui-
 libet, qui Reipublicæ Regni Poloniæ nouerit dispositio-
 nem notum esse potest: magnam enim Regno Poloniæ,
 tum etiam Serenissimo Regi mors Serenissimi Patris eius
 Ioannis Hostaus Regis Sueciæ intulit turbationem, & di-
 spendium. accessit ad hoc quod pientissimus Rex propter
 capeffendum Regnum Sueciæ excessum à Regno Poloniæ
 firmauerat. ne vero pientissimus Rex sacræ sedi Apostoli-
 cæ hac occasione obedientiæ iugum excutere, vel sibi ipsi
 in patrocinio gloriosi S. Hyacinthi (præsertim cum peri-
 cula plura, mari, terraque erant subeunda) deesse videretur
 ad S.D.N. Clementem Octauum fæliciter modernū.
 Illustrissimum D Stanislauum Minski Palatinum Neocien-
 sem Regni Poloniæ Senatorem virum non solum scientia
 linguarum, peritia & rerum gerendarum experientia, vir-
 tute, fama, opibus, clarissimus amicis, & consanguineis, ac
 ceteris omnibus, quæ in homine virtutibus prædito desi-
 derari possunt abundantem, verumetiam pietate deuotio-
 ne, animi excellentia, diuinoque cultu religiosissimum
 præstandæ obedientiæ, & terminandæ Canonizationis præ-
 fatæ causa solemnī cultu, & regali splendore, vt par est,
 oratorem destinauit; ingressus est ergo Romam secretò
 secundum consuetudinem oratorum ad sedem Apostoli-
 cam venientiū prædictus Illustrissimus orator, 5. Ianuarii
 in

In vinea Illust. D. Marchionis de Riano aliquot diebus persistens, splendido apparatu vigesima quinta Ianuarii publicum pro more ingressum fecit, obedientiam vero vigesima septima eiusdem mensis præstitit.

XXXVII. *Congregatio.*

Porrò audito Illust. oratoris Regni Poloniæ cum solemnini apparatu ingressa sacra Congregatio 21. mensis Ianuarii Anno 1594. determinauit inuicem conuenire. interfuerunt ergo Congregationi Illustrissimi Cardinales octo, Gesualdus Paleottus, Veronensis, Florentinus, Borromeus, de Monte, Farnesius, & Facchinettus, vbi proposita fuit causa S. Hyacinthi, scilicet an, & qualis sit relatio facienda coram Sanctissimo, & resolutum est vnanimiter, quod fiat relatio coram Sanctissimo, & nihil inno- uandum esse, sed ad vltiora procedendum.

XXXVIII. *Congregatio.*

TAndem octaua Februarii conuenerunt supradicti Illustrissimi Cardinales octo, mandaruntq; sibi præsentari, & legi mādatum Illustrissimo D. oratori à Seren. Rege Poloniæ datum pro canonizatione S. Hyacinthi facienda, & licet super eodem multa controuertebantur, tamen sacra Congregatio conclusit mandatum esse legitimè factum, vltiusque esse procedendum in causa, & nihil morandū: debere tamen prædictum D. oratorem (interim dū ea, quæ Canonizationis sunt pararentur) mittere litteras ad oēs, siue singulos eos, qui primā prædicta Canonizatione instantiam fecere, vt secundam suis litteris præcariis apud

Y 3

S. sedem

Sanctam sedem Apostolicam fulciant instantiam, eamque esse. S. D. N. voluntatem denunciando, missaque inscriptis ad dictum D. Oratorem S. Congregationis informatione ab eodem responsum auidè expectabat, qua lecta idem orator post multos de hac re tractatus, deliberavit per scriptum ad sacram Congregationem venire, & rationes sic oppositas resolvere. Porro dum hæc agerentur, Illustrissimus D. Cardinalis Gesualdus, vtpotè Congregationis Decanus informationem breuisculo descriptam. S. D. N. pro Canonizatione facienda 26. Februarii præsentavit, eamque summus Pontifex lectam, & remissam supradicto D. Oratori videndam transmissit, quam hic inserere nolui, quoniam cum relatione, quam idem Illustrissimus Decanus in secreto Consistorio recitauerat maximam conformitatem habet.

XXXIX. *Congregatio.*

Conuocatis igitur Illustrissimus Cardinalis Gesualdus omnibus supradictis Cardinalibus, qui ad hanc Congregationem pertinebant 1. mensis Martii, Oratoris aduentum, vt promissum fuit præstolabatur, qui quam libentissime in tam sancto negotio occupatus multa comitatus Polonorum nobilium & prælatorum caterua, se sacræ Congregationi præsentavit, & ad acta Canonizationis, certas à Serenissimo Rege Poloniæ datas in hac causa scripturas produxit, & oretenus respondit ad omnes difficultates à superiori Congregatione sibi propositas, & satisfactione data ad sua remeavit scripturarum autem, quas produxit tenor est talis.

Mandatum.

Notū statumque facimus præsentibus litteris nostris
 vniuersis, & singulis, quibus intererit. Cum Sancti
 Hyacinthi Canonizatione in multo ante tempore DD.
 Decessoris nostris Serenissimis Polonia Regibus cfflagi-
 gitantibus tractatam, hoc tandem. S. D. N. Clementis
 Octaui Pontificatu felicissimo perfectam iri speremus re-
 bus iam omnibus, quæ ad probandam insignem illius viri
 sanctimoniam pertinebant recte, & ordine examinatis,
 ac cæteris, quæ in talibus negociis permitti solent rite
 peractis, neque vero minori desiderio, quàm DD. Decesso-
 res nostri olim nos ipsi expectamus, vt Sancto Hyacintho
 diuorum, honores Apostolica authoritate decernatur, po-
 testatem nos plenam Illustri Stanislao Minskî Palatino
 Lencicien. ex primariis Regni Nostri Senatoribus nostro
 ad S. D. N. oratori dedisse, vt diligenter nostro nomine à
 Sanctitate sua petat. quo tandem ea res perfici posset, ac
 vbi quod maximo opere desideramus ipsa iam Canoniza-
 tio fuerit instituta eidem pro nobis assislat, atque omnia
 quæ ipsi ex instituto, & consuetudine sacrosanctæ Eccle-
 siæ competent peragat, & exequatur. Quemadmodum qui-
 dem plenariam ad ea omnia, quæ huius negocij ratio-
 nes requirent tractand. perficiend. facultatem damus, &
 conferimus patentibus hiscæ litteris nostris. In cuius
 rei hdem præsentibus manu nostra subscripsimus, & sigillo
 Regni nostri consignari mandauimus. Datum Varsovie
 die 3. mensis Augusti Anno Domini 1593 Regni vero
 nostri Anno Sexto, Sigismundus Rex loco † Sigilli. Lan-
 gemburchi.

Instructio Regis, & totius Regni Polonia in comitibus Vuarso-
nien. Illustrissimo oratori pro Canonizatione Sancti
Hyacinthi dat. dñi ad Ponif. Max. Cla-
mentem Romanum die 2. Mensis Au-
gusti Anno Domini.

1593.

CUm eo tempore, quo legatus noster in Vrbe Ro-
 mana versabitur negotium Canonizationis San-
 cti Hyacinthi perfectum iri speramus, operepre-
 cium erit, vt idem re-communicata cum iis, qui illud
 hactenus istuc tractarunt, statuque eius cognito, si ad-
 huc fuerit necesse apud Reuerendissimos Cardinales,
 quibus commissum est promoueam, si uerò iam omnia expen-
 dita sint sacræ illi apotheosi, totique ceremoniæ no-
 stro nomine adsit, ac omnia obeat quæcunque in illa so-
 lemnitate ab eo obiri more, atque instituto sacrosanctæ
 Ecclesiæ oportebit.

Ostendet aut Sanctissimo Domino Nostro maximo
 nos perfusos esse gaudio quod res, quam tanto tempo-
 re primo maiores nostri deinde nos ipsi à sanctitate sua
 Dominis Decessoribus Pontificibus Maximis expetiui-
 mus tandem sanctitate sua sanctam Ecclesiam gubernan-
 te perfecta sit, vt quæ Regnum nostrum, ac nos ipsos a
 grauissimis inimicis, ac diuturnorumque bellorum peri-
 culis mira prudentia, auctoritate, felicitateque vindica-
 uit, quæque cum nos ipsos Regnum ipsum nostrum pa-
 terna peculiari quodammodo charitate complectitur, ac
 plurimis exornat beneficiis eadem etiam ad tutelares
 Regni istius Diuos nouum patronum adscriberet, itaque
 & huius sanctitatis suæ beneficiis in Regnum nostrum
 collati prædicatio per totum Christianorum orbem per-
 petuo

petuo vigeat, & factum id diuino quodam consilio videretur ut ille Sanctus qui in Regno nostro natus ibidem plurimis claruit miraculis ab hoc potissimum Pontifice honorem hunc in terris expectaret qui tantos etiam pro Regni nostri tranquillitate labores suscepit, ac illud tot iam beneficijs affecit, referet itaque idem ipse Sanctus Sanctitati suæ gratiam, rependet Deus ipse immortalis qui tanto opere sanctorum suorum honore delectatur. Nos item ac nostri Populi, qui iam Ecclesiæ Sanctæ auctoritate Sancti Hyacinthum colunt inter diuos, ac in patroni loco habebunt, eodem ipso Intercessore pro Sanctitatis suæ diuturna valetudine, felicissimaq; gubernatione Ecclesiæ Deum optimum maximum præcari non desinemus, ac pro Sanctæ Sedis Apostolicæ, ipsiusq; Sanctitatis suæ dignitate summa alacritate omnia faciemus.

Hic & in eam sententiam pluribus si ita res poscet commemoratis, reliqua omnia, quæ in illo negotio ab illo præstanda erunt, ita peraget, ut illius ritus, ac ceremoniæ dignitatisq; nostræ ratio postulabit.

Loco † sigilli.

XXXX. Congregatio.

AT vero ad rem iam præsentem propius accedendo Illustrissimi Cardinales septem scilicet Gesualdus, Palleottus, Florentinus, Borromeus, de Monte, Sanctorum quatuor, & Farnesius in hoc confessu quem 8. Martij habuerunt, Admodum R. P. F. Io Vincentium Asturicensem S. Theologiæ Magistrum, & totius ordinis Prædicatorum Vicarium, & Procuratorem Generalem, vna mecum ad sacram Congregationem

vocauerunt, nobisq; præsentibus tractauerunt quid de apparamentis suggestu siue palchone, de tempore & loco Canonizationis statuendū, esset & commissum est nobis, vt cum diligentia cuncta necessaria pro feria 3. Paschæ, vel quando suæ placuerit sanctitati præparentur. At vero die xj. eiusdem Mensis sex ordine S. D. N. summarium informationis pro Canonizatione faciendæ, & in futuro secreto Confistorio tractanda mihi transmissum est atq; serio de mandatum, vt singulos Cardinales Romæ præsentēs adirem, illudq; ad manus proprias singulorum consignare quod libenter, & sedulo sum executus, summarium verò breuitatis ergò relinquo ne sæpius repetendo ingenerem lectori fastidium.

Confistorium Secretum.

IAm sic bene, & accurate Sacro Illustrissimorum Cardinalium Collegio informato S. D. N. indixit Confistorium secretum illudq; xiiij. Martii die celebrauit, in quo Illugrissimus D. Gesualdus Decanus sacri Collegij præsentē. S. D. N. & 47. Cardinalibus quam loculentissime clara voce perorauit in hæc verba.

Relatio.

Beatissime Pater Sanctitas vestra mandauit in hoc sacro loco referri quid hucusq; actū sit in Cōgregatione sacrorum Rituum de Canonizatione Beati Hyacinthi Poleni ordinis Prædicatorum. Hoc ego quamuis melius præstare posse existimem, quemlibet ex Reuerendissimis DD. meis Collegis. tamē vt obedientiam maiore qua potero breuitate referre conabor, At primum de actis Canonizationis cuius causa per multos iam Annos intermissa fuit, tum de eiusdem Beati vitæ excellentia, & Sanctita

te ac fidei puritate, quæ si bene probata, & digna sanctificatione a Santitate Vestra de consilio Reuerendissimorū DD. meorū Cardinaliū iudicabuntur, mox ad narrationē miraculorum procedam. Sigismundus primus recol. me. Poloniæ Rex Anno Domini 1518. humiliter supplicauit fe. me. Leoni x. S. V. Prædecessori, vt B. Hyacinthū, fama Sanctitatis, & miraculorum copia in vniuerso Poloniæ Regno iam clarum in sanctorum numerum adscribere dignaretur. Pontifex pio desiderio Regis annuens, Ioanni Episcopo Laodicensi, & Iacobo Canonico Cracouiensi inquisitionem specialem de vita fama, cōuersatione & miraculis eiusdem Beati Hyacinthi delegauit. Qui mandatis Apostolicis obtemperantes processum confecerunt, illumq; fe. re. Clementi vij. similiter S. V. Prædecessori in Consistorio secreto die 17. Decembris Anni 1516. præsentandum curarunt. quo processu permotus idem Pontifex Anno sequenti eodem Rege instante, fratribus ordinis Prædicatorū, illius Regni facultatem concessit, vt festum B. Hyacinthi die post Assumptionem Beatissimæ Virginis, & officium, ac Missam celebrare, atq; etiam Imagines, & Altaria erigere, in omnibus Ecclesijs prædicti ordinis, in Beati honorem possent. Quā facultatem idem Pontifex præfato Rege supplicante Anno 1530. ad oēs illius Regni Cathedrales Ecclesias extendit, donec ad actū Canonizationis deueniretur. Causa ob varias difficultates, & impedimenta intermissa fuit Anno 1539. Episcopi Poloniæ in Synodo Petricouienfi legitimè Congregati, litteras ad fe. re. Paulum 3. itidem S. V. Prædecessorem dederunt supplicantes, vt cœptum opus ad optatum finem perduceretur. Quorum supplicationibus motus Pontifex eam tribus Cardinalibus tunc in ordine prioribus commisit, qui eodem Sigismundo Rege & Prouinciali ordinis Sancti Dominici in Regno Poloniæ instantes, vt de Miraculis Beati Hyacinthi

tam ante quàm post prædictum Processum factis indices magis refulgentibus denuo inquireretur non nullos in partibus subdelegarunt, vt inquisitionem conficerent, qui litteras, & indulta Apostolica & alia ad illud usq; tempus in Beati honorem facta & concessa collegerunt, eaq; in vnum collecta fuerunt ad urbem transmissa. Postea idem Pontifex Anno 1542. concessit omnibus fratribus dicti ordinis in Regno Poloniæ, vt singulis quintis feriis, quibus festum proprium non occurreret, officium de Beato Hyacintho, ac si esset Canonizatus sicuti de Sancto Dñico singulis tertiis feriis fieri consueuerit recitare, ac eiusdem Beati Viri corpus, & ossa exhumare, & in sublimiori loco collocare possent. Deinde Anno 1583. Stephanus regni. Rex de eadē Canonizatione supplicauit se. re. Gregorio xiiij. Ac demum Anno 1589. Sigismundus 3. Rex Anna Regina, Cardinales, Archiepiscopi, & omnes status Ecclesiastici, & Seculares Poloniæ apud se. re. Sixtum V. S. V. prædecessorem institerunt, vt ad Canonizationem procederetur, attestantes maximam esse Beati Hyacinthi Sanctitatis famam, populorumq; deuotionē nouis quotidie miraculis cōfirmati. Pontifex Canonizationis causam iuxta Constitutionis suæ dispositionem Congregationis Sacrorum Rituum commissit. In qua Regis prædicti, atq; vniuersorum Regni illius ordinum & Religionis Sancti Dñici, Agentes, & Procuratores enixe postulantes ad ulteriora procedi, diuersas scripturas & Iura, duoq; Processus exempla prodixerunt; vnum in vrbe inter scripturas se. re. Pauli Quarti receptum, qui tanquam vnus ex tribus Cardinalibus in ordine prioribus a Paulo 3. deputatus fuerat. Alterũ è Polonia, una cum libro vetustissimo, vitam et miracula eiusdē Beati cōtinentē, allatum quamplurimis sigillis obsignatum. Quod per multos annos maxima cum diligentia, in archiuio Conuentus Cracouiensis, tanquam verum & fidele asserua-

tum fuerat, vtraq; sibi inuicem conuenientia, ea omnia fisci Procuratore citato admissa fuerunt, & plene recognita. Tunc Pontifex tres Rotæ Auditores deputauit, qui prædicta Iura, & processus exempla diligenter inspiceret, & conclusiones de more desumerent. Quam in rem, cum ipsi accurate incubuissent, tandem se. re. Gregorio xiv. de scripto retulerunt iura producta fidem & probationem facere, processumq; legitimè, & Iuridice contestum esse, atq; ex eo tam B. Hyacinthi vitæ Sanctitatē, quam eiusdem miracula, ex quibus octo præcipue delegerunt examinanda, concludenter probari. Relatione Auditorum ipsius Pontificis iussu ad eandem Cardinalium Congregationem transmissa, vt de re tota mature cōsiderata, sententiam suam dicerent. Reuerendissimi DD. mei sigillatim, & accuratè examinantis. Auditorū conclusionibus fisci Procuratore supercitato, & audito, nec non seruatis seruandis censuerunt, & ipsi Iura iuxta eorundem Auditorum sententiam scripturis, Iuribus, & processus exemplis exhibitis plenam fidem adhibendum, probationesque de vitæ sanctitate, & præclaris Beati Viri Miraculis, legitimas esse, & concludentes. Accedit ad hæc nouissima Sigismundi tertii Poloniæ, & Suetiæ Regis instantia, qui Illustrem Stanislaum Minski oratorem suum ad S. V. pro consueta obedientia mittens, speciale ipsi mandatum dedit, vt Canonizationem B. Hyacinthi instantissime petendo ei assistat, ac Maiestatis suæ nomine omnia peragat, exequatur, quæ ex sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Instituto fieri consueuerunt. Hæc de actis Canonizationis. Nunc de vitæ Excellentia, & sanctitate, ac fidei puritate. Beatus Hyacinthus ortus est in villa Camiensi, diocesis Vratislaviæ ante Annum Dñi M. CC. ex nobilibus, & Christianis parētibus sed qui vitæ sanctitate virtutum splendore, & miraculorū dono lōge nobi-

nobilior atq; Illustrior euaslerit . Litteris operam dedit præsertim Sacræ Theologiæ, ac Iuri Canonico. deinde Cracouiensis Ecclesiæ Canonicus veluti lucerna ardens inter alios præfulgit. Quæ postea a Iuo Cracouiensis Episcopus eius patruus Romam proficiscens secum adduxit, eumq; cum Ceslao eius consanguineo, & Hermano theutonico familiari suo Beato Dominico tunc Romæ commoranti erudiendum, ac eius regularibus institutis imbuendum tradidit. Quibus breui tempore optime instructus, susceptoq; habitu Beati Dominici manibus, ac professione regulæ emissâ in Poloniam cum socijs remittitur. Cumq; ad Ciuitatem Frizacensem peruenisset, ibi verbo & exemplo tantum profecit, vt intra sex Menses Monasterium eiusdem ordinis multis fratribus refertum erexerit, frater Hermannus eidem Præposito. In Cracouiam deinde profectus aliud ibi sui ordinis Monasterium sua Inuocatione Sanctissimæ Trinitatis extruxit. Postea ad alia eius Regni loca progressus Verbi Dei prædicatione, & exemplis admirabilem se prebuit alijs quatuor eiusdem ordinis Monasterijs ædificatis. Quam a Sancto Dominico originali fonte uitæ moderationem hauserat eandem perpetuo coluit. Inerat in eo cordis humilitas, eximia virginalis puritas, candidissima Dei proximiq; charitas feruentissima. Carnem adeo macerabat vt singulis noctibus Corpus ad effusionem vsq; sanguinis affligeret. Abstinencia erat summa, præsertim vero singulis textis ferijs, vigilijs Beatissimæ Mariæ Virginis, & Apostolorum in pane, & aqua ieiunabat. In oratione vero adeo frequens erat vt sepius in Ecclesia pernoctaret & mēbris in ædiu & sopore laxatis, ad altare super lapidem aut nudam terram paululum reclinato capite quiesceret. Si quando ab oratione vacabat, aut studendo, aut prædicando, aut confessiones audiendo aut infirmos visitando Deo seruiebat, & proximum iuuabat. Quibus uirtutibus

tibus præfulgens Cœlestis potiusquam humanus vir apparebat, ac propterea Sanctitatis eius fama excrecente multi se eius orationi commendantes gratias ab eo diuinas impetrarunt, nam & mortuos suscitauit, & alia multa edidit miracula, de quibus postea dicam. Cumq; Pro-
uinciani quadraginta circiter Annos rexisset, cupiens dissoluiam, & esse cum Christo in Vigilia Assumptionis Beatissimæ Mariæ Virginis, conuocatis fratribus Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cracouiensis mortem suam prædixit, eosq; amantissimis verbis ad omnes Christianas virtutes adhortatus est. Sequenti vero die absolutis horis canonicis. & sacramentis Ecclesiæ perceptis pronuntiato illo versu: In manus tuas Domine commendo spiritum meum animam Deo reddidit. Anno salutis 1557. Hæc omnia præter publicam, & constantem famam probatam per testes supra quadringentos, probantur etiam per supradictum antiquissimum librum ante CC. Annos, a fratre Stanislao Cracouiensi ordinis Sancti Domioici conscriptum, & in Thesauro Cracouiensis Ecclesiæ diligentissime asseruatum, cui tam dicti Auditores quam Congregatio adhibendam esse fidem censuerunt. Et confirmantur etiam per multos historicos scribentes, partim de rebus Poloniæ, partim de Religione Sancti Dominici & de Viris illustribus, qui in ea floruerunt. Eius Corpus in Ecclesia prædicti Monasterii Sanctissimæ Trinitatis sepultum magna totius Regni frequentia colitur, & veneratur. Hæc sunt Beatissime Pater quæ de Beati Hyacinthi vitæ Excellentia & Sanctitate, ac fidei puritate mihi dicenda erant. Nunc S. V. statuatur an plene probata sint, & digna sanctificatione.

Pontifex hic exquirat vota.

Beatissime Pater innumera miracula narrantur, quæ Gloriosus Deus in Sanctis suis per Beatum Hyacinthum operare dignatus est. Ex quibus octo tantum sufficere uisa sunt Auditoribus Rotæ, & Congregationi, quæ præcipuè examinarentur & probata ad S. V. referrentur quatuor in vita, vnum in die obitus, tria post obitum. Quorum Primum est resuscitatio cuiusdam Petri de villa Prossouo qui rapido fluminis impetu equo derectus ad alterum diem in aquis submersus Beati Hyacinthi precibus ad uitam reuocatus fuit. Secundum, loquendi facultas restituta cuidam mulieri nomine Iudith, quæ paralysis morbo grauitè affecta, ne unum quidem verbum formare poterat, ea post remedia multa, a medicis frustra adhibita Beati Viri precibus pristinum linguæ usum statim recuperauit. Tertium Ad prædicandum Dei urbem proficiscens, cum ad flumen Vandalum Vissogradum Masouiæ urbem, ob aquarum copiam rapidissime præterfluens peruenisset, nullo ibi nauigio nec Naucloero inuento, suis ad Deum precibus, signoq; Cuius facto, ad socios quos habebat comites conuersus, Eia inquit, filij, sequimini vestigia mea in nomine Christi, moxq; cœpit super aquam siccò pede ambulare. At illis Beatum virum sequi præ timore detrectantibus expandens super aquas pallium, Agite, inquit, filij carissimi sit iste nobis Pons Iesu Christi, per quem in nomine eius transeamus, sicq; magna omnium ad miratione, flumen illud altissimum, & rapidissimum cum sociis incolumis mirabiliter traiecit. Quartum. Segetes in Campis villæ cuiusdam Cracouiensis diocesis grandine prostratas, ac deletas B. vir pauperum incolarum misericordia commotus in sequenti nocte, in pristinum restituit, easq; incolæ postero die lætas,

Lætas, & integras, ac si nulla vnquam grandine tactæ fuissent, adinuenerunt. Quintum, Die quo obiit ipsius meritis reuocatus est ad uitam nobilis Vir Zegota qui ex equo, quem agitabat graui casu deiectus, collisis membris interierat. Is à parentibus ad Beati Hyacinthi sepulcrum perductus iisdem pro eo orantibus vnus horæ spatio surrexit sanus absq; ullo collisionis signo. Sextū suscitatio Infantuli quem Mater mortuum ediderat, qui à patre ad Beati Viri Monumentum allatus, statim facto voto viuere cœpit. Septimum. Sanitas illico restituta cuidam Vrsulæ, quæ tam graui, & læthali morbo biennium laborauerat, vt per octo hebdomadas, nullo cibo, sed aquæ tantum potu, & electuarijs vti potuerit. Ea omni iam salute desperata exuoto Agnetis filiæ, matrem Beato Hyacintho cõmendantis sanitatem subito recuperauit. Octauum Repentina etiam sanatio cuiusdam Barbaræ Cracouiensis, quæ cum ex partu grauem idropisis morbum contraxisset destituta iam a Medicis, & morti proxima, cum primum se Beato Viro cõmendauit, statim conualuit. Ex his octo Miraculis, quinque probantur per testes complures, de publica voce & fama deponentes, & perdictum librum antiquissimum fratris Stanislaij, ac prædictos Historicos. Tria posteriora per testes de uisu quiq; in se ipsis ea experti sunt, quibus propterea plena fides est adibenda. Accedit ad confirmandam veritatem sanctitatis uitæ & miraculorum eiusdem Beati Viri. Quod supra trecentos Annos, omnes Poloni perpetuam, magnamq; deuotionem, & venerationem habuerunt, & habent in dictum Beatum, vti Deo gratum & Cœlesti patria perfruentem, eius sepulchrum frequenter visitando, eius opem apud Deum implorando, multaq; donaria illuc conferendo, ac tabellas gratiarum obtentarum indies appendendo. Quod præterea per tot Annos de Sedis

Apostolicæ licentia, officium & Missæ in eius honorem celebrantur, Altaria eriguntur, Imagines proponuntur. Denique, quod tot Reges, Cardinales, Archiepiscopi, tot Proceres Poloni de Sanctimonialia, & Miraculis eius testimonium dederunt, ac tantum pro illius Canonizatione celebrarunt, ut procul dubio, credendum non sit Deum passurum fuisse tot populos de fide Catholica benemeritos tam diu decipi. Quamobrem, vno omnium voto Congregationi visum est ad Sanctitatem vestram referendum omnia probata esse, quæ pro Canonizatione ex sanctæ Matris Ecclesiæ præscripto necessaria sunt. & propterea Sanctitatē Vestrā ad vltiora procedere posse. Nos autem sententiam nostram, ea qua de cet reuerentia, & humilitate sapientissimo Beatitudinis vestræ Iudicio Submittimus.

XXXXI. *Congregatio.*

Fuit die xv. Martij in qua fuerunt Illustrissimi Cardinales quinque scilicet, Gesualdus, Veronensis, Florentinus, de Monte, & Sancti quatuor. Ad quam Congregationem Illustrissimus D. Stanislaus Minsky Palatinus Lenciciens. Serenissimi Poloniæ & Suetiæ Regis ad Sedem Apostolicam orator, Magnificum D. Stanislaum Niegosky Nobilem Polonum misit, ut nomine Serenissimi Regis & suo gratias referret Illustrissimo D. Cardinali Gesualdo, ac toti Sacræ Congregationi, pro relatione, & labore, quem in hoc negotio hucusq; sustinuerunt; similiter R. Pater Vicarius Generalis ordinis vna cum eum in eadem congregatione fecit postulauitq; relationem ad acta Sacrorum Rituum ingrossari, & solemniter Introduci, quod utiq; impetrauit, ibidemq; tractabatur, utrum in noua, vel veteri Ecclesia Sancti Petri Canonizatio sit celebranda, & nihil est resolutum, sed tantum ad S.D. N. referen putauerunt.

Publicum Consistorium.

H Is ita optime rebus constitutis S.D.N. in diem xiv. Mensis supradicti publicum celebrari indixit conventum in Aula, quæ ab antiquo Imperatoribus, & Regibus, eorumq; oratoribus publicum concedit, legationis, vel obedientiæ præstandæ ingressum, & vulgo, Sala Regia nuncupata. Ad quam S.D.N. in uocato primum diutino auxilio, in M.tra, & Pontificalibus solemnibus apparatu & omnium Illustrissimorum Cardinalium præsentium comitatus numero, pro tribunali Sedit, acceptaq; ex more obedientia se ad ritus pro Canonizatione Sancti Hyacinthi faciendos attentissime preparavit, oratoribus Regum, & Ducum pro sua vniuscuiusq; dignitate, & ordine assistentibus. Tunc in medium consurgens magnificus D. Cynus Campanus Aduocatus Consistorialis, & causæ Beati Hyacinthi, in fauorem Canonizandi, longam & exquisitam fecit orationem, in hac serie verborum.

Beatissime Pater.

DE Admirabili vita Beati Hyacinthi, de Cœlestibus virtutibus, de stupendis eius miraculis, iussu V. S. mihi verba facturo, hæc dies præceteris aliis vitæ meæ cursus illuxit, certe lætissima, tum quod tantæ mihi contigerit seruire felicitati, tum multo magis, quod tibi Pater Sancte huic Augustissimo senatui Sigismundo 3. Poloniæ & Suetiæ Regi de Iesu Christi fide & de hac Sancta Sede benemeriti huic vrbi vniuersæ deniq; Catholicæ Romanæ Ecclesiæ ob tantum additum decus, ob nouum hoc in cœlo patrocinium sperem imo liquo do

perspiciam fore felicissimam. Hæc sacra Area, quæ mihi alias de arduis rebus agenti visa est apprime splendida ad referendum amplissima, ad agendū ornatissima, hodie cū de morum fulgore, ac eius Beati viri sanctitate referendum sit longe quidem amplior, lōge ornatior, atque splendidior apparet. Conspectus hic vester, qui mihi & omnibus, qui lucem amant fuit semper admodum venerandus, ac periucundus, hodie magis atque magis venerandum, ac omnis iucunditatis plenum contueor, siquidem vos contemplor, non solum de more magno, & erecto animo esse, sed adeo alacri, læto, & ingens cordis gaudium ob excelsas, quas expectatis de Beato Viro audire virtutes præferenti, ut ego qui ingenii tenuitate, imbecillitate memoriæ propter rei magnitudinem valde deterrebar hoc vestro grato, atque hilari aspectu totum me sentiam recreari. Enimvero ob nouam magnam fulgentem Hyacinthinam gemmam Auream Sanctæ Matris Ecclesiæ coronam vna cum cæteris illuminantem magnopere cunctis Christi si telibus lætandum est, sed tibi in primis Pater Beatissime vehementer gratulandum, quod cum turbulentissimis Sarmatiæ interregni temporibus (dum esses in minoribus) difficillima illa apud hyperboreas gentes, Poloniæq; Regnum eiusdem Sancti Hyacinthi patriam, & suarum virtutum, operumque admirabilium theatrum spectatissimum legatione fungeris, optime noueris qualis ille fuerit, quæ vniuersis illis regionibus, & aliis propinquis erga eū Beatum Virum veneratio, ac deuotio, qui in animis in omnium illarum partium populorum voce de ipsius laudibus concentus, quæ insignia atque Illustria, tam in vita, quàm post obitum ediderit, edatque indies miracula, fidem indubiam præbentia in conspectu altissimi inter beatissimos spiritus locum obtinere felicissimum, subindeque huic Beato Viro felicitis tuo Pontificatus tempore tibi sit
à Deo

à Deo datum sanctitatis triumphum, ac lauream mirò, cum omnium ordinum gaudio eidem decernere Est & Insuper Pater Beatissime non levis tibi gratulationis occasio, quod huiuscæ futuræ (vt speratur) felicitis Canonizationis tui eiusdem nominis, & ex eadem Florentissima Patria orindus, se: rec: Clemens Septimus principum fuerit auspicaus cum diligenti habito processu Sigismundo Primo Poloniæ Rege vehementer expetente, Primatibus Regni summis precibus obsecrantibus consulto decreuerit, Beatum Hyacinthum in Poloniæ tantum Regno esse venerandum, & pro Sancto colendum, de superque Pontificios codicillos in forma brevis sub annulo piscatoris exarrauerit, ac publicauerit, quod decretum Clemens Ostendit. Pont. Opt. Max & felicissime, nunc Sigismundus Tertius Poloniæ, & Sueciæ Rex & suo nomine Stanislaus Minski eiusdem Regis Legatus hic præsens abs te postulat atque orat, vt non solum digneris extendere, & ampliare, vt vniuersus Christianus orbis eundem Sanctum Hyacinthum veneratur & colat, eundem Beatum merito Canonizationis decreto condecorare.

Sed quoniam hoc ipso celeberrimo actu nullus inter mortales pene maior, nullus sane illustrior fieri, excogitarique potest, cæteri namque qui ab hominibus honores tribuuntur, cito tanquam fumus, vel umbra recedunt, & vna cum homine funditus intereunt. At hic honos, qui prius datur in cælo & postea per eius Vicarium confertur, & renouatur in teris quam in cælo, & terra mutentur, vt æquum est in æternum in gloria duraturus. Cum itaque decus hoc immortale à Sanctissimo, & integerrimo S. Matris Ecclesiæ iudicio non ex liberalitate largiendum sit, sed iure ipso, & per iustitiæ tramites tribuendum pro honore huiusmodi, quantum maximo decernendo æquum & iustum est, vt huius Beatissimi Viri insignis vite

æternorum qualitates referantur non quidem quot & quâ
maximè nam hæc captum humanum excedunt ; nam ut
Diuus Hieronymus in uita S. Paulę Matronę Romanę
ait ; si omnia membra conuerterentur in linguas , si om-
nes nerui vocem humanam resonarent , ne minima qui-
dem pars eius qui est amplissimorum meritorum suorum
splendor & celsitudo recenseri valeret. quid ergo mihi in
tam ingenti admirabilium rerum copia agendum erit,
qui, nec ingenio, nec memoria , nec facundia valeam so-
lum obsequendi , ac tuo Pater Beatissime parendi desi-
derio audeam. Imitabor igitur eos , qui ad verum fontē
sitientes accurrunt , non vt yniversos perpetuo scaturiē-
tes latices hauriant, nam id insipientium esset conari,
sed vt sitim leuēt, & vasculum quod secum gerunt quan-
tum capere potest abunde repleant .

Sed quia non me talis dñi honor, vt liquidissimis
suarum virtutum fontibus mea hæc immunda proluam
labra. Tu Beatissimę Hyacinthe, quę lingues pene fa-
ctos, & nullum verbum vi morbi ingrauescente proferre
valentes diuino inuocato nomine ad loquendi faculta-
tem reuocasti , & linguę modulos ægritudine depulsa re-
stituisti , supplex oro , per eam quę in te singularis, dum
in humanis ageres fuit charitas , & hodie multo magis
hac ipsa coram sole pietatis æstuas , vt noningentis aliis
per te præstitis miraculis, hoc ipsum addere digneris , vt
balbutientem linguam meam exolui & labra mea aperiri
a perenni gratiarum fonte impetres , quo al qua ex pre-
claris bene sanctaq; ante actę vitę tuę gestis , ac ingen-
tibus miraculis ad omnipotentis Dei gloriam , tuamque
laudem valeam recensere.

Ortus est igitur Beatus Hyacinthus ex nobilissima fa-
milia Odrouons Patria Polonus Anno , vt potui ex varijs
scripturis colligere a Natiuitate Dñi nostri Iesu Christi
1183, in qua familia præter Generales exercituum ducto-
res &

res & de Barbaris, & Christiani nominis hostibus magnificos triūphatores plures florere Ecclesiarum Antistites, Episcopi & Archiepiscopi eidem, etiā familię magnū deinde additum est ornamentum. qui ex materno eiusdē latere prodit amplissimi huius ordinis Cardinalis Radziuil, vita moribus, & virtute ab illustribus antecessoribus minime degener. Habuit autem Beatus Hyacinthus patrem Comitem Heroem praestantissimum, Patrum Iuonem de Konskie Cracouię Episcopum de cuius uitę sanctorum egredijs animi dotibus & cunctarum virtutum corona, si hic suus esset locus, mea quidem oratio facile principium inueniret exitum vero perdifficilem, fuit etiā suis parentibus Deum timentibus in uia Domini alius, educatus atq; institutus, post puerilia autem rudimenta, & audita oratorię artis pręcepta, cum esset in primo adolescentię flore, cępit Ciuilibus, & Canonicis studiis, his sacrę etiam Theologię accurate vigilantiam adiungens in Ciuitate Bononię iugiter operam dare, Inde Poloniam rediens Iuoni Episcopo Cracouiensi patruo suo, qui quemadmodum dignitate, ita etiā uitę Innocētia tanquam fax in alto posita diuino amore accensa aliis mirifice pręlucebat libentissime adhęsit. quo in dies magis illius exemplo excitatus in Dei seruitio proficeret, & in semita rectę sanctęq; uiuēdi firmitus uestigia figeret Quod profectō sicut optabat feliciter sibi usu venit, quandoquidem patruus ille perprudens cognito generoso Iuuenis animo nil aliud prorsus affectant, quam, ut diuino cultui penitus uitam addiceret in Canonicorum numerum qui hoc magnopere optabant adsciri permisit, Quo in ordine ita egregie, & per omnia se gessit morum suauitate, humanitate, charitate refertus, quam indefessa sedulitate Ecclesię inserviens, ut nullus ex collegis existeret, qui de admirandis eius uirtutibus ac meritis paucim non prędicaret. Interea cum emīneret Vir Beatus eo in ordine,

non solum vt in corona , sed tamquam in regio diadema-
te fulgidissimus Hyacinthus, Ecce Deus illum ad maio-
ra vocauit , Iuonem namq; Episcopum Romam euntem
secutus cum Sanctum Dominicum magno cum animi ar-
dore , & intimis charitatis visceribus audiret verbum Do-
mini frugiferè in vrbe prædicantem , & verba illa rese-
rentè, & diuinitus explicantè: si uis perfectus fieri, vade,
& vende omnia quæ habes , & da pauperibus , summo
flagrans desiderio diuino parendi consilio, & iam sibi cõ-
staret sectari Beati Dominici uestigia, Iuoni, quem vt do-
minum reuerebatur , certum fixumq; propositum aperit,
illico Patruum , vere tanti nepotis amantissimum , cui
non caro , non sanguis reuelabat , sed ut erat præsul re-
ligiosissimus , æternamq; gloriam huius mundi breui , &
inani anteponens sanctus Spiritus inspirabat incredibili
perfusus lætitia cœlestem potiusquam humanam Nepotis
deliberationem amplectitur , & occasione data Honorio
3. tunc temporis Pontifici Maximo, qui cum eo, dum am-
bo studiorum causa Parisijs versarentur solidam contra-
xerat amicitiam, communicat. Honorius qui Beati Hya-
cinthi doctrinam, & ingenium quale esset non ignorabat,
& laudatissimi, qui essent eius mores a multis audierat
vaticinatus est, nec eum iudiciũ fefellit si Beatus Hya-
cinthus Diui Dominici alumnus ac socius efficeretur,
apud latas arcturi , & septentrionis plagas magnam
Catholicæ fidei lucem ac splendorem esse allaturũ, ac-
cersito itaque Beato Dominico, eique Beati Hyacin-
thi summissima deliberatione ostensa vti filium com-
mendat. At is vbi diuum Dominicum libenter annue-
re intellexit, statim summa cum deuotione , & humili-
tate animo tamen letissimo Dominicanæ Religionis
habitum , & indumentum in Ecclesia Sanctæ Sabine
Immortali Deo ducente suscepit , ac per id temporis
dum

quum Romæ fuit nunquam à sacro Dominici latere discedit, ita viuens vt non sibi, sed Christo viuere videretur, sed postquam velut alter Eliseus hausit ab Elia ardoris diuini spiritum quippe quo Diuus Dominicus erat inflammatus eiusdem placito, & benedictione, tribus cum sociis, quibus cum fuerat religione initiatus Ceslao, scilicet, Hermanno, & Henrico tribus quasi stellis, spe, fide, & charitate comitantibus, Alpes superat Carinthiam peruenit, vbi ciuitatis Frizacensis populo, verbi prædicatione commoto, & ad cultus diuini sinceritatem incenso prima ibidem prædicatorum ordinis magno cum omnium applausu fundamenta iecit nobile monasterium erexit, atque instituit, relicto autem in eis partibus Hermanno, quod theutonici sermonis peritus censeretur, Cracouiam veniens, quamuis ab omni popularis auræ honore, quæ sua erat singularis humilitas aborreret tamen quasi ouâs à toto clero ab vniuerso populo nil tale cogitans honorificentissime recipitur, augentur honores vbi eius eloquio, ac doctrina, & vitæ in primis sanctimoniam sentiunt, se inflammari, & indies magis Christianis illius operibus grandibus, & insignibus ex intimo corde commoueri. Quare nullum fuit illi negocium in ea principe Regni ciuitate monasterium in honorem Sanctissimæ Trinitatis ordinis prædicatorum erigere, quod tanquam maximum, & munitissimum Catholicæ fidei propugnaculum feliciter posuit, atque instruxit sed cum eiusdem Sancti viri fama in vniuersum Regnum, proximasque prouincias diffunderetur, & in dies magis illustriorum factorum suorum rumor increbresceret, & à cunctis populis maxima in veneratione haberetur Erât namque iam vbique illarum gentium notæ ipsius, pietas, charitas, mansuetudo, continentia, humilitas, patientia, ieiunia, vigiliæ, orationes, incredibilesque aliæ singulares, quæ sicut alteri solè ipsum Dei seruū splendescere faciebant, quibus sicbat,

siebat, vt quodcunque opus ad honorem Dei moliretur, quam celerrime ad felicem exitum perduceret, facile preterea sibi fuit in ciuitate Pragen. per Ceslā socium suum sub nomine S. Clementis, & Vuratislauien, alterum nobili monasterium sub inuocatione S. Adalberti Martyris, & Pontificis erigere, qui etiā miraculis clarus ibidē obiit, & alia complura breuitate tēporis pretereunda, quæ in Bohemia, Massouia, Silesia, Morauia, Prussia, Russia, atq; in tota germania eiusdē prædicatorii ordinis multa cū religione, & populorū deuotione, cultusque feruore Monasteria partim ipse construxit atq; stabiluit, partim post eius obitum adhuc sanctæ eius memoriæ vigore, a fundamentis erecta, Illud solum referre liceat, nimirū cū S. Hyacinthus à magno Cruciferorū magistro insulā impetrasset, & Ecclesiam atq; conuentum eiusdē ordinis in honorem D. Nicolai edificasset, & magnus fuisset factus eo religiosorum concursus, cum locus atque insula esset minime capax, vtpotē piscatorum refugium, Deo volente post multa tempora Maris fluctus sese vltra quinquaginta millia stadia retraxerūt ansamque dedere non solum ad monasterii cōmoditatem, & amplitudinē, verum vt ibi postea ciuitas Genadēsis poneretur cum portu pulcherrimo, atq; tutissimō. memoratu autē illud dignum est, & a meritis S. Hyacinthi non alienum, vt quamuis Monasteriū pluries ipsius ciuitatis hæretici inuaserint nunquam tñ dictum monasteriū occupare potuerunt. De progressu sanctissimarū suarū actionum hactenus, nunc de moribus breuiter dicendum est, de quibus vnum illud dicere sufficeret fuisse Diui Dominici alumnum, & socium, & illi persimilem vterque enim pro Catholica fide labores ingentes exantlauerat, alter in Italia, in Hispania, & in Gallia, alter inter nationes sub Septentrione positas. Erat denique Sanctus Hyacinthus quemadmodum Diuus Dominicus rutilante virginittatis flore ornatus, pretioso vt ille profundæ humili-

tatis thesauro dotatus toto corde, tota anima erga Deum intentus in continuis orationibus lectionibus, confessionibus, sacrificiis, officiis aliisque piis peragendis operibus perpetuo occupatus, & ut contemplationibus aliquot tempus superesset non in thalamo, & cubili, sed in Ecclesia per noctare solebat, corpusque nodosis cordis, vel ut vulgo vocatur, disciplinis afflictum ieiuniis per singulas sextas ferias in honore Sanctæ Virginis, & sanctorum Apostolorum vigilias in pane, & aqua maceratum, super nuda terra, & caput super lapide, ubi somno cedere cogeretur, ante altare declinabat, quo perincommode parum quiescens iterum ad novas vigilias, contemplationesque & orationes facilius excitaretur, memor verborum Domini ad discipulos in horto recumbentes, non potestis vna hora vigilare mecum, & quæ sequuntur, &c. Quantum vero, spe, fide, & charitate valuerit, quæ sunt nostræ salutis propugnacula munitissima ex eius operibus cognoscite, nam charitatis illud fuit signum evidentissimum, cum is ex nobilissima familia oriundus, cunctas opes, quibus affluebat in pauperes alendos dispergeret, in Ecclesias, in Monasteria conuentus ad gloriam Dei extruendos erogaret, cumque nil amplius haberet, quod egenis largiretur, totis commotis miseratione visceribus, ad lacrymas, ad orationes confugiebat, ut miseris solamen, auxiliumque à largitore Deo imploraret.

Qua vero spe fultus fuerit, ex eo perspicite cum audacter posset vna cum Christi discipulis dicere. Ecce omnia relinquimus, & secuti sumus te, nec solum diuitias, tanquam acutissimas spinas, sed cunctos honores à se abdicauerat, & ne rebelles essent sensus incredibili humilitatis calcare deuicerat, & in chamo & freno maxillas eorum constrinxerat certissima spe fretus æternum sibi solatium in cælis iri præparatum, Qua vero fide uti scopulo firma, & cōstanti aduersus tentationum mare extiterit,

non solum ex paulo ante dictis, sed ex innumeris Christianis operibus, quæ temporis breuitas sub inuolucro silentii contegi iubet, nec si fineret possem tantam copiam tam pusilla linguæti memoria mea complecti, sed ad quid laborandum? Nam si summa, & excelsa fide, vel vique ultra granum sinapis præditus non fuisset non omnia comoda abiiecisset, non per tot labores sese commisisset periculis, non tot tantaque Ecclesiarum, & Monasteriorum moles in variis prouinciis, quæ magna suæ fidei, ac pietatis adhuc extant monumenta condita à se fuissent, per eum muti loquuti essent, ceci vidissent, membra concussu ambulassent, mortui surrexissent, siccis pedibus, & rapidos fluuios transmitteret, quomodo ille conuulsas segetes in pristinum restituere potuisset? Quæ admiranda, & stupenda miracula non nisi à singulari, & immobili fide præditis posse fieri, & ab omnipotenti Deo iis datum est. Quæ quidem miracula cum Sanctum Hyacinthum fecisse legitimis ventilatis probationibus, & sacræ Rotæ Auditoribus, & Ecclesiæ amplissimorum Cardinalium Sacrorum Rituum Congregationi constiteret, quam potero breuiter ex ingenti cumulo pauca recensebo. Primum igitur illud est, Dum proficisceretur Cracouiam propter festum Sancti Stanislai Regni Poloniæ patroni celebrando in Ripa Istulæ fluuii, quem erat transiturus magna comperta hominum multitudine. Ecce ex ea prodiens nobilis mulier Flauislauiam, quæ notam habebat Sancti Hyacinthi sanctitatem, & charitatem, singultibus, & ululatibus omnia complens ad eius pedes procidens orabat supplex & gemens, ut Petrum de Villa Proslouuo vnicū filium suum hesternadie in flumine obrutum, & in ripa mortuum existentem, suis porrectis Deo precibus in vitam reuocaret, Vir Beatus misericordia motus, & non sine lacrymis seorsum humiliter Deum præcatus ad cadauer veniens, & illius ex
animi

animi manu apprehensa , ita omnibus audientibus obte-
status est . Petre . D. N. Iesus Christus cuius veram glo-
riam ego prædico per intercessionem Beatæ Mariæ Vir-
ginis te in pristinam vitam restituat, ille statim viuis sur-
gens gratias egit Deo, Beatissimæ Virgini, & S. Hyacintho
tam singularis gratiæ pio ministro . Idem operatus est , vt
patet in vita eiusdem sancti per Fratrem Stanislaum
S. Theol. lectorem fideliter scripto in vnico filio, alterius
nobilis viduæ nomine Pribislaue Dominæ Castri Serniki,
qui filius à matre missus cum suo armigero Cracouiam
vt inuitaret Sanctum Hyacinthum ad prædicandum in
die festo Sancti Iacobi Apostoli eiusdem Villæ patroni re-
diens miser , & incautus iuuenis in Rabba fluuiio s. bmer-
sus est, cuius corpus cum nusquam ex aquis appareret in
occurso dolentis matris , ac totius populi concursu San-
ctus Hyacinthus diuino inuocato nomine imperauit aquis,
vt corpus in ripam rediret, atque in hæc verba suscitauit.
Fili Vislæ D. Iesus Christus , cui omnia viuunt ipse te
uiuifcet, & illico viuis factus est, magno cum omnium stu-
pore . Sed O Sancte Hyacinthe, qui plenus fidei tuis apud
Deum meritis mortuos ad vitam reuocasti, quod omnium
certe miraculum est longe præstantissimum , multo faci-
lius tibi fuit , alia quæ sequuntur pro tua singulari cha-
ritate à fonte misericordiarum Deo impetrare . Ecce mu-
lier Iudka ex nobili genere oriunda, tam graui paralysi la-
borabat, vt præter aliarum corporis partium concussione
linguæ vsum ferè penitus amisisset, nullum valēs obloqui,
aut concipere verbum, & cum eius filius Prandota solertis-
simam medicorum artem frustra adhibuisset , tandem ad
S. Hyacinthum matrem perduxit, ipsam humiliter illi cō-
mendans , vt sua intercessione adiuuaret , vir Sanctus ad
paraliticam conuersus, sic locutus est: D. Iesus Christus li-
beret te ab hac infirmitate , & modulos linguæ restituat
repente

repente morbus exulauit, & linguæ impedimento soluto, cœpit verbis clarè conceptis, & voce expressis Deum benedicere mirabilia operantem per sanctos suos. Sed quam præstanti, quam firma fide fuerit Sanctus Hyacinthus ex eo intelligi pot. Non est dissimile, per quod Apostolorum Principes fides magnopere eluxit cum iussus à Domino nauicula descendere, & super aquas ad se venire repente parere, & aquas pedibus calcare nō dubitauit ita S. Hyacinthus, cum flumen Vandalum auctis aquis tumentem rapidum, & alueum super ripam extollentem transmittere properans, vt apud Vislogradum Ducis Massouriæ Urbem, vbi verbum Domini predicaret nullo reperto nauigio ad socios Florianum, Godinum, & Benedictum conuersus fratres inquit oremus Deum, cui Cœlum, Terra, Mare & fontes aquarum obediunt, vt det nobis ad sui laudem fluum hunc pertransire, oratione habita, triumphal. que Crucis ligno super aquas extenso illas ingressus sequimini me, inquit, & cum iam sicco pede super flumine pergere cepisset, videns socios fluminis impetu territos minime sequi, pallium suum super aquam explicuit, socios sic alloquutus, fratres carissimi hic est pons Christi, in nomine eius tranſite. & nolite timere; transiuerunt itaque, & ciuitatem appulerunt, populus autem, qui erat in prospectu summa admiratione, & stupore correptus Deum & corde & voce laudabat.

Liceat mihi vobiscum patres amplissimi, qui ex religionum ordinibus ad hunc celsum Cardinalatus gradum assumpti estis congratulari, quod vobis misericors Deus dederit posse tumentem, & rapidum vitæ huius torrentem sine nauigio super hoc Christi Ponte, scilicet religionis habitu ad salutis portum, quæ omnium maxima gratia est, & cœli ciuitatem peruenire. Sed aliud stupendum simile, miraculum, quod antiquus liber scriptus Stanislai refert, Tartaris ciuitatem. Kiost. inuadentibus Beatus hic

vir. Sanctissimo sacramento manibus suscepto, & imagine Beatissimæ Mariæ Virginis supra suas vires graui, & ponderosa super humeris imposita, ne à Barbaris ab omni pietate, & cultu alienis conculcarentur Boristhenem fluium Europam ab Asia diuidentem sua rapiditate, & profunditate metuendum siccis pedibus pertransiuit, & sacra, quæ ferebat in tutissima statione collocauit. extat & adhuc in Ecclesia S. Trinitatis Cracouiæ illa eadē Beatissimæ Mariæ Virginis imago apprime venerabilis, extat, & vt à multis relatum fuit apparentia super aquis eiusdem fluminis Beatissimi viri plantarum vestigia sed quid mirum? si cœli Regnum si eius filium Saluatorem non Cæsarem vehabat, Ecce aliud mirabile signum ab eodem relatum in festiuitate translationis S. Stanislai occurrit, Nobilis matrona Vitoslaua, quæ vno partu filios geminos ediderat, oculorum luce priuatos septimo Anno natos, quæ lacrymans orabat Sanctum Hyacinthum, vt suis acceptissimis Deo precibus lumen illorum oculis infunderet. vir Beatus charitate, & pietate plenus habita seorsum oratione crucis signum super oculos imponens puerorum ocellis lumen infundit. Sed non minus, quod sequitur dignū est audiri miraculū Clemētia nobilis mulier Dña Villę Koszcielec Sanctum Hyacinthum redeuntem ex Kiouia Russorum Metropoli ad domum suam inuitat, ecce interim turbine exorto tam grandis, ac insolita cecidit grando, vt omnes segetes magnam vbertatem præferentes prope maturas decusserit, atque euastarit aduētati autem Beato viro, mulier, & alii illarum partium lacrymantes, & pro tanto, ac tali infortunio dolentes sese illi obnixè commendarunt. vir Beatus eos hortatus est, vt tota sequenti nocte vigilent, & omnipotentem, misericordemque Deum orarent mane autem exhorto sole viderunt cunctas undique segetes abundantes, quas funditus perditas deplorant suis sētibus longe uberius, quam antea refertas, immortali Deo

Deo gratias sine fine agentes . Hactenus de his , quæ ex compluribus aliis,quæ ab eo viuente miraculis gesta sunt, Nunc de felici ipsius obitu dicendum est. Multos Sanctus Hyacinthus ad honorem Dei perpeßus labores ab Anno Domini 1216. quo tempore religionem illam est ingreßus, vsque ad Annum 1257 quo tempore ab huius mundi carcere est egreßus . Cum in crastino festiuitatis Sancti Dominici ægrotare cepisset in festiuitate Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis infirmo corporis pondere solutus euolauit in Cælum , fratribus & vniuerso populo quasi a patre destitutis gementibus,ac lacrymantibus, mirum sui desiderium relinquēs,quem sane extremum vitæ suæ actū, non sine magna sanctitatis significatione processisse putandum est; nam quid aliud præsefert aduersæ valetudinis initium in festo die Sancti Dominici,nisi quod ab eo tempore quo eidem se discipulum, & socium addixit , quem admodum ægrotatio solet omnia membra concutere , & omnes sensus conturbare,ita ab illo tempore Sanctus Hyacinthus cœpit corpus suum laboribus,ieiuniis indies magis affligere? quid aliud recessus ab humanis in die Assumptionis Beatissimæ Virginis,nisi quod assumptam Reginā in cælum sit cū Angelis comitatus?Felix certe egrotatio, felicior e terris discessio, laudabile testamentum, quo ingentem fratribus suis reliquit (his verbis humilitatem seruate,charitatem mutuam habete, paupertatem voluntariam possidete, his dictis , cum psalmi illud psalleret:In te Domine speraui,& ad illa verba venisset, In manibus tuis Domine commendo spiritum meum,felicitè in Deo obdormiuit , atque in die sepulturæ suæ stupendum hoc egit miraculum;Adolescens ex Illust familia nomine Zegota equum ferocem in campo Sancti Floriani ad cursum impellens ab eo proiectus, fracto collo,membris collisis extinctus est.Miseri parentes infelici accepto nuntio,vbi lacrymas,& singultus prodesse minime viderent. De-

functi corpus ad sepulcrum afferunt Beati Hyacinthi ,
vbi per horam penè orantes gratia obtenta . filium viuū
& sanum receperunt Possem innumera post suum obi-
tum recensere miracula & maxime de his qui voto emis-
so ad Beatum Hyacinthum , ab alijs grauissimis , & nulla
arte medica sanandis morbis , sunt pristinæ valetudini
restituti . vt de quadam Barbara , & Vrsula Cracouicē.
Altera lethali morbo aduobus annis media consumpta in
sanabili hydropisi laboranti, quas ex quoto, Beatus Hya-
cinthus , eidem emissio statim ad valetudinem restituit ,
& alias personas innumeras . sed quia his maiora mul-
ta recensuimus , silentio dixi prætereunda ; illud solum
erit pro coronide, Honeſta mulier Catherina Matissouua
Cracouicē. filium ediderat non se mouentem , non spi-
rantem , sed pœnitens a tribus horis mortuum , illa cum
coniuge propter infelicem partum dolebat quod filius
sanctum baptisma non recepisset, emittunt itaque votum
ad Beatum Hyacinthum, subindeque genitor fidei, &
spei plenus, ad sepulchrum Beati Viri oraturus accedit,
finita oratione domum rediens , viuentem, & vagientem
puerum inuenit . Cum igitur Pater Beatissime Diuina
sit promissio immobilis , & æterna , vt qui fecerit , & do-
cuerit , magnus vocandus sit in Regno cœlorum , nec
non & qui recte cursum vitæ consumauerit , fidem serua-
uerit sit ei Corona iustitiæ a munificentissimo æterno re-
muneratore reposita , & quam legitimè constet Bea-
tum Hyacinthum constanter hoc toto vitæ tempore
prestittisse , & probatum sit innumeris admirandis signis
confirmasse , quemadmodum Sacri Palatij Apostolici
diuini, humanique Iuris notitiæ in arcæ constituti Ro-
tæ Auditores ad id delegati diligentissima adhibita co-
gnitione , & vestigatione , manibus fere palpantes
pro veritate dermarunt , deinde sapientissimi , ac
Aa prudenti ,

prudentissimi pro sacris ritibus seruandis, & custodiendis, & in specie pro hac causa pluribus vicibus congregati Cardinales Beati Hyacinthi merita atq; miracula tanquam aurum ad ignem subtilissime examinarunt, & consultissimè approbarunt, rite sancteq; decreuerunt Beatum hunc virum esse in numerum sanctorumq; Cathalogum adscribendum, Cumq; Clemens septimus, & Paulus tertius se. re. eundem vsq; ad perfectam Canonizationem in Poloniae Regno colendum, & venerandum esse declarauerint, Equum est Pater Sanctissime vt quem triumphantem iam esse in Cœlis manifestissime patet eundem in vniuerso Christiano orbe ad gloriam altissimi ad bonorum excitationem, comunemque lætitiā triumphare concedas, & quemadmodum Hyacinthi gemma in Angelorum splendet corona, vel tanquam flos pulcherrimus in Paradisi deliciarum hortis renitet, ita splendeat, & micet in terris, Concupiuit hoc ipsum mirificè Sigismundus Rex primus, hoc, Stephanus Rex, hoc maxime omnium Sigismundus Tertius Poloniae, & Suetie pro Catholica fide Rex inuictissimus, & V. S. filius obedientissimus, hoc eius nomine Stanislaus Minsky orator nobilissimus, hoc, Anna Regina religiosissima, cum deuoto matronarum, & Puellarum Poloniae cœtu, hoc, venerabilis Sancti Dominici Prædicatorum ordinis Religio sanctæ hulus Sedis Apostolicę vna ex columnis firmissima hoc ipsum Ecclesiarum Regni primates, & laycorum Principes, hoc ipsum denique vniuersum illud Regnum humiliter postulat atq; requirit, supplicatq; vt quemadmodum cum ibidem esses pro Apostolica Sede legatus, tanta tua cum gloria, & cunctorum ordinum gaudio, & lætitiā eius populos gratissimo pacis munere, & optatissimè concordie exornasti, ita apud eas omnes gentes, hæc alia memoria de te futura sit sempiterna, sanctitatem tuā Beatum Hyacinthum eorum ciuē Cum pro
summis

summis eius erga Deum meritis inter Sanctos retulisse, & nouum hoc ornamentum stabileq; illi Regno præsidium, ut par est, contulisse.

*H. Cinus Campanus Aduocatus Consistorialis dixi
in publico Consistorio.*

AD cuius iucundam perorationem nomine S.D. N. Reuerendissimus D. Siluius Antonianus S.D.N. Secretarius in hæc verba respondit.

Responsum.

QVæ de Beati Hyacinthi excellenti fide & charitate illustri totius uitæ sanctitate, & miraculorum gloria, copiosè modo sunt oratione explicata iucundè admodum fuere Sanctissimo D. N. grata quoq; pia, & efficax postulatio de eodem viro Dei in Sanctorum numerum referendo, non ob id solum quod Sigismundi Tertij Poloniæ, & Suetiæ Regis filij sui charissimi perspectam pietatem agnoscat, neq; ex eo tantum quod Regni Poloniæ ordinum omnium religioso hoc studio delectetur; sed propterea maximè quod in hac etiam causa intuetur admirabilem Dei providentiam in Ecclesiæ Catholicæ gubernatione, quam vnigeniti filij sui prætioso sanguine acquisiuit. Nam cum his nostris periculosis temporibus in quæ fines seculorum deuenerunt extiterint homines superbi, blasphemæ, reprobi circa fidem, qui satanæ instinctu, veritati resistentes, ausi sunt dicere sanctos cū Christo regnantes non esse venerandos, neq; inuocandos ad eorum impietatem, hac etiam ratione coarguendum, hoc ipso potissimum tempore excitauit Deus corda Regum, quæ in eius manu sunt & quocumq; vult

conuertit illa, populorum quoque deuotionem accendit, vt beatos quosdam viros insignes seruos suos, qui vitæ Innocentia singulari, & miraculis claruerunt Romani Pontificis auctoritate eorum sanctorum numero adscribi postularent, quos Catholica, & Apostolica Ecclesia toto terrarum vrbe religiosè veneratur, sic ante paucos Annos, magnis, & assiduis precibus Philippi Regis Catholici in sanctorum numerum a Sixto Quinto Pontifice Maximo relatus est Beatus Didacus, sic a tribus Poloniae Regibus apud complures Romanos Pontifices actum est, & nunc magna contentione agitur, vt idem honor Beato Hyacintho tribuatur, quorum alter seraphici Patris Francisci, alter ex gloriosi Patriarchæ Dominici sanctissima disciplina prodiit, Deo fortasse ita disponente, vt duo clarissimi ordines, vnde tam multæ ad Ecclesiam Dei utilitates promanarunt, hac etiam nostra ætate duorum summorum Pontificum, & duorum Illustrissimorum Sanctorum consimili gloria decorentur tantoq; magis hæreticorum perfidia conuincatur, de veneratione, & cultu Sanctis iure optimo adhibendo, qui sempiterna felicitàte in Cælo perfruuntur, quos Deus ipse vt amicos suos miris modis honorat, & in quibus mirabilis & gloriosus apparet, & quorum meritis & intercessione magna in hominum genus confert beneficia, sed & eo quoque nomine Deo & patri misericordiarum gratias agit. S. D. N. quod hoc difficillimo tēpore cum Ecclesia Catholica & Christiana Respublica ab Hæreticis, & Turcis vehementissime oppugnatur Reges pii & populi fideles spiritus sancti afflatu plures sibi cœlestes patronos & Aduocatos adoptare studeant, quorum patrocinio, & gratia a multis quæ imminet periculis liberentur. Et quidem S. sua pie existimat digitum Dei hic esse, Etenim tam diuturna, tot Catholicorum Poloniae Regum ac Præsulum, omniumq; ordinum in eadem re ab hac S. Apostolica Sede petenda perse-

perseuerantia, & duorum maximorum Pontificum grauiſſima decreta tanti sunt momenti, vt Beato Hyacintho in sanctis adſcribendq̃ uiam quodammodo muniſſe videantur. Verum tanta est huius rei magnitudo, & deliberationis grauitas, vt adhuc S. Sua attentius, atq; diligentius quid facto opus sit considerandum, & cum his venerabilibus Fratribus suis S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Archiepiscopis, & Episcopis inquirendum ac conſulendum eſſe cenſeat. Quare eos omnes magnopere hortatur, & monet, vt acta quæ de vitæ, Sanctitate, & miraculis Beati Hyacinthi conſecta ſunt diligenter expendât, Deumq; humiliter orent, quemadmodum ſuaquoq; Sanctitas & fecit, & faciet, vt Eccleſiam ſuam, quæ eſt columna, & firmamentum veritatis, ſuo vt ſemper ſolet nomine moderetur, & regat, & eorum corda, qui Miniſtri Chriſti ſunt & diſpensatores myſteriorum eius, ſuæ gratiæ lumine colluſtret, vt in tam pio, & preclaro opere, in tam graui, & religioſa actione, id ſolum, quod ad ipſius Dei gloriam, ad incrementum fidei, ad Eccleſiæ Catholiæ exaltationem, denique ad Chriſtiani populi ædificationem maximè pertineat ab eadem Sanctitate ſua deliberetur, & decernatur.

Conſiſtorium Semipublicum.

VT tam ſanctiſſimo & grauiſſimo negotio, quod merito virorum grauiſſimorum conſilio atq; prudentia firmandum erat, finis imponeretur, quaſi Concilii generalis tenorem habens Congregatio ex mandato Sanctiſſimi eſt inſtituta 30. Menſis Marrii, quæ non ſolum præſentia ſummi Pontificis, & ſacro Collegio Cardinalium decorabatur, verum etiam, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Episcoporum, ceterorumq;

Prælatorum (quorum frequens in vrbe aderat numerus) corona circumfulsit non minor ea, quæ vel Innocentij quarti tempore in causa Federici Imperatoris celebrabatur, vel ea quæ sub Pio secundo in Canonizatione Sanctæ Catherinæ Senen. & sub Leone x. in Canonizatione Sancti Francisci de Paula, nec posterior ea, quæ vltimo sub Sixto v. in Apoteosi Sancti Didaci Compluten. confessoris Romæ coacta fuit. Merito siquidem omnium graduum, statuum, & ordinum Ecclesiasticæ hierarchiæ præsentia erat decoranda, quæ totius Ecclesiæ triumphantis & militantis causam ageret, vt omnium communi voto susciiperetur, quod pro omnium gaudio & tripudio institutum est. Aulam igitur Ducalem, in qua Duces, legatiq; eorum Sanctæ obedientiæ Apostolicæ colla submittunt, Sanctissimus Pontificali potestate vestitus mitraq; insigni decoratus iam illum antea omnium supradictorum Prælatorum spectante caterua, solium aggressus magnum maiestatis suæ fecit spectaculum, atq; pro more sacri Collegij obedientia suscepta de suæ potestatis eminentia, de firmitate fidei Apostolicæ, de Canonizationis merito, valore, & substantia, de sancti Hyacinthi Canonizandi virtutibus; miraculisq; per eum patratis, sacræq; Congregationis Cardinalium ad hoc delegatorum auctoritate firmatis, deniq; de serenissimorum Regum Polonia, & præsertim Sigismundi Tertii Poloniæ, & Suetiæ Regis feliciter moderni fidei constantia, Zelo, deuotione tum erga ipsam Sedem Apostolicam, tum erga Sanctum Hyacinthum summa religione; Deniq; de ipsius ad Sedem Apostolicam missi oratoris erga Sanctum Canonizandum uotiuo affectu longum, ac iucundissimum tenuit sermonem. his omnibus adiciens, vt in tam celeberrimo doctissimorum Virorum confesso, quid de huius Sancti Apoteosi censendum esset singuli ex loco suo per ordinem laudatam ferent sententiam. Videres hic lector

pien-

pietissime si sibi concessum fuisset quasi totius Almæ
Vrbis supremam letitiam, Pontificis Maximi, omnium-
que præsentium, cor vnum, & animam vnam in domi-
no. In tanto omnium conuentu neminem discrepasse,
neminem verbo aduersum miffitasse, omnes annuisse,
omnesque acclamasse Sanctum Hyacinthum, in Cælo &
terra gloria & honore dignissimum, ac id circo Sancto-
rum Collegio, & Cathalogo merito adscribendum.
Non defuit his & Fiscalis Curia, qui more oppositio-
nis consuetæ ommissio, In eorundem qui causæ fauebant
pedibus iuit sententiam, sibi que ad fauorem vnum vel
plura per Prothonotarios, vt fert consuetudo dari In-
strumenta postulauit. Quibus ita peractis summus Pon-
tifex communicato cum fratribus consilio, solemnem
pro Canonizatione peragenda xvij. Aprilis diem scilicet
Dominicam immediate resurrectionem Domini nostri Ie-
su Christi sequentem instituens se cum toto illo celeberrimo
comitatu ad Basilicam SS Petri & Pauli Apostolorum
contulit, & votis peractis. Te Deum laudamus ob
victoriam Christianorum e Turcis peractam, & hoc ne-
gocium sanctè conclusum solenni concentu pertoluere
curauit. vndique igitur confluunt lætitiæ signa, abund-
ant Christianorum gaudia: cum & de hostibus suppe-
ditatis Christus triumphat, & Ecclesiæ militanti nouum
Iubar splendorque micantibus fidei virtutibus reueren-
ter colendum accersit. Nec defuit diuinæ virtutis opera-
tio. Sub eodem enim tempore. Vir quidam magnæ autho-
ritatis cognomento Tiberius Cælus Ciuis Romanus
ad extrema vitæ deductus (vt comuni omnium ore re-
fertur) medicorumq; ope destitutus audiens negocium
Sæcti Hyacinthi esse in praxi suorum amicorum suasu ad
preces & merita Sæcti Canonizandi conuersus, factoque
voto sanitatem ex desperata infirmitate accipere meruit.

Quę res sic omnium animos ad hunc Sanctum conuertet-
 rat, quod nihil aliud cupere, nihil desiderare viderentur
 quàm vt iste gloriosus vir quamtocius Sedis Apostolicę
 autoritate in sanctorum numerum referatur. Mox San-
 ctissimus Dominus Noster pauco interiecto tēpore. Ieiun-
 ium triduanum solemne instituit, populorumq; sibi su-
 biectorum corda vt tante Dei gratiæ capaces efficeren-
 tur, ea qua decuit pietate disponens plenariam omnium
 peccatorum vere contritis, & cōmunicatis remissionem
 paternē indulgit, quod Ieiunium, quia in hebdomadam
 sanctam inciderat, ne lætitiæ conceptæ de Resurrectio-
 ne Domini sit præiudicium in eadem hebdomada per Il-
 lustrissimum D. Hieronymum Cardinalem Rusticucium
 Sanctitatis suę Vicarium perficere mandauit.

*Templi & loci Pro Canonizatione faciendæ
 sollemnis apparatus.*

Placuit Sanctissimo D.N. ad hunc actum celeberrimū
 produci. duos ex Illustrissima Congregatione sa-
 crorum Rituum scilicet Gesualdum, & Florentinum Car-
 dinales præstituerē, ex quorum præscripto omnia suum
 dignē consequerētur effectum. Qui sic Sanctitatis suę ac-
 cepto ordine, in primis statuerunt, vt tabulatum, siue
 theatrum, in quo totus Senatus Apostolicus conueniret
 firmis radicibus, solidisque plantis constitueretur. secun-
 do vt in vestitu Pontificali decenter confecto. splendor
 Canonizationis fiendæ eniteret. Tertio, vt templi facies
 coronis. summi Pontificis, & eorum qui instituere cano-
 nizationem diplomatibus, nec non Sancti Canonizandi
 imagi-

Imaginibus venustè depictis, quodam splendore fulgeret. Quarto vt theatri facies, Auleis ex thesauro Apostolico comportatis quam decentissimè coornaretur. Quinto ut omnia quæ prærequirunt cæremoniales ritus suo quoque ordine disponerentur. Sexto vt magistri Ceremoniarum quam diligentissimè suis officiis in his, quæ ad prædictum actum concernunt deseruirent, suisq; omnia locis & temporibus coaptarentur. Theatrum igitur firmissima lignorum contignatione, & opere amplissimo magnam partem Basilicæ vaticanæ occupauit intra mediâ illius nauem longè, latè que miro artificio extructum, tantæ altitudinis, quod etiam singulæ cæremonix a quibusuis aliis infra stantibus commodè videre poterant. Hinc inde diuersarum personarum statuini & dignitatum tabulatis circum occupantibus. illud vero quod Cardinalium pedibus substratum erat decentissimè pannis viridibus vestitum cernebatur. Pontificis autem vtrumque solium stragulo purpureo constratum resplenduit. super suggestum a fronte ad Ianuam nouæ Sancti Petri Basilicæ, Altare egregie extructum est, in quo Pontifex Missam celebraturus erat. a parte dextra ipsius altaris solium sublime Sanctissimo paratum est, in quo pro more Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decretum Canonizationis proferendum erat. Sinistram vero partem sedes, quæ amoueri poterat, & in qua summus Pontifex Missam celebraturus apparatu Pontificio indui debebat sibi occupauit, vtraque autem pretiosis auroque intextis operculis tegebatur. Mox vero ex vtraque parte altaris duæ tabulæ decenter constitutæ erant, in quibus ea quæ ad Missæ solemnitate pertinet cum magno splendore erant disposita. At vero inferius videre licuit ad vnus cubiti demissionem catapalcum siue suggestum, quo totius Cleri Romani numerositas

continebatur. Super altaris vmbellam crux miræ magnitudinis plena lampidibus accensis vtroque latere duarum clauium Sancti Petri eodem luminis ornatu parieti erat affixa, totam uero altiorem templi faciem, primum quidem albis 120. facibus seu funalibus cinctam, deinde vero coronis laureis auro fucato intortis, quarum singulæ, vel imaginem Sancti Hyacinthi, vel arma Pontificis vel Regis Poloniæ, aut Religionis Dominicanæ intexta habuerant. Postremo pretiosissimis auleis ex thesauro Summi Pontificis depromptis, vsque ad inferiora, duplici ordine dependentibus speciosissimum futuræ Canonizationis fecere spectaculum, siquidem mira varietate atque splendore opere Phrigio Natiuitatis Dominini nostri Iesu Christi, Cænæ Domini, Descensionis ad Inferos, Resurrectionis, apparitionis Mariæ Magdalene, Item Ascensionis, & spiritus Sancti missionis, auro intextæ cernebantur historiæ. Cætera uero super suggestum tam in sedilibus quam in apparatu, eam secum ferebant imaginem, quam in Aula Regali vel Capellis Pontificis solemnibus monstrare consueuerunt exceptis iis, quæ singularem ad similem actum Canonizationis perducendæ desiderant ritum.

Animo igitur tuo concipe lector primo omnium, summum, Pontificem supremo sedere solio Pontificalibus ad ornatum, hincinde Oratores qui Regales vel Ducales obeunt legationes decenter assistentes. deinde grauissimum Illustrissimorum Cardinalium Sacerdotalibus aureis vestibus, & Pontificalibus mitris amictorum Senatum: postmodum circum circa Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prelatorum Romanæ Curiae coronam, Tandem totius Cleri circumstantem multitudinem in super popularium vtriusque sexus deuotam assistentiam, postremo militum armorum ingref-

Ingressum suggesti custodientium cuneos aptè dispositos & facîle conicere poteris. qualem hæc Canonizatio obtinuerit maiestatem. taceo populorum vndiq; confluentium innumeram multitudinem, quæ non solum pro Canonizatione, verum etiam pro solemnitate Paschali Romam confluxerat. totumq; illud spatium vaticanum, a Castro Sancti Angeli vsque ad Ecclesiam Sancti Petri repleuerat, deuotionis, & gaudii spiritualis, quod non solum ipsam urbem, verum etiam conuicinas Ciuitates ac longe, lateque patentem Italiam summo opere propter noui fideris Sancti Hyacinthi micantem splendorem occuparat, signa ostendens manifestissima. Plures etenim Ciuitates huius Canonizationis nouitate percussæ, eandem incredibili gaudio & tripudis deuotissime recoluerunt.

Mox vero quasi te præsentem huic solemnî actui intellige, & videbis Sanctissimum Dominum nostrum totumque Apostolicum senatum decenter vt supra vestitum, cum toto Reuerendissimorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, nec non uenerabilis Cleri splendidissime vestito comitatu, ex capella vulgo Paulina per medios omnium religionum Romæ existentium pulcherrimo ordine dispositorum cuneos, ac veluti inter duos parietes luminum numerositate ornatos in foro vaticano vsq; ad Basilicam S. Petri religiosissimam instituere processionem. Quam miræ magnitudinis, & artificiosi splendoris Imaginem Sancti Hyacinthi continens vexillum præcedebat, quod sacris vestibus indutus Admodum Reuerendus Pater Frater Ioannes Vincentius Astoriceñ. Magister & totius ordinis Prædicatorum Procuartor, & Vicarius Generalis deuotissime portabat, hincinde sex patribus albo serico indutis ipsum sequentibus. Iam vero quatuor Musicorum choros suauî concentu aures mulcens, & Aux Maris
 stella

stella hymnum modulantium videre liceret, & iteratis
 vicibus congeminantium eam, de qua locuti sumus per-
 fecere processionem. Nec prætereundum existimo il-
 lam solemnem Sanctissimi Domini Nostri comiti-
 uam fuisse ornatam legatis Regum & Principum, Romanaq;
 primaria nobilitate. In quorum numero Illustrissimus
 D. Stanislaus Minsky Palatinus Lencien. & Capitaneus
 Liuen. multorum nobilium Polonorum stipatus caterua
 latus sanctissimi dextrum secutus deuotum Sancto Hya-
 cintho gerebat famulatum. Incipiendo igitur ab ipso
 primario ipsius Canonizationis capite scilicet, Summo
 Pontifice, omnes qui forum & Palatium vaticanum pro-
 cessionaliter repleuerat accensis luminibus deuotas Deo
 odas siue hymnos ore & spiritu resonabant, Aue Ma-
 ris stella, sæpius, ac sæpius ingeminando. Pontifex autem
 qui est religiosissima pietate inflammatus, quique in Re-
 gno Poloniæ (dum esset Cardinalis ad Serenissimos Ro-
 dulphum Imperatorem, & Sigismundum Tertium Polo-
 niæ Regem, tunc nouiter electum, pro componenda inter
 disiden. principes pace, legationis officio fungeretur)
 cœlestis illius uiri & nobile sacrophagum & stupenda
 miracula, populorumq; deuotiones iucunda admiratione
 est contemplatus, secum reputans Canonizationis actum
 quem celebraturus erat, omni mentis cogitatione ad
 supplicationem attentissimus, tum in processione, tum
 in toto Canonizationis officio sanctissimam illam pie-
 tatem, vereq; Pontificiam, quam cordis sui visceribus
 conceperat, non modo religiosæ precum vocibus, sed
 vultu, qui animi imago est, facie, oculis, & ore iudicauit
 cum lacrimis, quas pro eximia sua erga Deum charitate
 expressit, testimoniumq; omnibus, quam erga sanctum
 gerebat affectionis preclare ostendit. Ad Basilicam igi-
 tur vaticanam hoc processum est ordine. Primum fami-
 lia pontificia vestibibus rubris amicta, Deinde secretarij
 Aposto-

Apostolici , post. Aduocati Consistoriales violaceis vestiti indumentis , Tum Tubicines , qui certis statis locis simul instantes suavi tubarum sono canebant, proximeq; succedentis vexilli aduentum præsignabant , quod vt proxime dixi Generalis Vicarius ordinis Prædicatorum ferebat. Demum Cantores. subinde Abbreuiatores , Accoliti Apostolici, Rotæ Auditores, Subdiaconi Apostolici, omnes superpelliceis & rochettiis vestiti , In quorum numero vnus ornatu eodem Crucis Pontificiæ baiulus sequebatur, hinc inde duobus viris virgas rubeas gerentibus circumseptus . Et ecce hunc Penitentiarij basilicæ Sancti Petri comitantur deinde Abbates, tum Episcopi , deinde Archiepiscopi , Patriarchæ , prælatiq; S. D. N. assistenti. pluuiialibus , & mitris ornati hiis proxime Cardinales Diaconi incedebant dalmaticis & mitris , mox Cardinales presbyteri, item planetis, & Mitris , post Cardinales Episcopi , pluuiialibus & mitris induti, Hos statim sequebantur Diaconi Cardinales duo, Montaltus & Sfortia ambo tamquam Pontifici assistenti. Demum oratores, Mox summus Pontifex sella gestatoria sublimis portabatur sub umbella , quæ primo ab oratoribus , post ab aliis principibus , deinde ab aliis primatibus viris ferebatur , qui vicissim hoc munus subierunt (sequebantur item Cubicularii, omnes hi vestitu ad has Sancti Hyacinthi nuptias ornatissimo circumamicti progrediebantur, donec ad Basilicam Sancti Petri eo quo dictum est ordine ingressi sunt.

De ipsa Canonizatione , & Solemni actu ipsius .

VT vero Pontifex templū Dñi ingressus , Theatrum in quo ipsa consecratio perficienda erat , solemni ritu conscendit , mox Deo omnium sanctorum auctori de
sella

fella gestatoria descendens, in faldistorio flexis genibus lacrimisq; obortis primas preces fundit, precaturque Deum quatenus cor, & animum suum dirigat, & Beati Hyacinthi, quem statim Sanctum erat pronunciaturus, laudes, & honores adaugeat, quo facto in folium Pontificium repetit, in quo ex more, Cardinales obedientie munus ei præstiterunt. Etece hac præhabita Magister Ceremoniarum tam oratorem Serenissimi Regis Poloniæ, quam Aduocatum accerssiuit, vt dignam suæ Sanctitati reuerentiâ, & pro Canonizatione primam Instantiam facerent. Mox Illustrissimus D. Stanislaus Minski astitit orator, & eius nomine Aduocatus Cynus Campanus flexis genibus, hanc Sanctissimo supplicem dedit vocem. Beatissime Pater Nobilis Stanislaus Minski Orator hic præsens nomine Regiæ Maiestatis Sigismundi Tertii Poloniæ & Suetiæ Regis instanter petit a S. V. pronunciari *B. Hyacinthum* Polonum, ordinis Prædicatorum Sancti Dominici in Cathologo sanctorum Domini Nostri Iesu Christi adscribendum, & tanquam Sanctum ab omnibus Christi fidelibus venerandum. Tunc immediate. R. P. D. Siluius Antonianus secretarius S. D. N. nomine, in hæc verba respondit.

Magno religionis Zelo, magna constantia, claræ memoriæ Sigismundus Primus, & Stephanus Poloniæ Reges fortissimi a Pluribus Romanis Pontificibus iam inde a Leone x. vsque ad Gregorium xij. summis precibus contenderunt, vt Beatus Hyacinthus Polonus ex fratrum Prædicatorum ordine, in sanctorum numerum referretur. Pari pietatis laude, Sigismundus Tertius Poloniæ; & Suetiæ Rex hoc idem, & antea a Sixto Quinto Pontifice Maximo, & nunc a S. D. N. humiliter atque enixe petit. quam sanè superiorum regum, & filii sui Carissimi religiosam, & perseuerantem sedulitatem ita laudat. S. D. N. vt eam iure optimo adhibitâ esse censeat.

sublime

sublime enim excelsum & plane diuinum est, quod ab hac sancta Sede tamdiu flagitatur, quod Caducos omnes, & fluxos huius mundi honores excedit, & ad triumphantis Hierusalem beatam illam gloriam præcipue pertinet. Nam cum vnus aliquis seruus Christi, qui iam in domino obdormiuit, illius iudicio, & sententia, qui totius corporis Ecclesiæ uisibile est caput, & cui coeli clauēs a Deo sunt traditæ, Sanctus esse decernitur, eadem Apostolica auctoritate simul & illa decernuntur veram esse & insignem Beati illius sanctitatem, regnare eum cum Christo Domino, & in coelo Beatitudine frui sempiterna, sacris honoribus, & religioso cultu non in vna tantum Ciuitate & Prouincia, sed vbique terrarum & gentium publicè venerandum esse, itaque eius nomine, & nuncupatione altaria eriguntur, templa & Basilicæ edificantur, festi anniuersarii dies celebrantur, Imago ad venerationem in Ecclesiis illustri loco collocatur, corpus quod uiuum templum fuit spiritus Sancti, & sanctæ reliquiæ prætiosis thecis, & oculis includuntur, Tremendum Misse sacrificium in eius honorem Deo offertur, laudes & diuina officia persoluuntur, denique Beatus ille cum cæteris Sanctis adnumeratus in vniuersa Ecclesia Catholica toto terrarum Orbe diffusa ad exemplum, ad venerationem, ad inuocationem, & patrocinium proponitur. Quæ certè adeo magna sunt, & supra rerum humanarum conditionem, vt ad ea decernenda & summa Apostolicæ Sedis authoritas, & causæ grauissimæ, & Regum ac Populorum assidue preces, & diuturna deliberatio, & humilis atquæ ardens oratio ad Deum merito requiratur, sed singulares gratias agit S. D. N. Patri misericordiarum, & Deo totius consolationis, qui mirabilis apparere dignatus est in Beato seruo suo Hyacintho, quem veluti vas suum electum ab inuente ætate ornauit

ornauit lapidibus pretiosis cœlestium virtutum, & quem per vias rectas mandatorum, & per semitas pulchras, & compendiaras Euangelicorum consiliorum ad ueram vitam & ad regnum suum perduxit. Nam quamuis nobili genere ortus Episcopi Cracouien. fratris filius, & eiusdem Ecclesiæ esset Canonicus, omni tamen huius fallacis seculi spe abiecta arduam religiosæ uitæ viam ingressus est, clarissimo illo Ecclesiæ lumine duce Dominico sancto qui proprijs manibus suis in hac ipsa alma vrbe sacro Prædicatorum habitu illum induit, postea fidelis Christi minister, & prudens ad negocianda Domini sui talenta in patriam redire iussus, multa in Polonia sui ordinis Monasteria fundauit, & ad præfatam Christianæ vitæ regulam, non solum verbo & doctrina, sed exemplo instruxit. Erat enim vitæ sanctitate admirabili, tantisque in eo diuinæ gratiæ splendor elucebat, vt omnes in sui admirationem pertraheret, & tanquam hominem in quo verè Christus inhabitaret veneraretur. Accedit quod Deus ipse, qui facit mirabilia magna solus, serui sui sanctitatem multis, & illustribus signis comprobauit. Etenim Beatus Hyacinthus, & cum in terra peregrinaretur, & postquam ad Cœlestem patriam demigravit multis claruit miraculis, quæ Deus per eius merita & intercessionem effecit: nam ut morborum insanabilium subitas curationes omittamus, & quod aliquando segetes procellæ, & grandinis ui ita euersæ, vt omnis spes messis esset amissa, cum ille noctu orasset, manè letæ, atq; integræ apparuerunt, ut etiam silentio prætereamus quod altissimum, & rapidissimum fluuium, non solum ipse siccis pedibus transmisit, sed impetrato fidei magnæ spiritu, comitibus suis expanso super undas pallio, quo erat amictus, illos multo securius quam Nauigio traiecit, cæteris inquam omnibus prætermis-
illud

illud satis est commemorare , quod nihil admirabilius , dici aut cogitari potest , quod tres mortuos iterum ad uitam diuina virtute reuocauit . Quæ cum ita se habeant cumque Sanctissimi Domini Nostri cum animo suo recogitet quod ad Beati Hyacinthi purissimæ fidei integritatem , insignemque sanctitatem , Miraculorum veritatem inuestigandam & comprobandam actis confectis , & a Cardinalibus , aliisque dilectis viris exquisita diligentia inspectis & examinatis , & in sacro Consistorio sepius relatis , sententiis præterea dictis non solum ab his venerabilibus Fratribus suis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus , sed etiam a plurimis Archiepiscopis , & Episcopis qui hic adsunt , illa omnia rite , & recte acta , & seruata sunt , quæ more institutoque maiorum ab hac Sancta Sede Apostolica in tam graui causa adhiberi consueuerunt ; quibus & illa accedunt , quod totis Annis trecentis & amplius Beatus Hyacinthus apud Polonos in magna semper veneratione fuit , quodque per annos prope octoginta tot religiosissimi Reges , Cardinales , Præsules , Senatores , omnes denique Regni Poloniæ ordines tanto studio hoc petunt , vt Beatus istæ sanctorum numero adscribatur . Cumque huius rei causa ad Dei gratiam impetrandam & Sanctitatis Sux & multorum precibus & obsecrationibus supplicatum sit , & triduanum Ieiunium publice indictum , ob eas causas existimat Sanctitas sua & in Domino confidit , iam tandem tempus aduenisse diuini beneplaciti , vt hæc lucerna ardens charitate , & lucens miraculorum splendore , supra excelsum candelabrum constituatur , vt non in vno tantum Regno , sed in tota Dei Domo , quæ est Ecclesia Catholica colluceat , atque ita & Charissimus sanctitatis suæ filius Sigismundus Rex , & Poloni omnes , quos gerit

in visceribus Christi pietatis, & deuotionis suæ fructum capiant vberimum.

Sed quoniam magna res agenda est, quæ magno Dei adiumento indiget censet, Sanctissimus D. N. nunc potissimum per humilem orationem adeundam esse ad thronum diuinæ misericordiæ, vt præcibus & meritis Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ, & Regine Sanctorum omnium, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ante quorum conspectum stamus, & gloriosi patris Dominici, qui veluti arbor bona fructum hunc bonum in Christo edidit, & deniq; Sanctorum omnium intercessione, Sancta hæc actio ad Dei gloriam pie & sanctè absoluatur.

Hæc, ubi Secretarius protulit, continuo Pontifex e solio descendit & in baldistorio flexis genibus mitra indutus orauit. Interim Sacræ litanie in Choro canebantur, & aliæ præces dicebantur, quibus absolutis ad solium redijt. Secundo igitur Magister Ceremoniarum, Oratorem & Aduocatum, vt Instantius suam sanctitatem pro Canonizatione peterent instruxit. qui flexis genibus Aduocato referente Santissimo talem prodiderunt supplicationem.

Idem Illustris Orator Stanislaus Minsky hic præsens nomine Regiæ Maiestatis Poloniæ, & Suetiæ, Instante, atq; Instantius postulat ac requirit per Sanctitatem Vestram pronunciari Beatum Hyacinthum Polonum ordinis Prædicatorum Sancti Dominici in Cathalogum Sanctorum Domini Nostri Iesu Christi esse referendum, & tanquam sanctum a cuncto Christiano populo venerandum. Mox supradictus Secretarius sic respondit: Tanta est huius operis, quod paulo post Deo auctore perfici debet, magnitudo & grauitas, vt Sanctissimus D. N. censeat iteratis precibus, summa cum humilitate inuocandum esse spiritum sanctum, fontem omnis sanctitatis, vt hoc ipso temporis momento suorum corda fidelium diuina luce compleat atq; collustret.

Tum

Tum rursus Pontifex e folio in faldistorium procidit ad orādum mitram gerens in capite. Mox autem Cardinalis sfortia Decanus ad populū versus alta voce dixit ORATOR, & illico mitra e capite Pontificis deposita, cæteri etiam omnes Cardinales, & Episcopi deposuerunt, genibusq; flexis simul cum Pontifice tacite orarunt ex intimo corde, quo ad Cardinalis Montaltus Diaconus à sinistra Pontificis stans altè pronunciauit: LEVATE, quo dicto Papa & Cardinales & reliqui surrexerunt, libroq; a Prælatiſ assistentibus præsentato. Pontifex inchoauit hymnū, Veni creator spiritus. statinq; cum Pontifice omnes genuflexerunt vsq; ad finem primi versus quo finito Pontifex ad solium redijt, & cæteri stabant, donec hymnus absolueretur, Deinde Chorus versum: Emitte spiritum tuum & creabuntur, Pontifex autem orationem, Deus qui corda fidelium deuotissime perorauit. Pronunciata vero oratione Pontifex sedit. Tū tertio pro oratore Aduocatus genuflexo sic exposulauit. Idem insignis orator Stanislaus hic præsens nomine Regiæ Maiestatis Sigismundi Tertij Poloniæ, & Suetiæ Regis, instantè, instantius, & instantissime orat atq; obsecrat Beatum Hyacinthum Polonum ordinis prædicatorum Sancti Dominici redigendum esse in Catheologum Sanctorum Domini Nostri Iesū Christi, & ut Sanctus veneretur à cunctis Christi fidelibus. Mox Sanctissimi nomine intulit, Secretarius sic Quod S.D.N. pie sibi persuadet placere patri luminum, a quo descendit omne datum optimum & omne donum perfectum, statuit Beatum Hyacinthum Polonum, vita, sanctitate. & miraculis illustrem ascribere numero & cathalogo sanctorum confessorum.

Decretum Canonizationis.

MOx summus Pontifex sedens in folio maiestatis suæ, prælatiſ ante eum stantibus, & librum sententiæ tenentibus auctoritatem suam in Beathum Hyacinthum

Canonizandum extendit in hunc modum.

Ad honorem sanctę & Indiuuę Trinitatis, exaltationem fidei Catholicę, ac christianę religionis augmentum, auctoritate eiusdem Dei omnipotentis, patris, & filii, & Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, de fratrum nostrorum consilio decernimus, & diffinimus bonę memorię Hyacinthum Polonum ordinis fratrum Prędicatorum Sanctum esse, ac Sanctorum Cathalogo adscribendum, ipsumq; Cathalogo huiusmodi adscribimus, statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia Anno quolibet in die decimasexta Augusti festum ipsius, & officium, sicut pro vno confessore non Pontifice, deuotę, & solemniter celebretur. Insuper eadem authoritate omnibus verę pęnitentibus, & confis qui Annis singulis eodem die festo ad sepulchrum eiusdem deuote accesserint, easdem Indulgentias concedimus, quę cęteris dicti ordinis sanctorum Ecclesiis concessę sunt.

Qua sententia rite, solemniterq; prolata, Orator serenissimi Polonię, & Suetię Regis, adiuucto sibi aduocato, Pontifici debitas gratias Regio nomine egerunt, simulq; supplices petierunt a Pontifice decerni vt Bulla conficiatur. Facta igitur Pontifex Cruce, dixit. Decernimus. Quo facto decreto, Aduocatus. Prothonotarios. Notariosque pręsentes rogauit, publicas rei gestę tabulas confici ad perpetuam memoriam seruandas. His peractis tubis crepare, sonosque edere cęperunt, tormenta; bellica, in signum magnę letitię & solemnitatis, tam in Vaticano quam in Castro Sancti Angeli explodere, quo pateat singulis Sanctum Hyacinthum iam esse Canonizatum. Mox Pontifex Te Deum Laudamus exorditur Cantoribus vsque ad finem prosequentibus. Deinde Cardinalis Sforzia cantauit. Ora pro nobis Bea-

te Hyacinthe. Responderunt Cantores vt digni efficiamur promissionibus Christi. Pontifex. Oremus. Præsta quæsumus omnipotens & Misericors Deus , vt qui hodierna die in solemnitate Beati Hyacinthi Confessoris tui lætamur , eius apud te meritis , & Intercessionibus adiuuemur per Christum &c. Postmodum Cardinalis Diaconus se inclinando dixit Confiteor Deo &c. post alios. Et Beato Hyacintho &c. In absolutione autem hoc idem Pontifex repetiit . Deinde Pontifex tertiam inchoauit , Choro illam prosequente , interim ad sollemnitatem Missæ sacras pro more vestes induit , & Missam sollemniter cantauit de Dominica in Albis , idest de octaua resurrectionis , cum oratione secunda de Beato Hyacintho , vsque ad offertorium. quod summus Pontifex in folio Pontificio dixit , statimque tres Cardinales Qui causæ iudices fuerunt ex subselliis suis ad res summendas venerunt, quæ in ablato, pro offertorio paratæ & dispositæ erāt. Quorum primus erat Episcopus Cardinalis Alfonsus Gesualdus secundus Cardinalis, Petrus Gondius Florentinus Presbyter, Tertius Cardinalis Dyaconus Odoardus Farnesius. Dona ad offerendum in loco supradicto apparata ordine stulerunt ipse Stanislaus Minski palatinus Lecicieñ. Orator Serenissimi Regis Poloniæ & domestici eius D. Hieronymus Dembinsky Castellani Cracouien. filius. & Ioannes Buczaky nepos Illustrissimi Cardinalis Georgii Radziuili Episcopi Cracouieñ. prædicti oratoris domestici nobilissimi suarum familiarum adulescē. quæ dona ac munera Cardinales ipsi obtulerunt admirabili ceremonia mysterio plena; Cardinalis enim Gesualdus duos cereos, Sancti Hyacinthi imagine & Pontificis, Regisq; insignibus pictos maiores aliquanto illis qui ad processionem ferebantur hac ceremonia obtulit. vt singulos cereus primum

oscularetur Pontifici offerendo, manumq; & genu eiusdem
 exosculādo Orator autem eadem ceremonia. cereum vnum.
 obtulit. & canistrum exiguum auratum in quo binæ albæ
 turtures cōtinebantur quas summus Pontifex euolare fecit,
 Deinde Cardinalis Florentinus duos panes prægrandes
 vnum auratum cum insignibus Pontificis, alterum argen-
 to obductū cū insignibus Regis obtulit. Mox Cardinalis Flo-
 rentinus, alterū auratū cereum præsentauit, atq; eum sta-
 tim sequutus Hieronymus Dembinsky canistrum argen-
 to velatū cum duobus albiscolumbis Sanctissimo porrex-
 it, quas Sāctissimus in Canistro clausos magistro Ceremonia-
 rum reddidit. Quo facto idem Cardinalis Florentinus duos
 cados vino plenos auratum quidem cum insignibus Ponti-
 ficis argenteum cum insignibus Regis ad manus Pontificis
 dedit, quos ipse Magistris ceremoniarum consignauit. Dein
 de Cardinalis Farnesius tertium cereum obtulit, quem in-
 sequens Ioannes Buczacyki canistrum varie depictum au-
 culis diuersis plenum ad Sanctissimum dedit & exosculatis
 pedibus recessit. Pontifex autem præcisa reticula, auiculas
 huc atq; illuc euolare fecit. Cardinales autem iudices prę-
 dicti facto ceremoniarum ritu, donisq; oblatis, ad suum
 quisq; locum redierunt. Orator etiam peracta solemnī ob-
 latione ad suum locum properauit. Pontifex autem Missam
 pro more finiebat, qua finita data populo Benedictione, &
 indulgentia plenaria, a Cardinalibus ad aulam reductus,
 tam solemnē conuentum hominum ad propria remisit. Ad
 horam autem Vesperarū vexillum S. Hyacinthi quod solem-
 ni ritu in processione ferebatur fratres ordinis S. Dominici,
 de Ecclesia S. Petri vsq; ad Conuentum S. Mariæ super Mi-
 ueruan cum deuotissima solemnitate conduxerunt & su-
 pra chorum appenderunt.

De Sacrarum vestium apparatu.

VIdimus omnia vestimenta sacra, quæ pro Canonizatione Sancti Didaci à Rege Catholico erant præparata, ad quorum instar & similitudinem cuncta, quæ Canonizationi Sancti Hyacinthi deferuire debebant à nobis parabantur, nec vel minimo passu recessimus, nisi ipso tantum colore mutato, ipsa namq; quæ Rex Philippus fieri mandauerat cuncta ex tela aurea glauci, seu crocei coloris uniformè sui obtuitum producebant. Hæc uero quæ Serenissimus Rex Poloniæ, & Religio S. Dñici parari iusserunt rubeum, & album, & cæruleum colorem ex tela aurea, quam vulgo Pij Quinti nominant præsentabant. At vero Mantum solenne Pontificis Rex Catholicus totum rubeum fieri mādauit. Agentes autem Canonizationis nostræ, similem in omnibus apparatamentis colorem obseruarunt.

Pro Summo Pontifice.

Chlamis Pontificia, Planeta, cum Stola, & Manipuli bini, Gremiale cui Crux intexta ornatu fimbriato serico aureo erat, & Sandalia cum Cruce, singula ex istis auream telam, fimbriasq; aureas habuere. Dalmatica uero, & Tunica, & caligæ sericæ albæ passamanis aureis vestitæ, Summum Pontificem quam pulcherrimè ornauerunt.

Ceteri Apparatus.

Baldachinum, seu umbella Altaris tota ex tela aurea circumpendentibus imaginibus Sancti Hyacinthi, & armis Pontificis Regis Poloniæ, & Religionis Sancti Dominici cum laciniarum fragmentis triginta pulcherime distinctum. Pallium altaris eadem tela prætiosa lacinijs, & peniculamentis auro resplendentibus. In medio deinde

Imago Sancti Hyacinti ante B. Mariam Virginem flectentis. a dextris verò insignia Papæ, a sinistra autem Regis Poloniæ, Religionis vero sub Imagine Sancti Hyacinthi stemmata videbantur affixa, omnia acu picta quam decen-
tissime.

Integumenta bina sacrorum codicum, Puluinar Missalis, sacculus corporalis, ornamentum suggesti lignei ad vsum Euangelij & Epistolæ faldistorij ornamentum. Pulsnaria bina ampla. Pluuiale pro Cardinale assistente cum suo capucio. Tunicellæ diaconales binæ subdiaconales quoq; bitæ, tam pro græcis quam pro latinis ministris cum suis stolis & manipularibus cuncta prædicta ex tela aurea superius descripta, cum suis Imaginibus, & insignibus Pontificis, Regis & ordinis suprafatorum secundum decentiam, & necessitatem passamanis & globis aureis vt opportunum erat circumsepeta, splendentem nobis fecerunt S. Hyacinthi Canonizationem.

Hæc omnia in præsentia Illustrissimorum XLVII. Cardinalium & plurium Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Romanæ Curiae Prælatorum, maximaq; nobilium virorum frequentia, & innumera omnis ordinis, omniumq; vrbis regionum multitudine ad hunc solemnissimum actû assistent. & vndiquaque confluent. Dei omnipotentis gratia & singularissimo favore Die 17. Aprilis Anno Domini 1594. sub scelici Pontificatu Clementis octauo Anno tertio Romæ in Basilica Sancti Petri acta & peracta, & transacta sunt.

Deus Pater & filius, & spiritus Sanctus, qui de tenebris fecit lucem splendescere, diuidens lucem a tenebris, tenebrosis hisce hæresum temporibus, ad laudem & gloriam nominis sui, & fidelium consolationem Iubar diu latens scilicet per 343. Annos hoc seculo Millesimo sexcentesimo finem accipiente S. Hyacinthum de comitibus Odro quous non solum gloria eglesti, sed etiam hac temporali

rali collustrauit, dans singulis spem & fiduciam benè, & sanctè operandi, & de Domino Deo & vita æterna optime merendi Accedentem enim ad Deum (dicit Paulus) oportet credere, quia est, & quia bonorum operum remunerator est, sicut enim unicuiq; Ideus indidit vltimi finis beateq; viuendi cupidinem, sic ad eandem assequendam omnibus licet diuersis medijs assignauit certam rationem siquidem ij omnes, qui à Sancta Matre Ecclesia Cathalogo sanctorum ascripti sunt, illam Sancti Pauli sententiam in seipso conuerterunt, qui dicit, Sancti per fidem vicerunt Regna &c. angustati, afflicti, in solitudinibus errantes in melotis, & pellibus caprinis, quibus dignus non erat mundus. Si ergo compatimur, & conglorificabimur. Eadem carne, & iisdem membris sicut, & nos circumuestiti, sed celestem imitati uitam ad Cœlestia translati sunt. Imitemur ergo eorum vestigia, quorum ore & corde concinimus encomia Et secundum Sanctū Gregorium dicamus. Quid prodest interesse festis hominum si contingat deesse festis Angelorum? Deum igitur assidue precemur vt eam mentibus nostris infundat gratiam, quæ nos ad æternam perducatur gloriam. Sed tu Polonia nunc supramodum felix gaude, quæ talibus, ac tantis es illuminata fulgoribus. Post Apostolos siquidem vnũ uersum orbem iugo Christi subiiciens. tu etiam obedientiæ Christi collum supponens, in tantum fidei Zelo, & pietatis integritate præualuisti, quod non impar aliis Regnis tot Sanctos produxisti tot patronos tutelares Regni acquisisti, vt meritò locum in sacro Ecclesiæ Imperio non postremum mercare. Habes Cracouiæ Inuictissimum Martirem Stanislaum Cracouiens. Pontificem. Habes & virtutis, & pietatis splendorem Sanctum Hyacinthum confessorem quem iam Dei providentia tibi reddidit Clemens octauus Canonizatum,

tum, quibus Patronis te a tuis hostibus coram Deo pro te astantibus defendere valebis, & victoriæ referre triumphos. Gaude plurimum te tantis, ac talibus vestitam ornamentis. Non desunt tibi in diuersis Regni tui partibus, qui Sacramenta uitæ, & miraculis claruerunt. legimus in priuilegijs ordinis Prædicatorum. Romæ apud Ant. Bladum impressis, Fratrem Berengarinum Cracouiensem. Antistitem dextro latere lancea aperto Regnum cælorum sanguine mercatum esse. legimus etiam Patrem Polonum Sadoch, cum octo, & quadraginta fratribus ordinis Prædicatorum gladio iugulatis martyrium consumasse, quos secundum antiquorum patrum relationem, sendomiriæ interemptos, & sepultos esse in Ecclesia Sancti Iacobi Apostoli constat. Cromerus autem lib. 9. fol. 161. hist. Polon. asserit fuisse factum a Tartaris. Poloniam vastantibus quos 5. martyres Alex. iij. eadem ciuitate honore indulgentiarum affecit. At uero in Vilna Lituanię metropoli recol. me. Beatus Cazimirus Casimiri Poloniæ Regis filius cum summa laude requiescit de quo Cromerus lib. 29. quem ad Instantiam Sigismundi Primis Regis Poloniæ Leo x. in cathalogo sanctorum inscribere voluerat, nisi bellorum motus in Italia exorti, tam Sanctum negocium impedissent, ut in Calendario Romano videre licet quarta die Martij. Vvratislauia vero S. Ceslaus Fratrem Sancti Hyacinthi ex ordine prædicatorum tibi asseruat, qui (ut Cromeri Episcopi Varmieni. libro octauo refert historia) Tartarorum exercitum Vvratislauiam obsidentem apparens in aere lucidus profligauit, perterrituit, & ab Vrbe abscedere coegit. Gnesna Glesnam sacri Corporis gloriosi Martyris Adalberti Archiepiscopi Prageni tui Regni Apostoli tibi conseruat. Cracouia Sanctum Vicum Lubusanum Episcopum ordinis Prædicatorum. Vilnæ quinque martyres fratres ordinis Sancti Francisci ab infidelibus igne obsumptos suorum corporum reliquias deposuerunt. B. Ioannes Cantius Almaz vniuersitatis

taris studij Cracouien. ibidem Cracouiz̃ requiescit, Multos alios in diuersis locis tibi diuina concessit gratia. hinc. S. Florianus Martyr, Christinus, Benedictus, Matheus, Isaac. Ioannes, Barnabas martyres. De his vide Cromerum lib. 3. Andreas Eremita. B. Simon. de Lypincza. De quo crom. lib. 29. & vernerus Episcopus Plocensis. de quo cromerus lib. sexto facit mentionem, Benedictus Suiradus monachus vide Crom. lib. 3. S. Cyrillus, & Methodius Episcopi, & Confessores. S. Eduigis. S. Elizabet. S. Cunegundis, & B. Solomea. De quibus idem Crom. lib. 9. & lib. 10. vel in tuo Regno, vel alis proxime Regnum tuum suis te præsidij, meritis, & intercessionibus alunt, adiuuant, protegunt, ne in medio atrocissimorum hostium (nisi ipsa tibi deesse velis) aut perire, aut succumbere contingat. Age igitur & ad laudandum Deum (qui in sanctis suis est semper admirabilis) toto mentis conatu erigere & precare, quatenus vsque ad finem seculi, te & tuos filios, in fide Sancta Catholica conseruet, addatq; benedictionem hereditatis æternæ, & gloriam omnium seculorum Amen.

Catalogus Canonizatorum ex Cronica Ensa S. Iij, qui postea Pius Secundus, est nuncupatus.

- S. Volfgangus a Leone Nono Canonizatus Anno Domini 994.
 - S. Stephanus Vngariæ Rex, sed non nominat a quo Pontifice, & quando.
 - S. Cunegundis Virgo Canonizata ab Innocentio 4. circa Annum 1243.
 - S. Otto Episcopus Bambergensis, qui conuerit Poloniam est Canonizatus a Celestino secundo Anno 1139. in sancta Synodo Lateranen.
 - S. Thomas Cantuarien. Archiepiscopus Martyr Canonizatus est ab Alexandro 3. Senensi Anno Domini 1178.
- S. Domi-

- S. Dominicus ordinis Prædicatorum Institutor Canonizatus est a Gregorio Nono in Vrbe Reatina circa Annum Domini 1240. Ergo adhuc superuiaente B. Hyacintho est Canonizatus, qui mortuus est 1257.
- S. Franciscus ordinis Minorum institutor ab eodem Gregorio Nono Perusil.
- S. Antonius de Padua ab eodem Gregorio Nono Spoleti 1232.
- S. Elizabeth Vidua Regina Vngariæ a Gregorio Nono circa Annum 1240.
- S. Clara virgo Canonizatur ab Alexandro Quarto sub Anno 1255.
- S. Stanislaus Martyr fuit Canonizatus ab Innocentio Quarto 1253. post cuius Canonizationem 4. Annis superuixit Sanctus Hyacinthus, mortuus est enim 1257.
- S. Edmundus Cantuarien. Episcopus ab Innocentio 4. Canonizatur 1257.
- S. Ludouicus Rex Francorum Canonizatus est a Bonifacio octauo sub Anno 1296.
- S. Petrus Martyr ordinis Prædicatorum Perusil Canonizatur ab Innocentio quarto, circa Annum Domini 1244.
- S. Hedwigis a Clemente quarto Canonizatur Viterbii Circa Annum Domini 1267.
- S. Ludouicus ordinis minorum a Bonifacio octauo Anno 1302.
- S. Celestinus Papa Confessor, qui Petrus Moroneus uocabatur Canonizatus est a Clemente quinto Anno 1311. in Concilio Viennens.
- S. Thomam Erphordensem Episcopum, & S. Thomam de Aquino Canonizauit Ioannes 22. Anno Domini 1323.
- S. Brigida Regina Suetiæ Canonizatur a Bonifacio Nono 1393.

- S. Nicolaus Tolentinus ab Eugenio quarto Anno 1446.
- S. Leopoldus Canonizatur ab Innocentio octauo Anno 1499.
- S. Bonauentura Canonizatus a Sixto quarto Anno 1482.
- S. Catherina Seneſi. Canonizata eſt a Pio Secundo Anno Domini 1460.
- S. Bernardinus Canonizatus eſt a Nicolao Quinto Anno Domini 1450.
- S. Vincentius ordinis Prædicatorum, & S. Ednundus a Calixto 3. Hæc ex cronich. Anno 1455.
- S. Franciſcus de Paula Canonizatus a Leone x. circa Annum Domini 1520.
- S. Antoninus Florentinus Archiepiſcopus ordinis Prædicatorum & S. Benno Saxo Epicoſpus Miſneſi. Canonizantur eadem die ab Adriano Sexto Anno 1523. in die Sanctiſſimæ Trinitatis.
- S. Didacus Complutenſis a Sixto quinto Anno 1588. ſecunda Iulii.
- S. Hyacinthus noſter Canonizatus eſt a Clemente octauo feliciter moderno 17. Aprilis Anno Domini 1594. Deus glorioſus in ſecula benediſtus.

IN HONOREM S. HYACINTHI HYMNVS CVM ORATIONE.

Mutij Sfortiæ Monopolitani.

FLAGRANS miræ face charitatis
Sydus exortum gelidis Polonis,
O fragans cœlis Hyacinthe, & omni
Linine terræ,

Huc ades, laudesq; tuas obaudi
Quas tibi lætus chorus hic celebrat.
Sed prius quid nam tibi, quid cantemus
Post modo, sancte?

Te sacra vestit tunica Magister
Ordinis magni sacer institutor.
Atq; ab hoc vitam rigidam, precumq;
Tempora discis.

Semper hinc oras, tenerumq; semper
Corpus affligis; patrijsq; in oris
Hinc Dei matrem tibi blanda fantem.
Cernis in ara.

Mira quis narret tibi perpetrata?
Explicas limbum tunicæ velut q;
Vteris limbo, sociosq; tecum
Flamine vestas.

Hosq; tu, magnæ fidei, reponis
Alterâ in Ripa, populo obitupente.
Das loqui mutis, radiosq; solis
Cernere cœcis.

Vtq; sis mirus similis magistro:
Mortuos orans, velut ille, plures
Viuus in terris reuocas ab orci
Faucibus atris

Tuq; defunctos Eliseus alter
 Mortuos terris, superisq; viuens.
 Suscitas, tantum tibi magnus orbis
 Annuit author.

Grandine & tactas segetes iacentes
 Excitas, turbę præce, lachrymisq;
 Fractus: hinc p. ens rediuiua spicis
 Culmina surgunt.

Deniq; ascendis, capis & labor um
 Præmium, stellis nitidam Coronam,
 Qua die Christi Genitrix Maria
 Sydera scandit.

Hicq; tu gemmis radians coruscis,
 Clarus & fertis geminis videris:
 Angelosq; inter, thasosq; sisti
 Ante Tonantem.

Sis tuis felix, Hyacinthe charis
 Sarmatis, & te pius inuocantes
 Aethere exaudi, quibus impetrato
 Prospera cuncta.

Sit Deo Patri, Genitoq; & almo
 Flamini semper decus atq; Virtus,
 Qui supra Cœli residens cacumen
 Temperat Orbem.

Oratio

DEus, qui B. Hyacinthum confessorem tuum vitæ sanctitate, et miraculorum gratia eius sanctissimo Magistro S. Dominico quam simillimum effecisti, concede propitius, ut eius salutaribus hic instituamur exemplis, & pijs apud te intercessionibus adiuuemur. Per Dominum nostrum &c.

F I N I S.

Libri quatuor de vita miraculis, & Canonizatione S.
Hyacinthi, æditi a R. P. Fratre Seuerino Magistro Po-
lono nostri ordinis Prædicatorum, visi & approbati à
R. P. M. F. Petro Ioanne Saragosa Magistro poterunt
Typis mandari. Si videbitur iis, quorum intererit. Dat.
Romæ in Conuentu nostro Sanctæ Mariæ super Miner-
uam die 19. Aprilis 1594.

Ira est Fr. Ioannes Vincentius Procurator & Vicarius
generalis ordinis Prædicatorum.

REGESTVM

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ.

Aa Bb * a.

Omnes sunt quarterniones præter a, quod est
duernio.

